

Agatha Christie

Crimă la vicariat

Capitolul I

Nu eram sigur de unde ar trebui începută această poveste, dar, în cele din urmă, m-am hotărât asupra unei scene petrecute într-o miercuri, la vicariat, pe când ne luam dejunul. Cu toate că, în linii mari, discuția nu este relevantă pentru chestiunea de față, a inclus totuși câteva momente care au influențat evenimentele ulterioare.

Tocmai terminasem de tăiat în felii o bucată de carne de vită fiartă (că veni vorba, era extrem de tare); așezându-mă la loc pe scaun, am emis ipoteza, foarte nelalocul ei pentru un om înveșmântat în haina preoțească, cum că, dacă se găsea cineva să-l ucidă pe colonelul Protheroe, această persoană putea face un mare bine umanității. Pe dată, tânărul meu nepot, Dennis, mi-a replicat:

— Când moșul o să fie găsit zăcând într-o baltă de sânge, o să ne aducem aminte de ce-ai spus și asta va fi rău pentru dumneata. Mary o să depună și mărturie, nu-i așa, Mary? O să povestească în amănunt cum fluturai cuțitul de tăiat carne, cu gesturi amenințătoare.

Mary este fată în casă la vicariat, dar numai ca o scurtă oprire din drumul care s-o ducă spre un serviciu mai bun și mai bine plătit. Auzind ce se vorbea, ea s-a mulțumit să spună, cu o voce foarte răsunătoare și seacă:

— Legumele!

Apoi, cu un gest feroce, a trântit un platou pe masă, în fața lui Dennis.

— Așa de rău ți-a mers cu colonelul? M-a întrebat soția mea, pe un ton milos. N-am putut să-i răspund imediat, fiindcă Mary, după ce așezase legumele pe masă, cu un zgomot ca de tunet, mi-a vârât sub nas un platou cu găluști absolut

dezgustătoare de apoase ce erau. Am refuzat-o politicos, iar ea a lăsat platoul pe masă, cu gesturi bruște, și a ieșit.

— Păcat că sunt așa o proastă gospodină, s-a auzit glasul soției mele, cu o nuanță sinceră de regret.

M-am simțit înclinat să-i dau dreptate. Pe soția mea o cheamă Griselda – nume foarte potrivit pentru o soție de preot. Numai că potrivelile se termina aici. Spre exemplu, ea nu este deloc blajină. Am crezut dintotdeauna că un om al bisericii nu trebuie să se însoare. Nici acum nu-mi dau seama ce m-a făcut s-o implor pe Griselda să mă ia de bărbat, la numai douăzeci și patru de ore după ce-o cunoscusem. Am spus mereu sus și tare că însurătoarea este o problema foarte serioasă și că nimeni nu trebuie să facă acest pas fără să-l cântărească îndelung înainte, și că lucrul cel mai important este potriveala gusturilor și a stilului de viață. Griselda este cu aproape douăzeci de ani mai tânără ca mine, îți ia mințile de drăguță ce e, dar mai e și complet incapabilă de a lua lucrurile în serios. Nu se pricepe la nimic, iar traiul alături de ea este un mare efort. După cum se poartă, s-ar zice că parohia mea este o uriașă farsă, pusă la cale numai pentru distracția ei. Am încercat s-o educ și am eșuat. Sunt mai convins ca niciodată că, pentru un cleric, celibatul este situația cea mai potrivită. I-am spus asta și Griseldei, pe ocolite, de mai multe ori, dar ea s-a mulțumit, de fiecare dată, să râdă.

— Scumpa mea, i-am spus atunci, dacă ai încerca să ai puțină grijă...

— Uneori, am, mi-a răspuns Griselda. Însă, una peste alta, am impresia că lucrurile merg și mai rău, atunci când mă străduiesc să mă ocup eu însămi. E limpede că nu sunt făcută pentru gospodărie. Mi se pare că e mai bine să las totul pe seama lui Mary și să mă consolez cu ideea că mă voi simți stingherită și că voi avea la masă numai feluri proaste.

— Și cu soțul tău cum rămâne, iubito? Am întrebat-o eu, cu reproș, după care, păcătuind ca diavolul care cita din Sfânta Scriptură pentru a-și atinge scopurile, am continuat: „Și să se ocupe ea de cele ce țin de gospodărie.”

— Ia gândește-te cât ești de norocos că nu ai ajuns în situația

de-a fi sfâșiat de lei, m-a întrerupt pe dată Griselda. Sau ars pe rug. Mâncarea proastă, praful și viespile moarte nu sunt un motiv de supărare și agitație. Mai povestește-mi de colonelul Protheroe. Un noroc au avut și primii creștini – pe atunci nu existau epitropi pe lângă biserici.

— Ce bătrân brutal, arțăgos și plin de el, a intervenit Dennis. Nu mă mir că prima soție și-a luat lumea în cap.

— Păi, ce altceva putea să facă? S-a întrebat soția mea.

— Griselda, i-am spus eu aspru, te rog să nu mai vorbești așa.

— Hai, iubitele, mi-a răspuns, cu multă afecțiune, povestește-mi. De data asta, ce-a mai fost? Tot domnul Hawes, care face plecăciuni, dă din cap și se închină tot timpul?

Hawes este noul diacon – sosit de curând la noi. Nu trecuseră pe atunci decât vreo trei săptămâni de când apăruse. E un om foarte bisericos și ține post în fiecare vineri. Iar colonelul Protheroe era foarte pornit împotriva ceremoniilor de orice fel.

— Nu, de data asta nu. A mai zis câte ceva, dar numai în treacăt. De data asta, totul a pornit de la doamna Price Ridley și de la bancnota ei nenorocită de-o liră.

Doamna Price Ridley face parte din parohia mea și este o persoană foarte cucernică. În ziua când comemora moartea fiului ei, venise la slujba de dimineață și pusese o bancnotă de o liră în cutia milei. Ceva mai târziu, citind lista colectelor, constatase, îndurerată, că suma cea mai mare pomenită acolo era de zece șilingi. Mi se plânsese și mie, iar eu îi răspunsesem, cu mult bun-simț, că făcuse, pesemne, o confuzie.

— Cu toții îmbătrânim, îi spusese eu, încercând să închei discuția cu tact. Trebuie să plătim prețul anilor care ni se adună în spate.

Ce să zic? Ciudat, dar vorbele mele nu făcuseră decât s-o irite și mai tare. După ce-mi trântise în față că totul i se părea foarte straniu și că era uimită de reacția mea, plecase val-vârtej și, cred eu, se dusese drept la colonelul Protheroe – genul de om căruia îi place să facă scandal cu fiecare prilej

care i se oferă. Și asta făcuse și atunci. De un lucru îmi pare rău – că se nimerise să fie într-o miercuri. Miercurea dimineată trebuie să țin lecții la școala parohială, iar asta mă face să fiu foarte nervos și tulburat, întreaga zi.

— La urma urmei, trebuie să se distreze și el puțin, a zis soția mea, de parcă încerca să rezume totul dintr-o perspectivă nepărtinitoare. Pe el, nimeni nu-l măgulește, nimeni nu-i spune „dragă domnule vicar”, lui nimeni nu-i brodează papuci din aceia de casă, oribili, și nimeni nu-i dă șosete în dar, când vine Crăciunul. Și nevastă-sa și fiică-sa s-au săturat de el până peste cap. Pesemne că-i place să se creadă și el important, măcar într-o privință.

— Bine, dar n-ar trebui să fie așa de agresiv, am replicat eu, destul de iritat. Cred că nici nu și-a dat bine seama de ceea ce spunea. Vrea să verifice toate registrele bisericii, ca să nu existe vreo delapidare. Chiar așa s-a exprimat, „delapidare”! Ce-o fi crezând, că am început să fur din banii bisericii?

— Pe tine n-are cine să te bănuiască, dragule, mi-a răspuns Griselda. Toată lumea știe că ești demn de încredere... Ceea ce, la urma urmei, este un prilej minunat. Știi ce mi-aș dori? Să iei câte ceva din fondurile S. P. G. {1} Niciodată nu mi-au plăcut misionarii, nu pot să-i suport.

Aș fi vrut s-o dojenesc pentru ceea ce auzisem, dar tocmai atunci a intrat Mary, aducând o budincă de orez, nu tocmai coaptă. Am încercat să protestez slab, dar Griselda a spus că japonezii nu mănâncă orezul decât așa, pe jumătate făcut, și că tocmai de-asta sunt așa de inteligenți.

— Ba chiar aș spune că dacă ai mânca o budincă la fel ca asta, în fiecare zi, până duminică, ai ajunge să ții o predică minunată.

— Doamne ferește, m-am înfiorat eu, apoi mi-am continuat vorba: Protheroe vine înapoi mâine-seară ca să ne uităm împreună în registre, așa că astăzi trebuie să-mi sfârșesc discursul pentru C. E. M. S. {2} Am căutat niște referințe în Realitatea canonicului Shirley, și m-am lăsat prins de ea în așa măsură că n-am lucrat cât mi-aș fi dorit. Tu ce faci după-amiază, Griselda?

— Îmi fac datoria, ca orice soție bună de vicar. La patru și jumătate – ceai și bârfă.

— Și cine o să vină?

Cu o sclipire de virtute pe chip, Griselda a început să numere pe degete:

— Doamna Price Ridley, domnișoara Wetherby, domnișoara Hartnell și înfricoșătoarea Miss Marple.

— Mie, unuia, Miss Marple îmi place, am comentat. Măcar are simțul umorului.

— Dintre toate scorpiile din sat, ea e cea mai rea, s-a opus Griselda. Știe tot ce mișcă și trage cele mai îngrozitoare concluzii.

După cum am mai spus, Griselda e mult mai tânără ca mine. Eu, la vârsta mea, am ajuns să recunosc că ideile cele mai groaznice sunt, în general, adevărate.

— Ei, de la mine să nu te aștepți să particip la ceaiul tău, Griselda, a spus Dennis.

— Bestie!

— Păi, ce să zic, astăzi chiar am fost invitat la tenis la familia Protheroe.

— Bestie! A repetat Griselda.

Prudent, Dennis s-a retras, iar eu și Griselda ne-am dus în biroul meu. Ea s-a așezat pe masa de lucru și a început:

— Mă întreb cu ce-o să fiu servită astăzi la ceai. Probabil că se va povesti despre doctorul Stone și domnișoara Cram, și poate și de doamna Lestrangle. Că veni vorba, am trecut ieri pe la ea, dar n-am găsit-o. Da, da, precis că vom avea la ceai câte ceva despre doamna Lestrangle. E foarte misterios, nu crezi, cum a apărut ea așa din senin, a închiriat o casă aici și cum nu iese aproape niciodată. Te duce cu gândul la o poveste polițistă. Știi tu... „Și cine să fi fost ea, această femeie misterioasă cu chipul frumos și palid? Ce se-ascundea în trecutul ei? Nu știa nimeni, iar în jurul ei plutea un aer sinistru.” Cred că numai doctorul Haydock știe câte ceva despre ea.

— Citești cam prea multe povești polițiste, Griselda, am dojenit-o eu blând.

— De tine ce să mai zic? Mi-a replicat. Mai deunăzi, pe când erai închis aici, scriindu-ți predica, am căutat peste tot Pata de pe trepte și, în cele din urmă, am intrat să te-ntreb dacă n-ai văzut-o pe undeva, și când colo, ce găesc?

Am avut bunul simț să roșesc.

— Am luat-o fără să mă gândesc. Mi-au căzut ochii pe o frază și...

— Știu cum e cu frazele astea pe care-ți cad ochii, a spus Griselda și a început să citeze, solemn: „Și-apoi se întâmplă un lucru foarte straniu – Griselda se ridică, străbătu camera și-și sărută cu multă afecțiune bărbatul de vârstă mijlocie.”

După care, a făcut exact ceea ce spusese.

— Și asta ți se pare ție straniu? Am întrebat.

— Firește. Îți dai tu seama, Len, că m-aș fi putut mărita cu un ministru, cu un baronet, cu un afacerist foarte bogat, cu trei funcționari plus un fluieră-vânt foarte atrăgător, și totuși te-am ales pe tine? Nu te-a uimit asta?

— Pe-atunci, da, i-am răspuns. M-am întrebat adesea de ce-ai făcut-o.

Griselda a râs.

— M-am simțit atât de puternică, a șoptit ea. Toți ceilalți mă considerau pur și simplu minunată și, firește, ar fi fost foarte bine pentru ei să pună mâna pe mine. În schimb, pentru tine reprezintă exact genul de persoană pe care-o detești și cu care nu poți fi de acord, și totuși nu mi-ai putut rezista. Vanitatea mea nu s-a lăsat învinsă. E așa de plăcut să fii păcatul tainic și încântător din viața cuiva, decât să-i fii lumina ochilor. Știu că te stingheresc groaznic și că te irit mereu, și totuși mă iubești la nebunie. Așa e, nu?

— Firește că țin foarte mult la tine, draga mea.

— Vai, Len, de fapt mă adori. Nu-ți aduci aminte când am rămas peste noapte în oraș, ți-am trimis o telegramă pe care n-ai primit-o pentru că sora femeii de la poștă tocmai năștea doi gemeni, așa că ea a uitat s-o dea mai departe, iar tu te-ai tulburat așa de tare încât ai sunat la Scotland Yard și ai făcut mare tăvăno?

Există unele momente de care nimănui nu-i place să i se

reamintească. E adevărat că mă purtasem prosteste atunci, așa cum nu-mi stă în fire.

— Dacă nu-ți e cu supărare, draga mea, aş vrea să trec la treabă pentru C. E. M. S., i-am spus.

Griselda a oftat adânc, a supărare, mi-a ciufulit părul din creștet, l-a aranjat la loc, și mi-a răspuns:

— Nu mă meriți. Zău că nu. O să mă îndrăgostesc de un artist. Să știi că așa am să fac, promit. Ia gândește-te ce scandal o să iasă în parohie.

— Și-acuma sunt destule scandaluri, am protestat eu slab.

Griselda a râs, mi-a trimis prin aer un sărut, și a plecat prin ușa-fereastră.

Capitolul II

Așa face mereu – mă scoate din fire. Când mă ridicasem de la masă, mă simțeam pregătit pentru a așterne pe hârtie un discurs înflăcărat pentru Asociația Membrilor Bisericii Anglicane. Discuția cu ea, însă, m-a lăsat tulburat și neliniștit.

Tocmai când izbutisem să mă concentrez asupra a ceea ce aveam de făcut, Lettice Protheroe a intrat peste mine, plutind prin văzduh – și folosesc cu bună știință acest cuvânt. Am citit și eu diverse romane în care apar tineri despre care se spune că plesnesc de energie, de joie de vivre, {3} de miraculoasa vitalitate a tinereții... Părerea mea este că toți tinerii pe care i-am cunoscut în viața mea seamănă cu niște strigoi. În după-amiaza aceea, Lettice aducea mai mult ca oricând cu un spectru. E o fată drăguță, foarte înaltă, blondă și cu totul desprinsă de lumea din jur. A plutit înăuntru, prin ușa-fereastră, și-a scos bereta galbenă pe care-o avea pe cap, fără să-și dea prea bine seama ce făcea, apoi a murmurat, cu un aer surprins și distant:

— Dumneavoastră erați...

Există o cărare care pleacă de la Old Hall, străbate pădurea și iese apoi la poarta grădinii noastre. Așa că, în general, oamenii care vin din direcția aceea, intră prin grădină și ajung la fereastra biroului, în loc să mai ocolească pe drum și să ajungă la ușa din față. Nu m-am mirat că Lettice venise pe-

acolo, însă atitudinea ei m-a iritat un pic.

Când vii la vicariat, pare firesc să te-aștepți să dai și peste un vicar acolo.

Lettice a intrat și s-a prăbușit ca o cârpă într-unui dintre fotoliile mele mari. Cu privirile ațintite în tavan, absentă, a început să se tragă de păr.

— Dennis nu-i pe aici?

— Nu l-am mai văzut de la dejun. Înțelesesem că merge să joace tenis la voi acasă.

— Of, a spus Lettice. Sper că nu s-a dus. Acolo nu-i nimeni.

— A zis că tu l-ai invitat.

— Da, cred că așa e. Dar asta era vineri și azi e marți.

— Ba miercuri, am corectat-o eu.

— Vai, groaznic. Înseamnă că iar am uitat să merg să iau masa cu niște persoane. E a treia oară.

Din fericire pentru ea, nu părea foarte tulburată de acest gând.

— Dar Griselda, pe unde-o fi?

— Cred că în studioul din grădină – îi pozează lui Lawrence Redding.

— Ce brambureală a mai fost și cu el, a spus Lettice. Și cu tata, știți dumneavoastră. Tata e groaznic.

— Ce bra., adică despre ce-a fost vorba? Am întrebat-o.

— Despre portretul meu. Tata a aflat totul. Dar ce-i rău în faptul că mă picta în costum de baie? Dacă tot merg așa la plajă, de ce să nu apar așa și-n tablou? E de-a dreptul absurd, a continuat Lettice după o scurta pauză. Un tată care să-i interzică unui tânăr să-i mai intre-n casă. Firește că eu și Lawrence și cu mine suntem revoltați. Am să vin încoace și-o să mă pictez în studioul dumneavoastră.

— Ba nu, draga mea, dacă tatăl tău se opune, atunci nu.

— Of, of, a suspinat Lettice. Toată lumea se poartă așa de aspru cu mine! Mă simt zdrobită cu totul. Dacă măcar aș avea ceva bani, aș pleca de-aici, dar așa nu pot. Măcar dacă tata ar avea bunul-simț să moară, mi-ar merge și mie mai bine.

— Lettice, să nu mai spui așa ceva.

— Nu? Păi, dacă nu vrea să-i doresc moartea, n-ar trebui să

se poarte așa de groaznic când vine vorba de bani. Nu mă mir că mama l-a părăsit. Știți că, multă vreme, am crezut-o moartă? A fugit cu un tânăr, nu? Ce fel de om era? Era simpatic?

— Asta s-a întâmplat cu ceva ani buni înainte ca taică-tău să se stabilească aici.

— Mă întreb ce s-o fi întâmplat cu ea. Cred că și Anne o să-și ia un amant în curând. Anne mă urăște – se poartă foarte bine cu mine, dar mă urăște, pentru că și ea îmbătrânește și nu-i convine. Că veni vorba, a cam ajuns la vârsta când te apucă spaimile.

În clipa aceea, m-am întrebat dacă nu cumva Lettice avea de gând să-și petreacă toată după-amiaza în biroul meu.

— Nu mi-ați văzut discurile de gramofon, nu? M-a întrebat ea.

— Nu.

— Ce groaznic! Știu că le-am lăsat pe undeva. Mi-am pierdut și câinele. Și ceasul de mână trebuie că zace pe undeva, dar n-are a face pentru că oricum nu merge. Of, of! Mi-e așa de somn și nu înțeleg de ce, pentru că de-abia pe la unsprezece m-am trezit. Dar așa-i viața. Te stoarce de puteri, nu credeți? Vai de mine, trebuie să plec. La trei trebuie să trec pe la doctor Stone, să-i văd gorganul.

Am tras cu ochiul la ceasul din perete și i-am spus că se făcuse patru fără douăzeci și cinci.

— Chiar așa? Ce groaznic! Mă întreb dacă m-au așteptat sau au plecat fără mine. Mai bine mă duc și încerc să aflu.

S-a ridicat și s-a îndepărtat plutind, aruncându-mi o șoaptă peste umăr:

— Îi spuneți dumneavoastră lui Dennis, bine?

Fără să mă gândesc, am încuviințat; mi-am dat apoi seama că nu aveam habar ce urma să-i spun lui Dennis, dar era prea târziu și mi-a trecut prin cap că orice ar fi fost pesemne că n-avea nici o importanță. După aceea, am început să mă gândesc la situația doctorului Stone, un celebru arheolog care venise de curând în sat, să locuiască la hanul Mistrețul Albastru, pentru a supraveghea săpăturile la un gorgan aflat pe moșia

colonelului Protheroe. Între el și colonel avuseseră deja loc câteva certuri. Faptul că o invitasă pe Lettice să-i vadă munca mă amuza.

Mi-am dat seama, dintr-o dată, că Lettice Protheroe era o fată destul de frivolă și m-am întrebat cum avea să se înțeleagă cu secretara arheologului, domnișoara Cram – o tânără zdravănă, de douăzeci și cinci de ani, foarte expansivă, roșie la față, vivace și înzestrată cu o gură care pare întotdeauna să adăpostească prea mulți dinți.

Opinia publică din sat este împărțită – unii consideră că nu-i chiar ușă de biserică, iar alții că este o femeie foarte virtuoasă, care și-a pus în cap să devină cât mai repede doamna Stone. În toate privințele, este foarte diferită de Lettice.

Pesemne că lucrurile nu stăteau prea bine la Old Hall, m-am gândit eu atunci – și era firesc. Colonelul Protheroe se căsătorise a doua oară, cu vreo cinci ani în urmă. Cea de-a doua doamnă Protheroe era o femeie foarte atrăgătoare, cu un stil oarecum neobișnuit. De la bun început mi se păruse că relațiile dintre ea și fiica vitregă nu aveau cum să fie prea grozave.

A urmat o altă întrerupere. De data aceasta era diaconul meu, Hawes, care voia să afle amănunte despre discuția cu Protheroe. I-am spus că bătrânul colonel se plânsese iarăși de tendințele sale „papiste”, dar că adevăratul scop al vizitei fusese altul. În același timp, i-am reproșat și eu ceva, și i-am spus verde-n față că trebuia să se supună voinței mele. Una peste alta, a suportat totul destul de bine.

După ce-a plecat, mi-a părut destul de rău pentru faptul că nu aveam o părere mai bună despre el. Asemenea senzații, că un om îți place sau îți displace încă din primul moment, sunt iraționale și nu pot fi prea creștinești.

Constatând că limbile ceasului de pe birou arătau cinci fără un sfert (ceea ce însemna că era, de fapt, patru și jumătate), am oftat și m-am dus în salonaș. Acolo se adunaseră deja patru membre ale parohiei mele, fiecare cu ceașca sa de ceai. Griselda ședea lângă măsuța de servit, încercând să pară cât mai degajată și la locul ei, dar nu reușea decât să sară în ochi,

încă și mai mult ca de obicei. Am dat mâna cu toate musafirele și m-am așezat între Miss Marple și domnișoara Wetherby. Miss Marple este o doamnă în vârstă, cu o fire blândă și prietenoasă. Domnișoara Wetherby este un amestec de înflăcărare și de dispreț. Din ele două, cea mai periculoasă este, de departe, Miss Marple.

— Tocmai vorbeam, mi-a spus Griselda cu un glas dulce ca mierea, despre doctorul Stone și domnișoara Cram.

Ca fulgerul, mi-a trecut prin minte o poezioară foarte îndrăzneță pe care-o compusese Dennis. „Domnișoarei Cram, nu-i pasă nici un dram...”. Am simțit dorința subită de-a o rosti cu voce tare, pentru a vedea efectul, dar, din fericire, m-am abținut.

— Nici o fată de treabă nu ar face așa ceva, a spus scurt domnișoara Wetherby, subțiindu-și încă și mai mult buzele, într-un gest de dezaprobare.

— Ce anume? Am întrebat eu.

— Să facă pe secretara unui bărbat neînsurat, a venit răspunsul, pe un ton îngrozit.

— Vai, draga mea, a spus Miss Marple, eu, una, zic că bărbații însurați sunt cei mai răi dintre toți. Adu-ți aminte de biata Mollie Carter.

— Firește că bărbații însurați care trăiesc despărțiți sunt ceva cu totul aparte, a replicat domnișoara Wetherby.

— Și chiar și unii dintre cei care trăiesc alături de neveste, a șoptit Miss Marple. Mi-aduc aminte...

— Ei, am intervenit eu, ca să pun capăt acestor amintiri nelalocul lor, dar cred că, în zilele noastre, o fată se poate angaja la fel de bine ca și un bărbat.

— Și să vină să locuiască la țară? La același hotel? A spus și doamna Price Ridley pe un ton sever.

— Și toate camerele sunt pe același palier..., am auzit șoapta domnișoarei Wetherby către Miss Marple.

Domnișoara Hartnell, o femeie foarte ridată, jovială, spaima tuturor săracilor, a făcut și ea o observație, cu un glas răsunător și puternic:

— Săracul om, o să fie prins în laț înainte să-și dea seama pe

ce lume e. E nevinovat ca un prunc de-abia născut, i se citește pe figură.

Ce ciudate expresii mai folosesc oamenii într-o discuție! Niciuna dintre doamnele de față nu ar fi îndrăznit să se refere la un prunc real, înainte ca acesta să fie undeva la adăpost, în leagăn, accesibil tuturor privirilor.

— Eu spun că-i dezgustător, a continuat domnișoara Hartnell, demonstrându-și lipsa de tact obișnuită. Păi, el trebuie să fie cu cel puțin douăzeci și cinci de ani mai în vârstă.

Pe dată, s-au înălțat trei glasuri femeiești, care au început să vorbească, amestecat, despre spectacolul pregătit de corul de băieți, despre regretabilul incident de la ultima întrunire a mamelor și despre cum te trăgea curentul în biserică. Miss Marple a privit-o pe Griselda și i-a făcut cu ochiul.

— Dar nu credeți, a spus soția mea, că este cu puțință ca domnișoarei Cram să-i placă, pur și simplu, slujba pe care o face? Poate că nici nu-l consideră pe doctorul Stone altceva decât șeful ei.

S-a lăsat tăcerea. Era limpede că niciuna dintre cele patru doamne nu era de acord. Miss Marple a vorbit prima, mângâind-o pe Griselda pe braț, cu gesturi blânde.

— Draga mea, dumneata ești foarte tânără. Cei tineri au gânduri așa curate!

Indignată, Griselda i-a răspuns că ea, una, nu avea câtuși de puțin gânduri curate.

— E firesc, a spus Miss Marple, fără să-i ia în seamă protestele, ca dumneata să crezi tot ce-i mai bun despre fiecare.

— Și chiar credeți că vrea să se mărite cu bărbatul ăla chel și plicticos?

— Înțeleg că e destul de bine situat, i-a răspuns Miss Marple. Dar mi-e teamă, și destul de nervos și de agresiv. Mai deunăzi s-a certat rău cu colonelul Protheroe.

Toate celelalte s-au aplecat în față, ascultând cu interes.

— Colonelul l-a acuzat că ar fi un șarlatan fără pic de cunoștințe în domeniu.

— Tipic pentru colonel... Ceva așa de absurd, a comentat doamna Price Ridley.

— Tipic pentru colonel, da. Nu știu însă dacă-i așa absurd, a continuat Miss Marple. Vă aduceți aminte de femeia care a venit să spună că reprezenta organizațiile de binefacere, a încasat donații și apoi a dispărut fără urmă și s-a dovedit că n-avea nimic de-a face cu asta? Toată lumea are tendința să se arate încrezătoare și să-i judece pe oameni după ceea ce pretind a fi.

Mie, unuia, nici prin cap nu mi-ar fi trecut să o descriu pe Miss Marple ca pe o persoană „încrezătoare”.

— Parcă auzisem că au fost probleme și cu tânărul artist, cu domnul Redding, nu? A întrebat domnișoara Wetherby, iar Miss Marple a încuviințat.

— Colonelul Protheroe l-a dat afară din casă. Se pare că o picta pe Lettice în costum de baie.

— Eu am zis de la bun început că este ceva între ei, a declarat doamna Price Ridley. Tânărul ăsta e mereu pe acolo. Păcat că biata fată n-are mamă. Mama vitregă e cu totul altceva, întotdeauna.

— Ei, pot să zic că doamna Protheroe se străduiește, a spus domnișoara Hartnell.

— Fetele sunt așa de ascunse, s-a plâns doamna Price Ridley.

— Dar ce poveste frumoasă, nu? A intervenit domnișoara Wetherby cea sensibilă. E un tânăr foarte arătos.

— Da, dar cam sălbatic, a spus domnișoara Hartnell. N-are cum altfel. Artist... Paris, modele și toate celelalte!

— Și s-o picteze în costum de baie! Nu-i prea bine, a replicat doamna Price Ridley.

— Și pe mine mă pictează, a intervenit Griselda.

— Da, draga mea, dar nu în costum de baie, a zis Miss Marple.

— Nu, dar se poate și mai rău de-atât, a declarat Griselda, solemnă.

— Vai, obraznicătură mică..., s-a auzit domnișoara Hartnell, amuzată și îngăduitoare; celelalte păreau însă ușor tulburate.

— Spuneți-ne, oare draga de Lettice v-a povestit necazurile

ei? M-a întrebat Miss Marple.

— Să-mi povestească?

— Da. Am văzut-o trecând prin grădină și intrând prin fereastra biroului.

Miss Marple vede tot. Faptul că trebăluiește prin grădină este o acoperire perfectă, iar obiceiul de-a cerceta păsările cu un binoclu puternic poate fi, oricând, invocat ca pretext.

— Da, a pomenit de asta, da, am încuviințat.

— Domnul Hawes părea îngrijorat, a continuat Miss Marple. Sper că nu muncește prea mult.

— Vai! A strigat însuflețită domnișoara Wetherby. Mai că am uitat. Am niște vești. L-am văzut pe doctorul Haydock ieșind de la doamna Lestrangle.

Cu toatele s-au privit, râd pe rând.

— Poate că-i bolnavă, a sugerat doamna Price Ridley.

— Dacă-i pe-așa, trebuie să fi fost ceva foarte brusc, a spus domnișoara Hartnell, de vreme ce eu am văzut-o plimbându-se prin grădină pe la trei după-amiază și părând foarte sănătoasă.

— Pesemne că ea și cu doctorul se cunosc de mult, a revenit doamna Price Ridley. Numai că el nu spune nimic.

— Ce ciudat, a reluat domnișoara Wetherby, că nici măcar n-a pomenit despre asta.

— Că veni vorba..., a început Griselda, pe un ton jos, de taină, apoi s-a oprit; toate celelalte s-au aplecat spre ea, pline de însuflețire. Se întâmplă ca eu să știu toată povestea. Bărbatul doamnei Lestrangle a fost misionar. O poveste groaznică. Ce să zic... A fost mâncat. Chiar așa, mâncat. Iar ea a fost silită să devină soția unui șef de trib. Doctorul Haydock a făcut parte dintr-o expediție care a salvat-o.

A urmat un moment de mare agitație, apoi Miss Marple a spus, cu reproș, dar zâmbind:

— Vai, fetițo dragă, ce răutăcioasă ești!

Și a bătut-o pe Griselda pe braț, a dojană.

— Draga mea, să nu mai faci așa ceva. E foarte primejdios. Dacă te apuci să inventezi astfel de lucruri, să știi că oamenii vor avea înclinația să le creadă. Uneori, asta duce la

complicații.

Peste întreaga adunare s-a lăsat un nor ca de gheață. Două doamne s-au și ridicat să plece.

— Mă întreb dacă este totuși ceva între tânărul Lawrence Redding și Lettice Protheroe, a spus atunci domnișoara Wetherby. Cam așa pare. Dumneata, Miss Marple, ce crezi?

Miss Marple părea adâncită în gânduri.

— Eu, una, n-aș zice. Nu de Lettice e vorba. Eu m-aș fi gândit la cu totul altă persoană.

— Da, dar Protheroe trebuie să fi crezut că.

— Ei... El un bărbat destul de nătâng. Așa l-am crezut de la bun început, a spus Miss Marple. E genul de om căruia îi intră în cap o idee greșită și care, apoi, se încăpățânează s-o creadă. Nu vă amintiți de Joe Bucknell, cel care ținea mai demult Mistrețul Albastru? S-a agitat atâta pentru că fiica lui avea ceva, chipurile, cu tânărul Bailey. După care s-a dovedit că era vorba de soția lui... Femeia aceea atât de ușuratică.

De când deschisese gura, se uitase numai la Griselda, ceea ce m-a făcut să mă înfurii, brusc.

— Nu credeți, Miss Marple, am intervenit, că suntem, cu toții, înclinați să spunem vrute și nevrute? Știți bine că mila creștinească înseamnă și refuzul oricărui gând rău. Vorbele astea prostești și bârfele răutăcioase pot provoca niște consecințe nebanuite.

— Dragă domnule vicar, mi-a răspuns Miss Marple. Dumneavoastră sunteți așa de bun... Dar sunteți desprins de lumea în care trăim. Eu am studiat firea omului de multă, multă vreme și am ajuns să mă aștept la tot ce-i mai rău. E adevărat că vorbele în doi peri nu sunt o dovadă de bunătate și de blândețe, numai că, foarte adesea, ele sunt adevărate. Nu credeți?

Precisă și necruțătoare, ultima lovitură și-a atins ținta.

Capitolul III

— Ce mai scorpie, a comentat Griselda, de îndată ce ușa s-a închis, apoi s-a strâmbat în direcția musafirelor care plecau, m-a privit și a râs. Len, oare chiar mă bănuiești că aș fi amanta lui Lawrence Redding?

— Firește că nu, draga mea.

— Și totuși ai crezut că la asta făcea aluzie Miss Marple și mi-ai sărit în apărare într-un chip absolut minunat. Ca... ca un tigru furios.

M-am simțit cuprins de o neliniște subită. Nici un cleric al Bisericii Anglicane nu ar trebui să se afle vreodată într-o situație în care să poată fi descris ca „tigru furios”.

— Păi, mi s-a părut că trebuia să spun ceva, i-am răspuns. Totuși, Griselda, mi-aș dori să ai ceva mai multă grijă ce vorbești.

— Te referi la povestea cu canibalii? Sau la aluzia pe care-am făcut-o, cum că Lawrence mă pictează goală? Dacă ar fi știut ele că, de fapt, mă pictează îmbrăcată cu o haină groasă cu guler înalt de blană – genul de haină cu care-ai putea să mergi să-l vezi și pe Papă – și fără nici un petic de piele la vedere, fără umbră de păcat... De fapt, totul este fantastic de pur. Lawrence nici nu încearcă măcar să-mi facă un pic de curte. Nu înțeleg de ce.

— Cum nu înțelegi? Doar știe că ești măritată.

— Haide, Len, nu mai face pe nevinovatul. Știi foarte bine că o femeie atrăgătoare, măritată cu un bărbat ceva mai în vârstă, este ca un fel de dar ceresc pentru un tânăr. Trebuie să mai fie vreun motiv. Nu se poate spune că nu sunt atrăgătoare, pentru că sunt.

— Doar nu vrei cu adevărat să-ți faci declarații.

— Păi... Nu, mi-a răspuns Griselda, șovăind o idee mai mult decât mi s-ar fi părut cuviincios.

— Dacă e îndrăgostit de Lettice Protheroe...

— Miss Marple nu părea s-o creadă.

— Poate se înșeală.

— Miss Marple nu se înșeală niciodată. Genul ăsta de scorpie bătrână are mereu dreptate, a spus Griselda, apoi s-a oprit puțin și a continuat, aruncându-mi o privire iute și piezișă: Mă crezi, nu-i așa? Adică, mă crezi că nu e nimic între mine și Lawrence.

— Griselda, draga mea..., am spus eu surprins. Firește.

S-a apropiat de mine și m-a sărutat.

— Ce n-aş da, Len, să nu fii aşa de uşor de dus de nas. Indiferent ce ți-aş spune, m-ai crede.

— Da, chiar sper să fie așa. Și totuși, scumpa mea, te implor să ai grijă ce spui și să nu te mai repezi să vorbești. Pare greu de crezut, dar femeile astea nu au nici un pic de umor și iau totul în serios. Să nu uiți asta.

— Ce le trebuie lor în viață, a spus Griselda, este un strop de imoralitate. Dacă ar avea-o, n-ar mai fi așa de dornice s-o caute la alții.

Și, cu asta, a ieșit din cameră, iar eu, aruncând o privire la ceasul de mână, m-am grăbit să plec în niște vizite pe care ar fi trebuit să le fac ceva mai devreme.

Ca de obicei, la slujba de miercuri seară nu a fost multă lume; când am ieșit în biserică, după ce îmi scosesem veșmintele de ceremonie în sacristie, nu mai era nimeni acolo în afară de o femeie care stătea în picioare, privind afară pe una dintre ferestre. Avem câteva vitralii foarte frumoase și, de fapt, biserica însăși este demnă de admirație. Auzindu-mi pașii, femeia s-a întors și am observat că era doamna Lestrage. Amândoi am tăcut o clipă, oarecum încurcați, apoi i-am spus:

— Sper că vă place bisericuța noastră.

— Tocmai admiram amvonul, mi-a răspuns ea; are un glas plăcut, jos, dar foarte special, și pronunță toate cuvintele limpede. Îmi pare rău că n-am fost acasă ieri, când a trecut soția dumneavoastră.

Am mai vorbit câteva minute despre biserică, și am constatat că era, fără putință de tăgadă, o femeie cultivată, care știa multe despre istoria și arhitectura bisericii. Am plecat împreună și am apucat-o pe drum, căci una dintre căile pe care se ajunge la vicariat trece chiar pe lângă casa ei. Ajungând la poartă, mi-a spus cu amabilitate:

— Nu vreți să intrați? Puteți să-mi spuneți ce părere aveți despre aranjamentele pe care le-am făcut.

Am acceptat invitația.

Casa ei, pe nume Little Gates, aparținuse mai înainte unui colonel anglo-indian, și nu m-am putut simți altfel decât

ușurat de dispariția meselor din alamă și a idolilor aduși din Burma. Acum era mobilată foarte simplu, dar cu un gust impecabil. Îți dădea o senzație de armonie și de odihnă. Cu toate astea, m-am întrebat din ce în ce mai mirat ce-o făcuse pe o femeie ca doamna Lestrage să vină să locuiască în St. Mary Mead. Mi-era limpede că era o persoană de lume, așa că mi se părea o alegere ciudată din partea ei să se îngroape într-un sătuc ca al nostru. În lumina puternică din salonașul ei, am avut prilejul s-o văd așa cum trebuia, pentru prima dată. E o femeie foarte înaltă, cu părul auriu, cu o nuanță roșcată. Are sprâncenele și genele închise la culoare – fie de la natură, fie cu ceva ajutor, nu mi-am putut da seama. Dacă atunci era machiată – așa cum am crezut, privind-o – o făcuse cu foarte mult meșteșug. Așa, liniștit, chipul ei avea ceva de sfinx. Ochii erau stranii – cei mai stranii din câți am văzut în viața mea; la culoare, erau aproape aurii. Era îmbrăcată impecabil și se purta cu multă grație, ca o femeie de familie bună, și totuși exista ceva la ea care părea nepotrivit și surprinzător. Se simțea că ascunde ceva. Mi-am adus aminte de cuvântul pe care-l folosea Griselda – „sinistru”. Era o absurditate, firește... Și, totuși...? Fără să vreau, m-am gândit dintr-odată că femeia aceea nu se dădea în lături de la nimic.

Discuția noastră nu a avut nimic ieșit din comun – am vorbit despre tablouri, cărți, biserici vechi. Cu toate astea, am ajuns să am puternica impresie că mai era și altceva la mijloc, că doamna Lestrage voia să-mi spună ceva cu totul diferit. I-am prins privirea de vreo două ori și am văzut-o cum se uita la mine cu o stânjeneală ciudată, de parcă nu se putea hotărî. Am observat că avea mare grijă să nu aducă vorba de nimic personal. Nu pomenise nici măcar o dată de vreun soț, de prieteni sau de rude. Numai că, în tot acest timp, în privirea ei persista o expresie stranie, ca și cum mi-ar fi cerut ajutorul. Părea să-mi spună: „Să vă povestesc? Aș vrea s-o fac. Nu mă puteți ajuta?”

Până la urmă însă, totul i-a pierit de pe chip. Sau, cine știe, poate că fusese numai o părere. Am avut atunci senzația că-și dorea să mă vadă plecat. M-am ridicat și am salutat-o. Ieșind

din cameră, am privit înapoi și am văzut-o cu ochii ațintiți în urma mea și cu o expresie mirată, nehotărâtă. Dintr-o pornire subită, m-am întors la ea.

— Dacă pot să fac ceva pentru dumneavoastră...

— Sunteți foarte amabil, mi-a răspuns, șovăielnic; am tăcut amândoi, apoi a adăugat: Ce n-aș da să știu cu siguranță. E foarte greu. Nu, nu cred că mă poate ajuta cineva. Dar vă mulțumesc pentru că v-ați oferit.

Discuția părea încheiată, așa că am plecat, fără însă să încetez a mă frământa. Noi, cei din St. Mary Mead, nu suntem obișnuiți cu tainele. Adevărul acestei afirmații se vede și din faptul că, pe dată ce-am ieșit pe poartă, cineva a sărit asupra mea. Era domnișoara Hartnell, care se pricepe foarte bine să sară la oameni, în felul ei copleșitor și fioros.

— V-am văzut! A exclamat ea, pe un ton jovial, care mă stânjenea. Vai, și ce încântată am fost! Acum ne puteți spune și nouă totul...

— Despre ce?

— Despre misterioasa doamnă! E văduvă, sau are și un soț pe undeva?

— Chiar că nu știu. Nu mi-a spus.

— Ce ciudat, foarte ciudat. Aveam impresia limpede că o să pomenească ceva, în treacăt. Parcă ar avea un motiv să nu spună nimic, nu credeți?

— Zău că nu cred asta.

— Ah! Dumneavoastră, domnule vicar, parcă nu sunteți de pe lumea asta. Bine zice Miss Marple. Ia spuneți, îl cunoaște demult pe doctorul Haydock?

— N-a pomenit de el, așa că nu știu.

— Serios? Atunci despre ce-ați vorbit?

— Despre tablouri, cărți, muzică, am răspuns eu sincer.

Domnișoara Hartnell, care nu vorbește decât despre subiecte de interes pur personal, a părut bănuitoare și cătuși de puțin convinsă. Profitând de faptul că rămăsese puțin pe gânduri, neștiind cum să procedeze mai departe, i-am urat noapte bună și m-am îndepărtat în grabă.

Pe drumul de întoarcere am mai făcut o vizită, apoi am

intrat la vicariat prin poarta grădinii; astfel, am trecut foarte aproape de periculosul loc în care se afla grădina lui Miss Marple. Cu toate acestea, nu-mi trecea prin minte nici o modalitate posibilă prin care veștile despre vizita mea la doamna Lestrangle să fi putut ajunge deja la urechile posesoarei grădinii, așa că mă simțeam destul de în siguranță.

Pe când închideam poarta, mi-a venit ideea să dau o fugă până la căsuța din grădină pe care tânărul Lawrence Redding o folosea pe post de studio, ca să văd cu ochii mei cum progresa munca la portretul Griseldei.

Includ aici o schemă, nu foarte amănunțită, dar care va fi utilă pentru înțelegerea celor întâmplate mai apoi; ea cuprinde numai detaliile absolut necesare.

Nici nu mă gândisem că putea fi cineva în studio. Din afară nu auzisem nici un glas care mi-ar fi putut atrage atenția; cât despre pașii mei, presupun că nu se auzeau deloc, pentru că mergeam pe iarbă. Am deschis ușa și apoi m-am oprit în prag, foarte încurcat, căci, până la urmă, chiar erau două persoane înăuntru, iar bărbatul o îmbrățișa pe femeie și o săruta cu patimă. Cei doi erau Lawrence Redding, artistul, și doamna Protheroe.

M-am retras în grabă și m-am refugiat în birou. Acolo m-am așezat, mi-am scos pipa și am început să mă gândesc. Ceea ce aflasem mă tulburase profund. Trăisem până atunci cu impresia, accentuată de discuția pe care o avusesem cu Lettice în după-amiaza aceea, că între ea și tânărul artist exista o legătură care se tot adâncea. Mai mult, eram acum convins că și ea credea la fel și că nu avea habar de sentimentele bărbatului față de maică-sa vitregă.

Neplăcută încurcătură. Fără nici un entuziasm, am recunoscut în sinea mea că Miss Marple avusese dreptate, nu se lăsase înșelată, ci, era limpede, bănuise cam cum stăteau de fapt lucrurile. Interpretasem cu totul greșit privirea pe care i-o aruncase Griseldei.

Cât despre doamna Protheroe, nici prin cap nu-mi trecuse s-o

bănuiesc. Ea fusese dintotdeauna privita într-un anume fel... Cam ca soția lui Cezar – o femeie liniștită, retrasă, pe care nimeni nu putea s-o bănuiască de mari profunzimi sentimentale.

Tocmai ajunseseam cu gândurile în acest punct, când o bătaie în fereastra biroului m-a făcut să tresar. M-am ridicat și m-am apropiat. Afară era doamna Protheroe. Am deschis fereastra, iar ea a intrat, fără să aștepte s-o poftesc. A străbătut camera în grabă și s-a prăbușit pe sofa. Am avut atunci senzația că n-o mai văzusem niciodată în viața mea. Femeia liniștită și retrasă pe care-o cunoșteam dispăruse. În locul ei se afla o faptură care respira întretăiat, disperată. Pentru prima oară mi-am dat seama că Anne Protheroe era foarte frumoasă.

E o femeie șatenă, cu chipul palid și cu ochi cenușii, foarte adânciți în orbite. În seara aceea era roșie la față și respira greu. Părea o statuie care se însuflețise brusc. Am clipit din ochi, nevenindu-mi să cred cât de mult se schimbase.

— Mi s-a părut că trebuie să vin, mi-a spus ea. Ați... Ați văzut totul?

Am făcut semn că da.

— Ne iubim..., a spus ea, foarte încet și, chiar așa agitată și îngrijorată cum era, nu și-a putut înăbuși un zâmbet ușor care i s-a așternut pe chip, zâmbetul unei femei care contemplă ceva frumos și minunat.

Am continuat să tac și, în cele din urmă, ea a rupt tăcerea:

— Presupun că, în ochii dumneavoastră, e un mare păcat...

— Chiar vă așteptați să spun altceva, doamnă Protheroe?

— Nu... Nu, presupun că n-aveți cum.

— Sunteți măritată..., am adăugat eu, încercând să-i vorbesc cu cât mai multă blândețe cu putință, dar ea m-a întrerupt:

— Da, știu... Știu. Credeți că nu m-am gândit la asta, iarăși și iarăși? La urma urmei, nu sunt o ticăloasă, zău că nu. Iar lucrurile nu stau... Nu stau... Așa cum, poate, credeți dumneavoastră.

— Mă bucur, am răspuns eu solemn.

— O să-i spuneți soțului meu? M-a întrebat, cu o undă de teamă, iar eu i-am replicat pe un ton destul de sec:

— Toată lumea pare a trăi cu impresia că un cleric nu se poate comporta ca un gentleman. Nu-i adevărat, să știți.

Mi-a aruncat o privire plină de recunoștință.

— Sunt așa nefericită! Vai, sunt groaznic de nefericită! Nu pot continua. Pur și simplu nu mai pot. Și nu știu ce să fac..., a continuat, cu o ușoară nuanță de isterie în glas.

Dumneavoastră nu știți cum îmi duc eu viața. Am fost nefericită cu Lucius de la bun început. Nici o femeie nu poate fi fericită cu el. Ce n-aș da să moară... E groaznic, dar chiar asta simt... Sunt disperată, credeți-mă, sunt disperată.

Apoi a tresărit și a aruncat o privire către fereastră.

— Ce-a fost asta? Mi s-a părut că aud ceva? Poate că e Lawrence.

M-am dus lângă fereastră, pe care nu o închiseseam, așa cum crezusem mai devreme, am ieșit afară și m-am uitat în grădină, dar nu se vedea nimeni. Și totuși eram aproape convins că auzisem și eu ceva. Sau, cine știe, poate că mă lăsasem influențat de convingerea ei. Când am intrat la loc, am găsit-o aplecată înaintea, cu capul în jos. Arăta ca o imagine a disperării. A repetat:

— Nu știu ce să fac. Nu știu ce să fac.

M-am apropiat și m-am așezat lângă ea. Am spus ceea ce mi s-a părut că trebuie spus și am încercat să-i vorbesc cu convingere, fără șovăială; eram, la rândul meu, tulburat, amintindu-mi vag că, în dimineața aceleiași zile, spusesem că o lume fără colonelul Protheroe ar fi fost o lume mai bună. Mai presus de orice, am implorat-o să nu se pripească, părăsindu-și casa și soțul. Așa ceva era un lucru foarte serios și complicat.

Nu cred c-am convins-o. Am trăit îndeajuns de mult în această lume ca să-mi dau seama că este practic inutil să încerci să discuți rațional cu o persoană îndrăgostită; cred însă că vorbele mele au făcut-o să se simtă puțin mai bine. Când s-a ridicat să plece, mi-a mulțumit și mi-a promis să se gândească la ce-i spusesem.

Cu toate acestea, după ce a plecat, m-am simțit foarte tulburat, din pricina gândului că, până atunci, o judecasem

greșit pe Anne Protheroe. Impresia pe care mi-o lăsase în acea seară era de profundă disperare. Îmi părea o femeie care nu s-ar fi dat în lături de la nimic, odată ce se lăsa pradă emoțiilor. În plus, era îndrăgostită nebunește, sălbatic, cu disperare de Lawrence Redding, un bărbat cu câțiva ani buni mai tânăr decât ea. Nu-mi plăcea deloc.

Capitolul IV

Uitasem cu desăvârșire că-l invitasem pe Lawrence Redding să ia cina cu noi în seara aceea. Când Griselda a dat buzna peste mine, să mă dojenească, arătându-mi că mai erau două minute până la ora fixată, am fost cu totul uimit.

— Sper să fie totul bine, mi-a strigat Griselda, în timp ce urcam scările. M-am gândit la ce mi-ai spus la prânz și am plănuit pentru masa asta câteva feluri foarte bune.

În treacăt, fie-mi îngăduit să spun că cina din seara aceea mi-a demonstrat cu vârf și îndesat că Griselda avea dreptate – era totul mult mai rău când se străduia, decât atunci când stătea deoparte. Meniul, în sine, era ambițios conceput, însă s-ar fi zis că lui Mary îi făcuse o plăcere perversă să experimenteze cel mai bun mod de a face să alterneze mâncărurile insuficient preparate cu cele arse. Griselda comandase și niște stridii, care păreau în siguranță, imposibil de stricat în vreun fel, numai că, din nefericire, nu ne-am putut bucura de ele întrucât nu aveam în casă nici un instrument cu care să le putem desface – o lipsă pe care-am constatat-o numai când a venit momentul servirii lor.

Fusesem destul de sigur că Lawrence Redding nu avea să vină. Ar fi putut găsi cu ușurință un pretext pentru a lipsi. Și totuși, a sosit chiar la ora fixată, așa că ne-am așezat la masă, toți patru.

Lawrence este, indubitabil, o persoană atrăgătoare. Are, cred, vreo treizeci de ani, părul negru, dar ochii albaștri, aproape neverosimil de strălucitori. E genul de om care se pricepe la toate. E bun la jocuri, vânează bine, are talent actoricesc și știe să povestească. E sufletul oricărei petreceri. Cred că are ceva sânge irlandez. Una peste alta, nu e un artist

tipic, cu toate că pare a fi destul de talentat, ca pictor modernist. Eu, unul, știu foarte puține despre pictură.

Era absolut firesc ca în seara respectivă să pară ușor distrat, dar, în general, s-a descurcat foarte bine. Cred că nici Griselda, nici Dennis nu și-au dat seama că era ceva în neregulă. Pesemne că nici eu n-aș fi observat nimic, dacă n-aș fi știut dinainte.

Griselda și Dennis erau foarte în vervă – făceau tot felul de glume despre doctorul Stone și domnișoara Cram... Scandalul la ordinea zilei. La un moment dat, mi-a venit brusc ideea că Dennis este mai aproape de vârsta Griseldei decât eu însumi. Asta m-a durut un pic. Mie-mi spune „unchiul Len”, însă ei îi spune pe nume. Asta mi-a dat o oarecare senzație de însingurare. Pesemne că eram încă tulburat de discuția cu doamna Protheroe. În general, nu sunt înclinat spre astfel de gânduri fără nici un sens.

Cei doi ajunseseră destul de departe, însă eram prea îngândurat ca să le mai atrag atenția. Dintotdeauna am fost de părere că e păcat ca, în prezența unui cleric, toată lumea să fie mohorâtă. Lawrence a participat și el la discuție, cu destulă vervă. Totuși, am observat că privirile i se întorceau adesea spre mine, așa că nu m-a mirat că, după cină, a făcut în așa fel încât să rămânem singuri în birou și că, pe dată, purtarea lui s-a schimbat.

— Ne-ați aflat taina, domnule vicar, mi-a spus. Acum ce-aveți de gând să faceți?

Lui Redding puteam să-i vorbesc mai deschis, nu ca doamnei Protheroe, și chiar asta am făcut. Iar el a reacționat foarte bine.

— Firește, mi-a răspuns, după ce terminasem ce-aveam de zis, altceva ce puteați spune? Doar sunteți preot. Să nu credeți că vreau să vă insult, zicând asta. La urma urmei, cred că probabil aveți dreptate. Dar între mine și Anne nu este ceva obișnuit.

I-am replicat că fraza asta mai fusese auzită de multe ori, de la începuturile omenirii, iar pe buzele lui a apărut un zâmbet strâmb, ciudat.

— Adică fiecare crede că situația sa e unică? Așa o fi. Dar am să vă spun un lucru, și trebuie să mă credeți.

M-a asigurat că, până în acel moment, „nu se-ntâmplase nimic rău”. Anne, mi-a spus el, era una dintre cele mai credincioase și devotate femei din lume. Nu știa însă ce-avea să fie mai departe.

— Măcar dacă am fi fost într-un roman, a continuat, pe un ton sumbru. Atunci bătrânul ar muri... Și ar fi cu atât mai bine pentru toți.

L-am dojenit pentru asta.

— Ei, dar să nu credeți că aș avea de gând să-i înfig un cuțit în spate, deși aș fi dispus să-i mulțumesc din suflet celui care-ar face-o. Nu cred că este nimeni pe lume care să aibă o vorbă bună despre el. Pe undeva, mă întreb cum de nu i-a făcut felul prima doamnă Protheroe. Am întâlnit-o cândva, cu mulți ani în urmă, și părea perfect capabilă s-o facă. Era una dintre acele femei liniștite și periculoase. Iar el... Face numai scandaluri peste tot, supără pe toată lumea, e rău până-n măduva oaselor și-i sare țandăra imediat. Nici nu știți câte trebuie să suporte Anne. Dacă-aș avea ceva bani, aș lua-o cu mine pe dată și-aș fugi.

Atunci i-am vorbit foarte deschis și l-am implorat să plece din St. Mary Mead. Rămânând în sat, nu putea decât s-o facă pe Anne Protheroe și mai nefericită decât îi fusese dat. Oamenii aveau să înceapă să bârfească, chestiunea urma s-ajungă la urechile colonelului și totul avea să fie cu mult mai rău pentru ea. Lawrence a protestat.

— Dar nu știe nimeni, în afară de dumneavoastră, padre.

— Tinere dragă, nu subestima instinctele polițienești ale vieții la țară. În St. Mary Mead, fiecare îți cunoaște cele mai ascunse probleme. Nu există nici un detectiv în Anglia care să-i facă față unei domnișoare bătrâne, de o anumită vârstă, care n-are nici o altă ocupație în viață.

El mi-a replicat că nu era nici o problemă. Toată lumea îl credea încurcat cu Lettice.

— Dar nu ți-a trecut prin cap că poate și Lettice crede la fel? A părut foarte uimit de această idee. Lettice, chipurile, nu

dădea doi bani pe el, era convins de asta.

— E o fată ciudată, mi-a spus. Parcă visează mereu și totuși, în străfundurile sufletului ei, cred că e foarte cu picioarele pe pământ. Cred că toată aura aceea de aiureală este o mască. Lettice știe bine, foarte bine, ce face. Și are o fire ciudată... Răzbunătoare. Partea stranie este c-o urăște pe Anne, din tot sufletul, cu toate că Anne s-a purtat mereu ireproșabil cu ea.

Firește că nu l-am crezut pe cuvânt. Pentru tinerii îndrăgostiți, aleasa inimii se poartă întotdeauna ca un înger. Și totuși, atât cât putusem să observ, Anne o tratase întotdeauna pe fiica ei vitregă cu blândețe și fără s-o nedreptățească. Eu însumi, ceva mai devreme, fusesem surprins de amărăciunea din glasul lui Lettice. A trebuit să întrerupem discuția, pentru că Griselda și Dennis au dat năvală peste noi și mi-au spus să nu-l mai fac pe Lawrence să se poarte ca un moș.

— Of, vai de mine, a spus Griselda, aruncându-se într-un fotoliu. Ce mult mi-ar plăcea niște senzații tari. O crimă... Sau măcar vreo tâlhărie.

— Nu prea cred să fie cineva pe-aici de la care să merite să furi, a spus Lawrence, încercând să-i cânte în strună. Poate doar proteza domnișoarei Hartnell să merite.

— Da, e ceva oribil. Mereu clămpăne, a răspuns Griselda. Dar să știi că te înșeli în ceea ce-ai spus. La Old Hall este niște argintărie veche, minunată. Platouri de servit și o cupă din vremea lui Carol al II-lea... Tot felul de lucruri de-astea. Cred că valorează mii de lire.

— Probabil că bătrânul ar trage în tine cu pistolul lui din soldăție, a intervenit Dennis. Exact ce-și dorește.

— A, numai că noi am intra primii și i-am sări în spate, a spus Griselda. Cine are un pistol?

— Am eu unul. Un Mauser, a spus Lawrence.

— Zău? Ce minunat! De unde-l ai?

— Amintire din război, a răspuns el, fără să insiste.

— Chiar astăzi, bătrânul Protheroe îi arăta argintăria lui Stone, ne-a informat Dennis. Iar asta se prefăcea teribil de interesat.

— Credeam că s-au certat din pricina gorganului, a zis Griselda.

— Aaa, s-au împăcat ei, i-a răspuns Dennis. Oricum nu înțeleg ce le vine oamenilor să scormonească prin gorgane.

— Omul acela, Stone, mă uimește, l-am auzit pe Lawrence. Cred că trebuie să fie foarte distrat. Câteodată poți să juri că nu știe nimic despre propria meserie.

— Așa-i amorul, a spus Dennis. Gladys Cram, zău că-i așa, doar tu ești iubirea mea. Dinții tăi sunt albi ca zorii, când îi văd mă trec fiorii. Hai cu mine, preafrumoasă Gladys să îmi fii mireasă. La Mistreț te-aștept cu dor, pe podea, în dormitor...

— Gata, Dennis, am intervenit eu.

— Ei, a spus Lawrence Redding, eu trebuie să plec. Domnule Clement, vă mulțumesc foarte mult pentru această seară plăcută.

Griselda și Dennis l-au condus, apoi nepotul meu s-a întors în birou, de unul singur. Se vedea că se-ntâmplase ceva cu el – era neliniștit. Se plimba fără scop prin cameră, încruntat, lovind mobilele cu piciorul. Cu toate că mobila noastră este oricum atât de veche încât cu greu poate ajunge mai deteriorată de-atât, m-am simțit obligat să protestez slab. Dennis și-a cerut iertare, a rămas o vreme tăcut, apoi a izbucnit.

— Bârfa este ceva foarte, foarte rău!

— Ce s-a-ntâmplat? L-am întrebat eu, ușor surprins.

— Nu știu... Poate n-ar trebui să-ți spun.

Uimirea mea a crescut.

— E un lucru rău, rău de tot, a repetat Dennis. Să mergi așa, din loc în loc, vorbind vrute și nevrute. Sau nu, fără măcar să le spui de-a dreptul. Doar făcând aluzii. Nu, să fiu al naibii – scuze, unchiule – dacă pot să-ți spun! E o mare porcărie.

M-am uitat curios la el, dar nu l-am mai tras de limbă. Cu toate astea, am rămas foarte mirat. Dennis nu are obiceiul să pună nimic la inimă. Atunci a apărut Griselda.

— Tocmai m-a sunat domnișoara Wetherby. Doamna Lestranger a plecat de-acasă la opt și un sfert, și încă nu s-a-ntors. Nimeni nu știe unde s-a dus.

— Și de ce-ar trebui să știe cineva?

— Oricum, nu e la doctorul Haydock. Domnișoara Wetherby e convinsă de asta, pentru că i-a telefonat domnișoarei Hartnell care locuiește chiar alături de el și care ar fi trebuit s-o vadă, dacă apărea.

— Nu pot să înțeleg, am spus, cum face lumea de pe-aici să mai și mănânce. Pesemne că iau masa în picioare, lângă fereastră, ca să fie siguri că nu pierd nimic.

— Și asta nu-i tot, a spus Griselda, mustind de satisfacție. S-a aflat totul despre Mistrețul albastru. Doctorul Stone și domnișoara Cram au camerele una lângă cealaltă, DAR..., a continuat ea, fluturându-și arătătorul prin aer cu un gest solemn, nu există ușă de comunicație!

— Vai, i-am răspuns, pesemne că toată lumea e foarte dezamăgită.

Iar Griselda a râs.

Ziua de joi a început prost. Două doamne din parohia mea s-au gândit să se certe în legătură cu decorațiunile din biserică. Am fost chemat să arbitrez conflictul dintre cele două femei de vârstă mijlocie, amândouă tremurând, pur și simplu, de furie. Dacă n-ar fi fost așa dureros, ar fi putut fi un fenomen fizic interesant de observat. După aceea, a trebuit să dojenesc doi băieți de cor, pentru că sugeau fără încetare bomboane în timpul slujbelor, și am avut senzația neplăcută că nu-mi făceam datoria cu entuziasm, așa cum s-ar fi cuvenit. A urmat organistul, care este o persoană absolut „iritabilă” și care a găsit un motiv să se supere, așa că a trebuit să-l liniștesc. Iar patru dintre cei mai săraci oameni din parohie s-au revoltat pe față împotriva domnișoarei Hartnell, care a venit la mine, plesnind de mânie.

Tocmai mă duceam acasă când l-am întâlnit pe colonelul Protheroe, foarte bine dispus, după ce tocmai judecase trei braconieri, în calitatea sa de magistrat.

— Fermitate, mi-a strigat, cu glasul său de stentor; colonelul e puțin surd, așa că ridică vocea, după cum fac de obicei oamenii tari de urechi. De asta e nevoie în zilele noastre –

fermitate! Să dăm un exemplu. Aud că escrocul ăla de Archer a ieșit ieri și că jură să se răzbune pe mine. Nemernic fără rușine. Oamenii pe care alții-i amenință trăiesc mult, parcă așa se spune. Data viitoare când îl mai prind dând iama în fazanii mei, îi arăt eu răzbunare. Slabi! Suntem mult prea slabi în ziua de azi! Eu cred că omul trebuie judecat pentru ceea ce este. Tot timpul ți se cere să te gândești la soția și la copiii lui! Prostii, vorbe goale! De ce, mă rog, să scape cineva de consecințele faptelor sale, numai pentru că se jeluiește că are nevastă și copii? Pentru mine-i tot aia, cu oricine aş avea de-a face – doctor, avocat, cleric, braconier, bețiv ordinar; dacă-i prind că încalcă legea, atunci tot legea să-i pedepsească. Sunt convins că ești și dumneata de acord cu mine.

— Uți, i-am spus, că profesia mea mă obligă să țin seama mai presus de orice de o anumită virtute – mila.

— Ei, eu sunt un om drept. Nimeni nu poate spune că nu-i așa.

Nu i-am răspuns, iar el a continuat, pe un ton aspru:

— De ce nu răspunzi? Hai, omule, spune ce gândești.

Am șovăit, apoi m-am decis să vorbesc:

— Mă gândeam că, atunci când o să-mi bată ceasul, mi-ar părea rău să nu pot spune nimic în apărarea mea decât c-am fost un om drept. Pentru că asta ar însemna că nu aş fi tratat decât cu dreptate...

— Aiurea! Lumea noastră are nevoie de puțin creștinism militant. Eu mi-am făcut mereu datoria, sper. Ei, gata cu asta. O să trec diseară, după cum ți-am spus. Să zicem la șase și un sfert, nu la șase, dacă-ți convine și duminică. Trebuie să mai trec și pe la cineva din sat.

— Da, e foarte bine.

Și-a fluturat bastonul prin aer și s-a îndepărtat cu pași mari. Întorcându-mă, am dat de Hawes care, din câte mi s-a părut, arăta foarte rău în dimineața aceea. Îmi pusesem în gând să-l dojenesc puțin pentru că nu-și îndeplinise prea bine îndatoririle, dar zărindu-i chipul palid și încordat, am înțeles că nu-i era deloc bine. I-am și spus-o, iar el a negat, dar nu

prea sigur pe sine. Până la urmă, mi-a mărturisit că nu se simțea tocmai în formă și a părut să-mi accepte sfatul de a merge acasă să se bage în pat.

Am luat prânzul la iuțeală și am ieșit iar, pentru câteva vizite. Griselda plecase la Londra cu trenul de joi, la care biletul costă foarte puțin. M-am întors pe la patru fără un sfert, cu gândul de a-mi face planul predicii de duminică, dar Mary mi-a spus că domnul Redding mă aștepta în birou.

L-am găsit plimbându-se de colo-colo, îngrijorat. Era alb la față și părea tulburat. Auzindu-mă, s-a întors brusc către mine.

— Domnule vicar... Ce să zic, m-am gândit mult la ce mi-ați spus ieri. N-am închis un ochi de atâtea frământări. Aveți dreptate. Trebuie să-mi fac bagajele și să plec.

— Vai, băiete dragă...

— Aveați dreptate cu ce mi-ați spus despre Anne. Dacă mai stau pe-aici, n-o să-i fac decât necazuri. Ea e... e mult prea bună pentru altceva. Am înțeles că trebuie să plec. I-am făcut și-așa viața grea, să mă ierte Dumnezeu.

— Cred c-ai luat singura hotărâre cu putință, i-am spus. Știu că-ți vine greu, dar crede-mă că, până la urmă, va fi mai bine așa.

I-am citit gândurile pe chip – era limpede că se gândea că o astfel de frază e rostită cu mare ușurință de cineva care habar n-are despre ce vorbește.

— Pot să vă rog să aveți grijă de Anne? Are nevoie de prieteni.

— Am să fac tot ce-mi stă în putință, fii liniștit.

Mi-a mulțumit și mi-a strâns mâna.

— Sunteți un om bun, padre. Am s-o văd în seara asta, să-mi iau rămas-bun, iar mâine probabil că am să-mi strâng lucrurile și-o să plec. N-are nici un rost să-mi prelungesc agonia. Mulțumesc pentru că m-ați lăsat să pictez în căsuța din grădină și-mi pare rău că n-am isprăvit portretul doamnei Clement.

— Nu-ți face griji de asta, băiete dragă. La revedere, și fii binecuvântat.

După ce-a plecat, am încercat să mă apuc de predică, dar

fără nici un succes. Mă tot gândeam la Lawrence și la Anne Protheroe. Am luat o ceașcă de ceai, cam de nebăut, negru și rece, iar la cinci și jumătate a sunat telefonul. Mi s-a spus că domnul Abott de la Lower Farm era pe moarte și am fost rugat să vin de îndată.

Am sunat imediat la Old Hall, pentru că Lower Farm este cam la două mile distanță și nu aveam cum să mă întorc până la șase și un sfert. N-am fost niciodată în stare să învăț să merg pe bicicletă. Mi s-a spus însă că domnul colonel Protheroe tocmai plecase cu mașina, așa că am plecat și eu, lăsându-i vorbă lui Mary că fusesem chemat de urgență, dar că aveam să-ncerc să mă întorc până la șase și jumătate sau puțin după aceea.

Capitolul V

Când am ajuns iarăși la poarta vicariatului, întorcându-mă, era mai aproape de șapte decât de șase și jumătate. Înainte să apuc s-o deschid, l-am văzut ieșind pe Lawrence Redding. Când m-a observat, a încremenit, și mi-am dat seama pe loc că arăta ciudat, ca un om care mai are puțin și-și pierde mințile. Avea o privire stranie, fixă, era alb ca varul și tremura din toate încheieturile. M-am întrebat o clipă dacă nu cumva băuse, dar am părăsit pe dată acest gând.

— Bună seara, i-am spus, ai trecut iarăși să mă vezi? Îmi pare rău, am fost plecat. Hai, întoarce-te. Trebuie să-l văd pe Protheroe, pentru ceva legat de registre... Dar cred că n-o să dureze foarte mult.

— Pe Protheroe, a zis el și a început să râdă. Pe Protheroe? Trebuie să vă-ntâlniți cu Protheroe? Oh, da, o să-l vedeți pe Protheroe, de bună seamă. O, Doamne, da...

Am rămas cu gura căscată la el și, din instinct, i-am întins mâna, dar el s-a ferit brusc.

— Nu, mi-a răspuns, aproape strigând. Trebuie să plec de aici... Să mă gândesc bine. Trebuie să mă gândesc. Numai asta trebuie să fac.

A luat-o la fugă și a dispărut iute în josul drumului care duce-n sat, lăsându-mă cu privirile ațintite în urma lui; mi-a

trecut iarăși prin minte că, poate, era beat. Până la urmă, clătinând din cap, am intrat în vicariat. Ușa din față nu se închide niciodată, dar totuși am sunat. A apărut Mary, ștergându-și mâinile pe șorț.

— Deci în sfârșit v-ați întors, mi-a aruncat ea.

— A ajuns colonelul Protheroe?

— Da, e în birou. A sosit pe la șase și un sfert.

— Și a fost și domnul Redding pe aici?

— A sosit acum câteva minute și a întrebat de dumneavoastră. I-am spus că trebuie să picați dintr-o clipă într-alta, și că în birou aștepta colonelul, iar domnul mi-a zis că va aștepta și dânsul și s-a dus acolo. Trebuie să fie încă înăuntru.

— Ba nu, nu e, i-am răspuns. Tocmai l-am întâlnit pe drum în jos.

— Ei, eu, una, nu l-am auzit ieșind. Înseamnă că n-a stat decât vreo două minute. Doamna nu s-a-ntors încă din oraș.

Am dat din cap, preocupat. Mary s-a adăpostit în zona bucătăriei, iar eu m-am dus în vestibul și am deschis ușa biroului. În vestibul era întuneric, dar în birou se revărsa lumina soarelui la asfințit, așa că am început să clilesc des, orbit. Am făcut un pas, doi, apoi am încremenit. O clipă, nici nu mi-a venit să cred ce vedeam. Colonelul Protheroe zăcea întins pe masa mea de scris, într-o poziție înspăimântătoare, nefirească. Pe tăblia mesei, lângă capul său, se vedea o baltă întunecată, un lichid care picura încet pe podea, făcând un zgomot sinistru. Am inspirat adânc și m-am apropiat. Era rece la pipăit. I-am ridicat un braț, dar acesta a căzut la loc lipsit de viață. Omul era mort – împușcat în cap. M-am dus la ușă și-am strigat-o pe Mary, iar, când a venit, i-am poruncit să dea fuga cât putea de repede după doctorul Haydock, care locuiește foarte aproape, la colțul drumului. I-am spus că se întâmplase un accident. Apoi m-am întors și am închis ușa, ca să aștept sosirea doctorului.

Din fericire, Mary l-a găsit acasă. Haydock e un om de treabă, un bărbat masiv, bine clădit, vânjos, cu un chip onest și ridat. Când i-am arătat cu degetul, în tăcere, ce se afla în

cameră, a ridicat din sprâncene, dar, ca un adevărat doctor, nu a dat nici un semn de emoție. S-a aplecat peste cadavru, cercetându-l iute, apoi s-a îndreptat și m-a privit.

— Ei? L-am întrebat.

— Mda, e mort de-a binelea – cam de jumătate de oră, așa spune.

— Sinucidere?

— Nici vorbă, omule. Uită-te unde-i rana. În plus, dacă s-a împușcat, ce s-a-ntâmpat cu arma?

Ce-i drept, nu era nici urmă de așa ceva.

— Mai bine nu mișcăm nimic, a spus Haydock. Și cred c-ar trebui să sun la poliție.

A ridicat receptorul și a început să vorbească. Le-a povestit totul foarte succint, apoi a închis și s-a apropiat de locul în care seșeam.

— Ce treabă îpuțită! Cum ai ajuns tocmai dumneata să-l găsești?

I-am explicat totul.

— Crezi... Crezi că e vorba de crimă? Am întrebat, pe un ton destul de pierdut.

— Așa pare. Adică, altceva ce-ar putea fi? Ce poveste nemaipomenită! Mă întreb cine avea ceva de împărțit cu bietul bătrân. Firește, știu că nu era prea simpatizat, dar nu se întâmplă prea des ca un om să fie ucis pentru așa ceva – mare ghinion!

— S-a-ntâmpat ceva destul de straniu, i-am spus. Azi după-amiază s-a telefonat după mine să mă duc la un bărbat din parohie, aflat pe patul de moarte. Când am ajuns, toată lumea s-a mirat să mă vadă. Bolnavul se simțea mult mai bine decât în ultimele zile, iar nevastă-sa mi-a spus sus și tare că nu ea sunase după mine.

Haydock s-a încruntat.

— Asta spune multe. Da, multe. Ai fost îndepărtat din calea ucigașului. Nevasta dumitale unde e?

— A plecat la Londra până diseară.

— Dar fata în casă?

— În bucătărie – tocmai în cealaltă parte a clădirii.

— De unde pesemne că n-are cum s-audă nimic din ce se petrece aici. Urâtă afacere! Cine știa că Protheroe trebuia să vină aici în seara asta?

— A spus-o și azi-dimineață, în mijlocul satului, țipând din răsputeri cum făcea de obicei.

— Așa că știa tot satul? Oricum, așa e întotdeauna. Cunoști pe cineva care să aibă vreun dinte împotriva lui?

Mi-am amintit atunci de Lawrence Redding, de chipul său palid și de privirea fixă. Am scăpat însă fără să răspund la întrebare, când din vestibul s-a auzit zgomot de pași.

— Poliția, a spus doctorul, ridicându-se.

Forțele noastre de ordine erau reprezentate de agentul Hurst, care arăta foarte impozant, dar cam îngrijorat.

— Bună seara, domnilor, ne-a spus el. Inspectorul o să ajungă imediat. Între timp, am să fac ce mi s-a spus. Înțeleg că l-ați găsit împușcat pe colonelul Protheroe – chiar aici, la vicariat.

S-a oprit din vorbă și mi-a aruncat o privire rece și bănuitoare, pe care-am încercat s-o întâmpin așa cum se cuvenea, ca un om care se știe nevinovat. Apoi agentul s-a dus lângă masa de scris și ne-a anunțat solemn:

— A nu se atinge nimic până nu vine inspectorul.

Pentru a fi mai bine înțeles de cititorii mei, iată și un plan al încăperii.

Hurst și-a scos carnetelul, și-a umezit creionul cu limba și ne-a privit întrebător. I-am povestit și lui cum ajunsese să descopăr cadavrul. După ce a notat tot, ceea ce i-a luat ceva timp, s-a întors către doctor.

— În opinia dumneavoastră, domnule doctor Haydock, care a fost cauza morții?

— O împușcătură în cap, de la mică distanță.

— Și arma?

— Nu pot să vă spun precis până ce nu scoatem glonțul. Dar, luându-mă după ceea ce văd, pot să afirm că este vorba, probabil, de un pistol de calibru mic – să zicem un Mauser 25.

Am tresărit, amintindu-mi de discuția din seara precedentă și de ceea ce ne spusese Lawrence Redding. Agentul de poliție și-

a întors iarăși spre mine ochii reci, ca de pește.

— Ați spus ceva, domnule?

Am scuturat din cap. Orice bănuieli aș fi avut, nu erau decât atât – bănuieli, și deci trebuia să le țin pentru mine.

— După părerea dumneavoastră, când a avut loc tragedia?

Doctorul a șovăit doar o clipă, apoi a răspuns:

— Nu cred să fi trecut mai mult de jumătate de oră de când a murit. Sunt sigur că nu a fost mult mai mult de atât.

— Fata în casă a auzit ceva? A întrebat Hurst, întorcându-se spre mine.

— Din câte știu, nimic, i-am răspuns. Dar mai bine întrebați-o chiar pe ea.

Numai că, exact atunci, a sosit inspectorul Slack, care venise cu mașina din Much Benham, de la două mile distanță. Tot ce pot să spun despre el este că nu a existat niciodată un om mai hotărât să nu se comporte așa cum îi spunea numele {4}. Este un om smead, neobosit și energic, cu ochii negri care se mișcă în permanență dintr-o parte într-alta. Se poartă cu multă grosolănie și superioritate. L-am salutat, iar el a dat scurt din cap, i-a smuls subordonatului său carnetelul din mână, l-a citit de la cap la coadă, a schimbat câteva fraze scurte cu acesta, cu glas scăzut, apoi s-a apropiat de cadavru, cu pași mari.

— Presupun că toate au fost mișcate din loc și amestecate, a spus el.

— Eu n-am atins nimic, a replicat Haydock.

— Nici eu, am zis.

O vreme, inspectorul și-a făcut de lucru cercetând în amănunt lucrurile de pe masă și balta de sânge.

— Aha! A spus, în cele din urmă, cu un glas triumfător. Iată ce voiam. Ceasul de birou s-a răsturnat când a căzut cadavru. Asta o să ne furnizeze momentul crimei. Șase și douăzeci și două. La cât ați spus că a avut loc decesul, doctore?

— Am spus că trebuie să fi trecut cam jumătate de oră, dar. Inspectorul și-a privit ceasul.

— Șapte și cinci. Eu am aflat acum vreo zece minute, la șapte fără cinci. Cadavru a fost descoperit pe la șapte fără un sfert și, din câte înțeleg, dumneavoastră ați fost adus aici pe dată.

Să zicem că l-ați fi examinat pe la fără zece... Oho, păi asta ne aduce exact la momentul pe care-l doream.

— Nu pot să jur că așa a fost, a spus Haydock. Am făcut doar o aproximare.

— Oricum e bine, domnule doctor, oricum e bine.

— Că veni vorba de ceas..., am izbutit eu să intervin, după ce mă străduisem de ceva vreme.

— Iertare, domnule, dacă vreau să aflu ceva am să vă întreb. Timpu-i scurt. Acum vreau liniște netulburată.

— Da, dar ar trebui să vă spun.

— Liniște netulburată, a repetat inspectorul, privindu-mă fioros, așa că i-am făcut pe plac; după ce s-a mai uitat o vreme pe masa de scris, a mormăit: De ce s-o fi așezat aici? Oare voia să scrie un bilet... Hehei! Ce-i asta?

Și s-a ridicat, ținând triumfător în mână o bucată de hârtie ruptă dintr-un carnețel. Era atât de mulțumit de descoperire că ne-a îngăduit până și să ne apropiem și s-o cercetăm și noi. Era hârtia vicariatului, iar în susul foi era scris 6.20.

„Dragă Clement, începea scrisoarea, îmi pare rău că nu mai pot aștepta, dar trebuie.”

Și, aici, scrisul devenea indescifrabil.

— Limpede ca lumina zilei, a spus triumfător inspectorul Slack. Se așează aici ca să scrie, dușmanul intră ușor pe fereastră și-l împușcă înainte să se ridice. Ce vreți mai mult?

— Doar un lucru am de spus..., am început.

— Dați-vă la o parte din drum, domnule, vă rog, vreau să văd dacă sunt urme de pași.

S-a lăsat în patru labe și a început să se miște către fereastra deschisă.

— Cred c-ar trebui să știți..., m-am încăpățânat eu.

Inspectorul s-a ridicat și mi-a vorbit fără mânie, dar foarte ferm:

— O să avem timp de asta mai târziu. Deocamdată, v-aș ruga, domnilor, să eliberați încăperea. Chiar acum, dacă sunteți amabili.

Ne-am lăsat dați afară ca niște copilași. Mi se părea că trecuseră ore întregi de când intrasem – dar nu era decât șapte

și un sfert.

— Ei, a spus Haydock, cam asta e. Când măgarul ăla înfumurat o să aibă nevoie de mine, poți să-l trimiți la dispensar. Bună seara.

— S-a întors stăpâna, a spus Mary, ieșind câteva clipe din bucătărie; avea ochii măriți și tremura de nerăbdare. A sosit acum vreo cinci minute.

Am găsit-o pe Griselda în salonaș. Părea înspăimântată, dar foarte curioasă. I-am povestit tot, iar ea m-a ascultat cu atenție.

— Pe scrisoare scrie 6.20, mi-am terminat relatarea. Iar ceasul de masă a căzut și s-a oprit la 6.22.

— Da, a spus Griselda, dar nu i-ai povestit inspectorului că noi ținem întotdeauna ceasul ăla cu un sfert de oră înainte?

— Nu, i-am răspuns. Nu i-am povestit nimic. Nu m-a lăsat, eu m-am străduit.

Griselda se încruntă, ca și cum o frământa ceva.

— Păi bine, Len, mi-a spus, atunci totul devine absolut misterios, pentru că atunci când ceasul arăta șase și douăzeci, de fapt era numai și cinci, iar la ora aia colonelul Protheroe nici măcar nu ajunsese aici, din câte am impresia.

Capitolul VI

Ne-am mai întrebat o vreme care-ar fi putut fi explicația poveștii cu ceasul, dar n-am ajuns la nici o concluzie. Griselda a fost de părere că era bine să mai încerc o dată să-i povestesc inspectorului, numai că, în privința aceea, mă simțeam – nu pot folosi alte cuvinte – „încăpățânat ca un catâr”. Slack fusese îngrozitor de nepolitic și de grosolan, fără să fie nevoie. De-abia așteptam să vină un moment în care să pot interveni, cu informațiile prețioase pe care le aveam, ca să-l văd pus în încurcătură. Aveam de gând să-i spun, pe un ton de reproș:

— Măcar dacă m-ați fi ascultat, domnule inspector...

Mă așteptam totuși ca el să-mi mai vorbească o dată, înainte să părăsească vicariatul, dar, spre marea noastră mirare, am aflat de la Mary că plecase deja, după ce încuiase ușa biroului

și dăduse ordine ca nimeni să nu încerce să intre acolo. Griselda mi-a propus să meargă la Old Hall.

— O să fie groaznic pentru Anne Protheroe, cu toți polițiștii acolo și restul... Poate pot s-o ajut în vreun fel.

M-am declarat întru totul de acord cu ideea, dar am sfătuit-o să-mi dea un telefon dacă avea să constate că puteam fi de folos în vreun fel, eventual pentru a le calma și consola pe femeile de-acolo. A încuviințat și a plecat.

Imediat după aceea, i-am căutat la telefon pe profesorii de la școala de duminică; ar fi trebuit să treacă pe la mine la 7.45, așa cum făceau în fiecare săptămână, pentru o oră de pregătire, dar m-am gândit că, în situația în care eram, ar fi fost mai bine să amânăm. Următorul care a ajuns acasă a fost Dennis, întorcându-se de la o partidă de tenis. Faptul că la vicariat avusese loc o crimă a părut să-i ofere o puternică senzație de mulțumire.

— Ca să vezi... Să fim exact la locul potrivit într-un caz de crimă! A exclamat el. Dintotdeauna mi-am dorit să fiu implicat în așa ceva. Ce le-a venit polițiștilor să încuie biroul? Nu există vreo altă cheie care să se potrivească?

I-am interzis să încerce așa ceva, iar el a cedat, până la urmă, însă fără convingere. După ce m-a stors de absolut toate informațiile, a plecat în grădină să caute urme de pași, declarând cu voioșie că era foarte bine că se nimerise să fie doar bătrânul Protheroe, pe care nimeni nu-l plăcea. Această dovadă de veselă indolență m-a cam iritat, dar apoi m-am gândit că, la urma urmei, îl judecam prea aspru. La vârsta lui Dennis, o poveste polițistă este unul dintre lucrurile cele mai frumoase ale vieții, iar acum se trezise că un astfel de mister, cu tot cu cadavru, îl aștepta, ca să spun așa, în prag, ceea ce era firesc să-l facă pe un băiat normal și isteț să ajungă într-al nouălea cer. La vârsta de șaisprezece ani, moartea nu înseamnă mare lucru.

Griselda s-a întors după vreo oră. O văzuse pe Anne Protheroe și ajunsese acolo imediat după ce inspectorul îi dăduse veștile. Auzind că doamna Protheroe îl văzuse pe soțul ei ultima dată în sat, pe la șase fără un sfert, și că nu mai știa

nimic care s-ar fi putut dovedi folositor, Slack plecase, explicându-le că avea să se întoarcă a doua zi, pentru o discuție mai lungă.

— În felul lui, a fost chiar politicos, a recunoscut Griselda fără entuziasm.

— Și doamna Protheroe cum s-a comportat?

— Bine. A fost foarte tăcută... Dar așa e ea mereu.

— Da, am spus. N-o văd pe Anne Protheroe să facă vreo criză de isterie.

— Firește că a fost foarte tulburată. Se vedea. Mi-a mulțumit pentru vizită, mi-a spus că-mi era foarte recunoscătoare, numai că nu aveam cum s-o ajut.

— Dar Lettice?

— Era plecată, juca tenis pe undeva și nu se întorsese încă. După câteva clipe de tăcere, Griselda a continuat: Știi, Len, de fapt a reacționat foarte ciudat... Chiar foarte, foarte ciudat.

— Din cauza șocului, am sugerat eu.

— Da... Poate. Și totuși..., a adăugat soția mea, încruntându-se, derutată. Totuși, parcă nu era asta. Nu părea devastată... Mai degrabă, cum să zic... Îngrozită.

— Îngrozită?

— Da... Nu o arăta, înțelegi, sau cel puțin nu voia s-o arate, dar avea în ochi o privire stranie, îngrijorată. Mă întreb dacă nu cumva crede că știe cine l-a omorât. A întrebat de mai multe ori dacă era cineva suspectat.

— Așa? Am comentat eu, gânditor.

— Da. Sigur că Anne e foarte stăpână pe ea, ceea ce e minunat, dar se vedea că era foarte supărată. Mai supărată decât m-aș fi așteptat, ținând cont că, la urma urmei, nu era atât de atașată de colonel. Aș fi îndrăznit să spun chiar că-l cam detesta.

— Câteodată, moartea ne face să ne schimbăm sentimentele.

— Da, așa o fi.

A apărut Dennis, foarte încântat pentru că tocmai descoperise o urmă de pas într-unul dintre straturile de flori. Era convins că polițiștii nu o văzuseră și că asta avea să se dovedească a fi cheia misterului.

Noaptea următoare a fost foarte neplăcută pentru mine. A doua zi dimineată, Dennis s-a trezit în zori, cu mult înainte de micul dejun, pentru a „cerceta ultimele evenimente”, după cum s-a exprimat. Și totuși, noutățile senzaționale ale dimineții ne-au fost aduse nu de el, ci de Mary.

Tocmai ne așezaserăm la masă când ea a năvălit în cameră, cu obraji roșii, cu privirile înflăcărate, și ni s-a adresat așa cum făcea de obicei, pe un ton lipsit de orice respect:

— Vă vine să credeți? Tocmai mi-a spus brutarul. L-au arestat pe tânărul domn Redding.

— L-au arestat pe Lawrence? A exclamat Griselda, pe un ton neîncrezător. Imposibil! Trebuie să fie vreo greșeală prostească.

— Nu-i nici o greșeala, conită, i-a răspuns Mary, cu un soi de încântare avidă. Chiar domnul Redding s-a dus acolo și s-a predat. Aseară, târziu. A intrat frumușel, a aruncat pistolul pe masă și-a zis: „Eu am făcut-o”. Uite, așa.

Ne-a privit pe rând, a dat puternic din cap și s-a retras, mulțumită de efectul pe care-l produsese. Eu și Griselda ne-am aruncat o privire lungă.

— Vai, dar nu e adevărat, a spus Griselda. Nu poate fi adevărat. Len, doar nu crezi și tu că-i adevărat, a adăugat, observându-mă că tăceam.

Mi-a venit greu să-i răspund. N-am scos nici un cuvânt. O furtună de gânduri mi se învârteja în minte.

— Pesemne că a înnebunit, a mai spus Griselda. A înnebunit de tot. Sau cine știe... Poate că se uitau împreună la pistol și, dintr-odată, s-a descărcat.

— Nu prea pare probabil să se fi întâmplat așa ceva.

— Dar trebuie să fi fost vreun accident, pentru că nu există nici urmă de motiv. Ce motiv plauzibil ar putea avea Lawrence să-l ucidă pe colonelul Protheroe?

Aș fi putut să-i răspund foarte sigur la această întrebare, dar îmi doream s-o cruț pe Anne Protheroe cât puteam de mult. Exista încă o șansă ca numele ei să nu fie pomenit.

— Adu-ți aminte că se certaseră, i-am spus Griseldei.

— Da, în legătură cu Lettice și cu costumul de baie. Dar asta-

i o absurditate, și chiar dacă el și cu Lettice erau logodiți în secret... Ce să zic, ăsta nu-i un motiv să-i ucidă tatăl.

— De fapt, Griselda, nu știi cum ar putea sta lucrurile în realitate.

— Deci chiar crezi, Len! Vai, cum poți...? Ascultă-mă pe mine, sunt convinsă că Lawrence nu s-a atins nici măcar de un fir din capul colonelului.

— Adu-ți aminte că l-am întâlnit chiar când ieșea pe poartă. Arăta ca un nebun.

— Da, dar... Nu, nu e cu putință.

— Mai e și ceasul, am continuat. Asta explică ce s-a-ntâmplat cu ceasul. Pesemne că Lawrence l-a dat înapoi, la 6.20, ca să-și asigure un alibi. Uită-te ce ușor a picat în cursă inspectorul Slack.

— N-ai dreptate, Len. Lawrence știa că ceasul mergea înainte. „Vicarul trebuie să ajungă întotdeauna la timp”, așa spunea el de obicei. Lawrence n-ar fi făcut niciodată greșeala să-l dea înapoi la 6.20. Ar fi ales o oră mai potrivită, ceva gen șapte fără un sfert.

— Poate că nu știa la ce oră ajunsese Protheroe. Sau poate că uitase pur și simplu că ceasul mergea înainte.

Griselda nu a fost de acord.

— Nu, nu. Dacă te-apuci să comiți o crimă, ești întotdeauna foarte atent la astfel de amănunte.

— N-ai de unde să știi, draga mea. Doar tu n-ai comis niciodată vreo crimă.

Înainte ca ea să-mi poată răspunde, peste masă s-a așternut o umbră și un glas foarte blând și călduros a rostit:

— Sper că nu deranjez. Iertați-mă, vă rog. Dar în aceste împrejurări triste... Așa de triste...

Era Miss Marple, care locuiește chiar lângă noi. Am invitat-o să intre, cu toate politețurile de rigoare, explicându-i că nu ne deranja deloc, iar ea a pășit prin ușa-fereastră. I-am oferit un scaun. Părea ușor îmbujorată și foarte însuflețită.

— E ceva absolut groaznic, nu credeți? Bietul colonel Protheroe! Ei da, nu era el un om foarte plăcut și n-aș zice că era prea simpatizat, dar totuși e foarte trist. Și a fost împușcat

chiar aici, în birou, din câte am înțeles?

I-am confirmat.

— Dar scumpul nostru vicar nu era aici la momentul acela? A întrebat-o Miss Marple pe Griselda, iar eu i-am explicat ce se întâmplase. Și domnul Dennis nu e cu dumneavoastră în dimineața asta? A continuat ea, aruncând o privire în jur.

— Dennis, i-a răspuns Griselda, se crede detectiv amator. E foarte încântat de urma de pas pe care a descoperit-o într-un strat de flori, și am impresia că s-a dus să spună poliției.

— Vai de mine, vai de mine, a spus Miss Marple. Ce încurcătură, nu? Și domnul Dennis crede că știe cine a comis crima. De fapt, cu toții credem că știm.

— Vreți să spuneți că e limpede? A întrebat Griselda.

— Nu, draga mea. Nicidecum. Îndrăznesc să afirm că toată lumea se gândește la altă persoană. De-asta e așa de important să avem dovezi. Eu, de exemplu, sunt de-a dreptul convinsă că știu cine-a fost. Dar trebuie să recunosc că n-am nici urmă de dovadă. Știu că trebuie să fim foarte atenți cu ce spunem, într-un moment ca ăsta... Să ne ferim de infracțiunea de calomnie, parca așa-i spune, nu? Mi-am pus în minte să am foarte, foarte mare grijă cu inspectorul Slack. Mi-a trimis vorbă că o să treacă să mă vadă în dimineața asta, dar acum tocmai m-a sunat să-mi spună că, până la urmă, n-o să mai fie nevoie.

— Da, cred că nu mai e nevoie, odată ce l-au și arestat..., am spus.

— L-au arestat...? A îngânat Miss Marple și s-a aplecat înainte, roșie în obraji din pricina curiozității. Nu știam că au arestat pe cineva.

Se întâmplă atât de rar ca Miss Marple să fie mai prost informată decât noi încât mi se păruse la mintea cocoșului că ea știa deja de ultimele evenimente.

— Înțeleg că vorbeam fiecare pe limba lui, i-am spus. Da, au arestat pe cineva – pe Lawrence Redding.

— Lawrence Redding? A întrebat Miss Marple, părând foarte surprinsă. Ce să spun, nici nu m-aș fi gândit...

Griselda a întrerupt-o cu vehemență:

— Mie nici acum nu-mi vine să cred. Nu și nu, chiar dacă

într-adevăr a mărturisit.

— A mărturisit? A zis Miss Marple. Vreți să spuneți că a mărturisit chiar el? Vai de mine și de mine, văd că făceam o mare greșeală... Da, din păcate, o mare, mare greșeală.

— Eu tot cred că a fost un soi de accident, a continuat Griselda. Len, tu nu crezi? Vreau să spun că faptul că a venit și s-a predat asta trebuie să însemne.

Miss Marple s-a aplecat către ea, foarte concentrată.

— Deci el singur s-a predat?

— Da.

— Gh! A exclamat Miss Marple, oftând adânc. Îmi pare bine... Așa de bine îmi pare.

Am privit-o oarecum uimit.

— Da, presupun că asta aduce a pocăință sinceră, i-am spus.

— Pocăință? A repetat Miss Marple, foarte uimită. Cum, dar domnule vicar, dragă domnule vicar, doar nu vreți să spuneți că într-adevăr credeți că-i vinovat?

De data asta, eu am fost cel uimit.

— Păi, de vreme ce a mărturisit...

— Da, dar asta-i o dovadă, nu? O dovadă, adică, a faptului că n-a avut nimic de-a face.

— Nu, am spus. Oi fi eu mai încet la minte, dar nu înțeleg ce vreți să spuneți. Dacă n-ai comis nici o crimă, nu văd scopul pentru care ai pretinde că ai făcut-o.

— Oh, dar sigur că există un motiv, m-a contrazis Miss Marple. Sigur că există. Întotdeauna există un motiv, nu? Iar tinerii sunt așa de sensibili și de înflăcărați, și adesea au tendința să creadă tot ce-i mai rău. Nu crezi, draga mea? A întrebat-o apoi pe Griselda.

— Nu... Nu știu ce să zic, a răspuns ea. E greu să-mi dau seama ce să cred. Nu văd nici un motiv pentru care Lawrence s-ar purta ca așa un mare idiot.

— Dacă i-ați fi văzut fața aseară..., am intervenit.

— Povestiți-mi, m-a rugat Miss Marple.

I-am descris scena întoarcerii mele, iar ea m-a ascultat atent și apoi a continuat:

— Știu că adesea am niște idei prostești și ciudate și că nu

văd lucrurile așa cum ar trebui, dar zău că nu vă dau dreptate. Aș zice că, dacă un tânăr s-a hotărât să facă așa o ticăloșie, să ia viața unei alte ființe umane, n-ar trebui să pară tulburat, după aceea. Ar fi vorba de o faptă premeditată, comisă cu sânge rece, și cu toate că, odată totul terminat, criminalul ar putea fi ușor agitat, făcând, poate și vreo mică greșeală, nu mi se pare probabil ca el să se piardă cu firea în așa măsură, încât să se comporte după cum mi-ați povestit dumneavoastră. E greu să-ți dai seama cum ai reacționa într-o atare situație, dar eu, una, nu cred că aș fi ajuns așa.

— Dar nu știm mai nimic despre desfășurarea evenimentelor, am protestat eu. Poate s-a iscat o ceartă, și focul s-a tras dintr-un imbold neașteptat, din cauza mâniei, după care Lawrence și-a dat seama ce-a făcut și s-a îngrozit. De fapt, prefer să cred că exact așa s-a petrecut totul.

— Dragă domnule Clement, știu că există multe moduri în care preferăm să privim lucrurile. Numai că trebuie întotdeauna să le luăm așa cum sunt, nu? Iar mie mi se pare că, în cazul nostru, o asemenea interpretare nu este cu putință. Slujnica dumneavoastră a spus limpede că domnul Redding nu a rămas înăuntru mai mult de două minute; e clar că n-a fost timp pentru o ceartă de felul celei pe care ați descris-o. Și încă ceva – am înțeles că bietul colonel a fost împușcat în cap din spate, în timp ce scria o scrisoare. Cel puțin așa mi-a spus slujnica mea.

— Da, așa e, a răspuns Griselda. Se pare că tocmai scria un bilet, să spună că nu mai putea aștepta. Pe bilet scrie 6.20, iar ceasul de birou s-a răsturnat și s-a oprit la 6.22, și tocmai asta ne-a uimit așa de tare pe mine și pe Len.

Și i-a explicat obiceiul nostru de a da ceasul cu un sfert de oră înainte.

— Foarte curios, a spus Miss Marple. Da, foarte, foarte curios. Dar biletul mi se pare ceva încă și mai ciudat. Adică...

S-a oprit și a întors capul. Afară, în fața ferestrei, stătea Lettice Protheroe. A intrat, ne-a salutat din cap și a îngânat:

— Bună dimineața.

S-a prăbușit pe un scaun, apoi a spus, cu ceva mai multă

însuflețire decât vorbea de obicei:

— Aud că l-au arestat pe Lawrence.

— Da, i-a răspuns Griselda. A fost un mare șoc pentru noi.

— Nu credeam să se găsească cineva să-l omoare cu adevărat pe tata, a spus Lettice; era limpede că, din orgoliu, se străduia să nu lase să-i scape nici un semn de jale sau de emoție. Mulți și-o doreau, știu bine. Câteodată, mi-ar fi plăcut s-o fac chiar eu.

— Nu vrei ceva de mâncare sau de băut, Lettice? A întrebat Griselda.

— Nu, mulțumesc. M-am abătut pe aici numai ca să văd dacă nu mi-am lăsat bereta – era una micuță, de formă ciudată, galbenă. S-ar putea s-o fi uitat în birou alaltăieri.

— Dacă-i așa, trebuie să fie tot acolo, a spus Griselda. Mary nu face niciodată ordine.

— Mă duc să văd, a zis Lettice, ridicându-se. Îmi pare rău că trebuie să vă deranjez așa, dar se pare că mi-am pierdut absolut toate pălăriile, de orice fel.

— Mi-e teamă că acum nu poți intra, i-am zis. Inspectorul Slack a încuiat ușa.

— Of, ce prostie. Nu se poate intra pe fereastră?

— Îmi pare rău, nu. E închisă pe dinăuntru. Dar, Lettice, ce nevoie ai acum de o beretă galbenă?

— Vă referiți la doliu și toate cele? Cred că n-o să-mi bat capul să mă îmbrac în negru. Mi se pare o idee teribil de învechită. Ce păcat de povestea cu Lawrence... Da, mare păcat.

S-a ridicat și a rămas în picioare, încruntată, cu gândurile aiurea.

— Presupun că e numai din cauza mea și a costumului de baie... Ce prostie, totul e o prostie.

Griselda a deschis gura să spună ceva dar, dintr-un motiv numai de ea știut, a închis-o pe dată la loc. Pe buzele lui Lettice a apărut un surâs ciudat.

— Cred, a spus ea, încet, că trebuie să mă duc acasă să-i spun lui Anne despre arestarea lui Lawrence.

Și a plecat pe unde venise. Griselda s-a întors spre Miss

Marple.

— De ce m-ați călcat adineauri?

Bătrâna îi zâmbea.

— Mi s-a părut că aveai de gând să spui ceva, dragă. Și, adesea, e mult mai bine să lași lucrurile să-și urmeze cursul. Știți ceva, eu n-o cred pe copila asta nici pe departe așa de aiurită cum pretinde a fi. Are niște intenții foarte clare și face exact ceea ce trebuie pentru a și le îndeplini.

Mary a bătut tare la ușa salonului și a intrat, imediat după aceea.

— Ce e? A întrebat-o Griselda. Și, Mary, te rog să ții minte să nu mai bați la uși. Ți-am mai spus și altădată.

— Mă gândeam că oți fi ocupați, a zis Mary. A sosit colonelul Melchett. Vrea să-l vadă pe domnul.

Colonelul Melchett este inspectorul-șef al întregului comitat. M-am ridicat imediat.

— M-am gândit eu că nu v-ar conveni să-l las să aștepte în vestibul, așa că l-am poftit în salonaș, a adăugat Mary. Să strâng masa?

— Încă nu, i-a răspuns Griselda. O să sun.

S-a întors apoi către Miss Marple, iar eu am ieșit.

Capitolul VII

Colonelul Melchett este un om micuț și sprinten, care are obiceiul să pufnească din când în când, pe neașteptate, pe nas. E roșcat și are niște ochi albaștri destul de pătrunzători.

— Bună dimineața, domnule vicar, mi-a spus când ne-am întâlnit. Urâtă poveste, nu? Bietul Protheroe! Nu că l-aș fi simpatizat. Nu-mi plăcea deloc. De fapt, nimănui nu-i plăcea, că veni vorba. Și pentru dumneata e destul de rău, acum. Sper că doamna nu s-a supărat prea tare.

I-am răspuns că Griselda se descurca foarte bine.

— Mare noroc. Foarte neplăcut să se întâmple așa ceva în propria casă. Trebuie să-ți spun că m-a mirat foarte tare tânărul Redding – să procedeze așa. Nici un pic de respect pentru sentimentele altora.

Mi-a venit brusc să izbucnesc în râs, dar era limpede că, din

punctul lui de vedere, colonelul Melchett nu găsea nimic comic la gândul că un criminal s-ar putea purta cu decența față de cei din jur, așa că m-am abținut.

— Trebuie să mărturisesc că am fost destul de descumpănit să aud că individul s-a predat de bunăvoie, a continuat colonelul, așezându-se.

— Și cum s-a întâmplat, mai precis?

— Păi, astă-noapte, pe la zece, tipul intră la poliție, arunca un pistol pe masă și zice: „Iată-mă. Eu sunt vinovatul”. Așa, pur și simplu.

— Și v-a dat vreo explicație?

— Mai nimic. A fost prevenit, firește, că declarațiile pe care le face pot să ajungă la tribunal. Dar s-a mulțumit să râdă. A zis că a venit încoace să te vadă și l-a găsit pe Protheroe. S-au dondănit un pic și l-a împușcat. N-a vrut să ne spună motivul certei. Ia ascultă, Clement, așa între noi doi, dumneata știi ceva despre asta? Am auzit niște zvonuri, cum că nu i se mai permitea să intre în casă și alte cele. Ce-a fost? A sedus-o pe fată, sau cum? N-am vrea s-o târâm și pe ea în toată povestea asta, mai mult decât este nevoie. Și asta de dragul tuturor. Care-a fost problema?

— Nici vorbă, i-am răspuns. Crede-mă pe cuvânt că a fost cu totul altceva, dar în situația de față nu pot spune mai mult.

A încuviințat din cap, apoi s-a ridicat.

— Mă bucur s-aud. Se vorbesc vrute și nevrute. În partea asta a lumii sunt prea multe femei. Ei, acumă trebuie să plec, să ajung la Haydock. Mai devreme lipsea, avea nu știu ce treabă, dar de-acum trebuie să se fi întors. Îmi pare rău de Redding, să știi. Dintotdeauna mi-a părut un tânăr de treabă. Poate c-o să-i găsească un soi de apărare. Urmările războiului, traume provocate de gloanțe, ceva așa. Mai ales dacă nu se ivește nici un motiv plauzibil. Mă duc. Vrei să vii și dumneata?

I-am răspuns că aș fi dorit, așa că am plecat împreună. Haydock locuiește chiar alături de mine. Servitorul lui ne-a spus că doctorul tocmai sosise și ne-a introdus în salonaș, unde se afla Haydock, în fața unei farfurii aburinde cu ouă

prăjite și șuncă. Văzându-mă, mi-a făcut un semn prietenesc din cap.

— Îmi pare rău că a trebuit să ies. Am avut un pacient nedeplasabil. Am stat treaz aproape toată noaptea pentru afacerea dumată, colonele. Am glonț.

Și a făcut semn către o cutiuță așezată pe o latură a mesei. Melchett i-a cercetat conținutul.

— Calibru.25?

Haydock a încuviințat.

— Amănuntele tehnice o să le auziți la anchetă, a continuat el. Momentan, ceea ce trebuie să știți este că moartea a fost practic instantanee. Mă întreb ce motiv o fi avut idiotul ăsta tânăr? Că veni vorba, e de mirare că nimeni n-a auzit împușcătura.

— Da, a spus Melchett, asta mă miră și pe mine.

— Fereastra bucătăriei dă în cealaltă parte a casei, am intervenit. Toate ușile erau închise – și la birou, și la cămară, și la bucătărie. În condițiile astea, cred că nimeni n-avea cum să audă ceva. În plus, în casă era doar slujnica.

— Hmm, a spus Melchett, oricum e ciudat. Mă întreb dacă nu cumva bătrâna, cum o cheamă... Marple, nu a auzit ceva. Fereastra biroului era deschisă.

— Mai știi, poate a auzit, a spus Haydock.

— Nu cred, am intervenit eu. Era la vicariat când am plecat și nu a pomenit nimic despre asta; dacă ar fi avut ce povesti, sunt convins că ar fi făcut-o.

— Poate c-a auzit, dar nu a dat atenție – o fi crezut că e un automobil care dă rateuri.

Mi-a trecut prin minte că, în dimineața aceea, Haydock arăta mult mai vesel și mai liniștit. Părea că încearcă să-și țină în frâu buna dispoziție, care amenința să se reverse.

— Sau, ce ziceți de un amortizor? A mai spus el. Nu pare imposibil de crezut. Atunci chiar că nimeni nu mai avea cum să audă ceva.

Melchett a clătinat din cap.

— Slack n-a găsit nimic de soiul ăsta, l-a întrebat și pe Redding, care părea mai întâi nici să nu-și dea seama despre

ce vorbea, după care a declarat sus și tare că nu a folosit niciodată așa ceva. Și cred că putem să-l credem pe cuvânt.

— Da, așa e. Săracul om.

— Săracul? Dă-l dracului de idiot! A exclamat colonelul Melchett. Scuze, Clement, dar n-am cum altfel să-i spun! Nu știu, parcă nu mă pot obișnui să-l consider criminal.

— Există vreun motiv? A întrebat Haydock, luând o ultimă înghițitură de cafea și împingându-și scaunul în spate.

— Spune că s-ar fi certat, că și-a pierdut cumpătul și l-a împușcat.

— Aha, speră să scape de acuzația de premeditare? A comentat doctorul, clătinând din cap. Nu prea ține povestea asta. S-a strecurat în spatele colonelului, care tocmai scria ceva, și l-a împușcat în cap. Nu prea aduce a „ceartă”.

— Oricum, n-ar fi fost nici vreme pentru așa ceva, am spus eu, amintindu-mi de cuvintele lui Miss Marple. Până se furișa, până-l împușca pe colonel, până dădea ceasul în urmă la 6.20 și pleca iarăși, își consuma tot timpul pe care-l avea la dispoziție. N-am să uit niciodată cum arăta când l-am întâlnit la poartă, sau cum mi-a zis: „Trebuie să vă-ntâlniți cu Protheroe... Oh, da, o să-l vedeți pe Protheroe, de bună seamă!” Ar fi trebuit să-mi dau seama chiar atunci că se-ntâmplase ceva. Și nu trecuseră decât câteva minute...

Haydock m-a privit cu gura căscată.

— Cum adică... „doar câteva minute”? Păi când crezi că a avut loc crima?

— Cu foarte puțin timp înainte să ajung eu acasă.

Doctorul a clătinat din cap.

— Cu neputință! Absolut imposibil! Colonelul murise de mai multă vreme, când l-am consultat eu.

— Dar, omule, a strigat colonelul Melchett, chiar dumneata ai spus că jumătatea de oră reprezenta numai o estimare.

— Jumătate de oră, treizeci și cinci de minute, douăzeci și cinci, douăzeci chiar – asta da, dar mai puțin, în nici un caz. Atunci cadavrul nici n-ar fi avut timp să se răcească, până să ajung eu.

Ne-am privit uimiți. Pe chipul lui Haydock se petrecuse o

schimbare. Părea, dintr-odată, cenușiu și bătrân. M-am întrebat care-o fi fost cauza.

— Uite ce-i, Haydock, a spus colonelul, prinzând iarăși glas, de vreme ce Redding recunoaște că l-a împușcat, la șapte fără un sfert...

Haydock a sărit în picioare.

— Eu vă spun că nu e cu puțință, a tunat el. Dacă Redding spune că l-a împușcat pe Protheroe la șapte fără un sfert, atunci Redding minte. Ei, la dracu', doar sunt doctor, știu ce spun. Până și sângele începuse să se coaguleze.

— Dacă Redding minte..., a început Melchett, apoi s-a întrerupt, clătînând din cap. Cred c-ar trebui să mergem la poliție să vorbim cu el.

Capitolul VIII

Pe drumul spre secția de poliție, n-am prea vorbit. Haydock a rămas puțin în urmă și mi-a șoptit:

— Să știi că treaba asta nu-mi place. Pur și simplu nu-mi place. Ne scapă ceva din toată povestea.

Părea foarte îngrijorat și supărat.

L-am găsit pe inspectorul Slack la secție și, după puțin timp, ne-a fost adus și Lawrence Redding, palid și obosit, dar foarte stăpân pe sine – lucru foarte ciudat, după părerea mea, ținând cont de împrejurări. Melchett a pufnit pe nas și și-a dres glasul; era limpede că era foarte încordat.

— Uite ce-i, Redding, înțeleg că i-ai făcut anumite declarații inspectorului Slack aici de față. Ai declarat că te-ai dus la vicariat pe la șapte fără un sfert, l-ai găsit acolo pe Protheroe, te-ai certat cu el, l-ai împușcat și-ai plecat. Nu am declarația în față, dar ăsta-i esențialul.

— Da.

— Am câteva întrebări să-ți pun. Ți s-a explicat deja că nu ești obligat să răspunzi, ci o faci numai dacă vrei. Avocatul dumitale...

Lawrence l-a întrerupt:

— N-am nimic de ascuns. Eu l-am ucis pe Protheroe.

— Ah, da..., a pufnit Melchett. Dar cum de-aveai pistolul la

dumneata?

— Era în buzunar, a răspuns șovăielnic Lawrence.

— L-ai luat cu dumneata la vicariat?

— Da.

— De ce?

— Așa fac mereu.

Șovăise din nou înainte să răspundă, așa că am fost absolut sigur că nu spunea adevărul.

— De ce-ai dat ceasul înapoi?

— Ceasul? A venit răspunsul; Lawrence părea uimit.

— Da. Arăta 6.22.

Pe chipul pictorului a apărut o expresie de teamă.

— Ah! Da... Asta era. Da... Eu l-am potrivit.

— Unde l-ai împușcat pe colonelul Protheroe? A întrebat dintr-odată Haydock.

— În birou, la vicariat.

— Nu asta întrebam. În ce parte a corpului?

— Ah! În cap... cred. Da, în cap.

— Nu ești chiar sigur?

— De vreme ce știți asta, nu văd de ce-ar mai fi nevoie să v-o spun eu, a încercat Lawrence să riposteze, dar fără prea multă convingere.

Afară s-a auzit zgomot. Un agent, cu capul descoperit, a intrat și a adus un bilet.

— Pentru domnul vicar. Zice aicea că e foarte urgent.

Am deschis plicul și am citit:

Vă rog... Vă rog să veniți. Nu știu ce să fac. Totul e groaznic... E groaznic, pur și simplu. Vreau să spun cuiva. Vă rog să veniți imediat și să aduceți pe cine doriți, cu dvs. ANNE PROTHEROE

I-am aruncat o privire lui Melchett, încercând să-i comunic că se întâmplase ceva. A înțeles și am plecat cu toții împreună. Aruncând o privire peste umăr, i-am văzut chipul lui Lawrence Redding. Se uita țintă la hârtia din mâna mea, cu o expresie de îngrijorare și de disperare pe care nu cred s-o mai

fi văzut vreodată în viața mea. Mi-am adus aminte de Anne Protheroe, șezând pe canapeaua mea și spunând: „Sunt disperată”, și mi-am simțit sufletul greu de tulburare. Îmi trecuse prin minte că exista un motiv posibil pentru eroica mărturisire pe care-o făcuse Lawrence. Melchett tocmai vorbea cu Slack:

— Ai aflat ceva despre ce-a mai făcut Redding înainte de momentul respectiv? Avem motive să credem că l-a împușcat pe Protheroe mai devreme decât ne-a spus. Ocupă-te de asta, te rog.

Apoi s-a întors către mine. Fără nici o vorbă, i-am întins scrisoarea de la Anne Protheroe. A citit-o și a făcut ochii mari de uimire. Apoi m-a privit întrebător.

— La asta făceai aluzie azi-dimineață?

— Da. Atunci nu eram încă sigur ce era mai bine să fac – să vorbesc sau nu. Acum mi-e limpede.

Așa că i-am povestit ce văzusem cu două nopți în urmă, în studio. După ce a schimbat câteva vorbe cu inspectorul, am plecat cu toții, inclusiv doctorul Haydock, spre Old Hall. Ușa ne-a deschis-o majordomul, foarte sobru și cu gesturi ușor triste și posomorâte, exact cum trebuia.

— Bună dimineața, i-a spus Melchett. Te rog spune-i cameristei doamnei Protheroe s-o anunțe că am venit și că am dori s-o vedem; apoi întoarce-te aici. Avem câteva întrebări pentru dumneata.

Majordomul s-a grăbit să plece și s-a întors repede, spunându-ne că mesajul fusese transmis.

— Bun, acum povestește-ne despre ziua de ieri, a început colonelul Melchett. Stăpânul dumitale a luat prânzul aici?

— Da, domnule.

— Se comporta ca de obicei?

— Din câte mi-am putut da seama, domnule, da.

— Ce s-a întâmplat după aceea?

— După dejun, doamna Protheroe s-a dus să se odihnească, iar colonelul s-a retras în birou. Domnișoara Lettice a plecat cu automobilul cel mic. Se ducea la o partidă de tenis. Colonelul și doamna Protheroe au luat ceaiul la patru și

jumătate, în salonaș. Au cerut ca automobilul cel mare să fie gata la cinci și jumătate, ca să-i ducă în sat. Imediat după ce-au plecat, a sunat domnul Clement..., a continuat majordomul, înclinând capul în direcția mea, și i-am spus că ieșiseră.

— Hmm, a răspuns colonelul Melchett. Și domnul Redding...? Când a fost ultima oară pe aici?

— Marți după-amiază, domnule.

— Înțeleg că au existat neînțelegeri între el și stăpânul dumitale?

— Așa cred, domnule. Colonelul mi-a spus foarte răspicat că domnul Redding nu mai trebuie primit în casă pe viitor.

— Ai auzit ceva din ce s-a spus în timpul certei? A întrebat colonelul, fără șovăială.

— Ce să spun, domnule... Colonelul avea o voce foarte răsunătoare, mai ales când era furios. N-aveam cum să nu aud câteva cuvinte, din când în când.

— Îndeajuns pentru a-ți da seama de motivul disputei?

— Din câte am înțeles, domnule, era vorba de un portret pe care-l picta domnul Redding – portretul domnișoarei Lettice. Melchett a mormăit în barbă.

— L-ai văzut pe domnul Redding când a plecat?

— Da, domnule, eu l-am condus.

— Părea furios?

— Nu, domnule; dacă-mi îngăduiți, părea mai degrabă amuzat.

— Aha! Și ieri nu a venit?

— Nu, domnule.

— Și nici altcineva?

— Ieri nu, domnule.

— Dar alaltăieri?

— Alaltăieri după-amiază a fost domnul Dennis Clement. Și doctorul Stone a trecut pe aici și a rămas destul de mult. Iar seara a venit o doamnă.

— O doamnă? A repetat Melchett, surprins. Cine era?

Majordomul nu-și mai amintea numele. N-o mai văzuse niciodată până atunci. Da, se recomandase la venire, iar când

aflase că toată familia era la masă, spusese că putea aștepta. Așa că majordomul o condusesese în micuțul salon de dimineața. Ceruse să-l vadă pe colonel, nu pe doamna Protheroe. Colonelul fusese anunțat și se dusesese în salonaș de îndată ce terminase cina.

Cât durase vizita? Cam jumătate de oră, din câte își amintea. Colonelul însuși o condusesese pe doamnă, la plecare. Ah! Da. Până la urmă, își amintea și numele. Era o anume doamnă Lestrangle.

Lucrul ăsta ne-a cam mirat.

— Ciudat, a comentat Melchett. Chiar foarte ciudat.

N-am mai insistat însă asupra subiectului, căci tocmai atunci a sosit mesajul că doamna Protheroe era gata să ne primească. Anne era în pat, albă la față și cu ochii foarte aprinși. Pe chip avea o expresie care m-a uimit – părea foarte întunecată, dar hotărâtă. Când a vorbit, a început prin a mi se adresa mie:

— Vă mulțumesc că ați venit așa repede. Văd că ați înțeles la ce mă refeream, când v-am scris să aduceți cu dumneavoastră pe oricine credeți de cuviință. Ar fi mai bine să terminăm repede, nu? A continuat, după un scurt moment de tăcere, cu un zâmbet strâmb, aproape patetic. Domnule colonel, cred că dumneavoastră sunteți persoana căreia trebuie să mă adresez. Uitați ce se întâmplă: eu l-am omorât pe soțul meu.

— Dragă doamnă Protheroe..., a început cu blândețe colonelul.

— Oh, să știți că-i adevărat. Înțeleg că v-am dat vestea cam brusc, dar eu nu mă prea emoționez în legătură cu nimic. L-am urât multă vreme, iar ieri l-am împușcat.

Cu asta, s-a lăsat înapoi pe perne, cu ochii închiși.

— Asta-i tot. Acum pesemne că o să mă arestați și o să mă luați cu dumneavoastră. De îndată ce pot, am să mă ridic și am să mă îmbrac. Deocamdată mă simt puțin bolnavă.

— Doamnă Protheroe, știati că domnul Lawrence Redding a mărturisit și el că ar fi comis crima?

Anne a deschis ochii și a încuviințat, cu însuflețire.

— Știu. E tânăr, și e un prost. Mă iubește foarte mult, să știți. A făcut un gest foarte cavaleresc... Dar foarte prostesc.

— Adică știa că dumneavoastră erați cea care comisesse crima?

— Da.

— De unde știa?

Doamna Protheroe a șovăit.

— I-ați spus dumneavoastră?

Răspunsul tot nu venea. În cele din urmă, femeia a părut să se hotărască.

— Da... I-am spus...

Și a ridicat din umeri, de parcă era iritată de ceva.

— N-ați putea să plecați, acum? V-am spus ce era de spus. Nu mai vreau să vorbesc despre asta.

— De unde ați luat pistolul, doamnă Protheroe?

— Pistolul! Păi, era al soțului meu. L-am luat din sertarul măsuței lui de toaletă.

— Așa. Și l-ați dus cu dumneavoastră la vicariat?

— Da. Știam că urma să-l găsesc acolo...

— La ce oră se întâmpla asta?

— După șase... Așa trebuie să fi fost. Cam și un sfert, și douăzeci... Așa ceva.

— Ați luat pistolul cu dumneavoastră pentru că aveți intenția să vă omorâți soțul?

— Nu... de fapt... Era pentru mine.

— Înțeleg. Și totuși v-ați dus la vicariat?

— Da. Am ajuns lângă ușa-fereastră. Nu se auzea nimic. M-am uitat înăuntru și l-am văzut pe soțul meu. Nu știu ce mi-a venit atunci... Dar am tras.

— Și după aceea?

— După aceea? Păi... După aceea am plecat.

— Și i-ați spus domnului Redding ce se întâmplase?

— Da, a răspuns ea, dar cu aceeași șovăială în glas pe care o observasem și mai devreme.

— V-a văzut cineva intrând la vicariat sau plecând de-acolo?

— Nu. Ah, ba da. Bătrâna Miss Marple. Am vorbit câteva minute cu ea. Era afară, în grădină. Ce mai vreți de la mine? A continuat ea, foindu-se neliniștita în pat. V-am spus totul. De ce mă tot bateți la cap?

Doctorul s-a dus lângă ea, ca să-i ia pulsul, apoi i-a făcut lui Melchett un semn din cap.

— Rămân eu cu ea, i-a spus în șoaptă, până puneți lucrurile la punct. N-ar trebui lăsată singură, ca să nu-și facă vreun rău, cumva.

Melchett a încuviințat, așa că am plecat cu toții și am coborât. Tocmai atunci, am zărit un bărbat, slab, cu fața foarte osoasă, ieșind din camera alăturată dormitorului doamnei Protheroe. Instinctiv, am urcat înapoi și l-am întrebat:

— Ești valetul colonelului Protheroe?

— Da, domnule, mi-a răspuns omul, părând uimit.

— Știi cumva dacă răposatul dumitale stăpân avea pe undeva vreun pistol?

— Din câte știu eu, nu, domnule.

— Nici în vreun sertar de la măsuța de toaletă? Gândește-te bine, omule.

Valetul a scuturat cu hotărâre din cap.

— Sunt de-a dreptul convins că nu, domnule. Dacă ar fi avut, l-aș fi văzut. Nu aveam cum să nu-l văd.

M-am grăbit după ceilalți, pe scări, întrebându-mă de ce oare doamna Protheroe mințise în legătură cu pistolul.

Capitolul IX

Inspectorul-șef a trimis un mesaj către secția de poliție, apoi și-a anunțat intenția de a o vizita pe Miss Marple.

— Mai bine vino cu mine, domnule vicar, mi-a spus. Nu vreau ca vreuna dintre oițele din turma dumitale să aibă palpitații din pricina mea. Împrumută-mi prezența dumitale liniștitoare și demnă de încredere.

Am zâmbit. În ciuda înfățișării sale fragile, Miss Marple este în stare să țină piept oricărui polițist și oricărui inspector-șef de pe fața pământului.

— Ce părere ai despre ea? M-a întrebat colonelul, când ne aflam în fața ușii. Crezi că se poate pune bază pe ceea ce spune?

— Eu zic că e o persoană care poate fi luată în serios, i-am

răspuns cu prudență, după ce m-am gândit un pic. Cel puțin câtă vreme vorbește despre lucruri pe care le-a văzut cu ochii ei. Mai departe, firește... Când ajungem la ceea ce-i trece prin minte... Ce să zic, atunci e altă problemă. Are o imaginație foarte vie și întotdeauna crede tot ce-i mai rău despre cei din jur.

— Cu alte cuvinte, o domnișoară bătrână tipică, a râs Melchett. Nici o grijă, am ajuns să cunosc genul. Doamne, doamne... Ceaiurile de pe-aici...

Ușa ne-a deschis-o o fată foarte micuță, care ne-a condus într-un salonaș îngust.

— Cam încărcat, a spus colonelul, privind în jur. Dar multe lucruri sunt de bună calitate. Camera unei doamne, nu-i așa, Clement?

Am încuviințat și, tocmai atunci, ușa s-a deschis și a apărut Miss Marple.

— Îmi pare tare rău că trebuie să vă deranjez, Miss Marple, a spus colonelul, după ce l-am prezentat, abordând acel aer milităros și aspru despre care credea că e atractiv pentru doamnele de o anumită vârstă. Trebuie să-mi fac datoria, înțelegeți.

— Firește, firește..., a răspuns Miss Marple. Înțeleg perfect. Luați loc, vă rog. Pot să vă ofer un păhărel de lichior de cireșe? L-am făcut chiar eu. E o rețetă de la bunica.

— Vă mulțumim, Miss Marple. Sunteți foarte amabilă. Dar eu, unul, am să vă refuz. Nimic înainte de ora prânzului, așa zic eu. De fapt, venisem să vă vorbesc despre această tristă poveste... Da, foarte tristă. Ne-a supărat pe toți, cred eu. Una peste alta, s-ar putea ca dumneavoastră, datorită poziției casei și grădinii, să aveți răspunsurile la anumite întrebări cu privire la seara trecută.

— Da... S-a întâmplat să fiu într-adevăr în grădină ieri, de la cinci după-amiaza încolo și... Cum să spun, firește că de-acolo se vede tot ce se întâmplă alături. Nu-i vorba de tras cu ochiul...

— Și, din câte am înțeles, Miss Marple, doamna Protheroe a trecut pe aici ieri-seară?

— Da, chiar așa. Am salutat-o, iar ea mi-a admirat trandafirii.

— Puteți să ne spuneți pe la ce oră se întâmpla asta?

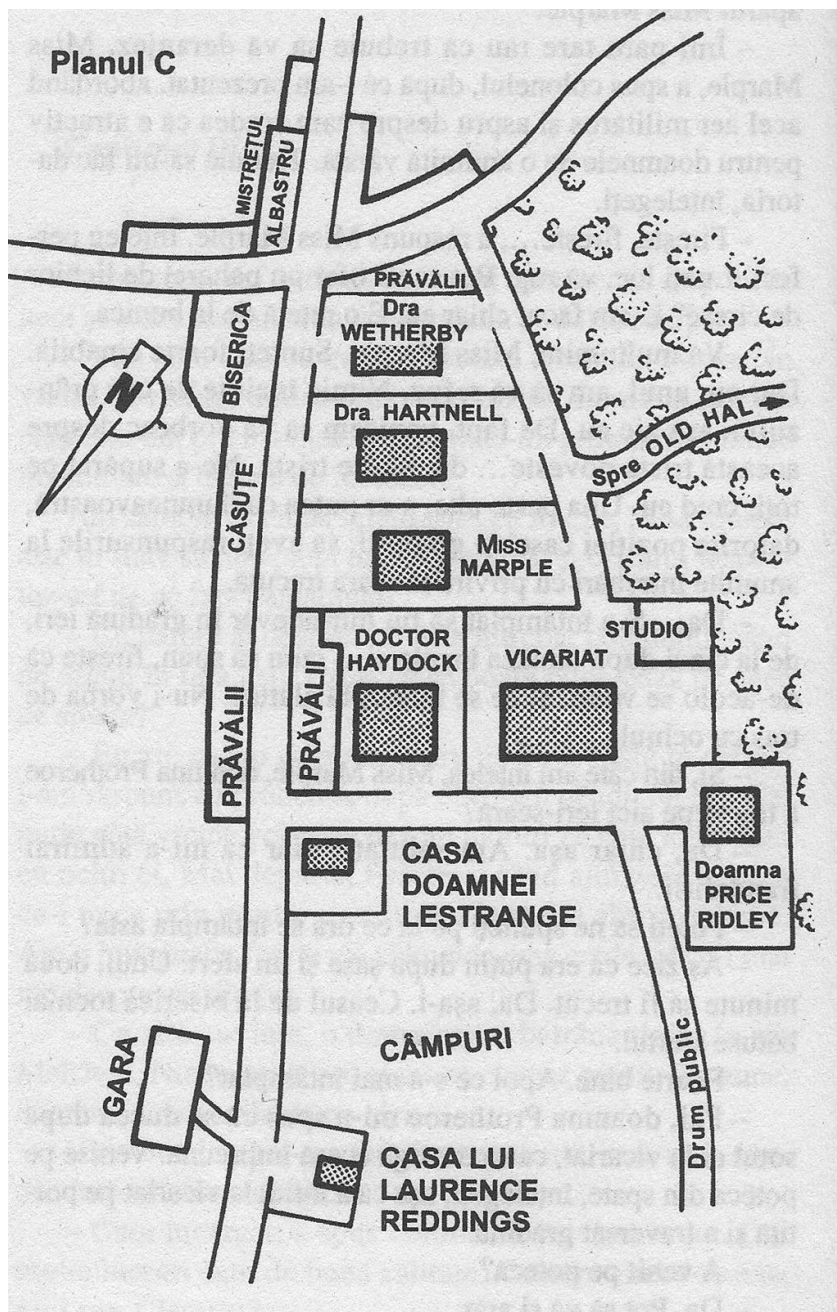
— Aș zice că era puțin după șase și un sfert. Unul, două minute să fi trecut. Da, așa-i. Ceasul de la biserică tocmai bătuse sfertul.

— Foarte bine. Apoi ce s-a mai întâmplat?

— Păi, doamna Protheroe mi-a spus că se ducea după soțul ei la vicariat, ca să meargă acasă împreună. Venise pe poteca din spate, înțelegeți, așa că a intrat la vicariat pe portiță și a traversat grădina.

— A venit pe potecă?

— Da. Pot să vă și arăt.

Plină de însuflețire, Miss Marple ne-a condus în grădină și ne-a arătat potecuța care trecea prin apropiere.

— Iar poteca de vizavi, cu gârduțul, duce la Old Hall, ne-a explicat ea. Pe acolo ar fi trebuit să plece acasă, împreună. Doamna Protheroe venea din sat.

— Minunat! Minunat, a spus colonelul Melchett. Și a traversat grădina, până la vicariat, ziceți?

— Da. Am văzut-o trecând după colțul casei. Presupun că domnul colonel nu ajunsese încă, pentru că s-a întors aproape imediat și a coborât pe pajiște, până la studio – e clădirea aceea de acolo, pe care vicarul i-a cedat-o domnului Redding, pe post de studio.

— Așa. Și... Nu s-a întâmplat să auziți și o împușcătură, Miss Marple?

— Nu. Atunci nu am auzit nimic, a venit răspunsul.

— Dar să înțeleg că ați auzit așa ceva cu o altă ocazie?

— Da, cred că a răsunat de undeva din pădure. Dar trecuseră deja vreo cinci sau zece minute... Și, după cum v-am spus, venea din altă parte. Cel puțin așa cred. Nu putea să fie... Nu, nu, sigur nu putea să fi fost...

Apoi s-a oprit, albă la față și cu sufletul la gură.

— Da, da, o să ne-ntoarcem imediat și la asta, a spus colonelul Melchett. Vă rog, continuați povestea. Doamna Protheroe a coborât la studio...

— Da, a intrat și a rămas acolo puțin. N-a trecut mult și a apărut domnul Redding, tot pe potecă, venind din sat. A ajuns la poarta vicariatului, a privit în toate părțile...

— Și v-a văzut pe dumneavoastră, Miss Marple.

— De fapt, nu m-a văzut, a răspuns Miss Marple, ușor îmbujorată. Pentru că, nu știu dacă înțelegeți, tocmai atunci mă aplecam... Încercam să scot din pământ un fir de păpădie... Știți că nu fac deloc bine grădinii. E o treabă foarte grea. Apoi, el a intrat pe portiță și s-a dus la studio.

— Nu s-a apropiat de casă?

— Oh, nu. S-a dus direct la studio. Doamna Protheroe i-a ieșit înainte la ușă, apoi au intrat amândoi.

Și, aici, Miss Marple a continuat ce-avea de spus cu o pauză nemaipomenit de expresivă.

— Poate că-i poza pentru un tablou..., am sugerat eu.

— Poate, a răspuns Miss Marple.

— Și când au mai ieșit?

— Cam după zece minute.

— Cât era ceasul, cu aproximație?

— Bătuse jumătatea la biserică. Au mers încet până la poarta grădinii, apoi au apucat-o pe potecă și, tocmai atunci, a apărut și doctorul Stone, pe drumul care vine de la Old Hall, a sărit garduțul și s-a apropiat de ei. Au plecat împreună spre sat. La capătul potecii, cred... Dar nu pot fi chiar sigură, a venit lângă ei și domnișoara Cram. Cred că ea trebuie să fi fost, pentru că avea o fustă foarte scurtă.

— Pesemne, Miss Marple, că aveți vederea foarte bună, dacă ați reușit să observați ce se întâmpla la o așa mare distanță.

— Mă uitam după o pasăre, a răspuns Miss Marple. O pitulice cu creastă aurie, din câte am observat. Foarte drăguță. Îmi scosesem binoclul, așa că s-a întâmplat s-o văd și pe domnișoara Cram (dacă era într-adevăr ea, dar eu așa zic), venind lângă ei.

— Ei, da, se poate, a spus colonelul. Și acum Miss Marple, de vreme ce pareți a avea un foarte bun simț al observației, puteți să-mi spuneți cum arătau doamna Protheroe și domnul Redding când au trecut pe potecuță?

— Zâmbeau, vorbeau, a venit răspunsul. Păreau foarte fericiți să fie împreună, dacă înțelegeți ce vreau să spun.

— Nu păreau de fel supărați sau tulburați?

— Ah, nu! Chiar dimpotrivă, așa spune.

— Tare, tare ciudat, a comentat colonelul. Toată afacerea este al naibii de ciudată.

Brusc, Miss Marple ne-a luat prin surprindere pe amândoi. Cu un glas lipsit de orice expresie, ne-a întrebat:

— Și-acum a spus și doamna Protheroe că ar fi comis crima?

— Pe cinstea mea, a spus colonelul, de unde ați ghicit asta, Miss Marple?

— Ce să spun... Mă cam așteptam, a zis Miss Marple. Cred că și draga de Lettice a crezut la fel. Să știți că e o fată foarte isteasă. Nu are întotdeauna prea multe scrupule, mi-e teamă. Deci Anne Protheroe spune că și-a ucis soțul. Ca să vezi! Nu

cred că-i adevărat. Nu, sunt aproape sigură că nu-i adevărat. Când e vorba de o femeie ca Anne Protheroe... Deși, nu poți fi niciodată cu adevărat convins de firea altuia, nu-i așa? Cel puțin, eu așa am ajuns să cred. Și când spune că l-ar fi împușcat?

— La șase și douăzeci. Chiar după ce-a vorbit cu dumneavoastră.

Miss Marple a clătinat din cap, încet, părând înduioșată și plină de milă. Cred că mila se adresa celor doi adulți din fața ei, care fuseseră într-atât de neghiobi încât să creadă o asemenea poveste. Mă rog, mie, unuia, așa mi s-a părut.

— Și cu ce l-a împușcat?

— Cu un pistol.

— Unde l-a găsit?

— Zice că l-ar fi adus cu ea.

— Nu, nu, asta în nici un caz, a răspuns Miss Marple; nu mă așteptasem s-o aud vorbind cu atâta hotărâre. Pot să jur că n-a fost așa. Nu avea cum să aducă un obiect de felul ăsta.

— Poate că n-ați observat.

— Eh, firește că aș fi observat.

— Și dacă îl avea în poșetă?

— Nu avea poșetă.

— Atunci... Poate-l ascunsese cumva... Chiar asupra ei. Miss Marple i-a aruncat o privire plină de dispreț și de jale.

— Dragă domnule colonel, știți și dumneavoastră cum sunt femeile tinere din ziua de azi. Nu se rușinează să se arate exact așa cum le-a făcut Dumnezeu. Pot să jur că nu avea nici măcar o batistă îndesată în ciorap.

Melchett nu s-a lăsat:

— Trebuie să recunoașteți că totul se potrivește, a obiectat el. Momentul, ceasul răsturnat care arăta 6.22.

Miss Marple s-a întors către mine.

— Adică tot nu i-ați povestit despre ceas?

— Ce-i cu ceasul, Clement?

I-am povestit, iar el s-a arătat extrem de deranjat.

— Și de ce Dumnezeu nu i-ai spus lui Slack, de ieri?

— Pentru că nu mi-a dat voie să vorbesc, am răspuns.

— Ce prostii spui... Trebuia să insiști.

— Aș crede, am început eu, că inspectorul Slack se poartă cu totul altfel cu dumneata decât cu mine. Nu mi-a dat nici o ocazie să insist.

— Povestea asta e cu totul ieșită din comun, a zis Melchett. Dacă mai apare și un al treilea care să pretindă că a comis crima, cred că o să intru la casa de nebuni.

— Dacă-mi permiteți... Am o propunere, a șoptit Miss Marple.

— Da?

— Ce-ar fi să-i explicați domnului Redding ce-a făcut doamna Protheroe, apoi să-i spuneți că nu prea sunteți convinși că spune adevărul. După care, dacă mergeți la doamna Protheroe și-i spuneți că domnul Redding a scăpat cu bine... Ce să zic, poate că amândoi o să vă povestească adevărul. Și adevărul chiar este necesar, deși eu, una, aș crede că niciunul din ei, săracii, nu știe prea multe.

— Da, bine, bine... Dar eu nu văd alte persoane, în afara lor, care să aibă vreun motiv să scape de Protheroe.

— Vai, domnule colonel, eu n-aș spune asta, a replicat Miss Marple.

— Adică dumneavoastră vă gândiți și la alții?

— Oh, cum să nu. Stați așa, a început ea, numărând pe degete, unul, doi, trei, patru, cinci, șase... Da și poate chiar șapte. M-am gândit la cel puțin șapte persoane care ar fi fost foarte mulțumite să nu mai aibă de-a face cu colonelul.

Melchett a privit-o intimidat.

— Șapte oameni? Toți din St. Mary Mead?

— Nu uitați, vă rog, că nu rostesc nici un nume, a spus Miss Marple, încuviințând cu însuflețire. N-ar fi drept s-o fac. Dar teamă mi-e că în lume există multă răutate. Un militar onorabil și demn ca dumneavoastră, domnule colonel Melchett, n-are de unde să știe așa ceva.

Privindu-l pe inspectorul-șef, m-am temut să nu-l văd pradă unui atac de apoplexie.

Capitolul X

După ce-am plecat de-acasă de la Miss Marple, colonelul a făcut despre ea niște remarci care nu erau nici pe departe măgulitoare.

— Zău dacă domnișoara aia bătrână și zbârcită nu crede că știe tot ce mișcă pe lumea asta. Și nici măcar n-a prea ieșit din sat cine știe cât, în toată viața ei. Ce prostie! Cât poate să știe despre ce se-ntâmplă în viața oamenilor?

Fără patimă, i-am răspuns că Miss Marple, fără îndoială, nu știa mai nimic despre viața cu V mare, dar știa practic totul despre ce se-ntâmpla în St. Mary Mead. Melchett a fost de acord cu asta, deși tot mai bombănea. Până una alta, bătrâna era un martor valoros – extrem de valoros pentru doamna Protheroe, cel puțin.

— Presupun că nu putem pune la îndoială ce ne-a spus, nu?

— Dacă Miss Marple spune că nu avea pistolul, poți să fii convins că-i așa, i-am răspuns. Dacă ar fi existat o cât de mică posibilitate, ar fi pomenit-o imediat.

— Cam așa cred și eu. Mai bine am merge să aruncăm o privire în studio.

Așa-zisul studio era pur și simplu o căsuță, simplă, dotată cu un luminator. Nu existau ferestre și deci nu se putea intra sau ieși decât pe ușă. Mulțumit de ce văzuse, Melchett m-a anunțat că avea intenția să viziteze vicariatul, împreună cu inspectorul Slack.

— Și-acum mă duc la secție.

M-am îndreptat și eu spre casă și, când am intrat, atenția mi-a fost atrasă de murmurul unor voci. Am deschis ușa salonașului. Pe canapea, alături de Griselda, se afla domnișoara Gladys Cram, care vorbea cu însuflețire. Își ținea încrucișate picioarele, care erau învăluite în niște ciorapi roz extrem de strălucitori, așa că am avut prilejul să remarc că purta chiloței de mătase, împodobiți tot cu dungi roz.

— Bună, Len, mi-a spus Griselda.

— Bună dimineața, domnule Clement, a zis și domnișoara Cram. Ce spuneți despre colonel? Așa-i că-i cum nu se poate mai groaznic? Bietul domn... la vârsta lui...

— Domnișoara Cram, a intervenit soția mea, a fost într-atât

de drăguță încât să se ofere să ne ajute cu Ghidurile. Ți-aduci aminte că duminica trecută am rugat să se ofere voluntari.

Îmi aduceam, într-adevăr, aminte, dar eram sigur (după cum era și Griselda, o înțelesesem din tonul ei), că domnișoarei Cram nu i-ar fi venit în vecii vecilor ideea de a se oferi voluntară, dacă la vicariat nu s-ar fi întâmplat ceva atât de interesant.

— Tocmai îi spuneam doamnei Clement, a continuat domnișoara Cram, că era să cad jos de uimire când am auzit veștile. O crimă? Am zis. Unde, în sătucul ăsta liniștit și retras – căci așa și e, trebuie să recunoașteți – unde nu există nici măcar un cinematograf cu filme mute, darmite unul dintre cele moderne! Și apoi, când am auzit despre cine era vorba – ce să zic, pur și simplu nu mi-a venit să cred. Nu știu cum să spun, dar colonelul Protheroe nu părea, pur și simplu, genul de persoană care să fie omorâtă.

— Așa că, a intervenit Griselda, domnișoara Cram a trecut pe-aici să afle tot ce se putea.

M-am temut o clipă că asemenea remarcă ar fi putut s-o supere pe vizitatoarea noastră, dar ea n-a făcut decât să-și dea capul pe spate și să râdă tunător, arătându-și toți dinții din gură.

— Vai, vai, vai! Nu prea vă scapă nimic, așa-i, doamnă Clement? Dar e și firesc, nu credeți, să vrei să afli toate amănuntele despre un caz ca ăsta. Și credeți-mă că sunt într-adevăr dispusă să vă ajut la Ghiduri, orice m-ați pune să fac. E ceva nemaipomenit de interesant, zic eu. Duceam lipsa unui strop de distracție. Credeți-mă, zău! Nu că n-aș avea o slujbă bună și bine plătită, iar doctorul Stone este un gentleman desăvârșit, în toate privințele. Dar fetele mai vor să și trăiască puțin după ce se termină programul și, în afară de dumneavoastră, doamnă Clement, nu se mai poate vorbi cu nimeni lăsând la o parte adunătura de scorpii bătrâne.

— Mai e și Lettice Protheroe, am spus, iar Gladys Cram a scuturat din cap.

— Oho, e prea cu nasul pe sus pentru una ca mine. Se crede cea mai mare și mai tare din lume, și nu s-ar coborî să bage în

seamă o fată care trebuie să-și câștige singură existența. Mă rog, de fapt am auzit-o și pe ea vorbind despre asta. Dar cine-ar angaja-o, vă întreb? Cred că s-ar trezi aruncată în stradă în mai puțin de-o săptămână. În sfârșit, s-ar putea face manechin, ca altele de teapa ei, împopoțonate din cap până-n picioare și fâțându-se de colo, colo. La asta cred c-ar fi bună.

— Ar fi foarte bună ca manechin, a răspuns Griselda. Are o siluetă minunată.

E limpede: soția mea nu are pic de stofă de scorpie.

— Dar când ați auzit-o vorbind despre așa ceva?

Domnișoara Cram a părut o clipă descumpănită, dar și-a revenit fără probleme, ca de obicei.

— Asta e un fel de bârfă, nu? I-a răspuns. Dar să știți că am auzit-o cu urechile mele. Pesemne că lucrurile nu stăteau prea bine acasă. Nici eu n-aș putea trăi cu o mamă vitregă. N-aș accepta asta nici un minut, măcar.

— Bine, dar dumneata ești atât de energică și de independentă, a spus Griselda, pe un ton grav, iar eu am privit-o bănuitor.

Domnișoara Cram, în schimb, era vădit mulțumită.

— Așa-i. Așa-s eu, și așa am fost dintotdeauna. Mă las condusă cu vorba bună, dar nu cu forța. Asta mi-a spus-o o ghicitoare care mi-a citit în palmă, acum ceva timp. Nu, nu. Nu sunt eu omul care să accepte să fie ținut sub papuc. Și i-am spus doctorului Stone de la bun început că trebuie să am zile libere, la intervale regulate. Domnii ăștia care se ocupă de știință cred că fetele sunt ca niște mașinării – de cele mai multe ori nici nu le bagă în seamă și nici nu-și amintesc că mai sunt și ele acolo.

— Cum vi se pare munca la doctorul Stone? Plăcută? Pesemne că, dacă vă interesează arheologia, vă place ceea ce faceți acum.

— De fapt, nu știu prea multe despre domeniul ăsta, a mărturisit tânăra. Dintotdeauna am crezut că munca de a aduce la suprafață oameni morți, care-au murit de sute de ani, nu e chiar... Adică e ca și cum ți-ai băga nasul unde nu-ți fierbe oala. Și așa cred și acum. Iar doctorul Stone e

întotdeauna așa de absorbit, încât ar uita și să mănânce, dacă n-aș fi eu.

— Și acum e tot la gorgan? A întrebat Griselda.

Domnișoara Cram a făcut semn că nu era.

— Nu se simțea prea bine, ne-a explicat. Nu era în stare să muncească. Așa, are și micuța Gladys parte de o vacanța.

— Îmi pare rău, am intervenit eu.

— Oh, dar nu e mare lucru. N-o să mai moară nimeni, stați liniștiți. Dar, domnule Clement, vă rog, povestiți-mi. Aud că toată dimineața ați fost împreună cu polițiștii. Ce cred despre cele întâmplate?

— Ce să zic, am răspuns eu fără tragere de inimă. Au mai rămas încă anumite... Neclarități.

— Aha! A exclamat domnișoara Cram. Atunci au renunțat la ideea că ar fi fost domnul Lawrence Redding. Ce bărbat chipeș, nu credeți? Ca o stea de cinema. Și zâmbește așa frumos când îți dă bună dimineața. Zău că nu mi-a venit să-mi cred urechilor, când am auzit c-a fost arestat. Deși, la drept vorbind, se știe că polițiștii de la țară sunt niște oameni foarte proști.

— De data asta nu poți da vina pe ei, am răspuns. Chiar domnul Redding s-a dus și s-a predat.

— Poftim? A strigat tânăra, vizibil tulburată. Ca să vezi... Tocmai el... Dacă aș fi comis o crimă, să știți că eu nu m-aș fi dus să mărturisesc. Credeam că Lawrence Redding are mai mult bun-simț. Cum adică, să se predea? Și de ce l-a ucis pe Protheroe? V-a spus? S-au certat pur și simplu, sau...

— Nu e chiar sigur dacă l-a ucis sau nu, am recunoscut eu.

— Păi, cum... de vreme ce spune că a făcut-o... Zău, domnule Clement, aș zice că n-are cum să nu știe ce-a făcut.

— Firește că n-are cum, am încuviințat. Dar poliția nu e mulțumită de povestea lui.

— Și de ce să mărturisească, dacă, de fapt, n-a fost de vină? Asupra acestui aspect, n-aveam de gând s-o lămuresc pe domnișoara Cram, așa că i-am răspuns cam pe lângă subiect:

— Din câte știu, în toate cazurile importante de crimă, poliția primește numeroase scrisori de la oameni care se acuză

singuri că ar fi vinovați.

Iar domnișoara Cram a primit această informație exclamând, pe un ton uimit și disprețuitor:

— Ce tâmpiți! Apoi s-a ridicat și, oftând ușor, ne-a comunicat: Ei, cred că de-acum trebuie să plec și eu. Doctorul Stone o să fie surprins să afle că domnul Redding a mărturisit.

— Oare îl interesează povestea? A întrebat Griselda, iar domnișoara Cram și-a încrețit fruntea, căzând pe gânduri.

— E un om ciudat. Cu el, nu știi niciodată ce să crezi. Așa-i de cufundat în trecut... Ar prefera de o mie de ori să cerceteze cine știe ce cuțit vechi și urât din bronz, scos din movilele alea de pământ, decât să vadă cuțitul cu care Crippen și-a măcelărit nevasta, chiar dac-ar avea ocazia.

— Ce să zic, am intervenit și eu, aici mărturisesc că sunt de acord cu el.

Privirea domnișoarei Cram exprima uimire, însoțită de un ușor dispreț. Și-a mai luat o dată rămas-bun, apoi a plecat.

— E de treabă, cred eu, a spus Griselda, când ușa s-a închis în urma vizitatoarei. Foarte comună, firește, dar mi se pare una dintre fetele alea masive, vioaie, binedispuse, pe care n-ai cum să nu le placi. Mă întreb ce-a adus-o prin părțile noastre, de fapt.

— Curiozitatea.

— Da, pesemne că așa-i. Acuma, Len, ia povestește-mi tot. Mor să aud!

M-am așezat și i-am relatat de-a fir a păr toate întâmplările dimineții. Când și când, Griselda intervenea cu mici exclamații, arătându-se mirată și interesată.

— Așadar, după Anne Protheroe umbla el, până la urmă! Nu după Lettice. Ce orbi am fost cu toții! Pesemne că la asta făcea aluzie Miss Marple, ieri. Nu crezi?

— Ba da, am răspuns, ferindu-mi privirea.

Atunci a intrat Mary.

— Au venit niște bărbați – cică ar fi de la un ziar. Vreți să-i vedeți?

— Nu, i-am răspuns, nici vorbă. Trimite-i la inspectorul Slack, la secția de poliție.

Mary a dat din cap, apoi a plecat.

— După ce scapi de ei, i-am zis, întoarce-te aici. Vreau să te întreb ceva.

Mary a încuviințat din nou, dar au trecut câteva minute bune până să se întoarcă.

— N-a fost prea ușor să scap de ăștia, ne-a spus. Tare insistenți! N-ați văzut așa ceva. Eu nu și nu, iar ei nimic!

— Cred că o să mai avem de-a face cu ei, destul de mult, am fost de părere. Dar, Mary, uite ce voiam să te întreb: ești convinsă că n-ai auzit împușcătura, ieri-seară?

— Împușcătura de l-a ucis pe domnul? Nu, sigur că nu. Dacă aș fi auzit ceva, m-aș fi dus să văd ce era.

— Da, dar...

Și, amintindu-mi ce spusese Miss Marple, despre o împușcătură „undevea în pădure”, mi-am reformulat întrebarea:

— Dar vreo altă împușcătură ai auzit? Una care venea din pădure, de exemplu?

— Aha, deci așa ceva..., a început fata, apoi s-a oprit puțin. Da, acum că stau să mă gândesc, zic că da. Nu mai multe, una singură. Și a răsunat ciudat, așa, ca un „bum”.

— Exact, i-am spus. Și pe la ce oră a fost asta?

— La ce oră?

— Da, la ce oră.

— Păi nu știu, zău. Mult după ora ceaiului, asta-i sigur.

— Nu poți fi un pic mai precisă?

— Nu, nu pot. Am și eu de lucru, nu credeți? Doar nu stau toată ziua, bună ziua să mă uit la ceas! Și nici nu m-ar ajuta prea mult – ceasul deșteptător rămâne cu trei sferturi de oră în urmă în fiecare zi, și tot potrivindu-l și una alta, niciodată nu știu sigur cât e ora.

Pesemne că de-asta mesele noastre nu sosesc niciodată la timp. Uneori întârzie, iar alteori ne iau pe toți prin surprindere, așa devreme ce apar.

— A mai trecut mult după ce-ai auzit zgomotul, până să sosească domnul Redding?

— Nu, nu mult. Zece minute, un sfert de oră, dar nu mai

mult de-atât.

Mulțumit, am încuviințat din cap.

— Asta-i tot? A întrebat Mary. Ce vreau să zic e că am pus cotletele în cuptor, și cred că și budinca fierbe de-acum.

— Da, mulțumesc. Poți pleca.

Fata a ieșit, iar eu m-am întors către Griselda.

— Crezi că-i cu neputință s-o facem pe Mary să binevoiască să zică „domnule, doamnă”?

— I-am spus. Dar nu ține minte. Nu uita că-i o fată simplă și necoaptă.

— Îmi dau seama foarte bine. Dar ceea ce-i necopt nu rămâne musai așa, pentru vecie. Sunt de părere că Mary ar putea să mai prindă un pic de crustă.

— Ei, eu, una, nu sunt de acord, mi-a spus Griselda. Știi și tu că nu ne permitem să ne plătim servitorii prea bine. Dacă ajungem s-o educăm, o să plece. E normal. Și o să primească bani mai mulți. Câtă vreme însă nu știe să gătească și se poartă atât de oribil, totul e-n regulă, n-o s-o primească nimeni.

Atunci mi-am dat seama că ideile despre gospodărie ale soției mele nu erau chiar așa de vagi și de tulburi pe cât crezusem. Dedesubtul lor se ascundeau anumite raționamente. Cu toate acestea, nu eram pe de-a-ntregul convins că merita să ținem o fată în casă, cu condiția ca ea să nu știe să gătească și tolerându-i obiceiul de-a trânti farfuriile și de-a da replici nepoliticoase, cu acea bruschete care te lasă fără grai.

— Oricum, a continuat Griselda, înțelege și tu că acum se poartă mai rău decât de obicei. Și are și de ce. Nu poți să te aștepți s-o vezi înduioșată de soarta colonelului Protheroe, câtă vreme el i-a băgat iubitul la închisoare.

— Serios? I-a băgat iubitul la închisoare?

— Da, pentru braconaj. Îl știi și tu, e bărbatul ăla pe nume Archer. Mary iese cu el de vreo doi ani.

— Nu știam.

— Len, dragule, tu niciodată nu știi nimic.

— Ce bizar, am spus, că toată lumea zice că împușcătura s-a auzit din pădure.

— Nu cred că-i bizar, câtuși de puțin, mi-a răspuns Griselda. Vezi tu, se întâmplă destul de des să auzi împușcături din pădure. Așa că-i firesc: când auzi o bubuitură, presupui pe dată că dintr-acolo vine. Da, poate răsună mai tare decât de obicei și firește că, dacă ai fi în camera învecinată, ai ști că a fost în casă, dar din bucătăria lui Mary, cu fereastra aia care e tocmai de cealaltă parte, nu cred că ți-ar trece prin cap așa ceva.

Ușa s-a deschis din nou. Era tot Mary.

— S-a-ntors colonelul Melchett. Și-l are și pe inspectorul ăla cu el, și cică v-ar ruga să vă duceți și dumneavoastră. Sunt în birou.

Capitolul XI

Mi-am dat seama dintr-o privire că inspectorul Slack și colonelul Melchett aveau anumite neînțelegeri cu privire la toată povestea. Melchett era roșu la față și părea iritat, iar inspectorul arăta posomorât.

— Teamă mi-e, mi-a zis Melchett, că inspectorul Slack nu-i de acord cu mine, și nu-l crede pe tânărul Redding nevinovat.

— Dacă n-a făcut-o, ce i-a venit să mărturisească? A întrebat bănuitor Slack.

— Nu uita, Slack, că și doamna Protheroe a procedat la fel.

— Asta-i altceva. Vorbim de-o femeie, și femeile așa se poartă de obicei – aiurea. Nici prin cap nu-mi trece c-ar fi făcut-o ea. A auzit de el, așa că a inventat o poveste. Știu eu jocul ăsta. Nici nu m-ați crede, dacă v-aș povesti prostiile pe care le fac femeile de obicei. Dar cu Redding nu-i așa. Țăsta chiar are capul pe umeri. Și dacă tot a recunoscut, eu zic că el trebuie să fie. Pistolul e al lui – de asta n-aveți cum să ziceți că nu-i așa. Și acum, cu toată povestea asta cu doamna Protheroe, știm și motivul. Înainte, ăsta ne era punctul slab... Dar acum știm, așa că totul e clar.

— Și crezi că l-ar fi putut împușca mai devreme? Să zicem pe la șase și jumătate?

— Asta nu, nu se poate.

— Ai verificat pe unde-a fost înainte?

Inspectorul a încuviințat.

— Da, la șase și zece era în sat, lângă Mistrețul Albastru. De acolo, a apucat-o pe poteca din spate, unde ziceți că l-a văzut și bătrâna de-alături. Țsteia nu-i scapă mare lucru, cred eu. Apoi a ajuns la întâlnirea cu doamna Protheroe, în studioul din grădină. Au plecat împreună, puțin după șase și jumătate, și au coborât în sat, tot pe potecă, și cu doctorul Stone. Am vorbit cu el și a confirmat totul. Au rămas cu toții lângă poștă puțin, de vorbă, apoi doamna Protheroe a intrat la domnișoara Hartnell să împrumute o revistă de grădinărit. Și asta se confirmă, am vorbit cu domnișoara Hartnell. Au stat de vorbă până pe la șapte, apoi doamna Protheroe a văzut cât era ceasul, a spus că se făcuse târziu și că trebuia să ajungă acasă.

— Și cum se purta?

— Era foarte drăguță și liniștită, așa mi-a spus domnișoara Hartnell. Părea binedispusă. Domnișoara Hartnell e convinsă că nu o preocupa nimic.

— Bine, continuă.

— Păi, Redding s-a dus cu doctorul Stone la Mistrețul Albastru și au băut ceva împreună. A plecat de-acolo la șapte fără douăzeci, a trecut repede-repede pe strada principală și a coborât drumul până la vicariat. Multe persoane l-au și văzut.

— Adică, de data asta, n-a mai luat-o pe poteca din spate? A comentat colonelul.

— Nu, a venit prin față, a întrebat de vicar, a auzit că venise și colonelul Protheroe, a intrat – și l-a și împușcat, exact așa cum ne-a spus! Asta-i adevărul, și cu asta basta.

Melchett a clătinat din cap.

— Avem și mărturia doctorului. Nu poți să nu ții seama de asta. Protheroe a fost împușcat cel târziu la șase și jumătate.

— Ei, doctorii! A exclamat inspectorul Slack, disprețuitor. Doar n-o să aveți încredere în doctori. Întâi îi scot toți dinții din gură – așa se face acum – după care spun: „Vai, îmi pare foarte rău, de fapt era vorba de apendicită”. Doctorii!

— Aici nu-i vorba de diagnostic. Doctorul Haydock era absolut sigur de ce ne-a spus. Haide, Slack, nu poți să te pui cu dovezile medicale.

— Și mai depun și eu mărturie, deși poate nu contează prea mult, am intervenit, amintindu-mi dintr-odată ceva. Am atins și eu cadavrul și era rece. Pot să jur.

— Vezi, Slack? A spus Melchett.

— Mă rog, dacă-i pe așa, așa rămâne. Dar trebuie să recunoașteți – era o poveste minunată. Domnul Redding părea de-a dreptul nerăbdător să fie spânzurat, ca să zic așa.

— Asta, drept să fiu, mi se pare cam nefiresc, a remarcat și colonelul Melchett.

— La urma urmei, gusturile nu se discută, a răspuns inspectorul. O groază de domni de familie bună au luat-o puțin razna după război. Dar asta e. Acum presupun că trebuie s-o luăm de la-nceput. Cât despre dumneavoastră, domnule, a continuat el, întorcându-se spre mine, nici prin cap nu-mi trece de ce v-ați străduit atâta să mă amăgiți în povestea cu ceasul. Asta-i obstrucționarea cercetărilor, ascultați ce vă spun.

— De trei ori am încercat să vă spun, am răspuns. De fiecare dată mi-ați închis gura și nu m-ați ascultat nici cu o ureche.

— Țsta, domnule, e numai un fel de-a spune. Dacă voiati cu adevărat, puteati să-mi povestiți liniștit. Ceasul și mesajul păreau să se potrivească de minune. Acum, dumneavoastră spuneți că ceasul nu arăta ora cum trebuie. Eu, unul, n-am mai văzut asta niciodată. La urma urmei, de ce să țineți ceasul cu un sfert de oră înainte?

— Ca să fiu întotdeauna punctual, i-am declarat.

— Hai, Slack, nu cred că-i momentul acum pentru discuția asta, a intervenit, plin de tact, colonelul Melchett. Acum avem nevoie să auzim adevărata poveste – și de la doamna Protheroe, și de la tânărul Redding. I-am telefonat lui Haydock și i-am cerut s-o aducă încoace pe doamna Protheroe. O să ajungă cam într-un sfert de oră. Cred că ar fi bine, între timp, să-l vedem pe Redding.

— Să sun la secție, atunci, a spus inspectorul Slack, și a ridicat receptorul; după ce l-a pus la loc în furcă, m-a privit în felul lui insinuant și a spus: Și acum, avem niște treabă aici, în camera asta.

— Atunci, poate c-ar fi mai bine să vă las, am zis eu.
Pe dată, inspectorul mi-a deschis ușa. Melchett însă a intervenit:

— Clement, vino, te rog, înapoi, când sosește tânărul Redding. Ești bun prieten cu el și poate că ai suficientă influență asupra lui ca să-l faci să spună adevărul.

M-am întors la Griselda și am găsit-o adâncită în conversație cu Miss Marple.

— Tocmai discutam despre ce s-ar fi putut întâmpla, mi-a spus ea. Of, Miss Marple, aș vrea să rezolvați dumneavoastră cazul, așa cum ați făcut atunci când domnișoarei Wetherby i-au dispărut creveții pe care tocmai îi alesese și-i cântărise. Și ați descoperit totul numai pentru că v-ați adus aminte de o poveste cu totul diferită, despre un sac de cărbuni.

— Dumneata glumești, draga mea, a spus Miss Marple, dar, la urma urmei, să știi că asta-i o cale foarte sigură de a descoperi adevărul. De fapt, asta-i intuiția despre care vorbește toată lumea, și se face atâta caz. Intuiția e ca și cum ai citi un cuvânt, fără să trebuiască să-l iei literă cu literă. Copilul nu poate, pentru că nu are prea multă experiență. Adultul însă știe cuvântul, pentru că l-a văzut de multe ori până atunci. Înțelegeți ce vreau să spun, domnule vicar?

— Da, i-am răspuns gânditor, cred că da. Vreți să spuneți că, dacă o poveste vă amintește de alta, înseamnă că, probabil, e vorba de același lucru.

— Exact.

— Dar uciderea colonelului Protheroe, de ce anume vă amintește?

Miss Marple a oftat.

— Tocmai asta e problema. Îmi vin în minte atâtea situații asemănătoare. De exemplu, maiorul Hargraves – epitrop al bisericii, un bărbat foarte bine văzut, în toate privințele, care avea, de la bun început, o a doua familie – o fostă fată în casă, gândiți-vă! Și cinci copii – cinci, nici mai mult nici mai puțin – ce mai lovitură pentru soția și fiica lui!

M-am străduit din greu să-l văd pe colonelul Protheroe în rolul de păcătos ascuns, dar n-am reușit.

— Și a mai fost și povestea cu spălătoria, a continuat Miss Marple. Acul de opal al domnișoarei Hartnell, pe care ea l-a lăsat din zăpăceală înfipt într-o bluză cu dantelă la guler pe care-a trimis-o la spălătorie. Iar femeia care l-a luat nu-l voia câtuși de puțin pentru ea, și nu era nicidecum hoată din fire. Pur și simplu l-a ascuns acasă la altcineva, apoi a spus poliției că a văzut-o pe cealaltă când îl furase. Din răutate și invidie, pur și simplu. Asta a fost tot. Ce motiv uimitor – invidia! Era și un bărbat la mijloc, firește. Mereu e așa.

De această dată n-am reușit să găsesc nici o legătură, nici măcar pe departe.

— Și a mai fost și fata bietului Elwell – așa drăguță și cu capul în nori. A încercat să-și sufoce frățiorul. Și au mai fost și banii pentru spectacolul corului de băieți (înainte să sosiți dumneavoastră, domnule vicar), pe care de fapt îi luase organistul. Din păcate, s-a dovedit că nevastă-sa făcuse multe datorii. Da, povestea asta îmi aduce aminte de atât de multe lucruri – prea multe. E foarte greu de descoperit adevărul.

— N-ați vrea să-mi spuneți, am intervenit, cine sunt cei șapte suspecți?

— Cei șapte suspecți?

— Da, ați spus că puteți găsi șapte persoane care ar fi... Mă rog, fericite de moartea colonelului Protheroe.

— Așa am spus? Da, da, mi-aduc aminte.

— Și era adevărat?

— Ei, sigur că era adevărat. Dar nu pot pomeni nici un nume. Însă îi puteți descoperi și dumneavoastră, fără nici o greutate, sunt convinsă.

— Nu pot, zău că nu. Bun, ar fi Lettice Protheroe, presupun, de vreme ce probabil moștenește niște bani la moartea tatălui ei. Dar e cu totul absurd să mă gândesc la ea în felul ăsta, ca să nu mai spun că, în afară de ea, nu-mi mai vine nimeni în minte.

— Dar dumitale, draga mea? A întrebat Miss Marple, întorcându-se către Griselda.

Griselda s-a înroșit la față – ceea ce m-a cam mirat. Aproape că i-au dat lacrimile și și-a încleștat mâinile micuțe, făcându-le

pumn.

— Of! A strigat ea, indignată. Ce oribili sunt oamenii – ce oribili! Și ce lucruri mai spun! Așa niște lucruri groaznice...

Am privit-o plin de uimire. Pentru Griselda, e ceva cu totul ieșit din comun să fie așa de iritată. Mi-a observat privirea și a încercat să zâmbească.

— Nu te uita la mine ca la cine știe ce exemplar uman ciudat, pe care nu-l înțelegi, Len. Hai să nu ne pierdem capul și să nu ne abatem de la ce discutăm. Eu nu cred să fi fost nici Lawrence, nici Anne, iar Lettice iese din discuție. Trebuie să existe pe undeva vreun indiciu care să ne ajute.

— Există biletul, firește, a spus Miss Marple. Vă aduceți aminte că azi-dimineață v-am zis că mi se pare ceva cu totul ieșit din comun.

— Pare să ne indice ora morții cu multă precizie, am comentat. Și totuși, să fie cu puțință? La momentul respectiv, pesemne că doamna Protheroe de-abia plecase din birou. N-ar fi avut timp nici măcar să ajungă la studio. Nu-mi trece prin minte decât o explicație: colonelul s-a uitat la ceasul pe care-l avea la mână, și care mergea tot în urmă. Mi se pare ușor de înțeles.

— Eu am altă idee, a spus Griselda. Len, ce-ai zice dacă ceasul ar fi fost deja dat înapoi... Nu, asta duce la aceeași problemă, ce mai prostie am spus!

— Când am plecat eu, totul era bine, am răspuns. Mi-aduc aminte că m-am uitat și la ceasul de buzunar. Totuși, așa cum spui, asta n-are nici o importanță.

— Ce credeți, Miss Marple? A întrebat Griselda.

— Draga mea, mărturisesc că nu priveam defel lucrurile din punctul ăsta de vedere. Ceea ce mi s-a părut curios, încă de la început, este subiectul scrisorii.

— Nu înțeleg, am zis. Păi, colonelul îmi scria, pur și simplu, că nu mai poate aștepta...

— La șase și douăzeci? A întrebat Miss Marple. Fata în casă, Mary a dumneavoastră, îi spusese deja că nu aveți cum să ajungeți înainte de șase și jumătate, iar el părea dispus să aștepte liniștit. Și totuși, la șase și douăzeci, se așează la masă

și scrie că nu mai poate aștepta.

Am privit-o pe bătrâna doamnă, din ce în ce mai impresionat de agerimea minții ei. Iată că reușise să observe ceva ce nouă ne scăpase. Într-adevăr, era ciudat – foarte ciudat.

— Măcar dacă n-ar fi scris ora pe bilet, am zis, iar Miss Marple a încuviințat.

— Exact! Măcar dacă n-ar fi scris-o.

Am căzut pe gânduri, încercând să-mi amintesc cum arăta foaia ruptă din carnet și scrisul mâzgălit, cu cifrele foarte limpezi așternute în susul paginii – 6.20. Mi-a trecut prin minte că arătau mai mari, altfel decât restul scrisorii. Am tras adânc aer în piept.

— Și dacă n-ar fi scris chiar el ora? Am spus. Ia gândiți-vă: pe la șase și jumătate, colonelul Protheroe devine nerăbdător și se așează la masă, să scrie că nu mai poate aștepta. În timp ce el stă și scrie, cineva intră pe fereastră...

— Sau pe ușă, a sugerat Griselda.

— Nu, ar fi auzit ușa și ar fi ridicat ochii.

— Nu uitați că era cam surd, a spus Miss Marple.

— Da, așa-i. N-avea cum să audă. Oricum, pe oriunde-ar fi apărut criminalul, rezultă că s-a furișat în spatele colonelului și l-a omorât. Apoi a văzut biletul și ceasul și i-a venit ideea. A scris 6.20 în susul paginii și a pus ceasul la 6.22. Deșteaptă soluție. Îi oferea un alibi perfect, sau cel puțin așa credea.

— Așadar, ce ne trebuie nouă, a spus Griselda, este o persoană cu un alibi foarte solid pentru 6.20, dar nici un alibi pentru... Of, dar asta nu-i așa ușor. Tot nu putem stabili momentul.

— Ba da, avem niște indicii destul de precise, am răspuns. Haydock spune că nu se putea întâmpla mai târziu de șase și jumătate. Presupun că putem accepta și 6.35. Din ce-am discutat mai înainte, pare limpede că Protheroe nu și-ar fi pierdut răbdarea înainte de 6.30. Cred că putem spune că știm destul de bine la ce oră s-a petrecut totul.

— Deci împușcătura pe care-am auzit-o... Da, presupun că e cu puțință. Și nici prin cap nu mi-a trecut... Nici o clipă. Vai, ce supărător! Și totuși, acum că încerc să-mi amintesc, mi se

pare că a fost ușor altfel decât împușcăturile obișnuite care se aud pe aici. Da, a fost altfel.

— Mai puternică? Am sugerat eu.

Nu, Miss Marple nu credea că ar fi fost mai puternică. De fapt, nu-i venea ușor să spună în ce consta diferența, deși continua să susțină că exista ceva. Mi-a trecut prin minte că, pesemne, încerca să se convingă singură de ceva ce, de fapt, nu-și amintea, numai că, ținând cont de ideea atât de prețioasă pe care tocmai ne-o sugerase, o priveam cu mult mai mult respect. Până la urmă, s-a ridicat, spunându-ne cu voce înceată că pur și simplu nu mai putea sta, era târziu, dar nu se putuse abține să vină să discute despre toată problema cu drăguța de Griselda. Am însoțit-o până la zidul despărțitor, lângă portița grădinii. Când m-am întors, Griselda era cufundată în gânduri.

— Tot cu biletul te frământă? Am întrebat-o.

— Nu.

Dintr-odată, am văzut-o cutremurându-se, apoi scuturând din umeri, nerăbdătoare, ca să se liniștească.

— Len, uite ce mă gândeam. Pesemne că cineva o urăște din răspuțeri pe Anne Protheroe!

— O urăște?

— Da. Nu înțelegi? Împotriva lui Lawrence nu există aproape nici o dovadă... Toate dovezile sunt accidentale, așa s-ar putea spune. S-a întâmplat să-i treacă prin cap să vină încoace. Dacă n-ar fi făcut-o... Nimeni nu s-ar fi gândit să-l pună în legătură cu cele întâmplate. Dar cu Anne e altceva. Ia gândește-te... Să zicem că cineva știa că a fost aici la 6.20 fix. Toate firele duc la ea. Ceasul, ora scrisă pe foaie. Nu cred că ora a fost aleasă numai pentru stabilirea unui alibi, cred că-i mai mult de-atât. E o încercare clară de a da vina pe ea. Dacă n-ar fi fost Miss Marple să spună că nu avea pistolul cu ea și să observe că n-a trecut mult timp până să coboare la studio... Da, dacă n-ar fi fost asta, a continuat ea, înfiorându-se din nou. Len, am impresia că cineva o urăște din tot sufletul pe Anne Protheroe. Nu-mi... Nu-mi place asta.

Capitolul XII

Când a sosit Lawrence Redding, am fost chemat în birou. Tânărul artist arăta neîngrijit, tulburat și, din câte mi s-a părut, foarte bănuitor. Colonelul Melchett l-a întâmpinat aproape cu cordialitate.

— Vrem să-ți punem câteva întrebări – chiar aici, la locul crimei, i-a spus.

Lawrence s-a strâmbat ușor, parcă ironic.

— Ce idei! Franțuzească, nu-i așa? Reconstituirea momentelor...

— Băiete dragă, a replicat Melchett, nu-ți lua tonul ăsta cu noi. Ai aflat cumva că mai există o persoană care a mărturisit că ar fi comis aceeași crimă pe care ți-ai asumat-o și dumneata?

Aceste cuvinte au avut asupra lui Lawrence un efect dureros și imediat.

— A... altă persoană? S-a bâlbâit el. Cine... cine?

— Doamna Protheroe, i-a răspuns colonelul, fără să-l scape din ochi.

— E ridicol! N-a făcut așa ceva. Nu putea s-o facă! Nu e cu puțință!

Melchett l-a întrerupt:

— O să ți se pară ciudat, dar n-am crezut-o. Și nici pe dumneata nu te credem, dă-mi voie să-ți spun. Doctorul Haydock a declarat fără drept de apel că fapta nu putea să fi avut loc la ora despre care-ai pomenit dumneata.

— Spune doctorul Haydock așa ceva?

— Da, deci vezi că, vrei sau nu vrei, nu mai ești suspect, iar acum vrem de la dumneata să ne ajuți, să ne povestești exact ce s-a-ntâmplat.

Lawrence șovăia în continuare.

— Sper că mi-ați spus adevărul în legătură cu doamna Protheroe. Chiar nu o bănuieți?

— Îmi dau cuvântul de onoare, a declarat Melchett.

Lawrence a tras adânc aer în piept și a zis:

— Am fost un prost. Prost ca noaptea. Nu știu cum de mi-a trecut vreo clipă prin cap că ar fi făcut-o ea...

— Ce-ar fi să ne explici? I-a cerut inspectorul-șef.

— Nu sunt multe de spus. În după-amiaza aceea m-am întâlnit cu doamna Protheroe..., a început Lawrence, apoi s-a oprit.

— Știm totul despre asta, a intervenit Melchett. Poate că dumneata credeați că sentimentele pe care le nutreai pentru doamna Protheroe, și ea pentru dumneata, nu erau cunoscute de nimeni, dar de fapt nu-i așa. Unii știau, și chiar vorbeau despre asta. Oricum ar fi, de-acum totul trebuie să iasă la iveală.

— Ei, da, presupun că aveți dreptate. Îi promisesem domnului vicar, aici de față (și mi-a aruncat o privire) să plec imediat. În seara aceea, m-am întâlnit cu doamna Protheroe în studio, la șase și un sfert. I-am comunicat decizia mea. A fost și ea de acord că nu era nimic altceva de făcut și... Ne-am luat rămas-bun. Am plecat din studio și, aproape imediat, ne-am întâlnit cu doctorul Stone. Anne a reușit să se comporte foarte firesc. Eu nu. Am plecat cu Stone la Mistrețul Albastru și am băut ceva. Apoi m-am gândit să mă duc acasă, dar când am ajuns la colțul drumului, m-am răzgândit și m-am hotărât să trec să-l văd pe domnul vicar. Simțeam că trebuie să vorbesc cu cineva despre toată povestea. La ușă, fata în casă mi-a spus că vicarul era plecat, dar că urma să se întoarcă repede. Colonelul Protheroe era în birou și-l aștepta. Nu-mi convenea să plec așa, pur și simplu – ar fi părut că-l evitam, așa că m-am arătat și eu dispus să aștept și am intrat în birou.

Și aici s-a oprit.

— Bun, și? A întrebat colonelul Melchett.

— Protheroe era așezat la masa de scris – exact așa cum l-ați găsit și dumneavoastră. M-am apropiat, m-am uitat... Era mort. Apoi am coborât ochii și am văzut pistolul care zăcea pe podea lângă el. L-am ridicat... Și mi-am dat de îndată seama că era chiar pistolul meu. Asta m-a zguduit. Pistolul meu! Singura concluzie la care am putut ajunge atunci, pe loc, a fost că Anne trebuie să-l fi luat pe ascuns, cine știe când – ca să se sinucidă, dacă nu mai putea îndura situația. M-am gândit că poate îl avusese cu ea în ziua aceea și, după ce ne-am

despărțit acolo, în sat, se întorsese aici și... Și... Vai, cred că-mi pierdusem mințile, de am putut bănuî așa ceva. Dar asta a fost. Am băgat pistolul în buzunar și am ieșit. Chiar la poartă, m-am întâlnit cu domnul vicar care mi-a spus o vorbă amabilă, foarte firească, despre întâlnirea cu Protheroe. Și, dintr-odată, mi-a venit să râd în hohote. Se purta așa de calm și de natural, ca în fiecare zi, iar nervii mei erau încordați la maximum. Mi-aduc aminte că am strigat niște prostii, și că l-am văzut schimbându-se la față. Cred că nu mai aveam mult până să-mi pierd mințile de tot. Am plecat, am mers și am mers... Și până la urmă n-am mai putut îndura. Dacă, într-adevăr, Anne comisese această ticăloșie, eram și eu responsabil. Cel puțin moral. M-am dus și m-am predat la poliție.

După ce-a terminat de vorbit, s-a lăsat tăcerea, pe care a întrerupt-o colonelul, pe un ton foarte firesc și la obiect:

— Mai am una sau două întrebări, nu mai mult. Mai întâi, se întâmplă să fi atins sau mutat cadavrul, câtuși de puțin?

— Nu, nu l-am atins defel. Se vedea că era mort și fără să-l ating.

— Și nu ai observat un bilet care zăcea pe sugativă, pe jumătate ascuns de cadavru?

— Nu.

— Te-ai atins cumva de ceas?

— Nici vorbă. L-am văzut, parcă, zăcând răsturnat pe masă, dar nu l-am atins.

— Bun. Dar pistolul ăsta al dumatăle, când l-ai văzut ultima oară?

— Mi-e greu să precizez, a răspuns Lawrence, după ce s-a gândit un pic.

— Unde-l ții de obicei?

— Aa, într-o grămadă, împreună cu tot felul de alte lucruri, în salonul de la mine de-acasă. Pe unul dintre rafturile bibliotecii.

— Și l-ai lăsat mereu așa, nesupravegheat?

— Da. Nici nu m-am gândit la el prea des. Stătea acolo, pur și simplu.

— Deci toată lumea care te vizita putea să-l vadă.

— Da.

— Și nu-ți mai amintești când l-ai văzut ultima dată?

Lawrence s-a încruntat, încercând să-și aducă aminte.

— Sunt aproape sigur că a fost alaltăieri. Îmi amintesc că l-am dat la o parte, ca să ajung la o pipă veche. Cred că a fost alaltăieri, dar se poate să fi fost și cu o zi înainte.

— Cine a trecut pe la dumneata în ultima vreme?

— Oho, o mulțime de oameni. Tot timpul vine cineva.

Alaltăieri am organizat un soi de ceai. Lettice Protheroe, Dennis și amicii lor. Și din când în când mai vine și câte una dintre bătrânele domnișoare...

— Când pleci de-acasă, încui ușa?

— Nu. Ce motiv aș avea? Nu am nimic de valoare. Pe-aici, nimeni nu-și încuie ușile.

— Menajul cine ți-l face?

— O doamnă în vârstă, doamna Archer, care vine în fiecare dimineață „să-mi facă treburile”, cum se spune.

— Crezi că și-ar putea aminti când a văzut ultima dată pistolul?

— Habar n-am. Ar putea. Dar părerea mea e că ștersul prafului nu e punctul ei forte.

— Deci, una peste alta, aproape oricine putea să ia pistolul.

— Mda... Așa se pare.

Tocmai atunci, ușa s-a deschis, și au intrat doctorul Haydock și Anne Protheroe, care, văzându-l pe Lawrence, a tresărit mirată. Cât despre el, a făcut un pas șovăielnic, dând să se apropie de ea.

— Iartă-mă, Anne, a rostit. A fost oribil din partea mea să cred așa ceva despre tine.

— E..., a început doamna Protheroe, apoi s-a intimidat și a tăcut, uitându-se implorator la colonelul Melchett. E adevărat ce mi-a spus doctorul Haydock?

— Anume că domnul Redding nu mai este suspectat? Da. Acum să auzim și povestea dumneavoastră doamnă Protheroe, ce spuneți?

Anne a zâmbit, fără să pară prea rușinată.

— Presupun că dumneavoastră credeți că am făcut un lucru groaznic...

— Mai degrabă prostesc, aş spune. Dar gata, s-a terminat. Acum, doamnă Protheroe, vreau adevărul. Adevărul adevărat.

Ea a dat din cap a încuviințare, devenind foarte serioasă.

— O să vă povestesc. Presupun că știți de-acum... Totul despre noi.

— Da.

— În seara aceea, trebuia să mă întâlnesc cu Lawrence... cu domnul Redding în studio. La şase şi un sfert. Eu şi soţul meu am coborât împreună în sat, cu maşina. Eu aveam ceva cumpărături de făcut. Când ne-am despărţit, mi-a pomenit în treacăt că avea de gând să treacă pe la vicariat. Nu aveam cum să-i trimit vorbă lui Lawrence, aşa că m-am simţit puţin îngrijorată. Mi se părea... Nu ştiu, nu mi se părea în regulă să-l întâlnesc în grădina vicariatului, în timp ce soţul meu era acolo.

Spunând acestea, obrazii i se făcuseră roşii ca focul. Nu era un moment prea plăcut pentru ea.

— M-am gândit că poate soţul meu nu avea să stea foarte mult. Ca să aflu, am luat-o pe poteca din spate şi am intrat în grădină. Speram să nu mă vadă nimeni, dar fireşte că bătrâna Miss Marple era acolo, în grădiniţa ei. M-a oprit din drum şi am vorbit un pic. I-am explicat că mă duceam după soţul meu. Mi s-a părut că trebuie să dau o explicaţie oarecare, dar nu ştiu dacă m-a crezut. Arăta... Ciudat. După ce m-am despărţit de ea, m-am dus drept la vicariat, şi am înconjurat casa ca să ajung la fereastra biroului. M-am furişat fără nici un zgomot, pentru că mă aşteptam să aud voci, dar, spre surprinderea mea, nu se auzea nimic. Am aruncat o privire, am văzut că nu era nimeni înăuntru şi m-am grăbit să traversez pajiştea şi să cobor la studio. Lawrence a venit şi el, aproape imediat.

— Spuneţi că nu era nimeni aici, în cameră, doamnă Protheroe?

— Da. Soţul meu nu era aici.

— Ce ciudat!

— Cu alte cuvinte, doamnă, spuneţi că nu l-aţi văzut? A

intervenit și inspectorul.

— Nu, nu l-am văzut.

Inspectorul Slack i-a șoptit ceva colonelului, care a încuviințat.

— Doamnă Protheroe, v-ar deranja să ne arătați exact ce-ați făcut?

— Nu, deloc.

S-a ridicat, iar inspectorul Slack a deschis fereastra, lăsând-o să iasă pe terasă și să înconjoare casa, înspre stânga.

După ce ea a trecut de colț, inspectorul mi-a făcut un semn poruncitor să mă duc să mă așez la masa de scris. Nu știu de ce, dar parcă nu-mi venea s-o fac. Mă stânjenea. Cu toate astea, firește, m-am supus. În scurtă vreme, am auzit pași care se apropiau. O clipă, nu s-a mai auzit nimic, apoi zgomotul s-a repetat. Inspectorul Slack mi-a făcut semn că mă puteam întoarce în cealaltă parte a camerei. Doamna Protheroe s-a întors și a intrat din nou în cameră.

— Exact așa ați făcut și atunci? A întrebat-o colonelul Melchett.

— Cred că da. Exact așa.

— Atunci, doamnă Protheroe, spuneți-ne, vă rog, unde era domnul vicar, atunci când v-ați uitat în cameră. Dar precis, dacă se poate, i-a cerut inspectorul Slack.

— Domnul vicar? Păi... Nu știu, mi-e teamă că nu l-am văzut.

Inspectorul a dat din cap.

— De-asta nu l-ați văzut pe soțul dumneavoastră. Era după colț, așezat la masa de scris.

— Oh! A exclamat Anne, apoi s-a oprit și, dintr-odată, a făcut ochii mari de groază. Doar nu acolo a fost... A fost...

— Ba da, doamnă Protheroe. S-a întâmplat în timp ce el era așezat acolo.

Ea s-a cutremurat din toate încheieturile, dar inspectorul nu terminase cu întrebările.

— Doamnă Protheroe, știți că domnul Redding avea un pistol?

— Da, mi-a spus chiar el, cândva.

— Ați avut vreodată acel pistol cu dumneavoastră?

A negat, clătinând din cap.

— Știați unde-l ținea?

— Nu sunt sigură. Cred... Da, cred că l-am văzut pe un raft, la el acasă. Nu acolo-l țineai, Lawrence?

— Când ați fost ultima dată pe acolo, doamnă Protheroe?

— Păi, cam acum vreo trei săptămâni. Eu și soțul meu am luat ceaiul cu el.

— Și de-atunci n-ați mai fost?

— Nu. N-am fost niciodată acolo singură. Vedeți dumneavoastră, așa ceva ar fi stârnit multe vorbe prin sat.

— Fără discuție, a comentat sec colonelul Melchett. Și, dacă-mi permiteți, unde obișnuiați să vă întâlniți cu domnul Redding?

— De obicei, venea el la Old Hall. O picta pe Lettice. După aceea... Adesea ne... ne întâlneam în pădure.

Colonelul Melchett a dat din cap a încuviințare.

— Mai e ceva? A întrebat Anne, cu vocea, dintr-odată, tremurătoare. E așa de groaznic... Că trebuie să vă povestesc toate astea. Și, să știți... Că nu era nimic rău în ceea ce făceam. Nu era, zău că nu. Eram doar prieteni. Nu aveam cum să nu mai ținem unul la altul.

L-a privit cu implorare pe doctorul Haydock, iar el, ca un bărbat sensibil, i-a sărit în ajutor.

— Melchett, cred că ajunge. Doamna Protheroe nu mai poate. A suferit un șoc puternic... Și nu doar într-o singură privință.

Inspectorul-șef a încuviințat.

— De fapt, doamnă Protheroe, nu mai avem nici o altă întrebare. Vă mulțumesc pentru că ne-ați răspuns așa de deschis.

— Atunci... Atunci pot să plec?

— Soția dumitale e acasă? M-a întrebat Haydock. Cred că doamna Protheroe ar vrea s-o vadă.

— Da, e acasă, am răspuns. O găsiți în salonaș.

Anne și Haydock au ieșit împreună, iar Lawrence Redding s-a dus după ei. Colonelul Melchett își strânsese buzele și

începuse să se joace cu un cuțit de tăiat hârtia. Slack cerceta biletul. Atunci le-am pomenit de teoria lui Miss Marple, iar Slack și-a apropiat bucata de hârtie de ochi, ca s-o vadă mai bine.

— Pe cinstea mea, ne-a spus, cred că bătrâna are dreptate. Ia uitați-vă, domnule, nu vedeți? Cifrele astea sunt scrise cu alt fel de cerneală. Ora a fost scrisă cu un stilou. Dacă nu, îmi înghit pantofii.

Tuturor ne bătea inima cu putere.

— Sper că ai luat amprente de pe foaie, a spus inspectorul-sef.

— Păi ce credeți, domnule colonel? Dar nu era nici o amprentă. Pe pistol erau cele ale domnului Redding. Or mai fi fost și altele înainte dar, după ce el s-a tot jucat cu obiectul și l-a mai pus și în buzunar, nu mai putem observa nici o urmă limpede.

— La început, vinovăția doamnei Protheroe părea destul de clară, a spus gânditor colonelul. Mult mai clară decât povestea tânărului Redding. E drept că bătrâna asta, Miss Marple, ne spusese că nu avea pistolul cu ea, dar doamnele de o anumită vârstă se înșeală adesea.

N-am spus nimic, deși nu eram de acord cu el. De când Miss Marple ne declarase că Anne Protheroe nu avusese pistolul cu ea, fusesem convins că așa și era. Miss Marple nu este ca alte doamne în vârstă – nu se înșeală mai niciodată. E de-a dreptul ieșit din comun, dar are mereu dreptate.

— Ce m-a năucit pe mine a fost că nimeni n-a auzit împușcătura. Nu se poate! Dacă s-a tras când s-a tras, cineva trebuie să fi auzit – chiar dacă se putea crede că venea din altă parte. Slack, mai bine vorbește cu fata în casă.

Plin de zel, inspectorul s-a îndreptat spre ușă.

— Eu, unul, n-aș întreba-o dacă a auzit o împușcătură în casă, i-am sugerat. Dacă-i spui așa ceva, o să nege. Mai bine vorbește-i de o împușcătură în pădure. Numai așa ceva poate recunoaște că a auzit.

— Știu eu cum să mă port, mi-a răspuns inspectorul Slack și a dispărut.

— Și Miss Marple spune că a auzit o împușcătură, ceva mai târziu, a spus colonelul Melchett, cufundat în gânduri. Trebuie să vedem dacă ne poate preciza și momentul. Sigur că s-ar putea să fie vorba de o coincidență și să nu existe nici o legătură cu cazul.

— Sigur, se poate, am încuviințat.

Colonelul a început să se plimbe prin cameră.

— Știi, Clement, mi-a spus el dintr-odată, am senzația că povestea asta o să se dovedească a fi cu mult mai încălțită și greu de limpezit decât credem noi. Dracu' să mă ia, aici se ascunde ceva, a continuat, pufnind puternic. E ceva ce nu știm. Suntem de-abia la început, Clement, ascultă-mă ce spun. Ia seama bine, suntem de-abia la început. Toate astea, ceasul, biletul, pistolul... Așa cum arată lucrurile acum, nu au nici un sens.

Am clătinat din cap. Chiar că nu aveau sens.

— Dar nu mă las eu. O să descâlcesc totul. Nici vorbă să-i chemăm pe cei de la Scotland Yard. Slack e un om deștept. Foarte deștept. E un fel de ogar, o să tot amușine până ajunge la adevăr. A făcut el multe lucruri bune până acum, iar cazul ăsta o să fie încununarea. Alții, în locul meu, ar chema Scotland Yard-ul. Eu nu. O să-i dăm noi de capăt aici, în Downshire.

— Sper din tot sufletul, am răspuns, încercând să par entuziasmat, numai că ajunsesem deja să-l detest într-atâta pe inspectorul Slack încât perspectiva succesului său nu mă atrăgea deloc. Încununat de succes, Slack avea să devină încă și mai odios decât atunci când era pus în încurcătură – eu așa credeam.

— Cine locuiește alături de dumneata? M-a întrebat dintr-odată colonelul.

— Adică la capătul drumului? Doamna Price Ridley.

— După ce termină Slack cu fata în casă, o să trecem și pe la ea. Cine știe, poate a auzit ceva. Nu-i surdă cumva?

— Eu așa zice că are un auz extrem de fin, dacă e să judec după câte scandaluri a stârnit spunând „mi-a ajuns ceva pe la ureche, din întâmplare”.

— Asta și vrem. Uite, a apărut Slack.

Inspectorul părea să fi scăpat dintr-o încăierare aprigă.

— Uf! A exclamat el. Ce mai tătăroaică aveți aici, domnule!

— Mary este o fată cu foarte multă voință și tare din fire, i-am răspuns.

— Nu-i plac polițiștii, a continuat el. Am avertizat-o... Am făcut tot ce-am putut ca să-i insuflu teamă și respect în fața legilor, dar degeaba. Nici nu s-a clintit.

— E voluntară, am spus, simțindu-mă dintr-odată mai înclinat s-o apreciez pe Mary.

— Până la urmă, tot am dovedit-o. A auzit o împușcătură – una singură. Și asta la multă vreme după ce venise colonelul Protheroe. N-am putut s-o fac să-mi spună ora, dar până la urmă ne-am lămurit, pornind de la pește. Peștele a sosit cu întârziere, așa că ea l-a cam beștelit pe băiatul care l-a adus, însă el i-a zis că oricum de-abia trecuse de șase și jumătate. La scurt timp, a auzit și împușcătura. Firește că povestea asta nu-i deloc precisă, dar măcar ne putem face o idee.

Colonelul Melchett a mormăit, nu prea convins.

— Până la urmă, cred că doamna Protheroe nu-i amestecată, a spus Slack, cu o undă de regret în glas. Pentru început, nu ar fi avut timpul necesar, ca să nu mai spun că femeilor nu le place să se joace cu arme de foc. Arsenicul e mai pe placul lor. Nu, nu cred că-i vinovată. Mare păcat! A oftat el.

Melchett i-a explicat că avea de gând să treacă pe la doamna Price Ridley, iar Slack l-a aprobat.

— Pot să vin și eu? Am întrebat. Începe să mă intereseze. Am primit învoirea, așa că am plecat cu toții. Când ieșeam pe poarta vicariatului, cineva ne-a atras atenția cu un salut răsunător. Era Dennis, nepotul meu, care a venit în fugă din josul drumului, dinspre sat, și s-a oprit lângă noi.

— Ia ascultați, i-a spus inspectorului, cum a rămas cu urma de picior de care v-am povestit?

— Ea grădinarului, a răspuns laconic Slack.

— Nu credeți că ar fi putut fi altcineva, încălțat cu ghetetele grădinarului?

— Nu, nu cred! A răspuns inspectorul, încercând să-l

descurajeze prin ton.

Însă Dennis nu se lasă descurajat așa de ușor niciodată, așa că a scos la iveală două bețe de chibrit arse.

— Le-am găsit la poarta vicariatului.

— Mulțumesc, a spus Slack, și le-a pus în buzunar.

De-acum, lucrurile păreau a fi ajuns într-un punct mort.

— Doar nu-l arestați pe unchiul Len, nu? S-a interesat șmecherește Dennis.

— De ce? Ar trebui? A întrebat Slack.

— Sunt o groază de dovezi împotriva lui, a declarat Dennis. Întrebați-o și pe Mary. Păi, nu mai devreme de alaltăieri, cu o zi înainte de crimă, își dorea ca lumea să scape de colonelul Protheroe. Nu-i așa, unchiule Len?

— Păi..., am început eu.

Inspectorul Slack s-a răsucit încet și mi-a aruncat o privire bănuitoare. M-au trecut toate căldurile. Dennis este extrem de obositor câteodată. Trebuia să-și dea seama că polițiștii nu au simțul umorului.

— Dennis, nu fi absurd, i-am spus nervos.

Sărmanul și nevinovatul copil a făcut ochii mari de uimire.

— Hei, hei, era o glumă, a replicat el. Unchiul Len a spus doar atât – că dacă se găsește cineva să scape lumea de colonel, le-ar face tuturor un serviciu.

— Aha, a spus inspectorul Slack, acum înțeleg ceva ce-mi zicea fata în casă.

Și cu servitorii e la fel – foarte rar au simțul umorului. Am tras o înjurătură zdravănă, în gând, la adresa lui Dennis, pentru că deschisese discuția. După povestea cu ceasul, asta avea să-l facă pe inspector să mă bănuiască pentru tot restul vieții.

— Haide, Clement, haide, a spus colonelul Melchett.

— Unde mergeți? Pot să vin și eu? A întrebat Dennis.

— Nu, nu poți, m-am răstit la el.

Și așa l-am și lăsat, uitându-se după noi cu o înfățișare rănită. Am ajuns la ușa din față, foarte elegantă, a casei doamnei Price Ridley. Inspectorul a bătut, apoi a sunat, cu niște gesturi pe care nu le pot descrie altfel decât oficiale.

Auzind soneria, o fată în casă foarte drăguță ne-a deschis.

— E acasă doamna Price Ridley? A întrebat Melchett.

— Nu, domnule, a spus ea, apoi a adăugat: Tocmai s-a dus la secția de poliție.

La așa ceva nu se aștepta nimeni. În timp ce făceam cale întoarsă, Melchett m-a luat de braț și mi-a șoptit:

— Dacă s-a dus și asta să mărturisească, zău că o să-mi ies din minți!

Capitolul XIII

Nu mi se părea deloc probabil ca doamna Price Ridley să aibă niște intenții atât de dramatice, dar tot mă întrebam ce-o determinase să meargă la secție. Oare avea să ne împărtășească niște fapte cu adevărat importante (măcar în opinia ei, dacă nu și în realitate)? Oricum ar fi fost, știam că aveam să aflăm curând.

Am găsit-o pe doamna Price Ridley vorbindu-i, într-un ritm absolut impresionant, unui agent de poliție care arăta cam năucit. Mi-am dat seama că era indignată, după felul în care-i tremura funda de la pălărie. Doamna Price Ridley obișnuiește să poarte niște pălării care se numesc, din câte știu „pălării pentru doamne respectabile” – o adevărată specialitate a modistelor din Much Benham, orașul învecinat. Sunt foarte ușor de purtat peste o coafură elaborată și sunt decorate, poate în exces, cu panglici uriașe, împletite. Griselda mă tot amenință că o să-și cumpere și ea așa ceva.

La intrarea noastră, doamna Price Ridley și-a întrerupt pentru o clipă potopul de cuvinte.

— Doamna Price Ridley? S-a interesat colonelul Melchett, scoțându-și pălăria.

— Doamnă, dați-mi voie să vi-l prezint pe colonelul Melchett, am spus. Este șeful poliției din comitatul nostru.

Doamna Price Ridley m-a privit cu răceală, însă a izbutit să găsească, pentru colonel, un zâmbet îndeajuns de elegant și de grațios.

— Tocmai am trecut pe la dumneavoastră, doamnă Price Ridley, i-a explicat colonelul. Acolo am aflat că ați venit

încoace.

Doamna Price Ridley ș-a topit cu totul.

— Aha! A spus. Mă bucur că măcar cineva este de găsit. Este o poveste rușinoasă, ascultați-mă ce vă spun. Pur și simplu rușinoasă!

Fără îndoială, o crimă este ceva rușinos, deși eu unul nu aș folosi acest cuvânt pentru a o descrie. Din câte am văzut, și Melchett era surprins.

— Aveți să ne dați ceva informații despre asta? A întrebat.

— E treaba dumneavoastră să aflați adevărul. E treaba poliției. De ce mai plătim taxe și impozite, aș vrea să știu?

Mă întreb de câte ori răsună această frază, într-un an.

— Ne străduim, doamnă Price Ridley, a spus inspectorul-șef.

— Dar omul ăsta de-aici nu știa nimic până nu i-am spus eu! A strigat doamna.

Cu toții ne-am întors privirile către agent.

— Doamna a fost sunată la telefon, ne-a spus el. Ceva supărător. Din câte înțeleg, i s-au spus tot felul de obscenități.

— Aha, înțeleg, a răspuns colonelul, lămurindu-se. Vorbeam despre lucruri diferite. Înseamnă că ați venit să depuneți o plângere?

Melchett e un om înțelept și știe că atunci când ai de-a face cu o doamnă de vârstă mijlocie, atât de furioasă, singurul lucru de făcut este s-o ascuți. După ce spune tot ce are de spus, există o șansă să binevoiască să asculte și ea, la rândul său. Doamna Price Ridley n-a pierdut nici o clipă și a început:

— Asemenea fapte rușinoase ar trebui prevenite. N-ar trebui să se întâmple. Gândiți-vă... Să sune telefonul și să fii insultată – da, insultată – în propria casă. Nu sunt obișnuită cu așa ceva. De când cu războiul, moralitatea oamenilor aproape că a dispărut. Nimănui nu-i pasă ce spune... Iar când vine vorba de îmbrăcăminte...

— Chiar așa, s-a grăbit să intervină colonelul Melchett. De fapt, ce s-a întâmplat?

Doamna Price Ridley și-a tras suflul și a luat-o de la capăt:

— Am fost sunată...

— Când?

— Ieri după-amiază – sau pe seară, mai precis. Pe la șase și jumătate. M-am dus la telefon, fără să bănuiesc ceva. Pe dată, am fost atacată în cel mai josnic mod, am fost amenințată...

— Ce vi s-a spus, precis?

Doamna Price Ridley se coloră ușor în roz.

— Asta refuz să vă spun!

— Limbaj obscen, s-a auzit șoapta groasă și răsunătoare a agentului.

— S-au folosit cuvinte grosolane? A întrebat colonelul Melchett.

— Depinde ce înțelegeți prin asta.

— Ați înțeles tot ce vi s-a spus? Am intervenit eu.

— Firește că am înțeles!

— Atunci nu putea fi vorba de cuvinte prea grosolane, am conchis.

Doamna Price Ridley m-a privit bănuitoare.

— O adevărată doamnă, i-am explicat, nu are de unde să fie familiarizată cu cuvintele urâte.

— N-a fost chiar așa, a spus doamna Price Ridley. La început, trebuie să recunosc, m-am lăsat înșelată cu totul. Am crezut că era cu adevărat un mesaj. Apoi omul... Persoana a devenit violentă.

— Violentă?

— Foarte violentă. M-am și speriat.

— V-a amenințat, așadar?

— Da. Nu sunt obișnuită cu așa ceva.

— Și cu ce anume v-a amenințat? Cu violența fizică?

— Nu chiar.

— Doamnă Price Ridley, mi-e teamă că trebuie să fiți mai explicită. Cum anume ați fost amenințată?

La asta, în mod ciudat, doamna Price Ridley părea foarte puțin dispusă să răspundă.

— Nu-mi aduc aminte exact. Am fost așa de supărată. Și, chiar la sfârșit... Când ajunsesem să mă supăr foarte, foarte rău... Nenorocitul... Nenorocita asta a început să râdă.

— Era o voce de bărbat sau de femeie?

— Era o voce de stricat, a răspuns doamna Price Ridley,

foarte demnă. Nu pot s-o descriu altfel decât ca o voce perversă. Ba groasă și răgușită, ba subțire. Foarte stranie, credeți-mă.

— Probabil a fost o glumă proastă, a spus colonelul, încercând s-o liniștească.

— Dacă-i pe așa, e un lucru foarte răutăcios. Puteam să fac un atac de inimă.

— O să investigăm problema, a răspuns colonelul. Hei, inspectore! Vezi de unde a venit apelul. Chiar nu-mi puteți explica mai mult despre ce vi s-a spus, doamnă Price Ridley?

În pieptul voluminos, învăluit în negru, al doamnei Price Ridley, a început să se dea o luptă aprigă. Dorința de a nu se expune se confrunta cu dorința de răzbunare și răzbunarea a triumfat.

— Sper că toate astea vor rămâne între noi, a început ea.

— Firește că da.

— Făptura aceea a început prin a spune... Vai, nici nu vă pot repeta...

— Așa, așa, a spus Melchett, încurajator.

— Ești o femeie rea, pusă numai pe scandaluri!" Gândiți-vă, domnule colonel Melchett, eu...! Eu să fiu pusă pe scandaluri! „Dar de data asta ai mers prea departe. Oamenii de la Scotland Yard sunt pe urmele tale pentru calomnie.”

— Înțeleg de ce v-ați alarmat, a spus Melchett, mușcându-și mustața ca să-și înăbușe un zâmbet.

— Pe viitor, dacă nu-ți ții gura, o s-o pățești... Și încă în mai multe privințe.” Nici nu pot să vă descriu tonul amenințător pe care a rostit ultimele cuvinte. Am reușit să intervin și eu, deși de-abia puteam vorbi, și am întrebat cine era persoana. Și mi s-a răspuns „Răzbunătorul”. Am scos un mic țipăt. Părea ceva așa de groaznic... Iar apoi respectivul a râs. A râs! Am auzit clar! Și asta a fost tot. Am auzit cum punea receptorul în furcă. Firește că am întrebat centrala de unde fusesem sunată, dar mi-au spus că nu știau. Știți cum sunt centralistele. Foarte grosolane și lipsite de orice înclinație să fie de ajutor.

— Chiar așa, am spus.

— M-am simțit foarte slăbită, a continuat doamna Price

Ridley. Atât de tulburată și de nervoasă încât, când am auzit un foc de armă în pădure, vă rog să mă credeți, am sărit aproape până în tavan. Ce spuneți de asta?

— O împușcătură în pădure? A întrebat pe dată inspectorul Slack.

— La cât eram de tulburată, mi s-a părut că e o lovitură de tun. „Of!”, doar atât am spus, și m-am prăbușit pe canapea aproape leșinată. Clara a trebuit să-mi aducă un pahar de rachiu de prune.

— Groaznic, a spus Melchett. Absolut groaznic! Trebuie să fi fost foarte neplăcut pentru dumneavoastră. Și spuneți că împușcătura a răsunat foarte puternic? Ca și cum ar fi venit de undeva, de-aproape?

— Pesemne că din cauza stării mele nervoase.

— Firește, firește. Și când se întâmpla asta? Vă întreb ca să putem identifica mai ușor apelul, înțelegeți.

— Pe la șase și jumătate.

— Nu ne puteți spune mai precis de-atât?

— Vedeți dumneavoastră, cesulețul meu de deasupra căminului tocmai bătuse jumătatea de oră, iar eu am spus: „Pesemne că ceasul ăla a luat-o înainte”. (Cam așa face, de obicei.) Așa că m-am uitat și la ceasul de mână pe care-l purtam, și care arăta numai și zece, dar apoi l-am dus la ureche și am descoperit că stătuse. Așa că m-am gândit: „Dacă ceasul de pe cămin merge înainte, înseamnă că n-o să mai treacă mult și o să-l aud pe cel de la biserică”. Apoi, firește, a sunat telefonul, și am uitat cu totul de asta.

Rămasă fără suflare, s-a oprit.

— Bun, cred că e destul de bine așa, a spus colonelul Melchett. O să cercetăm noi problema, doamnă Price Ridley.

— Gândiți-vă că a fost o glumă prostească și nu vă faceți griji, doamnă, am zis și eu.

M-a privit cu răceală. Era limpede că incidentul cu bancnota de o liră încă nu fusese uitat.

— În ultima vreme, în satul nostru s-au întâmplat niște lucruri foarte ciudate, a spus ea, adresându-i-se colonelului. Chiar foarte ciudate. Colonelul Protheroe avea de gând să facă

niște investigații și acum, uitați-vă ce-a pățit, sărmanul. Poate că urmez eu...

Și cu asta a plecat, clătinând din cap, cu un soi de melancolie rău prevestitoare.

— N-avem noi norocul ăsta, a murmurat Melchett, cu glas scăzut, după care a redevenit serios și s-a uitat întrebător la inspectorul Slack care, ca un bărbat cu capul pe umeri ce era, a încuviințat din cap cu mișcări lente.

— Ne-am cam lămurit, domnule. Iată a treia persoană care a auzit împușcătura. Acum nu mai trebuie să aflăm decât cine a tras. Povestea cu domnul Redding ne-a făcut să pierdem timpul. Dar avem mai multe puncte de pornire. Crezându-l pe domnul Redding vinovat, nu m-am mai ocupat de ele, dar de-acum totul s-a schimbat. Primul lucru de făcut este să cercetăm istoria cu apelul telefonic.

— Al doamnei Price Ridley?

Inspectorul a rânjit.

— Nu... Deși pare-mi-se că nu trebuie să uităm nici de asta, dacă nu vrem să ne trezim iarăși cu cucoana pe cap. Mă refeream la apelul care l-a făcut pe domnul vicar să plece de-acasă.

— Așa-i, a spus Melchett, asta pare important.

— După care, trebuie să aflăm precis ce făcea toată lumea în seara aceea între șase și șapte. Toată lumea de la Old Hall, adică, și, până la urmă, toată lumea din sat.

Am oftat.

— Te admir, inspectare, pentru energia de care dai dovadă.

— Pun mare preț pe muncă și pe efort. Că veni vorba, domnule Clement, o să începem cu dumneavoastră.

— Cu mare plăcere. Telefonul a sunat pe la cinci și jumătate.

— Bărbat sau femeie?

— Femeie. Cel puțin, așa părea, numai că, desigur, eu nici nu mi-am pus problema că ar putea fi altcineva decât doamna Abott.

— Dar nu i-ați recunoscut limpede glasul.

— Nu, n-aș putea afirma așa ceva. Nici n-am fost prea atent. Nu-mi era gândul la asta.

— Și ați plecat imediat? Pe jos? Nu aveți bicicletă?
— Nu.
— Înțeleg. Așa că v-a luat... Cam cât?
— Pe oriunde ai lua-o, tot sunt cam două mile.
— Drumul cel mai scurt este prin pădurea de lângă Old Hall, nu?

— Da, așa-i. Dar se merge destul de greu pe acolo. Am plecat și m-am întors pe cărarea care traversează câmpurile.

— Cea care pleacă de la poarta vicariatului?

— Da.

— Și doamna Clement?

— Soția mea era la Londra. A venit cu trenul de 6.50.

— Așa. Cu fata în casă am vorbit. Cu asta, am terminat cu vicariatul. Acum mă duc la Old Hall, apoi vreau să discut puțin cu doamna Lestrangle. E straniu că s-a dus să-l vadă pe Protheroe chiar cu o zi înainte să fie ucis. Foarte multe ciudățenii în povestea asta.

Am încuviințat apoi, uitându-mă la ceas, mi-am dat seama că era aproape ora prânzului. L-am invitat pe Melchett să împartă bucatele cu noi, dar s-a scuzat, pe motiv că trebuia să meargă la Mistrețul Albastru. Acolo se servește o masă foarte bună, cu cotlete și două feluri de legume. Mi s-a părut o alegere înțeleaptă, mai ales că, pesemne, după întâlnirea cu poliția, Mary era într-o dispoziție mai proastă decât de obicei.

Capitolul XIV

În drum spre casă, am dat peste domnișoara Hartnell, care m-a reținut pe puțin zece minute, perorând, cu glasul ei gros și răsunător, împotriva lipsei de prevedere și a nerecunoștinței oamenilor din clasele sociale inferioare. Esența poveștii părea să fie faptul că Săracii nu o voiau pe domnișoara Hartnell în casa lor. Eram cu totul de partea lor, însă poziția mea în societate mă împiedică să-mi exprim simpatiile și antipatiile pe față și deschis, așa cum fac ei. Am consolat-o cât am putut mai bine pe domnișoara Hartnell, după care am reușit să scap. La colțul drumului care duce la vicariat m-a ajuns din urmă Haydock, cu automobilul lui.

— Tocmai am dus-o acasă pe doamna Protheroe, mi-a strigat; a oprit și m-a așteptat în poarta casei lui.

M-a invitat să intru câteva minute, așa că l-am urmat.

— Ce poveste ciudată, mi-a spus, aruncându-și pălăria pe un scaun și deschizând apoi ușa către cabinetul său.

Intrat acolo, s-a prăvălit pe un scaun jerpelit, de piele, cu privirea ațintită în gol. Părea neliniștit și măcinat de ceva.

I-am povestit că reușiserăm până la urmă să stabilim ora la care avusese loc crima. M-a ascultat cu un aer absent, de parcă nu-l interesa mai deloc.

— Cu asta, Anne Protheroe a scăpat cu bine, a răspuns. Ce să zic, mă bucur că niciunul din ăștia doi nu s-a dovedit vinovat. Amândoi îmi plac.

L-am crezut pe cuvânt, cu toate că m-a mirat întrucâtva faptul că, deși îi simpatiza pe amândoi, dezvinovățirea lor părea să-l fi cufundat într-o stare mohorâtă și melancolică. Dimineața avusese aerul unui om care-a scăpat de o mare povară, în timp ce acum arăta cu totul zguduit și supărat. Și totuși, eram convins că vorbea sincer. Îi aprecia și pe Anne Protheroe, și pe Lawrence Redding. Și atunci, de unde să fi provenit starea aceea de tulburare și de preocupare? Până la urmă, cu oarecare greutate, a revenit la realitate.

— Voiam să-ți vorbesc despre Hawes, dar povestea asta m-a făcut să uit de el.

— Este cu adevărat bolnav?

— Nu are nici o problemă gravă. Cred că știi că a suferit de encephalitis lethargica, o stare de somnolență bolnăvicioasă, boala somnului, cum i se spune în general?

— Nu, i-am răspuns, cu destulă surprindere, nu știam nimic despre asta. Nu mi-a spus nici o vorbă. Când s-a întâmplat?

— Cam acum un an. Și-a revenit destul de bine, dar nimeni nu se vindecă pe de-a-ntregul. E o boală ciudată – are un efect straniu asupra caracterului. E cu puțință ca persoana să se schimbe cu totul, după un asemenea episod. După câteva momente de tăcere, a vorbit din nou: În zilele noastre ne îngrozim când ne-aducem aminte de epocile în care vrăjitoarele erau arse pe rug, dar cred că va veni și vremea în

care ne vom înfiora la gândul că pedeapsa pentru crimă era, cândva, spânzurătoarea.

— Nu ești adeptul pedepsei capitale?

— Nu-i vorba de asta..., a dat el să-mi răspundă, apoi s-a oprit puțin și a adăugat, cu un aer grav: Știi ceva, Clement, n-aș vrea să fiu în locul dumitale. Meseria mea mi se pare preferabilă.

— De ce?

— Pentru că dumneata ai foarte mult de-a face cu binele și răul – așa cum se zice de obicei. Iar eu, unul, nu sunt foarte sigur că există așa ceva. Ia gândește-te: dacă cumva totul nu e decât o problemă de secreție a glandelor? Una secretă prea mult, alta prea puțin – și poftim criminalul, poftim hoțul, poftim omul înclinat spre fapte rele. Clement, eu cred că va veni vremea când o să ne îngrozim la gândul lungilor secole în care ne-am lăsat duși de valul moralismului și în care i-am tot judecat pe alții, la gândul că am pedepsit niște oameni bolnavi, care, sărmanii, nu se puteau abține de la ceea ce făceau. Doar nu spânzuri pe cineva pentru că are tuberculoză.

— Dar acela nu este periculos pentru comunitate.

— Ba da, într-un oarecare sens, pentru că-i îmbolnăvește și pe cei din jur. Sau, alt exemplu: un om care se crede împăratul Chinei. Despre el nu se spune: „Vai, ce fire stricată”, înțeleg ce-mi spui, în legătură cu comunitatea. Trebuie apărută. Sunt de acord ca acești oameni să fie închiși undeva unde nu pot face nici un rău – chiar și eliminați discret, cu blândețe, până și asta mi s-ar părea acceptabil, cu condiția să nu se numească pedeapsă. Să nu fie făcuți de rușine nici ei, nici familiile lor, care n-au absolut nici o vină.

— Nu te-am auzit niciodată vorbind așa, i-am spus, privindu-l cu uimire.

— Nu am obiceiul să fac paradă de ideile mele. Astăzi m-am lăsat puțin dus de val. Dumneata, Clement, ești un om inteligent, ceea ce nu se poate spune despre toți pastorii. Pesemne că n-ai să vrei să recunoști niciodată că, într-adevăr, ceea ce numiți voi „păcat” nu există, dar ești îndeajuns de deschis la minte pentru a lua în calcul și varianta asta.

— Numai că asta e o lovitură fatală pentru toate teoriile unanim acceptate, am replicat.

— Da, noi, oamenii, suntem niște ființe înguste la minte, egoiste și pline de sine, foarte dornice să judece niște lucruri despre care, de fapt, nu știu nimic. Îți spun sincer, părerea mea este că un criminal trebuie trimis la doctor, nu la poliție și nu la biserică. Pe viitor, poate că nici nu vor mai exista astfel de oameni.

— Adică veți fi reușit să-i vindecați?

— Chiar așa. Ce idee minunată! Ai cercetat vreodată statisticile legate de crime? Nu cred... Foarte puțini au avut curiozitatea. Totuși, eu da. Ai fi uimit să afli cât de multe sunt cele comise de adolescenți – pesemne că-i tot o chestiune legată de glande. Tânărul acela, Neal, criminalul din Oxfordshire, a ucis cinci fete înainte să-l bănuiască cineva. Băiat simpatic, înțeleg, toată lumea îl aprecia. Lily Rose, o fetiță din Cornwall, și-a ucis unchiul pentru că nu-i mai cumpăra dulciuri. A așteptat s-adoarmă și apoi l-a lovit cu un ciocan de spart cărbunii, după care a plecat acasă și, două săptămâni mai târziu, și-a ucis sora mai mare, care o bătuse la cap cu nu știu ce poveste fără importanță. Niciunul din ăștia doi nu a fost spânzurat, firește. I-au trimis undeva, într-o instituție. Poate că până la urmă se vor îndrepta – sau poate că nu. De fetiță mă îndoiesc. Se pare că singurul lucru care-o bucură este să asiste la înjunghierea porcilor. Știi la ce vârstă se înregistrează cele mai multe sinucideri? Între cincisprezece și șaisprezece ani. De la uciderea de sine până la uciderea altei persoane nu e o distanță foarte mare. Dar nu e vorba de carențe morale, ci fizice.

— E groaznic ce spui!

— Nu... Doar că, pentru dumneata, sunt noutăți. Dar noile adevăruri pe care le afli trebuie înfruntate. Trebuie să-ți adaptezi viziunea. Numai că, uneori... Asta îți îngreunează viața.

A rămas așezat, încruntându-se, dar cu o expresie stranie, de oboseală, întipărită pe chip.

— Haydock, l-am întrebat, dacă ai bănuî... Dacă ai ști cu

siguranța că o anumită persoană a comis o crimă, ai denunța-o la poliție sau ai fi tentat s-o protejezi?

Întrebarea mea a avut un efect care m-a luat cu totul prin surprindere. Doctorul s-a întors către mine, supărat și bănuitor.

— Ce te face să spui așa ceva, Clement? La ce te gândești? Haide, omule, vorbește limpede.

— Păi nimic, nimic special, i-am răspuns, destul de sovăielnic. Doar că... Uite ce-i, acum toată lumea se gândește la crimă. Dacă, cine știe cum, ai fi ajuns să descoperi adevărul... Mă întrebam pur și simplu cum ai fi reacționat.

Supărarea i-a trecut; a rămas din nou cu privirile ațintite în gol, ca un om care încerca să afle răspunsul la o întrebare care-l chinuie, dar care nu există decât în mintea lui.

— Dacă aș bănuî ceva... Sau dacă aș ști cu siguranță adevărul, Clement, aș face ceea ce trebuie să fac. Cel puțin, așa nădăjduiesc.

— Întrebarea este ce ai considera că „trebuie” să faci.

— Fiecare om se confruntă cu întrebarea asta, mai devreme sau mai târziu, Clement, eu așa cred, mi-a răspuns privind-mă cu o expresie indescifrabilă. Și fiecare om trebuie să se hotărască în felul său.

— Așadar, nu știi?

— Nu, nu știu...

Mi s-a părut atunci că trebuia să schimb subiectul.

— Nepotul ăsta al meu e foarte încântat de toată povestea. Își petrece tot timpul căutând urme și adunând scrum de țigară.

— Ce vârstă are? A zâmbit Haydock.

— Numai șaisprezece ani. La vârsta asta, nu iei în serios tragediile. Nu vezi în fața ochilor decât Sherlock Holmes și Arsene Lupin.

— E un băiat arătos și bine făcut, a spus Haydock gânditor. Ce-ai de gând cu el?

— Mi-e teamă că nu am bani să-l trimit la Universitate. Dinspre partea lui, ar vrea să intre în Serviciul Comercial. La Marină a încercat și n-a reușit.

— Mă rog, e o viață grea... Dar ar putea fi și mai rău. Da, ar putea fi și mai rău.

— Trebuie să plec, am zis dintr-odată, observând cât era ceasul. Ar fi trebuit să fiu acasă pentru dejun, încă de-acum jumătate de oră.

Când am ajuns, ai mei tocmai se așezau la masă. Mi-au cerut să le povestesc în amănunt tot ce se întâmplase în dimineața aceea, și asta am și făcut; în timp ce povesteam, mi-a trecut prin minte că, pesemne, aveau să fie oarecum dezamăgiți. Cu toate astea, Dennis s-a distrat la culme auzind povestea telefonului primit de doamna Price Ridley și chiar a izbucnit în râs când am început să le descriu ce șoc nervos îi provocase vecinei noastre întâmplarea și cum fusese nevoie să-și revină, cu vreo câteva înghițituri de rachiu de prune.

— Așa-i trebuie, scorpia bătrână! A exclamat el. Are limba cea mai ascuțită de pe-aici. Îmi pare rău că nu mi-a venit și mie ideea s-o sun și s-o sperii nițel. Știi ceva, unchiule Len, ce-ai zice să-i mai administrăm o doză?

Pe dată, l-am rugat să nu care cumva să facă așa ceva. Nu există nimic mai periculos decât eforturile bine intenționate ale tinerei generații de a te ajuta și de a-și dovedi simpatia. Dispoziția lui Dennis s-a schimbat imediat. S-a încruntat și și-a luat aerul de om de lume.

— Am fost împreună cu Lettice aproape toată dimineața, a spus. Să știi, Griselda, că e cu adevărat foarte îngrijorată. Nu vrea s-o arate, dar este. Foarte, foarte îngrijorată.

— Păi, ar fi și cazul, a spus Griselda, scuturând din cap. (Nu prea îi place ei Lettice Protheroe.)

— Eu zic că nu ești întotdeauna dreaptă cu Lettice.

— Nu, zău? A răspuns soția mea.

— Sunt mulți oameni pe lume care nu poartă dolii.

Nici Griselda, nici eu, n-am răspuns nimic. Dennis a continuat:

— Nu prea vorbește ea cu multă lume, dar mie îmi povestește ce are pe suflet. E foarte îngrijorată de întreaga poveste și crede că ar trebui făcut ceva.

— O să-și dea seama, la un moment dat, am intervenit, că și

inspectorul Slack crede la fel. În după-amiaza asta o să meargă la Old Hall, cu intenția de-a afla adevărul, și, pesemne, o să le facă tuturor celor de-acolo viața amară.

— Dar tu, Len, care crezi că este adevărul? M-a întrebat, dintr-odată, Griselda.

— E greu de spus, draga mea. Pe moment, nu aș putea afirma că am vreo idee limpede.

— Ziceai că inspectorul avea de gând să investigheze apelul... Apelul care te-a chemat la familia Abbott?

— Da.

— Dar e cu puțință așa ceva? Nu e ceva foarte greu?

— N-aș crede. În centrală trebuie să existe o listă cu convorbirile efectuate.

— Oh! A spus ea, și s-a cufundat din nou în gânduri.

— Unchiule Len, m-a întrebat Dennis, de ce te-ai răstit la mine azi-dimineață, când am povestit cum îți doreai să-l omoare cineva pe colonelul Protheroe? Era o glumă.

— Pentru că fiecare lucru trebuie făcut la vremea lui, am răspuns. Inspectorul Slack nu are nici urmă de simț al umorului. Te-a luat foarte în serios și pesemne că o s-o interogheze iarăși pe Mary și o să facă rost de un mandat de arestare pentru mine.

— Dar nu-și dă seama când omul nu vorbește serios?

— Nu, nu-și dă, am spus. Numai munca, râvna și respectul pentru datorie l-au adus acolo unde este acum, așa că n-a avut nici un pic de timp pentru micile distracții ale vieții.

— Îți e simpatic, unchiule Len?

— Nu, am răspuns, absolut deloc. Am rămas cu o impresie proastă din primul moment în care l-am văzut. Dar nu am nici o îndoială că, în munca lui, este un om plin de succes.

— Și crezi c-o să afle cine l-a împușcat pe moș Protheroe?

— Dacă nu află, n-o să fie din cauză că nu s-a străduit, am zis. Atunci a apărut Mary:

— Domnul Hawes e aici, și vrea să vă vadă. L-am lăsat în salonaș. E și un bilet. Așteaptă răspuns. Nu trebuie să fie în scris, merge și prin viu grai.

Am deschis biletul și am citit:

Dragă domnule Clement, v-aș fi foarte recunoscătoare dacă ați putea să treceți pe la mine în după-amiaza aceasta, cât mai devreme cu putință. Am mari probleme și aș vrea să vă cer sfatul,

Cu sinceritate,
Estelle Lestrangle

— Am să ajung cam într-o jumătate de oră, te rog să transmiți, i-am spus lui Mary, apoi m-am dus în salonaș să-l văd pe Hawes.

Capitolul XV

Înfățișarea vizitatorului meu m-a întristat. Îi tremurau mâinile, iar pe față îi tot tresărea câte un mușchi. Mi se părea bolnav și i-am și spus că ar fi trebuit nici să nu se dea jos din pat, dar nici n-a vrut să audă.

— Vă asigur, domnule, că mă simt mai bine ca niciodată. Sunt sănătos tun.

Era limpede că nu era așa, drept pentru care n-am știut cum să-i răspund. Într-o oarecare măsură, admir oamenii care nu cedează în fața bolii, dar Hawes mergea cam prea departe.

— Am venit să vă spun cât îmi pare de rău că s-a întâmplat așa ceva tocmai la vicariat.

— Așa e, am răspuns, nu-i foarte plăcut.

— E groaznic... Absolut groaznic. Și pare-se că, până la urmă, nu l-au mai arestat pe domnul Redding?

— Nu. A fost o greșeală. Făcuse niște declarații destul de... Prostești.

— Iar acum cei de la poliție sunt convinși că e nevinovat?

— Cu totul convinși.

— Și de ce, dacă-mi permiteți întrebarea? Vreau să zic... Bănuiesc cumva pe altcineva?

Nu mi-ar fi trecut niciodată prin minte că Hawes putea fi atât de interesat de amănuntele unui caz de crimă. Pesemne că era așa pentru că totul se întâmplase la vicariat. Părea la fel de dornic să afle noutăți ca un reporter.

— Nu sunt sigur dacă inspectorul Slack are îndeajuns de

multă încredere în mine pentru a-mi spune totul. Din câte știu, momentan nu bănuiește pe nimeni în mod special.

Deocamdată se ocupă cu cercetările.

— Da, da, firește. Dar cine să fi comis așa o grozăvie? Nici nu-mi trece prin minte.

I-am răspuns numai printr-o clătinare a capului.

— Colonelul Protheroe nu era un bărbat foarte iubit, știu asta. Dar o crimă! Pentru așa ceva e nevoie de un motiv foarte puternic.

— Tocmai, tocmai, am încuviințat eu.

— Și cine să aibă așa un motiv? Poliția nu știe nimic?

— N-aș putea să spun.

— Poate că-și făcuse dușmani. E cu puțință, să știți. Cu cât mă gândesc mai mult, cu atât sunt mai convins că era genul de persoană care să aibă dușmani. Se știa că la procese era foarte sever.

— Da, presupun că da.

— Cum, domnule, nu vă amintiți? Chiar alaltăieri dimineață vă povestea cum fusese amenințat de omul acela, Archer.

— Da, acum că stau să mă gândesc, așa e, am răspuns. Sigur, îmi amintesc. Când s-a întâmplat, erai și dumneata acolo, chiar lângă noi.

— Da, și am auzit ce vă povestea. Nici n-aveam cum să n-aud... Era colonelul Protheroe, la urma urmei. Avea un glas așa de puternic, nu? Țin minte că am fost impresionat de ce i-ați răspuns – că, atunci când vine vremea, s-ar putea să fie și el tratat cu dreptate și nu cu milă.

— Am spus eu așa ceva? M-am întrebat, încruntându-mă; din amintirile mele, răspunsul dat nu fusese chiar așa.

— Ați spus-o într-un chip foarte impresionant, domnule. Cuvintele dumneavoastră m-au izbit. Dreptatea e ceva înfricoșător. Și când te gândești că nici n-a trecut mult, și bietul om a fost el însuși lovit... Parcă ați avut o premoniție.

— Nici vorbă de așa ceva, i-am replicat, sec.

Hawes are o înclinație spre misticism care nu-mi prea place. Uneori, aduce a vizionar.

— Ați povestit la poliție despre omul ăsta, Archer, domnule?

- Dar nu știu nimic despre el.
- Vă întrebam dacă le-ați spus ce povestea atunci colonelul
- despre cum fusese amenințat de Archer.
- Nu, n-am făcut-o, i-am răspuns încet.
- Și nici nu aveți de gând?

N-am spus nimic. Nu-mi face nici o plăcere să persecut un om împotriva căruia s-au ridicat deja instrumentele legii și ale ordinii. N-aveam pic de considerație pentru Archer, care este un braconier învederat, unul dintre acei neisprăviți fără nici un fel de grijă pe suflet care există în fiecare parohie. Chiar dacă spusese anumite vorbe grele, la mânie, atunci când fusese condamnat, nu aveam de unde să știu dacă nu-și schimbase cumva sentimentele, până la ieșirea din închisoare.

— Ai auzit și dumneata conversația, am răspuns, în cele din urmă. Dacă ai impresia că e de datoria dumitale s-o povestești la poliție, atunci fă-o.

— Ar fi mai bine să vină chiar de la dumneavoastră.

— Poate că da, dar, ca să fiu sincer... Ce să zic, nu am nici o înclinație s-o fac. S-ar putea ajunge la spânzurarea unui om nevinovat.

— Dar dacă l-a împușcat pe colonelul Protheroe...

— Ei da, dacă! Dar nu există nici o dovadă.

— L-a amenințat.

— Cinstit vorbind, nu el l-a amenințat pe colonel, ci viceversa. Colonelul tot amenința că o să-i arate ce înseamnă adevărata Răzbunare, dacă-l mai prindea încă o dată.

— Nu vă înțeleg poziția, domnule.

— Chiar așa? Am întrebat, obosit de discuție. Ești tânăr. Râvnești mereu să faci ce e bine. Când o să ajungi la vârsta mea, o să devii și dumneata mai puțin dispus să judeci oamenii, dacă nu știi nimic sigur despre ei.

— Nu-i vorba... Adică...

N-a mai continuat, iar eu l-am privit surprins.

— Cât despre dumneavoastră... Nu aveți nici o teorie... Adică despre cine ar putea fi criminalul?

— Dumnezeuule, nici vorbă!

— Nici care... ar putea fi motivul..., a insistat Hawes.

— Nu. Dumneata ai?

— Eu? Nu, nu, nu am. Doar mă întrebam dacă nu cumva colonelul Protheroe v-a făcut anumite... Declarații... Dacă nu a pomenit ceva...

— Declarațiile lui, atâtea câte au fost, au răsunat în întreg satul, alaltăieri-diminează, am răspuns eu sec.

— Da. Da, firește. Cât despre Archer... Nu credeți...?

— O să afle și poliția despre el, și încă repede, am răspuns. Dacă l-aș fi auzit cu urechile mele amenințându-l pe colonelul Protheroe ar fi fost altceva. Dar poți să fii sigur că, dacă într-adevăr l-a amenințat, a fost auzit de cel puțin jumătate din oamenii din sat, iar veștile vor ajunge la poliție fără greș. Dumneata, firește, procedează cum crezi de cuviință.

Însă Hawes părea – lucru curios – foarte puțin dispus să ia el însuși vreo măsură. De la început și până la sfârșit, se purtase bizar, ca și cum era foarte tulburat. Mi-am amintit ce-mi spusese Haydock despre boala lui. Pesemne că asta era explicația. Până la urmă și-a luat rămas-bun, dar fără tragere de inimă, de parcă mai avea ceva de spus și nu știa cum s-o facă. Înainte să ne despărțim, am stabilit să las în grija lui slujba pentru Sindicatul Mamelor, precum și întâlnirea cu grupurile de vizitatori din regiune. Eu aveam alte planuri pentru după-amiaza respectivă.

Luându-mi mintea de la Hawes, cu necazurile lui cu tot, am pornit spre casa doamnei Lestrage. Pe măsuța din vestibul, am observat două ziare, rămase nedesfăcute: Guardian și Church Times. În drum, mi-am amintit că doamna Lestrage avusese o întâlnire cu colonelul Protheroe, cu o seară înainte de moartea acestuia. Poate că, în cursul acelei discuții, ieșise la iveală ceva care să facă lumină și în povestea morții sale.

Servitoarea m-a condus fără întârziere în micul salon, iar doamna Lestrage s-a ridicat pe dată, ieșindu-mi în întâmpinare. Am rămas din nou impresionat de minunata atmosferă pe care femeia aceea știa s-o creeze. Purta o rochie dintr-un material negru ca noaptea, care-i puneă în valoare pielea foarte palidă. La față însă arăta ciudat – ca o moartă. Numai ochii îi erau vii, arzători. În ziua aceea, avea o privire neliniștită, de parcă stătea la pândă, dar, altfel, nu dădea nici un semn de tulburare.

— A fost foarte frumos din partea dumneavoastră că ați venit, domnule Clement, a spus ea, întinzându-mi mâna. Deunăzi, când ne-am văzut, am vrut să vă spun ceva, apoi m-am hotărât să n-o fac. Am greșit, însă.

— Așa cum v-am spus și atunci, voi fi fericit să fac tot ce pot ca să vă ajut.

— Da, așa ați spus. Și ați spus-o pe un ton care-mi arăta că vorbiți sincer. Nu sunt mulți oameni pe lume, domnule Clement, care au fost vreodată cu adevărat dispuși să mă ajute.

— Nu-mi vine să cred asta, doamnă Lestrage.

— Dar e adevărat. Majoritatea oamenilor... A bărbaților, cel puțin, nu se preocupă decât de propria persoană.

În glas i se citea amărăciunea. Nu i-am răspuns, iar ea a continuat:

— Luați loc, vă rog.

M-am supus, iar ea și-a luat un scaun și s-a așezat drept în fața mea. A șovăit o clipă, apoi a început să vorbească foarte încet, gânditoare, părând să cântărească fiecare cuvânt pe măsură ce-l rostea:

— Domnule Clement, mă aflu într-o situație foarte neobișnuită și voiam să vă cer sfatul. Vreau să spun că nu știu ce trebuie să fac în continuare. Ce-a fost a fost și nu mai poate fi schimbat, înțelegeți?

Înainte să pot răspunde, fata în casă, care mă primise cu puțin timp în urmă, a intrat și a spus, foarte speriată:

— Of! Dacă-mi dați voie, doamnă, a sosit un inspector de poliție și zice că trebuie să vă vorbească, dacă nu vă supărați.

S-a lăsat tăcerea. Expresia de pe chipul doamnei Lestrage a rămas neschimbată, doar ochii i s-au închis foarte încet, apoi s-au deschis la loc. A părut să înghită în sec, o dată sau de două ori, apoi a rostit, cu glasul la fel de limpede și liniștit ca și mai înainte:

— Condu-l înăuntru, Hilda.

Am dat să mă ridic, dar ea mi-a făcut un semn poruncitor, așa că m-am așezat la loc.

— Dacă nu vă supărați... Mi-ar prinde foarte bine să mai rămâneți.

— Desigur, dacă așa doriți, am șoptit, fără să mă mișc din loc, în timp ce Slack tocmai intra, cu mersul lui țăntoș, de om aflat în misiune.

— Bună ziua, doamnă, a început el.

— Bună ziua, domnule inspector.

Exact atunci, a dat cu ochii de mine și s-a încruntat. Mi-am dat încă o dată seama că Slack nu mă agreează deloc.

— Sper că nu aveți nimic împotriva prezenței domnului vicar?

Nu prea avea cum să obiecteze, presupun, așa că a răspuns, cam fără tragere de inimă:

— Nu... Deși, poate, ar fi mai bine...

Doamna Lestrage nu i-a luat în seamă aluziile.

— Și cu ce vă pot ajuta, domnule inspector? A întrebat.

— Uitați cum stau lucrurile, doamnă. Uciderea colonelului Protheroe. Eu mă ocup de caz, așa că fac cercetări. Doamna Lestrage a încuviințat din cap.

— Doar așa, ca formalitate, vreau să aflu despre toată lumea ce făcea ieri-seară, între 6 și 7 p.m. O simplă formalitate, înțelegeți.

Doamna Lestrage nu părea câtuși de puțin tulburată.

— Vreți să știți unde eram aseară, între 6 și 7?

— Da, doamnă, vă rog să-mi spuneți.

— Să mă gândesc..., a început ea, apoi a tăcut o clipă. Eram aici. Aici, în casă.

— Aha! A spus inspectorul, fulgerând-o cu privirea. Și fata în casă... O singură slujnică aveți, pare-mi-se... Poate să confirme asta?

— Nu. Hilda avea după-amiaza liberă.

— Înțeleg.

— Așa că, mi-e teamă că va trebui să mă credeți pe cuvânt, a continuat doamna Lestrage, pe un ton liniștit.

— Așadar, îmi declarați oficial că ați rămas în casă toată după-amiaza?

— Vorbeați de intervalul dintre șase și șapte, domnule inspector. Ceva mai devreme, am fost la o plimbare și m-am întors puțin înainte de cinci.

— Și atunci, dacă o anumită doamnă... Să zicem, domnișoara Hartnell, ar declara că a venit în vizită pe la șase, a sunat, dar nu i-a răspuns nimeni, așa că a fost silită să plece,

ați spune că e vorba de o greșeală, nu?

— A, nu, a răspuns doamna Lestrage, scuturând din cap.

— Dar...

— Uitați cum este: dacă slujnica e acasă, poate răspunde la ușă, spunând că stăpâna lipsește. Dar dacă ești singur acasă și se întâmplă să nu vrei să vezi pe nimeni... Singura soluție este să-i lași să sune la ușă și să nu dai nici un semn.

Inspectorul Slack părea ușor derutat.

— Femeile mai în vârstă mă plictisesc de moarte, a zis doamna Lestrage. Iar domnișoara Hartnell este printre cele mai rele. Cred că a sunat de cel puțin șase ori înainte să plece.

Și i-a zâmbit dulce inspectorului, care s-a recules o clipă, apoi a apucat-o pe o altă cale:

— Și atunci, dacă cineva s-ar întâmpla să spună că v-a văzut pe-afară, la momentul acela...

— Dar nu s-a întâmplat așa ceva, nu? A replicat ea, sesizând foarte repede că acesta era un punct slab. Nu m-a văzut nimeni, pentru că nu am ieșit din casă, înțelegeți.

— Înțeleg perfect, doamnă.

Inspectorul și-a tras scaunul, venind un pic mai aproape.

— Acuma, doamnă Lestrage, înțeleg că i-ați făcut o vizită colonelului Protheroe, la Old Hall, cu o seară înainte de moartea sa.

— Așa e, a răspuns calmă doamna Lestrage.

— Puteți să-mi spuneți despre ce ați discutat?

— Este o problemă privată, domnule inspector.

— Mi-e teamă că trebuie să vă cer să-mi explicați și mie această problemă privată.

— Nici prin gând nu-mi trece să fac așa ceva. Vă asigur, doar, că în cursul acelei discuții nu s-a rostit nimic care să aibă vreo legătură cu crima.

— Cred că trebuie să mă lăsați pe mine să judec, în această privință.

— Oricum ar fi, domnule inspector, va trebui să mă credeți pe cuvânt.

— Pare-mi-se că mi-ați mai spus asta o dată. Deci trebuie să vă cred pe cuvânt, orice mi-ați răspunde?

— Așa s-ar zice, a încuviințat ea, rămânând calmă și zâmbind în continuare.

Inspectorul Slack s-a făcut foarte roșu la față.

— Problema aceasta, doamnă Lestrangle, este foarte serioasă. Vreau adevărul..., a continuat el, lovind cu pumnul în masă. Și am de gând să fac tot ce pot ca să-l aflu.

Doamna Lestrangle nu i-a răspuns nimic.

— Nu vedeți, doamnă, că vă puneți într-o poziție foarte dubioasă?

Din nou – nici un răspuns.

— O să fiți chemată să depuneți mărturie la anchetă.

— Da.

Atât – un răspuns monosilabic, rostit pe un ton neutru, fără urmă de interes. Inspectorul și-a schimbat tactica.

— Îl cunoșteți pe colonelul Protheroe?

— Da, îl cunoșteam.

— Bine?

Răspunsul a venit după o scurtă pauză:

— Nu-l mai văzusem de mai mulți ani.

— Pe doamna Protheroe o cunoșteți?

— Nu.

— Mă iertați că vă spun, dar v-ați ales o oră foarte nepotrivită pentru o vizită.

— Eu n-aș fi de acord.

— Ce vreți să spuneți?

— Voiam să vorbesc cu colonelul Protheroe între patru ochi. Nu voiam să le văd nici pe doamna, nici pe domnișoara Protheroe. Asta mi s-a părut cea mai bună cale de a obține ce doream.

— Și de ce nu voiati să vă întâlniți cu doamna sau cu domnișoara Protheroe?

— Asta, domnule inspector, e treaba mea.

— Atunci înseamnă că nu mai aveți ce să-mi spuneți.

— Chiar așa.

Inspectorul Slack s-a ridicat.

— Dacă nu sunteți atentă, doamnă, o să vă puneți într-o situație foarte neplăcută. Lucrurile astea nu-mi miros a bine.

Nu-mi miros deloc a bine.

Doamna Lestrage a râs. Până și eu aș fi putut să-i explic inspectorului că nu era o femeie care să se sperie cu ușurință.

— Ce să zic, a continuat el, încercând să iasă cu demnitate din încurcătură, să nu spuneți că nu v-am prevenit, asta-i tot. La revedere, doamnă, și credeți-mă: o să aflăm noi adevărul.

A plecat. Doamna Lestrage s-a ridicat și ea și mi-a întins mâna.

— Acum o să vă rog să plecați – da, e mai bine așa. Cum să vă spun, e prea târziu pentru sfaturi. Mi-am ales calea. Apoi a repetat, cu un glas ușor pierdut: Mi-am ales calea.

Capitolul XVI

Plecând, m-am întâlnit în prag cu Haydock. Se uita gânditor și încruntat după Slack, care tocmai ieșea pe poartă.

— A venit s-o interogheze? M-a întrebat.

— Da.

— Sper că a fost politicos.

După părerea mea, politețea este o artă pe care inspectorul Slack nu a deprins-o cu adevărat până acum, dar am presupus că, după propriile sale criterii, chiar fusese politicos și, oricum, nu voiam să-l mai supăr pe Haydock, care și așa arăta îngrijorat și posomorât. Așa că am răspuns că da, fusese politicos. Haydock a dat din cap și a intrat, iar eu am început să cobor pe strada principală și, destul de repede, l-am ajuns pe inspector din urmă. Mi s-a părut că mergea intenționat foarte încet. Oricât de mult i-aș plăcea, nu e el omul care să-și lase sentimentele să stea în calea nevoii de a afla informații noi.

— Știți ceva despre doamna asta? M-a întrebat, mergând drept la țintă.

Am răspuns că nu știam absolut nimic.

— Nu v-a spus de ce a venit să locuiască aici?

— Nu.

— Și totuși mergeți s-o vedeți.

— E de datoria mea să-mi vizitez enoriașii, am răspuns, fără să-i dezvălui că fusesem chemat.

— Hm, da, așa o fi.

Vreo două minute n-a mai spus nimic, dar apoi n-a mai rezistat dorinței de a discuta cu mine despre recentul său eșec și a continuat:

— Dubioasă poveste, mi se pare mie.

— Chiar așa?

— Ca să fiu cinstit, eu la „șantaj” mă gândesc. Pare ciudat, dacă ne gândim la colonelul Protheroe, pe care nimeni nu-l bănuia că ar fi avut ceva de ascuns, dar, la urma urmei, nu se știe niciodată. N-ar fi primul epitrop al bisericii care să ducă o viață dublă.

Mi-am adus aminte vag că și Miss Marple pomenise câte ceva despre același subiect.

— Și chiar crezi că e probabil să fie așa?

— Păi, domnule, se potrivește destul de bine. De ce să vină o doamnă ca ea, rafinată, bine îmbrăcată, tocmai aici, în fundul pământului? Și de ce s-a dus să-l vadă tocmai la ora aceea neobișnuită? De ce n-a vrut să dea ochii cu doamna sau cu domnișoara Protheroe? Da, totul se potrivește. Și nici nu poate să recunoască, pentru că șantajul e un delict și se pedepsește ca atare. Dar scoatem noi adevărul de la ea. N-avem de unde ști dacă nu cumva este ceva important pentru caz. Dacă Protheroe ascundea ceva, ceva de care se făcuse vinovat – ceva rușinos, înțelegeți și dumneavoastră câte posibilități se deschid.

Adevărul e că înțelegeam.

— Am încercat să-l fac pe majordom să vorbească, pentru că putea să fi auzit câte ceva din conversația lui Protheroe cu această Lestrage. Se mai întâmplă, uneori. Numai că mi-a jurat că n-are absolut nici o idee despre ce s-a discutat și, că veni vorba, din cauza asta a fost și dat afară. Colonelul s-a răstit la el, supărat pentru că o promisese înăuntrul, iar majordomul a ripostat, anunțându-și demisia. Zice că oricum nu-i plăcea locul și că se gândise de ceva timp să plece.

— Chiar așa?

— Cu asta, avem încă o persoană cu un dinte împotriva colonelului.

— Nu vrei să-mi spui acum că îl suspectezi pe omul ăsta...
Că veni vorba, cum îl cheamă?

— Îl cheamă Reeves și nu spun că l-aș bănuî. Spun doar că nu se știe niciodată. Nu-mi place cum se poartă. E prea onctuos și mîeros.

M-am întrebat ce ar fi avut Reeves de spus despre manierele inspectorului.

— Acum mă duc să-l interoghez pe șofer.

— Atunci, i-am spus, te-aș ruga să mă iei și pe mine cu dumneata în mașină. Vreau să vorbesc puțin cu doamna Protheroe.

— Despre ce?

— Despre înmormîntare.

— Ah! A comentat inspectorul Slack, puțin încurcat. Măine, sîmbătă, e ancheta.

— Tocmai. Pesemne că înmormîntarea o s-o facem marți.

Inspectorul părea puțin rușinat de propria bruschete. În semn de împăcare, în loc de creangă de măsline, m-a invitat să fiu de față la discuția cu șoferul, Manning. E un flăcău simpatic, neavînd mai mult de douăzeci și cinci sau douăzeci și șase de ani, care avea tendința clară de a se lăsa impresionat de personalitatea inspectorului.

— Ei băiete, a început Slack, am nevoie de ceva informații de la tine.

— Da, domnule, s-a bâlbâit șoferul. Desigur.

Nici dacă era el însuși criminalul nu putea fi mai tulburat.

— În cursul zilei de ieri ți-ai dus stăpînul în sat?

— Da, domnule.

— La ce oră?

— Cinci și jumătate.

— A venit și doamna Protheroe?

— Da, domnule.

— Și v-ați dus drept în sat?

— Da.

— Nu v-ați oprit nicăieri, pe drum?

— Nu, domnule.

— Când ați ajuns acolo, ce-ați făcut?

— Colonelul a coborât și mi-a spus că nu mai are nevoie de automobil și că avea de gând să se întoarcă acasă pe jos. Doamna Protheroe avea de făcut ceva cumpărături. Când a terminat, a pus pachetele în mașină, mi-a spus că asta era tot, așa că m-am întors acasă.

— Și ai lăsat-o acolo, în sat?

— Da, domnule.

— Pe la ce oră se întâmpla asta?

— La șase și un sfert. Precis.

— Unde ai lăsat-o?

— Lângă biserică, domnule.

— Și colonelul nu a pomenit nimic despre destinația pe care-o avea?

— A zis ceva că trebuia să treacă pe la veterinar... Ceva despre unul dintre cai.

— Înțeleg. Și tu te-ai întors direct înapoi?

— Da, domnule.

— Proprietatea asta are două intrări, una pe la South Lodge, alta pe la North Lodge. Presupun că, atunci când pleci în sat, o apuci pe la South Lodge.

— Da, domnule, întotdeauna.

— Și tot pe acolo te-ai și întors, ieri?

— Da, domnule.

— Hm. Bun. Cred că asta e tot. Ah! Iat-o și pe domnișoara Protheroe.

Lettice venea, plutind, către noi.

— Manning, am nevoie de Fiat, a spus ea. Te rog să mi-l pornești, bine?

— Desigur, domnișoară, a răspuns șoferul, îndreptându-se spre un automobil cu două locuri și ridicând prelată.

— Doar o clipă, domnișoară Protheroe, a oprit-o Slack. Am nevoie să cunosc mișcările tuturor în cursul după-amiezii de ieri. Sper că nu vă supărați.

Lettice l-a privit lung.

— Să știți că eu niciodată nu cunosc timpul exact, a spus ea.

— Înțeleg că ieri ați plecat destul de repede după masa de prânz.

Lettice a făcut semn că așa era.

— Dacă nu vă supărați, unde v-ați dus?

— Să joc tenis.

— Cu cine?

— Cu familia Hartley Napier.

— La Much Benham?

— Da.

— Și când v-ați întors?

— Nu știu, v-am spus că niciodată nu știu lucrurile astea.

— Te-ai întors pe la șapte și jumătate, am intervenit.

— Așa e, a încuviințat Lettice, și am picat drept în mijlocul întregii agitații. Anne avea o criză, iar Griselda o ajuta.

— Mulțumesc, domnișoară, a spus inspectorul. Asta-i tot ce voiam să știu.

— Ce straniu, a replicat Lettice. Pare așa de neinteresant.

Și s-a îndreptat spre Fiat. Inspectorul și-a dus un deget la frunte, cu un gest sugestiv.

— Are ceva lipsă? Mi-a sugerat el.

— Cătuși de puțin, i-am răspuns. Dar așa-i place să pară.

— Eh, mă rog, acum mă duc să văd ce au să-mi spună slujnicele.

E adevărat că nu-i ușor să-ți placă Slack, dar e de admirat pentru energia sa nesfârșită. Ne-am despărțit, iar eu l-am întrebat pe Reeves dacă puteam s-o văd pe doamna Protheroe.

— Pe moment, domnule, se odihnește.

— Atunci mai bine n-o deranjez.

— Poate ar fi bine să așteptați puțin, totuși. Știu că doamna Protheroe era nerăbdătoare să vă vadă. Așa spunea la dejun.

M-a condus în salon și a aprins lumina electrică. Jaluzele erau coborâte.

— Foarte tristă poveste, am comentat.

— Da, domnule, mi-a răspuns, cu un glas rece și plin de respect.

I-am aruncat o privire, întrebându-mă ce sentimente se regăseau îndărătul aceluia comportament impasibil. Oare știa ceva, ne-ar fi putut lămuri în vreo privință? Nu există nimic pe lume mai neomenesc decât masca unui bun servitor.

— Mai doriți ceva, domnule?

În ciuda vorbelor politicoase și adecvate momentului, mi s-a părut că ghicesc în glasul lui o urmă de îngrijorare, de parcă era nerăbdător să plece.

— Nu, mulțumesc, i-am răspuns.

N-am avut mult de așteptat, până ca Anne Protheroe să coboare să mă vadă. Am discutat despre ce aveam de făcut în continuare, am stabilit câteva detalii, apoi ea a exclamat:

— Doctorul Haydock este un om minunat! Atât de bun la suflet.

— Da, Haydock este omul cel mai cumsecade din câți cunosc.

— A fost uluitor de blând cu mine. Dar pare foarte trist, nu credeți?

Nu-mi trecuse până atunci prin minte că Haydock ar fi putut fi trist. Am cântărit asta o vreme și, în cele din urmă, am răspuns:

— Nu cred să fi observat vreodată așa ceva.

— Nici eu, până azi.

— Se întâmplă uneori ca necazurile prin care trecem să ne facă mai sensibili la ale altora, am comentat.

— Foarte adevărat. Domnule Clement, a continuat Anne după câteva clipe de tăcere, există un lucru pe care nu pot să-l pricep, oricât m-aș chinui. Dacă soțul meu a fost împușcat imediat după ce-am plecat eu, cum se face că nu am auzit împușcătura?

— Există motive să credem că totul s-a întâmplat mai târziu.

— Și-atunci ora scrisă pe bilet? 6.20?

— Se poate să fi fost adăugată de altă mână – de criminal, adică.

Anne s-a albit la față.

— Ce groaznic!

— N-ați observat că cifrele care alcătuiau ora arătau altfel decât scrisul lui obișnuit?

— Oricum, întreg biletul arăta diferit.

Observația era destul de bună. Scrisul de pe bilet era o mângăleală, aproape de necitit, nu ordonat și frumos așa cum

scria Protheroe de obicei.

— Și știți sigur că nimeni nu-l mai bănuiește pe Lawrence?

— Cred că s-a convins toată lumea că nu e vinovat.

— Și atunci, domnule Clement, cine ar putea fi? Lucius nu era foarte iubit, știu asta, dar nu cred că avea vreun dușman adevărat. Genul... Genul acesta de dușmani.

— E un mare mister, am răspuns, clătinând din cap și gândindu-mă, nedumerit, la cei șapte suspecti ai lui Miss Marple. Cine puteau fi?

După ce mi-am luat rămas-bun de la Anne, am pus în practică o idee la care mă gândisem la un moment dat. M-am întors la Old Hall pe o cărare ascunsă. Când am ajuns la gard, m-am întors câțiva pași pe drumul pe care venisem, am găsit un loc unde mi s-a părut că iarba de pe jos părea călcată și am părăsit cărarea, croindu-mi drum printre tufișuri. Păduricea în care mă aflam era destul de deasă, cu multă vegetație pe jos. Nu înaintam prea repede. Dintr-odată, mi-am dat seama că mai era cineva care se mișca printre tufișuri, nu departe de mine. M-am oprit, neștiind ce să fac, și brusc a apărut Lawrence Redding, cărând în brațe o piatră mare. Presupun că arătam a om luat pe nepregătite, pentru că el a izbucnit deodată în râs.

— Nu, mi-a spus, nu e un indiciu, este o jertfă de împăcare.

— O jertfă de împăcare?

— Mă rog, dacă nu asta, atunci să zicem o bază pentru negocieri. Am nevoie de o scuză ca să-i fac o vizită vecinei dumneavoastră, Miss Marple, și mi s-a spus că lucrul care-i place cel mai mult pe lume este un pietroi drăguț pentru grădina aceea japoneză de care se ocupă.

— Asta-i adevărat, am răspuns. Dar ce treabă ai dumneata cu bătrâna?

— Păi, un singur lucru am să-i cer. Dacă a fost ceva de văzut ieri-seară, atunci Miss Marple a văzut precis. Nu trebuie să fie neapărat ceva legat de crimă – sau vreun lucru despre care ea să creadă că ar avea legătură. Mă gândeam la vreun incident ieșit din comun, straniu, vreun lucru mic și neimportant care să ne dea un indiciu despre ce s-a petrecut. Ceva ce nici nu i s-

ar părea demn de pomenit la poliție.

— Da, se poate, cine știe.

— Oricum, merită încercat. Să știți, domnule Clement, că am de gând să dau de capătul poveștii. De dragul lui Anne, măcar. Și nu am prea mare încredere în Slack – e destul de zelos, dar zelul nu poate ține loc de creier, la urma urmelor.

— Văd, i-am replicat, că ai devenit acel personaj literar, favoritul tuturor – detectivul amator. Totuși, în viața reală, nu sunt sigur că astfel de oameni țin pasul cu profesioniștii.

M-a privit lung, cercetător, apoi, dintr-odată, a râs.

— Și dumneavoastră, padre, ce făceați în pădure?

Am avut bunul-simț să roșesc.

— Cam tot ce făceam și eu, nu-i așa? Înseamnă că trebuie să fi avut aceeași nedumerire ca și mine. Cum Dumnezeu a ajuns criminalul în birou? Prima rută – pe poteca din spate și prin grădină. Ruta a doua – pe ușa din față. Ruta a treia – există oare așa ceva? Ideea mea era să cercetez dacă există vreun semn că tufișurile ar fi fost deranjate sau rupte undeva în apropierea zidului vicariatului.

— La asta mă gândeam și eu, am recunoscut.

— Eu însă nu m-am apucat de treabă, a continuat Lawrence, pentru că mi-a trecut prin cap că ar fi mai bine să vorbesc întâi cu Miss Marple, ca să fiu absolut sigur că n-a trecut nimeni pe potecuță ieri, câtă vreme noi eram în studio.

Am scuturat din cap.

— Ne-a spus că nu a trecut nimeni, și era absolut sigură.

— Da, da, nimeni care să fi fost cu adevărat „cineva” pentru ea – pare o prostie, dar înțelegeți ce spun. Ar putea să fi fost cineva ca poștașul sau lăptarul, sau ucenicul măcelarului – cineva a cărui prezență să fie atât de firească încât să nici nu-ți mai vină în minte s-o pomeniți.

— Te-ai apucat de citit G. K. Chesterton, am spus, iar Lawrence nu a negat.

— Dar nu credeți că ideea asta valorează cât de cât ceva?

— Mă rog, presupun că da, am încuviințat.

Fără multă vorbă, ne-am croit drum spre casa lui Miss Marple. Am găsit-o lucrând în grădină. Când ne-a observat

sărind gărdutul, ne-a strigat.

— Vedeți, mi-a șoptit Lawrence, nimic nu-i scapă.

Ne-a primit foarte bine și a fost foarte încântată de uriașa piatră adusă de Lawrence, pe care el i-a oferit-o cu toată solemnitatea.

— Foarte drăguț din partea dumneavoastră, domnule Redding. Foarte drăguț.

Încurajat, Lawrence a trecut la întrebările care-i stăteau pe limbă. Miss Marple l-a ascultat atent.

— Da, înțeleg ce vreți să spuneți și sunt cu totul de acord. Nimeni nu observă sau nu se obosește să pomenească de astfel de persoane. Dar vă asigur că nu s-a întâmplat nimic de soiul ăsta. Nu a trecut absolut nimeni.

— Sunteți sigură, Miss Marple?

— Foarte sigură.

— Dar pe poteca din pădure nu ați văzut pe nimeni, în după-amiaza aceea? Am întrebat și eu. Ducându-se, venind...

— Oh, ba da, chiar multă lume. Doctorul Stone și domnișoara Cram au plecat pe acolo – pentru ei este drumul cel mai scurt până la Gorgan. Asta a fost puțin după două. Și doctorul Stone tot pe acolo s-a și întors – după cum știți, domnule Redding, pentru că s-a întâlnit cu dumneavoastră și cu doamna Protheroe.

— Că veni vorba, am spus. Focul acela de armă pe care l-ați auzit dumneavoastră, Miss Marple. Pesemne că domnul Redding și doamna Protheroe l-au auzit și ei.

Și l-am privit întrebător pe Lawrence.

— Da, a răspuns el, gânditor. Cred că am auzit niște împușcături. Nu-i așa? Una sau două?

— Eu am auzit numai una, a zis Miss Marple.

— Îmi amintesc ceva, dar extrem de vag, a continuat Lawrence. La naiba cu toate, ce n-aș da să-mi pot aminti mai bine! Dac-aș fi știut... Dar, vedeți, eram foarte prins de... de...

A tăcut, jenat, eu am tușit ușor, cu tact, iar Miss Marple, ușor cam aferată, a schimbat subiectul.

— Inspectorul Slack a tot încercat să mă fac să spun precis dacă am auzit împușcătura înainte sau după ce domnul

Redding și doamna Protheroe au plecat din studio. A trebuit să mărturisesc că, pur și simplu, nu-mi amintesc clar, dar am impresia – și, pe măsură ce mă gândesc mai adânc, mi se pare din ce în ce mai sigur – că a fost după.

— Și cu asta, faimosul nostru doctor Stone iese din discuție, a spus Lawrence, oftând. Nu că ar fi existat vreodată vreun motiv pentru care să fie suspectat de uciderea bătrânului Protheroe.

— Ah, da! A exclamat Miss Marple. Numai că mie mi se pare prudent să bănuiesc pe fiecare, măcar puțin. Vreau să spun că, la urma urmei, nu se știe niciodată, nu?

Tipic pentru Miss Marple. L-am întrebat pe Lawrence dacă era de acord cu ea, în privința împușcăturii.

— Chiar că nu știu. Vedeți dumneavoastră, a fost un zgomot extrem de banal. Înclin să cred că l-am auzit când eram încă în studio. Dacă-i pe așa, sunetul ar fi fost oarecum înfundat și... Și din înăuntru nu s-ar fi remarcat mai deloc.

M-am gândit în sinea mea că avea el și alte motive să nu remarce, pe lângă faptul că sunetul ar fi fost înfundat.

— Trebuie s-o întreb pe Anne, a spus Lawrence. Poate-și amintește ea. Că veni vorba, mi se pare că mai există un fapt curios, care necesită o explicație. Doamna Lestrage, misterioasa doamnă din St. Mary Mead, i-a făcut o vizită bătrânului Protheroe, miercuri seara, după cină. Nimeni nu pare să știe despre ce-a fost vorba. Bătrânul n-a pomenit nimic, nici față de soția lui, nici față de Lettice.

— Poate știe domnul vicar, a spus Miss Marple.

Poftim! De unde știa ea că fusesem s-o vizitez pe doamna Lestrage, chiar în după-amiaza aceea? E de-a dreptul ieșit din comun cum face să afle atâtea lucruri. Am clătinat din cap și le-am spus că n-am nici o informație cu privire la povestea aceea.

— Și inspectorul Slack ce crede? A întrebat Miss Marple.

— A făcut tot ce-a putut ca să-l sperie nițel pe majordom, dar rezultă că acesta n-a fost îndeajuns de curios ca să asculte la ușă. Așa că, una peste alta, nimeni nu știe.

— Totuși, cred că există cineva care să fi auzit câte ceva, nu?

A continuat Miss Marple. Vreau să spun că așa se întâmplă mereu. Aici cred că domnul Redding ar putea afla ceva.

— Dar doamna Protheroe nu știe nimic.

— Nu la Anne Protheroe mă refeream, a spus Miss Marple. Mă refeream la slujnice. Știți bine ce reticente sunt să povestească poliției. Pe de altă parte, un tânăr arătos... Să nu vă supărați pe mine, domnule Redding... Și încă unul care-a fost bănuit pe nedrept... Sunt convinsă că va afla pe dată tot ce se știe.

— O să trec pe-acolo astă-seară să-mi încerc norocul, a încuviințat Lawrence, fără șovăire. Mulțumesc pentru idee, Miss Marple. O să mă duc acolo după... După ce eu și domnul vicar ne terminăm trebușoara.

M-am gândit atunci că era momentul să nu mai zăbovim, așa că ne-am luat rămas-bun de la Miss Marple și am intrat iarăși în pădure. Pentru început, am urcat pe potecă până am ajuns într-un alt loc în care era aproape sigur că cineva o făcuse la dreapta, printre copaci. Lawrence mi-a spus însă că cercetase deja pista aceea și că nu ducea nicăieri. Cu toate astea, a fost de acord să mai vedem o dată. Poate greșise.

Până la urmă s-a dovedit că avusese dreptate. După zece sau doisprezece iarzi, nu se mai vedea nici un semn că cineva s-ar fi strecurat pe acolo. Acela era locul în care ajunsese și Lawrence mai devreme, înainte să se întâlnească cu mine.

Am ieșit iar pe potecă și am mai mers puțin. Am ajuns iarăși într-un loc în care tufișurile păreau deranjate. Semnele erau greu de observat dar, din câte mi s-a părut, odată ce le observai era limpede că trecuse cineva pe acolo. De data aceasta, lucrurile arătau mai promițător. Pe o cale foarte ocolită, urma se apropia încet, încet de vicariat. Până la urmă, am ajuns într-un loc în care tufișurile creșteau foarte dese, lipite de zid. Zidul este înalt, împodobit pe creastă cu tot felul de cioburi. Dacă fusese cineva acolo, cu o scară, nu aveam cum să nu găsim urme ale trecerii sale.

Tocmai ne strecuram, cu pași mici, pe lângă zid, când am auzit un zgomot – ca o crenguță uscată care trozneala sub talpa cuiva. Am mers mai departe, croindu-mi drum printr-un desiș,

și m-am trezit față în față cu inspectorul Slack.

— A, dumneavoastră erați, mi-a spus. Și domnul Redding. Mă rog frumos, domnilor, cam ce făceați pe aici?

Ușor stânjeniti, i-am explicat.

— Ei ca să vezi, a spus inspectorul. Și noi, care, iată, nu suntem așa de proști cum ne crede lumea în general, am avut aceeași idee. M-am învățat pe aici vreo oră. Și vreți să știți ceva?

— Da, i-am răspuns spășit.

— Nici vorbă ca ucigașul colonelului Protheroe să fi trecut pe aici. Nici pe partea asta a zidului, nici pe cealaltă, nu există nici un semn. Ucigașul a venit pe ușa din față. Altfel, nu se poate.

— Cu neputință! Am strigat eu.

— Și de ce n-ar fi? Ușa e mereu deschisă. Nu trebuie decât să intri, pur și simplu. Din bucătărie nu poți fi văzut. Se știe că dumneavoastră sunteți plecat, se știe că doamna Clement este la Londra, se știe că domnul Dennis este plecat să joace o partidă. Simplu ca bună ziua. Și nici nu e nevoie să vină sau să plece prin sat. Chiar vizavi de poarta vicariatului este o potecă, accesibilă tuturor, de pe care poți ajunge tot aici, în pădure, și poți ieși pe unde dorești. N-are cine să vadă, cu excepția doamnei Price Ridley. Și dacă ea nu se nimerește să iasă chiar atunci pe poartă, drumul e liber. E mult mai ușor decât să te cațeri pe zid. Oricum, ferestrele de la etajul de sus al casei doamnei Price Ridley se află la un nivel mai înalt decât creasta. Credeți-mă pe mine, pe acolo a venit.

Și chiar părea să aibă dreptate.

Capitolul XVII

În dimineața următoare, inspectorul Slack a trecut să mă vadă. Am avut senzația că se mai împlânzise puțin față de mine. Cu timpul, poate că avea să uite de incidentul cu ceasul.

— Ei, ei, domnule, m-a salutat el, am reușit să aflu de unde provenea apelul telefonic.

— Chiar așa? Am întrebat eu, curios.

— E ceva destul de straniu. Persoana care a sunat se afla la

North Lodge, pe pământurile de la Old Hall. Căsuța e goală, momentan, pentru că precedentii chiriași au fost rugați să plece iar cei noi încă n-au ajuns. Nu era nimeni acolo, așadar, ceea ce-a fost foarte convenabil – unde mai pui că una dintre ferestrele din spate era deschisă. Pe receptor nu existau amprente – au fost șterse toate. Asta-i destul de sugestiv.

— Adică?

— Adică, toate indiciile îmi spun că acel apel telefonic a fost deliberat – menit să vă îndepărteze din peisaj. Așadar, crima fusese plănuită cu grijă, dinainte. Dacă ar fi fost o simplă glumă proastă, amprente n-ar fi fost șterse cu atâta grijă.

— Ai dreptate, înțeleg.

— Asta mai arată și că ucigașul nostru știa bine moșia de la Old Hall, cu toate împrejurimile. Telefonul n-a fost dat de doamna Protheroe. I-am verificat toate mișcările din după-amiaza aceea. Sunt cel puțin șase servitori gata să jure că nu a ieșit până la cinci și jumătate. Apoi a fost adus automobilul, iar ea și colonelul au plecat în sat. Colonelul a trecut pe la Quinton, veterinarul, să-i spună ceva legat de un cal. Doamna Protheroe a comandat câte ceva la băcănie și la prăvălia de pește, și de acolo a apucat-o drept pe poteca din spate, unde a văzut-o Miss Marple. Toți vânzătorii au spus același lucru – că nu avea poșetă cu ea. Bătrâna avea dreptate.

— Aproape întotdeauna are, am replicat, liniștit.

— Iar domnișoara Protheroe se afla în Much Benham, la cinci și jumătate.

— Da, știu, am spus. Era și nepotul meu acolo.

— Cu asta, am scos-o și pe ea din discuție. Fetele în casă păreau cinstite – cam întoarse pe dos și la limita nervilor, dar e de așteptat. Firește că am pus ochii pe majordom – din cauza poveștii cu demisia. Dar nu prea cred că ar ști ceva legat de toată povestea.

— Pare-mi-se că n-ai prea obținut rezultate pozitive, domnule inspector.

— Așa și așa, ce să zic. A apărut și ceva foarte, foarte ciudat – și pe neașteptate, aș putea spune.

— Ce anume?

— Vă aduceți aminte ce tărăboi făcea ieri-dimineață doamna Price Ridley, vecina dumneavoastră? Despre persoana care-a sunat-o la telefon...

— Da, și? Am spus.

— Păi, ca s-o liniștim, am aflat de unde venea apelul – și ia să-mi spuneți, de unde credeți dumneavoastră că era?

— Dintr-o cabină? Am sugerat.

— Nicidecum, domnule Clement. Persoana care a sunat era acasă la domnul Lawrence Redding.

— Poftim? Am exclamat eu, surprins.

— Da. Cam ciudat, nu credeți? Domnul Redding n-a avut însă nimic de-a face cu asta. La momentul respectiv, 6.30, era în drum spre Mistrețul Albastru împreună cu doctorul Stone, sub ochii tuturor oamenilor din sat. Dar faptul rămâne. Sugestiv, nu? Cineva a intrat în casă – era pustie, la ora aceea – și a folosit telefonul. Dar cine să fi fost? Cu asta, iată două telefoane inexplicabile într-o singură zi. Te face să crezi că există o legătură între ele. Dacă nu se dovedește că a fost aceeași persoană la mijloc, îmi mănânc pălăria.

— Dar ce motiv să fi avut?

— Păi, tocmai asta rămâne de aflat. Al doilea telefon nu pare să fi avut cine știe ce motiv, dar trebuie să descoperim noi ceva. Și înțelegeți semnificația? Telefonul dat de la domnul Redding de-acasă. Pistolul domnului Redding. Tot felul de indicii ca să-l bănuim.

— Mai logic ar fi fost ca primul telefon să fie dat de la el de-acasă, am protestat.

— Aha, dar să nu credeți că nu m-am gândit și eu la asta. Ce făcea domnul Redding, în majoritatea după-amiezilor? Se ducea la Old Hall s-o picteze pe domnișoara Protheroe. De la el de-acasă, pleca pe motocicletă și trecea prin poarta dinspre nord. Acuma înțelegeți ce s-a-ntâmplat cu telefonul numărul doi. Criminalul este o persoană care nu știa nimic despre cearta dintre domnul Redding și colonel, și nu știa că domnul Redding nu se mai ducea la Old Hall.

Am reflectat o clipă, pentru a cântări pe toate părțile argumentele inspectorului. Păreau logice. Concluzia era de

neocolit.

— Dar pe telefonul domnului Redding exista vreo amprentă? Am întrebat.

— Nu, a răspuns cu amărăciune inspectorul. Nenorocirea face ca bătrâna aceea care vine și-i face treburile prin casă să fi trecut pe-acolo ieri-dimineață și să fi șters praful. Oricum e o babă proastă, a continuat el, după câteva minute în care rămăsese pe gânduri, încrâncenat. Nici nu-și mai amintește când a văzut ultima dată pistolul. Poate că era acolo în dimineața crimei, sau poate nu era. „Zău că nu-mi amintesc.” Toate-s la fel! Am fost să-l văd și pe doctorul Stone, doar așa, ca o formalitate. Trebuie să vă spun că s-a comportat foarte bine. Mi-a spus că el și domnișoara Cram se duseseră la movila aia – sau gorgan, sau cum i-o spune – pe la două și jumătate și că au rămas acolo toată după-amiaza. Doctorul s-a întors singur, ea a mai rămas puțin. Zice că n-a auzit nici o împușcătură, dar recunoaște că e cam aiurit. Numai că totul se potrivește cu ceea ce credeam și noi.

— Cu excepția faptului că încă n-ați prins criminalul, am spus.

— Hm, a răspuns inspectorul. Dumneavoastră ați auzit la telefon un glas de femeie. Pare extrem de probabil ca și persoana care-a sunat-o pe doamna Price Ridley să fie tot o femeie. Măcar dacă împușcătura nu ar fi venit așa repede după apelul telefonic. Atunci aș ști încotro să mă îndrept.

— Încotro?

— Ei, domnule, asta-i mai bine să nu vă spun.

Și-atunci, într-un mod destul de ingenios și cam fără rușine, am propus să bem un pahar de vin vechi de porto. Am acasă niște porto destul de vechi, și foarte bun. E drept că la ora unsprezece dimineața era cam devreme pentru așa ceva, dar mi s-a părut că inspectorul Slack nu era genul de om care să pună preț pe asta. Firește că era o risipă de toată frumusețea, dar am considerat că nu trebuia să mă arăt meschin. După ce inspectorul a dat pe gât al doilea păhărel, s-a mai îmblânzit un pic și a devenit jovial. Cam așa se întâmplă după ce cineva gustă din vinul respectiv.

— La urma urmei, domnule vicar, cred că dumneavoastră pot să vă spun, a zis Slack. Dar sper că o să țineți totul pentru dumneavoastră. Să nu cumva să aud tot felul de zvonuri prin parohie.

L-am asigurat că așa aveam să fac.

— Ținând cont că povestea s-a petrecut la dumneavoastră acasă, parcă aveți și dreptul să știți.

— Cam așa cred și eu, am încuviințat.

— Ei, domnule, atunci ia spuneți: ce părere aveți despre doamna care l-a vizitat pe colonelul Protheroe cu o seară înainte de moartea lui?

— Doamna Lestrage? Am exclamat eu, destul de tare, din pricina uimirii care mă cuprinsese.

Inspectorul mi-a aruncat o privire de reproș.

— Mai încet, domnule. Da, eu pe doamna Lestrage am pus ochii. Nu uitați ce v-am spus – șantaj.

— Dar asta nu-i un motiv pentru crimă. E ca și cum ai omorî găina care face ouă de aur... Și asta dacă, într-adevăr, teoria dumitale e adevărată, ceea ce eu nu vreau să admit nici măcar o clipă.

Inspectorul mi-a făcut cu ochiul, într-un mod destul de vulgar.

— Da, da, da, doamna asta e exact genul de femeie căreia bărbații îi iau apărarea. Dar ia gândiți-vă, domnule. Ce-ar fi dacă ea l-ar fi șantajat deja pe bătrân, cândva în trecut? Trec niște ani, apoi îi dă din nou de urmă, vine înapoi și încearcă din nou. Numai că, între timp, lucrurile s-au schimbat. Legile noi sunt cu totul altfel decât cele vechi. Oamenii care îi dau pe alții în judecată pentru șantaj au tot felul de avantaje – nu mai este voie ca numele lor să fie pomenite în presă. Ia să ne gândim: colonelul Protheroe schimbă foaia și amenință s-o dea pe mâna justiției. Doamna se trezește într-o postură neplăcută. Șantajul se pedepsește destul de drastic, mai nou. Situația, deci, se schimbă radical. Nu-i mai rămâne nimic altceva de făcut decât să scape de el fără întârziere.

Am rămas pe gânduri. Trebuia să recunosc că inspectorul construise o teorie destul de plauzibilă. Nu-mi trecea prin

minte decât un singur lucru care să mă împiedice să-i dau dreptate – caracterul doamnei Lestrage.

— Nu sunt de acord cu dumneata, domnule inspector, am spus. Doamna Lestrage nu-mi pare a fi tipul de șantajistă. E... mă rog, știu că vorba asta e cam de modă veche, dar e o adevărată doamnă.

Mi-a aruncat o privire plină de milă.

— Ei bine, domnule, a spus el, cu înțelegere, dumneavoastră sunteți om al bisericii. Nu știți mare lucru din ce se-ntâmplă pe lume. Adevărată doamnă, auzi! Dacă ați știți ceva din ce știu eu, ați rămâne surprins.

— Nu mă refer doar la poziția socială. Oricum, la o adică, nu mi se pare exclus să fie o persoană care și-a pierdut, din cine știe ce motiv, statutul social. Mă refeream însă la... Purtarea ei. E atât de rafinată.

— Înseamnă că o priviți cu alți ochi decât mine. Oi fi eu bărbat, dar sunt ofițer de poliție, să nu uităm. Rafinamentele lor nu le sunt de nici un folos cu mine. Ce să zic, femeia aia e genul de om care-ți poate înfige cuțitul în piept fără să șovăie nici o clipă.

Curios – și mie doamna Lestrage mi se părea mult mai capabilă de crimă, decât de șantaj.

— Numai că, firește, nu putea să-i telefoneze doamnei de-alături și să-l împuște pe colonelul Protheroe în același timp, a continuat inspectorul.

Nici nu terminase bine, când și-a dat seama de ceva, și s-a pălmuit cu putere pe coapsă.

— Asta-i! A exclamat. Asta-i motivul pentru al doilea apel. Un soi de alibi. Persoana știa bine că o să facem legătura cu primul apel. Trebuie să arunc o privire în povestea asta. Cine știe, o fi plătit vreun băiețandru din sat să dea telefon în locul ei. Unuia de soiul ăsta nici prin cap nu i-ar trece să se gândească la crimă.

Cu asta, s-a grăbit să plece.

— Miss Marple vrea să te vadă, mi-a spus Griselda, vârându-și capul pe ușă. Mi-a trimis un bilet foarte incoerent – cu un scris plin de bucle și de sublinieri. Nici n-am reușit să înțeleg

tot. Pare-se că ea, una, nu poate pleca de-acasă. Grăbește-te să vezi despre ce e vorba. Mie-mi vin musafirele în câteva minute, altfel aş fi venit şi eu. Ce nu-mi plac femeile bătrâne – îmi tot povestesc despre cum le dor picioarele şi, din când în când, nu se lasă până nu-mi şi arată. Ce noroc că ancheta este chiar azi după-amiază! Aşa, nu va mai trebui să asişti la meciul de crichet de la clubul băieţilor.

M-am grăbit, la rândul meu, să plec, destul de curios cu privire la motivul chemării. Am găsit-o pe Miss Marple într-o stare care cred că poate fi descrisă ca „de agitaţie”. Era foarte îmbujorată şi uşor incoerentă.

— Nepotul meu, mi-a explicat. Nepotul meu, Raymond West, scriitorul. Vine astăzi în vizită. Ce de lucruri sunt de făcut şi eu trebuie să văd de toate. Nu poţi avea încredere în fata în casă, să aerisească paturile aşa cum trebuie, ca să nu mai spun că, fireşte, astă-seară trebuie să avem carne la cină. Bărbaţii mănâncă atâta carne, nu credeţi? Şi ceva de băut. Trebuie neapărat să am ceva de băut în casă – şi un sifon.

— Dacă pot să ajut cu ceva..., am început.

— Vai, sunteţi foarte amabil. Dar nu despre asta era vorba. La urma urmei, e timp destul. Pipa şi tutunul şi le aduce el, ceea ce e bine. E bine pentru că nu mai trebuie să-mi bat capul să aflui ce fel de ţigări trebuie cumpărate. Pe de altă parte, nu-i aşa bine, pentru că trebuie mult timp până să iasă mirosul din perdele. Fireşte că deschid ferestrele în fiecare dimineaţă, devreme, şi le scutur zdravăn. Raymond se trezeşte foarte târziu – cred că aşa fac aproape toţi scriitorii. Cărţile lui sunt foarte spirituale, aşa mi se pare, cu toate că oamenii nu sunt nici pe departe aşa de nesuferiţi cum îi descrie el. Tinerii inteligenţi ştiu aşa puţine despre viaţă, nu credeţi?

— Vreţi să-l aduceţi cumva la cină la vicariat? Am întrebat; tot nu reuşeam să-mi dau seama de ce mă chemase.

— Vai, mulţumesc, dar nu, a răspuns Miss Marple. Sunteţi foarte amabil, a adăugat.

— Păi... Era ceva despre care voiăţi să-mi vorbiţi, parcă, i-am sugerat, în disperare de cauză.

— Ah, da, fireşte! Cu toată agitaţia, îmi ieşise complet din

minte. Aici s-a întrerupt, și i-a strigat fetei în casă: Emily, Emily... Alte cearșafuri, te rog. Cele cu dantelă și cu monogramă, și nu le așeza prea aproape de foc. Apoi a închis ușa și s-a întors la mine în vârful picioarelor. Aseară s-a întâmplat ceva ciudat, asta-i tot, mi-a explicat. M-am gândit că ați vrea să știți, deși, pe moment, nu am înțeles absolut nimic. Aseară nu aveam somn – mă tot gândeam la istoria asta tristă. Așa că m-am ridicat și m-am uitat pe fereastră. Și ce credeți c-am văzut?

I-am aruncat o privire întrebătoare.

— Pe Gladys Cram, a spus Miss Marple, cu multă gravitate. Cum vă văd și cum mă vedeți, se ducea în pădure cu o valiză.

— O valiză?

— Da, nu-i ceva cu totul ieșit din comun? Ce să caute la douăsprezece noaptea în pădure, cu o valiză? Înțelegeți dumneavoastră, nu prea cred să aibă ceva de-a face cu crima. Dar este un Fapt Ciudat, iar acum cred că toți suntem de acord – Faptele Ciudate trebuie observate cu atenție.

— Cu totul uluitor, am spus. Nu cumva se ducea să...
Doarmă la gorgan?

— Nu, asta nu, a răspuns Miss Marple, pentru că s-a întors la scurtă vreme după aceea, și nu mai avea nici o valiză cu ea.

Capitolul XVIII

Ancheta a început în după-amiaza aceea de sâmbătă, la ora două, la Mistrețul Albastru. Nici nu mai e nevoie să precizez că a suscitât un interes cu totul ieșit din comun. Trecuseră cel puțin cincisprezece ani de când în St. Mary Mead nu mai avusese loc vreo crimă. În plus, faptul că un om de vază, precum colonelul Protheroe, fusese omorât de-a dreptul în birou, la vicariat, era un adevărat ospăț de senzații tari, așa cum rar le este dat să guste oamenilor dintr-un sat ca al nostru.

În timp ce mă aflam acolo, mi-a ajuns la urechi un potop de comentarii pe care, probabil, nu ar fi trebuit să le aud.

— Uite-l pe vicar. Cam palid, nu crezi? Mă întreb dacă n-a avut și el ceva de-a face cu asta... La urma urmei, totul s-a

petrecut acolo, la vicariat.

— Mary Adams, nu ți-e rușine? Ca să nu mai spun că la momentul respectiv, tocmai trecea pe la Henry Abbott.

— Ei, da, dar tot se vorbește că el și colonelul s-ar fi certat. Uite-o și pe Mary Hill. Ce aere-și dă, și de ce? Numai pentru că lucrează acolo. Hai, taci, taci, vine judecătorul.

Judecătorul de instrucție era doctorul Roberts, din Much Benham, orașelul vecin. După ce și-a dres glasul, și-a potrivit ochelarii pe nas și a luat un aer impozant.

N-are nici un rost să mai povestesc o dată tot ce s-a vorbit. Ar fi prea obositor. Primul a fost Lawrence Redding, care a declarat cum a descoperit cadavrul și a identificat pistolul ca fiind al lui. Din câte credea, ultima oară când văzuse arma fusesse marți, cu două zile înainte de crimă. Îl ținea pe un raft, la el acasă, iar ușa de la intrare era, în general, lăsată descuiată.

Doamna Protheroe a declarat că își văzuse pentru ultima dată soțul în jur de șase fără un sfert, când se despărțiseră, fiecare cu treburile sale, pe strada mare din sat. Conveniseră ca ea să treacă să-l ia de la vicariat, ceva mai târziu. Ajunsese acolo pe la șase și un sfert, intrând prin spate, prin grădină. Nu auzise zgomot de voci venind din birou, așa că își imaginase că nu era nimeni înăuntru, dar a recunoscut că ar fi fost cu puțință ca soțul ei să fi fost așezat la masa de scris, caz în care nu avea cum să-l observe. După părerea ei, colonelul se comportase foarte firesc în ziua aceea și nu se plânsese de nimic. Nu știa să existe vreun dușman care să-i fi putut purta pică.

A venit și rândul meu să povestesc despre întâlnirea fixată cu Protheroe și despre cum fusesem apoi chemat la familia Abbott. Am descris și momentul în care găsisem cadavrul și îl chemasem pe doctorul Haydock.

— Domnule Clement, cam câtă lume știa de vizita pe care colonelul urma să v-o facă în seara aceea?

— Destul de multă, cred eu. Soția mea știa, la fel și nepotul meu... ca să nu mai spun că însuși colonelul Protheroe îmi vorbise despre asta în dimineața aceea, când ne-am întâlnit în

sat. Aș zice că e cu puțință să fi fost auzit de multe persoane, pentru că, fiind cam surd, vorbea foarte tare.

— Ați spune, deci, că era ceva cunoscut de toată lumea? Oricine putea să afle?

Am încuviințat.

După mine a venit Haydock – un martor important. El a descris cu multă grijă și cu tot felul de detalii tehnice cum arăta cadavrul și ce răni se puteau observa. În opinia lui, crima avusese loc în timp ce victima scria ceva. Cât despre oră, intervalul propus a fost 6.20-6.30, cu siguranță nu mai târziu de 6.35, limita maximă admisă. Acest fapt a fost subliniat și enunțat foarte limpede. Nu se punea problema sinuciderii, căci rănilor nu permiteau o asemenea teorie.

A apărut și inspectorul Slack, care a fost discret și reținut. A povestit cum fusese chemat și în ce împrejurări descoperise cadavrul. Biletul neterminat a fost prezentat instanței și s-a luat notă de ora înscrisă pe foaie – 6.20. A fost adus și ceasul și, în mod tacit, s-a presupus că moartea survenise la ora 6.22. Poliția nu avea de gând să lase să transpire nimic din ceea ce se aflase până atunci. Ceva mai târziu, Anne Protheroe mi-a spus că i se sugerase să afirme că ajunsese la vicariat ceva mai devreme de 6.20.

Următorul martor chemat a fost Mary a noastră, care s-a dovedit destul de grosolană și de recalcitrantă. A afirmat că nu auzise nimic și nici nu voia să audă ceva. Că doar nu se întâmpla prea des ca domnii veniți în vizită la vicariat să se trezească împușcați. Nici vorbă de așa ceva. În plus, avea și ea treabă de făcut. Colonelul Protheroe sosise la șase și un sfert, foarte precis. Nu, nu se uitase la ceas, dar auzise sfertul bătând la biserică, imediat după ce-l condusese în birou. Nu auzise nici o împușcătură. Dacă ar fi fost așa ceva, ar fi auzit. Ei da, sigur că înțelegea că trebuie să se fi tras, de vreme ce domnul fusese găsit împușcat – dar, una peste alta, ea nu auzise nimic și gata.

Judecătorul de instrucție nu a insistat – mi-am dat seama că se înțelesese în prealabil cu colonelul Melchett.

Doamna Lestrage a fost chemată în mod oficial să depună

mărturie, dar un certificat medical, semnat de doctorul Haydock și prezentat în instanță, a atestat că se simțea prea rău pentru a putea participa.

Ultimul martor a fost o bătrână, destul de împrăștiată și greu de urmărit în ceea ce spunea – era cea care, după cum se exprimase Slack, „îi făcea treburile” lui Lawrence Redding: doamna Archer.

I s-a arătat pistolul, iar ea l-a recunoscut ca fiind cel pe care-l văzuse acasă la domnul Redding, în salon, „undeva în bibliotecă, acolo-l ținea, aruncat așa, pur și simplu”. Ultima oară, îl văzuse în ziua crimei. Da – a venit răspunsul la întrebarea următoare, era foarte sigură că arma era acolo, joi la prânz, la unu fără un sfert, când plecase ea acasă. Mi-am amintit ce-mi spusese inspectorul și am rămas ușor surprins. Cu toate că nu se exprimase foarte precis când fusese interogată prima oară, la anchetă și-a prezentat declarațiile cu multă hotărâre.

Judecătorul de instrucție a rezumat cazul, foarte ferm, deși concluziile pozitive erau puține. Verdictul s-a dat aproape imediat: crimă, ucigașul sau ucigașii rămânând neidentificați.

Când am plecat, am observat un mic grup de tineri cu fețe agere și inteligente, care semănau destul de bine între ei, la trăsături. Pe unii deja îi cunoșteam din vedere, după ce, în zilele precedente, tot bântuiseră pe la vicariat. Căutând o scăpare, am intrat repede înapoi la Mistrețul Albastru, având marele noroc de a da imediat peste doctorul Stone, arheologul. Fără să preget, m-am agățat de el.

— Ziariști, i-am spus, pe scurt, cu multă suferință în glas. Ați putea oare să mă scăpați din ghearele lor?

— Vai, firește, domnule Clement. Haideți cu mine sus.

M-a condus la etaj, pe o scară îngustă, și m-a introdus în salonul lui, unde am găsit-o pe domnișoara Cram, așezată în fața unei mașini de scris și lovindu-i clapele cu gesturi sigure. Când m-a văzut, m-a întâmpinat cu un surâs larg și a profitat de ocazie ca să se oprească din lucru.

— Ce groaznic, nu-i așa? Mi s-a adresat. Adică, faptul că încă nu se știe cine-a făcut-o. Ca să nu mai spun că am fost

dezamăgită de anchetă. Prea cuminte, după părerea mea. S-a vorbit atât și nu s-a dezvăluit nici un amănunt picant, ca să zicem așa.

— Deci ai asistat și dumneata, domnișoară Cram?

— Sigur, sigur că da. Ca să vezi – nu m-ați observat? Mă simt puțin rănită de asta, să știți. Zău că da. Un bărbat, fie el și cleric, ar trebui să mai vadă și ce-i prin jurul său.

— Și ați fost și dumneavoastră? L-am întrebat pe doctorul Stone, încercând să scap de vorbele ei jucăușe și în doi peri.

Tinerele de felul domnișoarei Cram mă fac întotdeauna să mă simt stânjenit.

— Nu, mi-e teamă că nu sunt prea interesat de lucrurile de felul ăsta. Sunt om foarte prins de propriile pasiuni.

— Probabil că și munca în sine este de natură să captiveze, am spus.

— O, da... Vă pricepeți la arheologie, cât de cât?

M-am simțit obligat să mărturisesc că nu știam aproape nimic despre asta, dar doctorul Stone nu s-a dovedit genul de om care să se lase împiedicat de o asemenea confesiune. Până la urmă, aș fi putut la fel de bine să-i spun și că săpăturile în gorgane erau singura mea formă de relaxare – rezultatul ar fi fost același. A tras aer în piept și s-a lansat într-o cuvântare. În cuvintele lui s-au revărsat, unele peste altele, gorgane alungite, gorgane rotunde, epoca de piatră, epoca bronzului, paleoliticul, neoliticul, monumente celtice și cromlehuri. Nu mi-a rămas altceva de făcut decât să dau din cap a încuviințare și să încerc să par că înțelegem – deși această din urmă dorință s-a dovedit, poate, cam prea optimistă. Doctorul Stone îi dădea înainte. E un bărbat mic de statură, cu capul rotund și chel, cu chipul rotofei și rozaliu, care privește în jur, cu ochii mari, dindărătul unor ochelari foarte groși. N-am cunoscut niciodată în viață un om care să aibă nevoie de atât de puțină încurajare pentru a-și da pe față entuziasmul. A trecut în revistă toate argumentele pro și contra teoriei sale preferate – pe care, că veni vorba, nu am izbutit s-o înțeleg – și mi-a povestit în amănunt ce divergențe de opinie avusese cu colonelul Protheroe.

— Încăpățânat ca un catâr. Nu renunța cu nici un preț la ideile lui, mi-a spus doctorul, cu multă pasiune. Da, da, știu că a murit și că despre morți nu trebuie să vorbești de rău. Dar moartea nu schimbă nimic. A fost exact așa cum v-am spus mai devreme. Citise și el ceva cărți și, pe motivul ăsta, se considera un mare știutor – și asta de față cu cineva care a studiat problema o viață întreagă. Toată viața, domnule Clement, mi-am dedicat-o muncii. Toată viața...

De entuziasmat ce era, începuse să se bâlbâie. Gladys Cram l-a adus cu picioarele pe pământ, cu o singură frază, scurtă și la obiect:

— Dacă nu sunteți atent, o să pierdeți trenul.

— Oh! A exclamat omulețul și s-a întrerupt în plin discurs, scoțându-și ceasul din buzunar. Vai de mine și de mine! Deja fără un sfert? Nu se poate!

— După ce vă luați cu vorba, niciodată nu mai știți cât e ceasul. Ce v-ați face fără mine, zău că nu știu.

— Chiar așa, draga mea, chiar așa, a răspuns el, mângâind-o cu afecțiune pe umăr. E o fată minunată, domnule Clement. Nu uită niciodată nimic. Mă consider foarte norocos că am găsit-o.

— Ei, haideți, domnule doctor..., a spus domnișoara în chestiune. Mă răsfățați, zău așa.

Fără voia mea, mi-a trecut prin minte că mă aflu deja în situația de a oferi informații care să întărească cea de-a doua școală de gândire din sat – cea care prevedea pentru viitorul doctorului Stone și al domnișoarei Cram o căsătorie legitimă. În felul ei, m-am gândit eu atunci, domnișoara Cram era o tânără foarte pricepută.

— Cred că ar fi timpul să plecați, a spus ea.

— Da, da, nu mai pot întârzia, a încuviințat doctorul, dispărând în camera vecină și întorcându-se cu o valiză în mână.

— Ne părăsiți? Am întrebat, oarecum surprins.

— Dau o fugă până la oraș, numai vreo două zile, mi-a explicat. Măine trec s-o văd pe mama – e o femeie în vârstă, înțelegeți – și luni am ceva treburi cu avocații. Marți mă

întorc. Că veni vorba, presupun că moartea colonelului Protheroe nu va schimba nimic în privința muncii mele – la înțelegerile privitoare la gorgan mă refer. Credeți că doamna Protheroe o să aibă ceva de obiectat?

— N-aș crede.

Ascultându-l, mă întrebam cine avea, la urma urmei, să ia deciziile cu privire la ce se întâmpla la Old Hall. Nu era cu totul exclus ca Protheroe să-i fi lăsat casa lui Lettice. M-am gândit că ar fi fost interesant de știut ce conținea testamentul colonelului.

— Mari necazuri în familie, după o moarte..., a intervenit domnișoara Cram, cu un soi de încântare morbidă în glas. Așa niște certuri se iscă uneori, de nici nu v-ar veni să credeți.

— Ei, de-acum chiar că trebuie să fug, a spus doctorul Stone, încercând în zadar să ridice și valiza, și un sul de pânză, și o umbrelă mare și incomodă. Nu vă deranjați, nu vă deranjați, a protestat când i-am sărit în ajutor. Mă descurc perfect. Precis o să fie cineva jos să mă ajute.

Numai că jos nu se vedea nici urmă de hamal și nici de altcineva. Am bănuir că erau undeva unde se tratau pe cheltuiala ziariștilor. Timpul ne presa, așa că am apucat-o împreună spre gară, doctorul Stone cu valiza, eu cu pânza și umbrela. În timp ce mergeam, în ritm rapid, doctorul emitea remarci intermitente, printre gâfâieli.

— Sunteți prea amabil, zău așa... Nu voiam... Să vă deranjez... Sper să nu pierd... Trenul... Gladys e o fată minunată... Chiar minunată... E așa de bună din fire... N-a fost prea... Fericită acasă, mă tem... Are o inimă de copil... Nici mai mult nici mai puțin... O inimă de copil, vă asigur... În ciuda diferenței de vârstă... Avem multe în comun... Tocmai când am dat colțul spre gară, am trecut pe lângă căsuța lui Lawrence Redding, aflată într-un loc izolat, fără vreo altă casă alături. Am observat doi tineri cu priviri agere care stăteau în fața ușii de la intrare și încă vreo doi care trăgeau cu ochiul prin geamuri. Era o zi foarte plină pentru oamenii din presă.

— Simpatice tânărul Redding, am spus în treacăt, ca să văd

ce-avea să-mi răspundă însoțitorul meu, numai că, în momentul acela, el își pierduse suflul de tot, așa că-i venea greu să mai vorbească; până la urmă mi-a răspuns, cu un singur cuvânt de-abia rostit, așa că a trebuit să-i cer să-l repete.

— Periculos..., a îngăimat el.

— Periculos?

— Foarte periculos... Fetele nevinovate... Nu știu multe despre viață... se lasă amăgite de un individ... ca ăsta... Care mereu se învârte pe lângă femeii... Nu-i a bună...

Din asta, am dedus că singurul tânăr din sat nu trecuse neobservat de dulcea Gladys.

— Vai de mine și de mine! A exclamat doctorul Stone. Trenul!

Ajunseserăm destul de aproape de gară, așa că am luat-o la fugă. Trenul venit de la Londra era deja la peron, iar cel cu care pleca spre oraș tocmai intra în gară.

La ghișeu de bilete ne-am izbit de un tânăr foarte spilcuit. L-am recunoscut pe nepotul lui Miss Marple, care tocmai sosise. Pesemne că nu e genul de om căruia să-i faci plăcere să se izbească alții de el – se mândrește cu grația sa și cu atitudinea relaxată și desprinsă de cele lumești și nu încapă îndoială că un asemenea impact nu este câtuși de puțin favorabil mersului grațios. El s-a împleticit pe picioare, eu mi-am cerut scuze în grabă și așa am intrat în gară. Doctorul Stone s-a urcat în tren. I-am înmânat și bagajele, exact în clipa în care trenul s-a cutremurat, ca trezit din letargie, și a pornit. După ce i-am făcut puțin cu mâna, am apucat-o pe drumul de întoarcere. Raymond West plecase, dar l-am întâlnit în schimb pe farmacistul nostru, binecuvântat cu numele de Cherubim, care tocmai mergea spre sat, și m-am alăturat lui.

— Mai, mai să-l scape, a început el. Ei, domnule Clement, cum a mers ancheta?

I-am spus care fusese verdictul.

— A, deci așa. M-am gândit eu că asta avea să fie concluzia. Și doctorul Stone unde pleacă?

I-am povestit ce aflatam mai devreme.

— Noroc că nu a pierdut trenul. Deși, cu ruta asta, nu se știe niciodată. Ascultați-mă pe mine, domnule Clement, e strigător la cer. Rușinos, așa cred eu. Trenul cu care am venit a întârziat zece minute – și asta azi, sâmbătă, când nu e deloc aglomerație. Miercuri, însă... Nu, joi... Da, joi a fost – îmi aduc aminte că era în ziua cu crima, pentru că am avut de gând să scriu o plângere foarte dură și s-o trimit companiei, dar veștile despre crimă m-au făcut să uit... Da, joia trecută am fost la o întâlnire a Societății Farmaciștilor. Cât credeți că a întârziat ăsta de 6.50? Jumătate de oră! Exact jumătate de oră. Ce ziceți de asta? Hai, la zece minute, nu mă plâng. Dar dacă trenul ajunge la șapte și douăzeci, n-ai cum să fii acasă înainte de șapte și jumătate. Păi atunci, de ce-i mai zic trenul de 6.50, asta vreau să întreb!

— Chiar așa, am încuviințat, după care, dorind să scap de monologul lui, m-am îndepărtat, sub pretextul că aveam să-i spun ceva lui Lawrence Redding, pe care-l observasem apropiindu-se, pe cealaltă parte a drumului.

Capitolul XIX

— Ce bine că v-am întâlnit, mi-a spus Lawrence. Haideți să intrăm la mine.

Ajunși la porțița mică și simplă, am apucat-o pe aleea care ducea la intrare, iar el a scos o cheie din buzunar și a deschis.

— Văd că ai început să ții ușa încuiată, am remarcat.

— Mda, a răspuns el, cu un râs cam amar. Numai că-i cam târziu acum, după ce faptul s-a consumat, cam așa s-ar zice. Știți, padre, a continuat, ținând ușa deschisă și poftindu-mă să intru, e ceva în povestea asta care nu-mi place. Aduce prea mult cu... Nu știu cum să spun... cu o treabă făcută din interior. Era cineva care știa de pistolul meu... Așadar, criminalul, cine-o fi fost, trebuie să fi trecut cândva pe la mine pe-acasă. Cine știe dacă n-am și băut ceva împreună.

— Nu-i obligatoriu, l-am contrazis eu. Pesemne că toată lumea din St. Mary Mead știe precis unde-ți ții periuța și ce fel de praf de curățat dinții folosești.

— Nu văd de ce i-ar interesa toate astea.

— Nici eu, am răspuns, și totuși așa e. Dacă te decizi să-ți

schimbi crema de bărbierit, satul va avea un nou subiect de conversație.

— Pesemne că duc mare lipsă de știri.

— Așa e. Aici nu se întâmplă mai niciodată ceva ieșit din comun.

— Și totuși, acum s-a întâmplat. Și ce mai poveste...

Am încuviințat.

— Bine, dar cine le povestește despre toate astea, la urma urmei? Despre crema de bărbierit și alte cele?

— Cred că bătrâna doamnă Archer.

— Uscătura aia? Din câte îmi dau seama, e cam slabă de minte.

— Nici vorbă, i-am explicat, ăsta-i deghizamentul săracilor. Se refugiază în spatele unei măști de prostie. Dacă cercetezi mai bine, ai să descoperi că bătrâna nu-i nici pe departe așa. Că veni vorba, am observat că acum pare foarte convinsă că pistolul era la locul său joi la prânz. Ce s-o fi întâmplat, de s-a hotărât așa de brusc?

— Habar n-am.

— Și crezi că e așa cum spune?

— Nici asta nu știu. Nu obișnuiesc să-mi trec în revistă obiectele din casă în fiecare zi.

Mi-am plimbat privirile prin sufrageria micuță. Toate rafturile și mesele erau încărcate cu diverse obiecte. Lawrence trăia înconjurat de o dezordine specifică artiștilor, care pe mine, unul, m-ar fi înnebunit.

— Câteodată mi-e destul de greu să găsesc ceea ce caut, a spus el, observându-mi privirea. Pe de altă parte, totul este la îndemână. Nu-i nimic ascuns prin cotloane.

— Aici îți dau dreptate fără rezerve, am spus. Dar poate că ar fi fost mai bine ca, pentru pistol cel puțin, să găsești vreun cotlon.

— Să știți că m-am așteptat să aud așa ceva, din partea judecătorului de instrucție. Judecătorii ăștia își dau mereu aere de mari știutori. Mă așteptam să fiu dojenit, sau cum Dumnezeu se zice.

— Că veni vorba, am întrebat, era încărcat?

Lawrence a scuturat din cap.

— Chiar așa de neprevăzător nu sunt. Nu era încărcat, numai că alături era o cutie cu cartușe.

— Din câte am auzit, când a fost recuperat, butoiașul era plin și se trăsesese un singur foc dintre cele șase.

Lawrence a făcut semn că așa era.

— Dar cine să fi fost cel care-a tras? Ce să spun, domnule, acum nu mă plâng, dar dacă adevăratul ucigaș nu este descoperit, o să fiu bănuț de crimă până la sfârșitul zilelor.

— Nu spune asta, băiete.

— Ba chiar așa va fi.

Și cu asta a tăcut, căzând pe gânduri. Până la urmă totuși, și-a revenit și mi-a zis:

— Mai bine să vă povestesc cum m-am descurcat aseară. Să știți că bătrâna Miss Marple chiar se pricepe...

— Da, și cred că pe motivul ăsta nici nu e foarte agreată de ceilalți.

Lawrence a început să-mi spună povestea. După sfatul lui Miss Marple, se dusese la Old Hall unde, cu ajutorul lui Anne, avusese o discuție cu una dintre fetele în casă. Începutul îl făcuse Anne, care nu spusese decât:

— Rose, domnul Redding vrea să-ți pună câteva întrebări.

Și apoi plecase din cameră. Lawrence se simțea, din câte mi-a povestit, destul de stingherit. Rose, o fată drăguță de douăzeci și cinci de ani, îl privea fix, cu niște ochi limpezi, făcându-l să fie cam nesigur pe el.

— E vorba... E vorba de moartea colonelului.

— Da, domnule.

— Vezi tu, e foarte important pentru mine să aflu adevărul.

— Da, domnule.

— Am senzația că ar putea exista... Că poate cineva... Că... Că s-ar fi putut întâmpla vreun incident care...

Ajuns aici, Lawrence avusese impresia că încercarea lui nu era prea glorioasă, și o blestemase din tot sufletul pe Miss Marple și sfaturile ei.

— Și mă întrebam dacă nu m-ai putea ajuta cumva.

— Da, domnule? Răspunsese Rose, fără să-și schimbe

purtarea, rămânând așadar politicoasă și dornică să fie de ajutor, dar și cu totul neinteresată, ca o slujnică perfectă.

— Ei, la dracu' cu toate, spusese Lawrence, adică voi, servitorii, nu ați vorbit deloc despre ce s-a petrecut?

Această nouă cale de atac reușise s-o facă pe Rose să se fâstâcească oarecum. Calmul ei imperturbabil se sfărâmasese.

— Noi între noi, domnule?

— Da, în salonul vostru, sau în dormitorul menajerei, sau în cămăruța valetului, sau unde vă adunați voi să discutați. Trebuie să aveți voi un astfel de loc.

Rose dăduse vagi semne că era pe punctul să chicotească, iar Lawrence se simțise încurajat.

— Uite ce-i, Rose, tu ești o fată foarte drăguță și sunt convins că trebuie să înțelegi ce simt. Nu vreau să fiu spânzurat. Nu l-am omorât pe stăpânul tău, numai că multă lume așa crede. Nu mă poți ajuta cumva?

Îmi imaginez că, ajuns în acest punct, Lawrence trebuie să fi arătat extrem de atrăgător, cu capul său frumos dat pe spate și cu ochii aprinși și albaștri, de irlandez, așa că Rose se înmuiase și capitulase.

— Of, domnule, măcar dacă vreunul dintre noi ar putea să vă ajute cumva. Nimeni nu crede că ați fi fost dumneavoastră, domnule. Credeți-mă.

— Știu, fată dragă, dar asta n-o să mă ajute în problemele cu poliția.

— Poliția! Răspunsese Rose, scuturând din cap. Să știți de la mine, domnule, că noi nu avem o părere prea bună despre inspectorul ăla, Slack, sau cum l-o fi chemând. Zău așa, poliția...

— O fi, numai că nu uita că ei au foarte multă putere. Uite ce-i, Rose, ai zis că o să te străduiești să mă ajuți. Nu știu de ce, dar am impresia că există încă multe lucruri pe care nu le-am aflat. De exemplu, doamna care-a venit să discute cu colonelul Protheroe în seara de dinaintea crimei.

— Doamna Lestrage?

— Da, doamna Lestrage. Mă tot gândesc că vizita asta a ei e cam ciudată.

— Da, chiar așa, domnule, așa am zis și noi.

— Zău?

— A venit așa târziu, seara. Și a întrebat numai de colonel. Și cred că știți că se spun tot felul de lucruri despre ea – fiindcă nimeni nu știe precis de unde vine. Și doamna Simmons – adică menajera, domnule – ne-a spus că după părerea ei femeia asta e soi rău. Dar după ce-am auzit ce ne-a spus Gladdie, cum să zic, nu știu ce să mai cred.

— Și ce-a spus Gladdie?

— A, nimica, domnule. Numai că... Vorbeam și noi, știți. Simțind că i se ascundea ceva, Lawrence îi aruncase o privire piezișă.

— Tare-aș vrea să aflu despre ce-a vorbit ea cu colonelul Protheroe.

— Da, domnule.

— Și cred că tu știi, Rose.

— Eu? O, nu, domnule. Zău că nu. De unde să știu?

— Haide, Rose, ai spus că mă ajuți. Dacă s-a întâmplat să auzi ceva, orice... Poate nu ți se pare important, dar cine știe... Ți-aș fi așa de recunoscător. La urma urmei, nu-i ceva ieșit din comun. Oricine poate să audă ceva din conversația altuia... Așa, din întâmplare.

— Dar eu n-am auzit nimic, domnule, zău că nu.

— Atunci înseamnă că a auzit altcineva, replicase Lawrence pe dată.

— Păi, domnule...

— Hai, Rose, spune-mi.

— Nu știu ce-ar zice Gladdie, tare mi-e teamă că...

— Ba ar zice să-mi spui. Că veni vorba, cine-i această Gladdie?

— E fata de la bucătărie, domnule. Uitați cum a fost, ea tocmai ieșise să vorbească ceva cu un prieten și tocmai trecea pe la fereastră... pe la fereastra biroului... Și stăpânul era acolo cu doamna. Și firește că vorbea foarte tare, cum făcea stăpânul întotdeauna. Și, firește că... Fiind un pic curioasă... Adică...

— E foarte firesc, spusese Lawrence. Asta-i în firea lucrurilor.

N-ai cum să nu stai să ascuți puțin.

— Da, dar să știți că nu a spus nimănui... Numai mie. Și amândouă am fost de acord că e ceva foarte ciudat. Dar Gladdie nu putea să spună nimic, știți dumneavoastră, pentru că dacă s-ar afla că ieșise ca să se vadă cu... cu un prieten... Cum să spun eu, ar fi avut o groază de neazuri cu doamna Pratt, adică bucătăreasa, domnule. Dar sunt sigură că dumneavoastră v-ar spune totul, domnule, cu dragă inimă.

— Păi și pot să mă duc la bucătărie să vorbesc cu ea?

Auzind această propunere, Rose se îngrozise.

— Vai, nu, domnule, așa ceva nu se poate. Oricum, Gladdie e o fată foarte nevriceasă.

Până la urmă, reușiseră să ajungă la un acord, după multe discuții cu privire la dificultățile care erau de întâmpinat. Se pusese la cale o întâlnire secretă în grădină, în dreptul aleii cu tufișuri. Acolo, la momentul stabilit, Lawrence o întâlnise în cele din urmă pe sensibila Gladdie, care, după spusele lui, aducea mai mult cu un iepure speriat decât cu o ființă omenească. În primele zece minute nu făcuse altceva decât să încerce s-o liniștească, în timp ce Gladys, tremurând din toate încheieturile, se plânga că nu poate face ceva de soiul ăsta, că n-ar fi trebuit, că nu credea că Rose avea s-o trădeze așa, că oricum nu avusese nici o intenție rea, zău că nu, și că avea să dea de mari neazuri dacă povestea ajungea la urechile doamnei Pratt. Lawrence o consolase, îi spusese vorbe mângâitoare, îi dăduse tot felul de argumente... Și, până la urmă, Gladys se lăsase convinsă să spună tot.

— Dar numai dacă îmi promiteți că rămâne între noi, domnule.

— Sigur că da.

— Și n-o să fiu chemată și acuzată la tribunal?

— Niciodată.

— Și n-o să-i spuneți stăpânei?

— Nici o vorbuliță.

— Dacă ajunge ceva la urechile doamnei Pratt...

— N-o să ajungă. Hai, Gladys, spune-mi.

— Dar sunteți sigur că nu e nimic rău în asta?

— Sigur că da. Cândva ai să te simți mulțumită de tine însăși, pentru că m-ai salvat de la spânzurătoare.

Gladys scosese un țipăt ușor.

— Oh, da, domnule, așa ceva n-aș vrea să se întâmple. Păi, mare lucru n-am auzit eu... Și a fost numai o întâmplare, cum zice lumea...

— Înțeleg perfect.

— Numai că era clar că stăpânul era foarte, foarte furios. „După atâția ani – așa spunea – îndrăznești să vii încoace... E o rușine.” Pe urmă, n-am auzit ce i-a răspuns doamna, dar după ceva timp el a zis: „Nici vorbă de așa ceva. Nu accept”. Și nu-mi amintesc chiar totul, dar părea că sunt la cuțite, ea îi cerea să facă nu știu ce și el nu voia. „Faptul că ai venit încoace e o rușine”, asta am auzit. Și încă ceva: „N-ai s-o întâlnești niciodată. Îți interzic”. Și asta m-a făcut să ciulesc urechile. Părea că doamna voia să-i spună câte ceva doamnei Protheroe, iar el se cam temea de asta. Și m-am gândit în sinea mea: „Ei, ia uite și la stăpânul. Un om așa de pretentios și, la urma urmei, poate că nici el nu-i chiar ușă de biserică. Ca să vezi!” După care i-am spus prietenului meu că toți bărbații sunt la fel. El, desigur, a zis că nu-i așa. S-a și certat cu mine pe tema asta, dar a recunoscut că era uimit să audă așa ceva de colonelul Protheroe, epitrop al bisericii și toate cele, omul care strângea donații și care citea lecțiile de duminică. „Ei, uite, i-am spus,ăștia sunt adesea cei mai răi din toți.” Că asta am auzit eu de la mama, și încă de multe ori.

Gladdie se opri din vorbă, cu respirația tăiată, iar Lawrence, cu mult tact, încercase s-o aducă din nou la subiectul discuției pe care-o auzise.

— Și altceva nu ai mai auzit?

— Păi, domnule, îmi vine greu să-mi amintesc exact, că parcă se tot repetau. O dată sau de două ori stăpânul a spus: „Nu cred”. Așa, pur și simplu. „Orice-ar spune Haydock, eu nu cred”.

— Așa a zis, deci? „Orice-ar spune Haydock”?

— Da. Și a spus că totul era pus la cale.

— Și pe doamnă nu ai auzit-o deloc vorbind?

— Numai pe la sfârșit. Pesemne că se ridicase și se apropiase de fereastră. Și am auzit ce-a zis și mi-a înghețat sângele în vine, zău așa. N-o să uit niciodată. „Cine știe, până mâine-seară pe vremea asta, poate mori”, așa a zis. Și cu un glas așa de rău și de amar. De cum am auzit veștile, știți ce i-am zis lui Rose? „Ei, poftim!” – asta i-am zis. „Ei, poftim!”

Lawrence căzuse pe gânduri. Mai întâi de toate, se întreba cât de mult preț putea fi pus pe povestea lui Gladys. O fi avut ea un sâmbure de adevăr, dar bănuia că fusese multă înfrumusețată și transformată, în timpul scurs de la crimă. Ultima remarcă, îndeosebi, nu-i se părea demnă de crezare. Era cu puțință să fi fost adăugată în urma descoperirii crimei. După ce-i mulțumise lui Gladys și o recompensase substanțial, asigurând-o că escapada ei nu avea să ajungă la urechile doamnei Pratt, plecase de la Old Hall cu mintea plină de gânduri. Ceva era limpede. Întâlnirea dintre doamna Lestrage și colonelul Protheroe nu fusese una pașnică, iar el nu avea nici o intenție de a-i povesti soției sale despre ce se discutasese. M-am gândit la povestea lui Miss Marple – cu epitropul care întreținea două familii. Oare și povestea noastră era la fel? Și mai mult m-a mirat faptul că fusese pomenit Haydock. El ce legătură să fi avut? La urma urmei, el o salvase pe doamna Lestrage atunci când ar fi trebuit să depună mărturie la anchetă, și se străduise din răspuțeri să o apere de poliție. Cât de departe era dispus să meargă cu protecția pe care i-o oferea? Dacă ar fi bănuț-o de crimă... ar fi încercat în continuare s-o apere?

Doamna Lestrage era o femeie ciudată... Avea un soi de farmec foarte puternic, care te atrăgea ca un magnet. Nici mie nu-mi venea câtuși de puțin să fac vreo legătură între ea și crimă. În adâncul sufletului meu, ceva îmi spunea: „Nu poate fi ea!” Dar de ce?

Și atunci un drăcușor ascuns în mintea mea a răspuns: „Pentru că e o femeie foarte frumoasă și atrăgătoare. Uite de-asta!”

Cum ar spune Miss Marple, firea omenească este la fel în întreaga lume.

Capitolul XX

Când am ajuns îndărăt la vicariat, am nimerit drept în mijlocul unei crize domestice. Griselda mi-a ieșit înainte în vestibul și, cu lacrimi în ochi, m-a tras după ea în salonaș.

— Pleacă, pleacă.

— Cine pleacă?

— Mary. Ne-a dat preavizul.

Oricât m-aș fi străduit, vestea nu mi se părea nici pe departe tragică.

— Ei, am răspuns, atunci va trebui să găsim altă fată în casă.

Mi se părea un lucru de foarte mult bun-simț. Dacă un servitor pleacă, angajezi altul. N-am reușit să înțeleg privirea încărcată de reproșuri pe care mi-a aruncat-o Griselda.

— Len... Nu ai pic de inimă. Pur și simplu nu-ți pasă!

Nu-mi prea păsa. La drept vorbind, mă simțeam aproape ușurat la gândul că se terminase cu budincile arse și cu legumele nefierte.

— Acum va trebui să caut o fată și, după ce o găsesc, s-o instruiesc, a continuat Griselda, plângându-și de milă cu vocea tremurată.

— Adică Mary e instruită? Am întrebat.

— Sigur că e!

— Presupun, am replicat, că s-a găsit cineva s-o audă când ne vorbea frumos cu „domnule”, „doamnă” și, pe dată, ne-a și furat-o, considerând-o un chilipir. Nu pot spune decât că va fi o mare dezamăgire.

— Nu-i vorba de asta, m-a contrazis Griselda. Nimeni n-o vrea. Ar fi și culmea s-o vrea cineva. Dar are și ea sentimentele ei și acum s-a supărat pentru că Lettice Protheroe i-a spus că nu a șters praful așa cum trebuia.

Se întâmplă adesea ca Griselda să spună lucruri surprinzătoare, dar de data aceea am fost atât de uimit încât am cerut să aflu mai multe. Mi se părea cel mai puțin probabil lucru din lume ca Lettice Protheroe să-și dea într-atât de tare în petic încât să intervină în treburile noastre gospodărești și să ne critice fata în casă pentru că nu-și făcuse treaba. Era

ceva cu totul „nelețiian”, și chiar așa m-am și exprimat.

— Păi nu înțeleg, am spus, ce are praful nostru de-a face cu Lettice Protheroe.

— Absolut nimic, mi-a răspuns soția mea. Tocmai de-asta mi se pare că totul e o mare prostie. Te rog, du-te să vorbești cu Mary. E în bucătărie.

Nu aveam nici o poftă să vorbesc cu Mary despre asta, dar Griselda, care e o persoană foarte energică și ageră, mai că nu m-a împins prin ușa batantă care dă în bucătărie, înainte să am timp să mă răzvrătesc. Mary era la chiuvetă, curățând cartofi.

— Hmm... Bună ziua, i-am spus, cu multă tulburare în glas.

Mary a ridicat ochii și a pufnit disprețuitoare, dar nu mi-a răspuns.

— Doamna Clement îmi spune că vrei să ne părăsești, am continuat.

La asta, Mary a binevoit să răspundă:

— Există chestii, a spus ea mohorâtă, pe care nici o fată nu poate fi obligată să le suporte.

— Vrei să-mi spui mai precis ce anume te-a supărat?

— Cum să nu, păi pot să vă spun în două vorbe (Aici cred eu că a exagerat destul de mult). Oamenii ăștia care vin să-și bage nasul când nu sunt atentă. Își bagă nasul peste tot. Ce-o interesează pe dumneaei, mă rog, de câte ori se șterge praful sau se face ordine în birou? Dacă dumneavoastră și stăpâna nu vă plângeți, nu e treaba nimănui altcuiva. Dacă dumneavoastră sunteți mulțumiți, asta contează. Eu așa zic.

Pe mine, unul, Mary nu m-a mulțumit niciodată. Mărturisesc că tânjesc de multă vreme după o cameră care praful să fie șters așa cum se cuvine și care să fie curățată în fiecare dimineață. Mary are obiceiul de a îndepărta cu palmele straturile cele mai evidente de praf de pe tăblia meselor, lucru care mie mi se pare cu totul nepotrivit. Cu toate astea, mi-am dat seama atunci că nu era momentul să menționez astfel de chestiuni colaterale.

— Am fost obligată să merg la anchetă, nu? Să stau acolo în picioare, în fața a doisprezece bărbați, eu care sunt o fată

respectabilă. Și cine știa ce întrebări aveau să-mi pună! Un lucru vă spun. N-am mai lucrat niciodată într-o casă unde să fi avut loc vreo crimă, și nici nu mai vreau.

— Sper să nu mai ai parte de așa ceva, i-am spus. Statistic vorbind, pare foarte puțin probabil.

— Nici cu oamenii legii nu mă împac eu. Și ăla era tot magistrat. O groază de oameni sărmani ajung la închisoare pentru că prind și ei câte un iepure – în timp ce el, cu fazanii lui și mai știu eu ce... Și-apoi, pe când nici măcar nu a fost îngropat așa cum se cuvine, fiică-sa asta vine înapoi să-mi spună că nu-mi fac bine treaba.

— Vrei să spui că domnișoara Protheroe a trecut pe aici?

— Am găsit-o când m-am întors de la Mistrețul Albastru. Era în birou și să vedeți ce-mi spune: „Ooo, cică am venit să-mi caut biroul... O pălărie mică, galbenă, pe care am lăsat-o mai deunăzi aici”. „Păi, răspund eu, n-am văzut nici o pălărie p-aici. Nu era aici când am făcut curat joi dimineață”, îi zic. La care ea: „Oh, cică, păi nici n-ai avea cum s-o vezi. Nu-ți ia prea mult să cureți o cameră, așa-i?” Și cu asta, își trece un deget pe policioara căminului și apoi îl ridică așa, să-l văd. Ca și cum aș fi avut timp într-o dimineață ca asta să dau toate bibelourile la o parte și-apoi să le pun la loc, când poliția abia aseară ne-a deschis camera. „Dacă domnul vicar și cu doamna sunt mulțumiți, asta contează, cred, domnișoară”, i-am zis. La care ea râde și, înainte să plece pe fereastră, cică: „Dar ești sigură că sunt mulțumiți?” Și asta e! Am și eu sentimente! Pentru dumneavoastră și pentru doamna mi-aș da și sufletul muncind. Când îmi cere dânsa să încerc cine știe ce fel nou și complicat, niciodată nu zic nu.

— Sunt convins că-i așa, am zis eu, cu glas dulce.

— Dar trebuie să fi auzit aia ceva, altfel n-ar fi zis ce-a zis. Și dacă nu vă sunt pe plac, atunci mai bine plec. Nu că mi-ar păsa de ce spune domnișoara Protheroe. Nu e prea iubită acolo, la Old Hall, ascultați-mă pe mine. Nici te rog, nici mulțumesc, și lasă toate aruncate în stânga și-n dreapta. Eu, una, n-aș da nici doi bani pe domnișoara Lettice Protheroe, chiar dacă domnul Dennis e așa de încântat de ea. Așa-s fetele

ca ea – tot timpul învârt bărbații pe degete.

În tot acest timp, Mary se ocupase să curețe punctele negre din cartofi cu atâta energie încât bucățelele zburau prin toată bucătăria, ca grindina. La un moment dat, una dintre ele m-a lovit în ochi, făcând ca discuția să se întrerupă pentru o perioadă.

— Nu crezi, i-am spus, în timp ce-mi tamponam ochiul cu batista, că te-ai cam grăbit să te superi fără să ai vreun motiv? Să știi, Mary, că stăpânei tale îi va părea tare rău să te piardă.

— N-am nimic cu stăpâna... Și nici cu dumneavoastră, domnule, că veni vorba.

— Ei, și atunci, nu crezi că te-ai comportat puțin cam prostește?

— Eram puțin tulburată, după toată povestea cu ancheta, a suspinat Mary. Și am și eu sentimente, ca toată lumea. Dar n-aș vrea să-i fac necazuri stăpânei.

— Atunci totul e în regulă, am spus.

Am ieșit din bucătărie și i-am găsit pe Griselda și Dennis așteptându-mă pe coridor.

— Ei? M-a întrebat Griselda.

— Rămâne, i-am spus și am oftat.

— Len, mi-a răspuns soția mea, zău că ai făcut un lucru tare bun!

Nu prea eram înclinat să-i dau dreptate. Nu mi se păruse un lucru așa bun. Cred cu tărie că nu există pe lumea asta servitor mai incapabil ca Mary. Orice schimbare, în opinia mea, ar fi fost spre bine. Pe de altă parte, îmi place s-o mulțumesc pe Griselda. I-am povestit toate amănuntele supărării lui Mary.

— Tipic pentru Lettice, a spus Dennis. Nu putea să-și fi lăsat aici bereta cea galbenă, pentru că o avea cu ea joi, la tenis.

— Mi se pare foarte probabil să fie așa, am răspuns.

— Niciodată nu știe unde-și lasă lucrurile, a continuat Dennis, cu un soi de mândrie afectuoasă și cu o undă de admirație în glas care mi se părea cu totul nepotrivită. Pierde zeci de lucruri în fiecare zi.

— O trăsătură extrem de atrăgătoare a firii ei, am comentat.

Dennis nu a sesizat ironia.

— Da, e o fată atrăgătoare, a spus el, oftând adânc. Primește o groază de cereri în căsătorie – chiar ea mi-a spus.

— Dacă asta se întâmplă aici, în zona noastră, pesemne că sunt propuneri neortodoxe, am replicat. Nu există nici un burlac prin împrejurimi.

— Există doctorul Stone, a spus Griselda, cu voioșie în glas.

— E adevărat că mai deunăzi a invitat-o să-i vadă gorganul, am recunoscut.

— Sigur că a invitat-o, a zis Griselda. Să știi, Len, că e cu adevărat atrăgătoare. Până și arheologii cărora le cade părul simt asta.

— Are mult S. A. {5}, a conchis, cu înțelepciune, Dennis.

Cu toate acestea, s-a observat că Lawrence Redding rămăsese complet imun la farmecul lui Lettice. Griselda ne-a explicat și motivul, cu aerul cuiva care știe foarte bine că are dreptate.

— Lawrence are și el foarte mult S. A. Felul ăsta de bărbați umblă mereu după... Cum să spun... După femeile de tip Quaker. Foarte retrase și închise în sine. Genul de femei pe care toată lumea le numește reci. Cred că Anne este singura femeie care l-ar putea păstra pe Lawrence. Nu cred că o să se plictisească vreodată unul de celălalt. Cu toate astea, cred că într-o anumită privință el s-a arătat destul de prostănac. S-a cam folosit de Lettice, înțelegeți ce vreau să spun. Cred că nici prin cap nu i-a trecut că ei i-ar păsa... Câteodată este un bărbat foarte modest... Dar am senzația că, până la urmă, ea a pus totul la inimă.

— Nu poate să-l sufere, a spus Dennis, foarte sigur pe el. Așa mi-a spus.

Griselda a întâmpinat această remarcă într-o tăcere compătimitoare, care m-a impresionat profund. M-am dus în birou. Intrând, mi s-a părut că mă copleșește o senzație destul de stranie și de înfricoșătoare. Știam însă că trebuia să trec peste asta. Dacă cedam, pesemne că n-aș mai fi izbutit niciodată să-mi folosesc biroul. Îngândurat, m-am dus lângă masa de scris. Acolo șezuse Protheroe, roșu la față, aprins, plin de indignare cum era de obicei și tot acolo, într-o clipă, fusese

doborât. Chiar în locul în care mă aflam eu se oprise un dușman... Și după aceea... Gata cu Protheroe. Iată și stiloul pe care-l ținuse cândva în mână.

Pe podea se vedea o pată întunecată, aproape ștersă. Covorașul fusese trimis la curățătorie, dar sângele se îmbibase. M-am cutremurat.

— Nu pot sta aici, am spus cu voce tare. Nu pot sta în camera asta.

Apoi, privirea mi-a fost atrasă de ceva – o licărire slabă, albastră. M-am aplecat și, între podea și piciorul mesei, am văzut un obiect micuț. L-am ridicat. Tocmai îl ținam în palmă și îl cercetam, când a intrat Griselda.

— Len, am uitat să-ți spun. Miss Marple ne-a invitat pe la ea în seara asta, după cină. Ca să-i distrăm nepotul. I-e teamă ca nu cumva să se plictisească. I-am spus că mergem.

— Foarte bine, draga mea.

— La ce te uiți?

— La nimic, am răspuns, închizând palma, apoi privindu-mi soția am continuat: Dacă nici tu nu reușești să-l distrezi pe domnișorul Raymond West, dragă, pesemne că-i un om foarte greu de mulțumit.

— Nu fi ridicol, Len, mi-a răspuns ea, făcându-se cam roșie la față.

După ce a plecat, mi-am desfăcut din nou palma. Aveam acolo un cercel albastru, cu un lapislazuli înconjurat de perle naturale. Era o bijuterie destul de neobișnuită, și știam foarte limpede unde o văzusem ultima dată.

Capitolul XXI

N-aș putea spune că am simțit vreodată o mare admirație pentru domnul Raymond West. Știu că lumea îl consideră un strălucit romancier și că a făcut ceva vâlvă și ca poet. Poeziile lui sunt scrise fără majuscule, ceea ce, pare-mi-se, este esența modernității artistice. Romanele sunt despre personaje nesuferite care au niște vieți extrem de plicticoase. Cât despre el, am observat, o privește cu afecțiune, cu superioritate și cu milă pe „mătușa Jane”, pe care, chiar și în prezența ei, o

numește „supraviețuitoare”. Ea îi ascultă discursurile cu un interes menit să-l flateze și chiar dacă, din când în când, în ochi i se aprinde o scânteie amuzată, sunt convins că el nu observă niciodată.

De cum a văzut-o pe Griselda, s-a lipit de ea cu o repeziciune de care soția mea ar fi putut fi mândră. Au început să discute despre teatrul modern, iar apoi despre stilurile moderne de decorațiuni interioare. Griselda pretinde că Raymond West este puțin ridicol, dar, din câte mi se pare, se lasă cu ușurință atrasă de vorbele lui. În timpul discuției mele (banale) cu Miss Marple, am tot auzit repetându-se o anumită expresie: „dumneata, cum ești îngropată aici...” Până la urmă, a început să mă irite, așa că, dintr-odată, i-am spus:

— Presupun că dumneata ne crezi foarte înapoiți pe noi, cei de-aici.

— St. Mary Mead, a răspuns Raymond West, cu un glas foarte autoritar, fluturându-și țigara prin aer, mi se pare o baltă cu apă stătută.

Și ne-a privit, pregătit să ne manifestăm dezaprobarea față de ceea ce auzisem. Cred că a fost puțin supărat să constate că nimeni nu părea iritat.

— Raymond, dragule, nu-i o comparație prea bună, a intervenit pe dată Miss Marple. Nu cred să existe ceva mai plin de viață decât o picătură de apă stătută, privită la microscop.

— Da... Există viață, de un anume fel, a recunoscut romancierul.

— La urma urmei, viața este la fel peste tot, nu? A spus Miss Marple.

— Așadar, mătușă Jane, te compari cu una dintre făpturile acelea care viețuiesc în bălțile cu apă stătută?

— Ah, dragul meu, mi-aduc aminte că și tu ai spus ceva de soiul ăsta în ultima ta carte.

Nici unui tânăr spiritual nu-i convine ca propriile cuvinte să fie citate ca argument împotriva unei idei pe care tocmai a emis-o. Nici Raymond West nu face excepție.

— Acolo era cu totul altceva, a răspuns el, ușor răstit.

— La urma urmei, viața e cam la fel peste tot, a continuat Miss Marple, cu glasul ei liniștit. Te naști, crești... Intri în legături cu alți oameni, dai piept cu tot felul de dificultăți, apoi vine căsătoria și apar alți copii...

— Și până la urmă și moartea, a completat Raymond West. Și nu e vorba întotdeauna de moarte fizică, ci, uneori, de o moarte vie.

— Că veni vorba de moarte, a intervenit Griselda. Știai că am avut parte de o crimă, chiar aici?

Scuturându-și țigara, Raymond West a alungat departe de el spectrul crimei.

— Crima e o treabă așa de grosolană, a spus el. Nu mă interesează câtuși de puțin.

Nu m-am lăsat înșelat de o asemenea declarație. Se spune că un îndrăgostit este agreeat de toată lumea – dacă înlocuim însă îndrăgostitul cu „o crimă”, obținem un adevăr încă și mai solid. Toată lumea este interesată de crime, inevitabil. Oamenii simpli ca mine și ca Griselda pot recunoaște asta, dar unul ca Raymond West trebuie să se pretindă plictisit... Măcar pentru primele cinci minute. Cu toate astea, Miss Marple și-a trădat nepotul, explicându-ne:

— Eu și Raymond numai despre asta am discutat la cină.

— Mă interesează foarte mult noutățile locale, s-a grăbit să adauge Raymond, zâmbind cu afecțiune și tolerant către Miss Marple.

— Și ai și dumneata o teorie, domnule West? A întrebat Griselda.

— Din punct de vedere logic, a răspuns el, fluturându-și din nou țigara, o singură persoană putea să-l fi omorât pe Protheroe.

— Da, cine? A insistat soția mea.

Îl ascultam cu toții cu cea mai mare atenție – un adevărat compliment.

— Vicarul, a spus Raymond, întinzând un deget acuzator în direcția mea.

Am rămas cu gura căscată.

— Firește, m-a asigurat el, știu că nu ați făcut-o

dumneavoastră. Viața nu e niciodată așa cum ar trebui să fie. Dar gândiți-vă ce dramatic... Și ce potrivit ar fi... Epitropul bisericii omorât în biroul vicarului chiar de către vicar. Minunat!

— Dar motivul? M-am interesat eu.

— Ei, da, asta e ceva interesat, a răspuns Raymond, ridicându-se și stingându-și țigara. Un complex de inferioritate, cred. Poate prea multe inhibiții. Mi-ar plăcea să scriu o poveste despre asta. Ceva foarte complicat. Săptămână după săptămână, an după an, cei doi s-au tot văzut – la adunările parohiale, la spectacolele corului de băieți, în biserică, strângând colectele, apoi aducându-le în altar. Și dintotdeauna unul l-a urât pe celălalt, dar și-a înăbușit sentimentele. E ceva necreștinesc, nu-și poate permite. Așa că totul mocnește și fierbe până ce, într-o zi...

Și a făcut un gest foarte explicit. Griselda s-a întors către mine.

— Te-ai simțit vreodată așa, Len?

— Niciodată, i-am răspuns cu sinceritate.

— Și totuși aud că acum câteva zile vă doreți ca el să nu mai existe pe lume, a comentat Miss Marple.

(Nenorocitul de Dennis! Dar era numai vina mea, firește, pentru că spusese așa ceva.) – Teamă mi-e că da, am recunoscut. A fost o vorbă foarte prostească, dar tocmai avusesem parte de o dimineață foarte neplăcută, din pricina lui.

— Mă simt dezamăgit, a spus Raymond West și a oftat. Asta, firește, pentru că dacă subconștientul dumneavoastră se pregătea cu adevărat să-l elimine pe colonel, nu v-ar fi îngăduit niciodată să faceți o asemenea remarcă. Uite așa, teoria mea se prăbușește. Pesemne că asta-i, de fapt, o crimă foarte banală... Un braconier răzbunător sau ceva de felul ăsta.

— Azi după-amiază a trecut domnișoara Cram să mă vadă, a spus Miss Marple. Am întâlnit-o în sat și am invitat-o să-mi vadă grădina.

— E pasionată de grădini? A întrebat Griselda.

— Nu prea cred, a răspuns Miss Marple, ușor amuzată. Dar e un pretext foarte bun pentru a sta de vorbă, nu crezi?

— Și cum vi s-a părut? A insistat Griselda. După părerea mea, nu e chiar așa soi rău cum o consideră toată lumea.

— Mi-a povestit tot felul de lucruri, din proprie inițiativă. Foarte, foarte multe lucruri, a răspuns Miss Marple. Despre ea, înțelegeți, și despre familia ei. Toți par să fie ori morți, ori plecați în India. Foarte trist. Că veni vorba, s-a dus să stea la Old Hall pentru sfârșitul de săptămână.

— Poftim?

— Da, se pare că doamna Protheroe a invitat-o, sau ea i-a sugerat doamnei Protheroe, nu prea știu cum a fost. S-a dus ca s-o ajute cu hârtiile – sunt foarte multe scrisori la care trebuie răspuns. A fost o întâmplare destul de fericită că doctorul Stone e plecat, iar ea nu are nimic de făcut. Ce agitație a mai fost și cu gorganul ăsta!

— Stone? A intervenit Raymond. E tipul ăla, arheologul?

— Da, e aici și sapă la un gorgan, pe pământul familiei Protheroe.

— E un om de mare ispravă, a spus Raymond. Foarte pasionat de munca lui. L-am întâlnit la o cină nu cu mult timp în urmă și am avut o discuție foarte interesantă. Trebuie să trec să-l văd.

— Din păcate, am afirmat, s-a dus să-și petreacă sfârșitul de săptămână la Londra. De fapt, v-ați și întâlnit, în după-amiaza asta, la gară.

— Știi că am dat peste dumneavoastră și că erați împreună cu un individ micuț și gras, cu ochelari.

— Da, el era doctorul Stone.

— Vai, domnule dragă... Nici vorbă să fie Stone.

— Nu era Stone?

— Nu era arheologul, în orice caz. Îl cunosc bine. Omul acela nu era Stone – nu seamănă absolut deloc.

Ne-am uitat unii la alții cu priviri uimite. Eu, unul, am privit-o mai ales pe Miss Marple.

— Ce nemaipomenit! Am exclamat.

— Valiza, a spus Miss Marple.

— Dar de ce? A întrebat și Griselda.

— Mi-aduce aminte de omul acela care a venit cândva și s-a tot plimbat pe-aici pretinzând că ar fi inspectorul de la gaze, a șoptit Miss Marple. A adunat ceva pradă până la urmă.

— Un impostor, a intervenit Raymond West. Uite ceva tare interesant.

— Întrebarea e dacă asta are de-a face cu crima, a zis Griselda.

— Nu neapărat, i-am răspuns. Dar... Și m-am uitat iarăși la Miss Marple.

— Asta, a decretat ea, este un Fapt Ciudat Alt Fapt Ciudat

— Da, am fost de acord, ridicându-mă. Și mi se pare mie că inspectorul trebuie să-l afle cât mai repede cu putință.

Capitolul XXII

După ce l-am prins la telefon, inspectorul Slack mi-a dat niște ordine foarte scurte și precise. Nu trebuia să „transpire” nimic, iar domnișoara Cram, mai mult ca oricine altcineva, nu trebuia alarmată. Între timp, prin vecinătatea gorganului avea să se organizeze o căutare a valizei cu pricina. Eu și Griselda ne-am întors acasă foarte entuziasmați de noile incidente, dar nu puteam vorbi prea multe de față cu Dennis, odată ce-i promiseserăm solemn inspectorului Slack să nu suflăm nici o vorbă nimănui. Oricum, Dennis era cufundat în propriile necazuri. A venit după mine în birou și a început să se joace cu diverse obiecte și să se foiască în loc, părând extrem de stânjenit de ceva.

— Ce s-a-ntâmplat, Dennis? L-am întrebat în cele din urmă.

— Unchiule Len, nu vreau să plec pe mare.

Am rămas uimit. Până atunci, băiatul se arătase foarte hotărât în privința carierei sale.

— Dar parcă erai foarte încântat de ideea asta.

— Eram, dar m-am răzgândit.

— Și ce-ai vrea să faci?

— Vreau să lucrez în finanțe.

Uimirea mea a crescut.

— Cum adică, în finanțe?

— Păi așa, pur și simplu. Vreau să mă apuc de afaceri.

— Dar, băiete dragă, sunt convins că felul ăsta de viață n-o să-ți placă, nici măcar dacă reușesc să-ți obțin o slujbă la o bancă. Numai că Dennis mi-a explicat că nu asta avea de gând. Nu voia să se angajeze la o bancă. I-am cerut atunci să-mi explice exact ce voia și bineînțeles, așa cum bănuisem, a reieșit că nu știa. Pentru el, „a lucra în finanțe” însemna, pur și simplu, să se îmbogățească repede, lucru care, din câte își imagina el cu optimismul tinereții, era absolut sigur odată ce „se apuca de afaceri”. Am încercat să-i scot din cap ideile acelea, cu toată blândețea posibilă.

— Și cum ai ajuns să te gândești la asta? L-am întrebat. Erai așa mulțumit la gândul de a pleca pe mare.

— Știu, unchiule Len, dar m-am gândit la mai multe lucruri. Cândva, o să vreau să mă însor și... Cum să spun, ca să iei o fată în căsătorie trebuie să fii bogat.

— Faptele demonstrează că teoria asta nu e corectă, am replicat.

— Știu, dar vorbesc de o fată adevărată. Adică una care e obișnuită cu anumite lucruri.

Era ceva foarte vag, dar m-am gândit că știam la ce se referea.

— Află de la mine, i-am spus cu bunăvoință, că nu toate fetele sunt ca Lettice Protheroe.

S-a aprins pe dată.

— Tare nedrepti mai sunteți cu ea! Ție nu-ți prea place, și nici Griseldei – spune că-i obositoare.

Din punctul de vedere al unei femei, Griselda are perfectă dreptate. Lettice chiar este obositoare. Cu toate astea, mi-am dat seama că un asemenea adjectiv nu putea fi pe placul unui băiat.

— Măcar dacă oamenii ar fi un pic mai înțelegători. Până și familia Hartley Napier o tot vorbește de rău, și încă într-un moment ca ăsta! Și numai pentru că a plecat cam devreme de la partida lor de tenis. Dacă se plictisea, la ce să mai stea? Mi se pare foarte frumos din partea ei că s-a dus.

— Da, mare favoare le-a făcut, am spus, dar Dennis nu a

bănuiră nici un fel de ironie la mijloc, fiind plin de îngrijorare și de mânie de dragul lui Lettice.

— Să știi că nu e câtuși de puțin egoistă. Uite – ca dovadă, m-a convins pe mine să mai rămân. Firește că voiam și eu să plec, dar ea nici n-a vrut să audă. A zis că ar fi prea nepoliticos pentru familia Napier. Așa că am mai stat vreun sfert de oră, numai de dragul ei.

Tinerii au niște păreri foarte curioase despre altruism.

— Și acum aud că Susan Hartley Napier spune peste tot pe unde se duce că Lettice nu știe să se poarte.

— În locul tău nu mi-aș face griji, i-am spus.

— Așa o fi, dar... Și aici s-a întrerupt o clipă. Eu... Eu aș face orice pentru Lettice.

— Nu mulți dintre noi pot face „orice” pentru altcineva, i-am replicat. Oricât de mult ne-am dori, nu avem puterea.

— La dracu’ cu viața asta! A exclamat Dennis.

Bietul băiat! Dragostea asta prostească și tinerească e o boală foarte grea. M-am abținut să-i țin vreunul dintre discursurile convenționale și, probabil, iritante care se rostesc în general în asemenea momente. În loc de asta, i-am spus noapte bună și m-am dus la culcare.

În dimineața următoare, când m-am întors de la slujba de ora opt, am găsit-o pe Griselda așezată la masă, cu micul dejun în față și cu un bilet desfăcut în mână. Era de la Anne Protheroe.

Dragă Griselda,

V-aș fi foarte recunoscătoare dacă tu și vicarul ați putea veni astăzi la prânz, dar fără să știe prea multă lume. S-a întâmplat ceva foarte ciudat, și aș vrea să-i cer sfatul domnului Clement.

Vă rog însă să nu pomeniți de asta când ajungeți, pentru că nu am povestit nimic nimănui.

Toată dragostea, a ta, cu multă afecțiune,

Anne Protheroe

— Firește că trebuie să mergem, a zis Griselda, iar eu am încuviințat. Mă întreb ce s-o fi întâmplat.

Nici eu nu aveam vreo idee.

— Știi ceva, i-am spus Griseldei, până la urmă nu cred că am ajuns încă la sfârșitul poveștii ăsteia.

— Ce vrei să spui? Că nu se termină până nu este cineva arestat?

— Nu, nu, am răspuns, nu asta. Vreau să spun că exista niște ramificații, niște urmări despre care nu știm nimic. Sunt o groază de lucruri de lămurit până să aflăm adevărul.

— Adică niște lucruri care nu contează prea mult, dar incomodează?

— Da, cred că ai înțeles foarte bine.

— Eu, unul, cred că ne agităm cu toții mult prea mult, a zis Dennis, servindu-se cu gem. Moartea lui moș Protheroe e un lucru foarte bun pentru toată lumea. Nimeni nu-l plăcea. Bine, știu că poliția trebuie să-și facă cercetările – că doar asta e treaba lor. Dar eu, unul, mai că aș spera să nu afle niciodată nimic. N-aș vrea să-l văd pe Slack promovat și plimbându-se peste tot umflat în pene de propria istețime.

Sunt și eu om. M-am simți înclinat să fiu de acord cu ce spusese despre promovarea lui Slack. Un om care izbuteste mereu să-i scoată din sărite pe ceilalți nu poate pretinde să fie prea iubit.

— Și doctorul Haydock e cam de părerea mea, a continuat Dennis. El, unul, n-ar da niciodată un criminal pe mâna justiției. A și zis asta.

Cam asta e problema cu teoriile lui Haydock, după părerea mea. Or fi ele solide, prin ele însele – nu am căderea să judec, dar în același timp lasă, asupra unor minți fragede și nu foarte profunde, o impresie pe care sunt convins că Haydock însuși nu ar dori s-o aibă.

Griselda a aruncat o privire pe fereastră și ne-a comunicat că erau niște reporteri prin grădină.

— Pesemne că iar fotografiază ferestrele biroului, a spus ea, oftând.

Avuseserăm destul de multe de suferit în direcția asta. Mai întâi – curiozitatea oamenilor fără ocupație din sat: cu toții veniseră să se uite cu gura căscată. Au urmat reporterii,

înarmați cu aparate de fotografiat, și iarăși oamenii din sat, ca să-i vadă pe reporteri. Până la urmă, trebuise să fie adus un polițist din Much Benham, care să stea de pază în fața ferestrei.

— Mă rog, am spus, mâine e înmormântarea și, după asta, sunt convins că toată agitația o să înceteze, Când am ajuns la Old Hall, am observat și pe acolo câțiva reporteri dând târcoale. M-au abordat cu diverse întrebări, la care am răspuns, invariabil, așa cum ajunseserăm cu toții la concluzia că era cel mai bine, cum că „nu aveam nimic de spus”.

Majordomul ne-a condus într-un salonaș, al cărui singur ocupant s-a dovedit a fi domnișoara Cram, aflată, din câte se părea, într-o foarte bună dispoziție.

— Ce surpriză, nu? A început ea, în timp ce dădeam mâna. Nu mi-ar fi trecut niciodată prin cap așa ceva, dar doamna Protheroe e foarte bună la suflet, nu credeți? Și, de bună seamă, pentru o fată nu puteți spune că e plăcut să locuiască la Mistrețul Albastru, singură, cu toți reporterii pe cap și alte cele. Unde mai pui că eu chiar mă pot face utilă – în astfel de momente, toată lumea are nevoie de un secretar, iar domnișoara Protheroe nu dă nici un pic de ajutor, nu credeți?

Am constatat, amuzat, că vechea animozitate îndreptată împotriva lui Lettice persista, deși tânăra devenise, între timp, o mare susținătoare a lui Anne. În același timp, m-am întrebat dacă povestea venirii ei acolo era chiar adevărată. Din vorbele ei reieșea că Anne avusese inițiativa, și totuși nu eram convins că era chiar așa. Se prea putea ca tocmai domnișoara Cram să fi pomenit prima dată cât îi era de neplăcut să locuiască la Mistrețul Albastru. Nu voiam să judec pe nimeni, dar nu eram chiar sigur că tânăra era sinceră până la capăt.

În clipa aceea, Anne Protheroe a intrat în cameră. Era îmbrăcată în negru, dar foarte discret, și avea în mână un ziar de duminică, pe care mi l-a înmănat, cu o privire tristă.

— N-am mai pățit niciodată așa ceva. E de-a dreptul groaznic, nu credeți? La anchetă, m-a abordat un reporter. Nu i-am spus altceva decât că eram foarte supărată și nu aveam nimic de declarat, iar el m-a întrebat dacă nu eram și foarte

dornică de a-l descoperi pe ucigașul soțului meu, la care am spus că da. După care m-a întrebat dacă bănuiam pe cineva și am spus nu. A insistat. Nu-i așa că părea să fie cineva care știa cum mergeau lucrurile în sat? Am răspuns că așa părea, firește. Și cu asta, gata. Și acum, ia uitați-vă!

În mijlocul paginii era o fotografie, care părea făcută cam cu zece ani înainte – cine știe de unde o obținuseră! Titlul era scris cu litere mari:

VĂDUVA DECLARĂ CĂ NU SE VA LĂSA PÂNĂ CE NU-L VA
DESCOPERI PE UCIGAȘUL BĂRBATULUI SĂU.

Doamna Protheroe, văduva bărbatului ucis, este convinsă că ucigașul este o persoană din sat. Are anumite bănuieli, dar nici o certitudine. Spune că este devastată de supărare, dar își afirmă încă o dată hotărârea de a-l descoperi pe criminal.

— Ce părere aveți, puteam să spun eu așa ceva? A întrebat Anne.

— Putea fi și mai rău, credeți-mă, am asigurat-o, înapoiindu-i ziarul.

— Oameni fără rușine, zău așa! A zis domnișoara Cram. Tare mi-ar plăcea să-l văd pe unul dintre ăștia încercând să se lege și de mine.

Am observat, în privirea Griseldei, o sclipire care spunea că, pesemne, declarația trebuia considerată mai sinceră decât era domnișoara Cram dispusă să lase să se înțeleagă.

Ni s-a anunțat că prânzul era servit, așa că ne-am dus în sufragerie. Lettice nu a apărut decât pe la jumătatea mesei. A venit plutind, ca de obicei, și s-a așezat în locul rămas liber, zâmbindu-i Griseldei și făcându-mi și mie un semn cu capul. Aveam anumite motive care m-au făcut s-o urmăresc cu multă atenție. Părea la fel de împrăștiată ca de obicei. Foarte drăguță, de asemenea – trebuie s-o recunosc cinstit. Tot nu purta doliu, în schimb era îmbrăcată într-o nuanță de verde-deschis care-i scotea în evidență tenul delicat.

După ce ne-am băut cafeaua, Anne a spus, fără să ridice glasul:

— Am câte ceva de vorbit cu domnul vicar. O să mergem

sus, în salonașul meu.

În sfârșit, aveam să aflu motivul pentru care fusesem chemat. M-am ridicat și am mers după ea, pe scări. Înainte să intre în salonaș, s-a oprit. Am dat să vorbesc, dar ea a întins mâna și m-a oprit. A rămas așa o vreme, ascultând, cu privirile ațintite jos, în coridor.

— Bun, se duc în grădină. Nu, nu intrați acolo. Putem urca direct.

Spre marea mea surpriză, m-a condus pe coridor în jos, până la capătul aripii în care ne aflam. Acolo, o scară îngustă cu aspect aproape improvizat, ducea la etajul de deasupra. Anne a început să urce, iar eu am urmat-o. Am ajuns într-un hol plin de praf, ea a deschis o ușă și m-a condus într-un pod mare, întunecos, care era evident folosit drept spațiu de depozitare. Erau acolo diverse cufere, mobilă veche, sfărâmată, câteva tablouri puse grămadă și o sumedenie de mărunțișuri de felul celor care se adună de-a lungul anilor. Uimirea mea era vădită, astfel că ea a surâs slab.

— Mai întâi de toate, trebuie să vă explic. În ultimele zile am dormit foarte prost. Astă-noapte, sau mai degrabă azi-dimineață, pe la trei, am fost sigură că aud pe cineva umblând prin casă. O vreme am stat să ascult, apoi, în cele din urmă, m-am ridicat și am venit să văd. Ieșind din dormitor, mi-am dat seama că zgomotele nu veneau de sus, ci de deasupra. Am venit până la piciorul scării pe care-am urcat acum, mi s-a părut iarăși că aud un zgomot și am întrebat dacă era cineva. Nu mi s-a răspuns, n-am mai auzit nimic, așa că am presupus că nervii îmi jucau feste și m-am culcat din nou. Cu toate astea, după ce s-a luminat, am venit înapoi – doar de curiozitate. Și ia uitați-vă ce-am găsit.

S-a aplecat și a întors un tablou care zăcea sprijinit de zid, cu spatele la noi. Luat prin surprindere, am oftat. Era limpede vorba de un portret în ulei, dar fața fusese sfâșiată și tăiată într-un chip sălbatic, încât ajunsese de nerecunoscut. Mai mult, era evident că tăieturile erau făcute de curând.

— Ce ciudățenie, am spus.

— Nu-i așa? Ce credeți, care o fi explicația?

Am clătinat din cap a neștiință.

— Îmi dă o impresie de sălbăticie care nu-mi place deloc, am afirmat. S-ar zice că a fost vorba de o criză de furie nebunească.

— Da, asta m-am gândit și eu.

— Al cui e portretul?

— N-am nici cea mai vagă idee. Nu l-am mai văzut niciodată. Toate lucrurile astea erau deja în pod când m-am căsătorit cu Lucius și am venit să locuiesc aici. Nu le-am cercetat niciodată și nici nu mi-a păsat de ele.

— Extrem de ciudat, am repetat.

M-am aplecat să cercetez și celelalte tablouri. Erau cam ceea ce mă și așteptam să găsesc – diverse peisaje câtuși de puțin excepționale, alte câteva uleiuri și niște reproduceri așezate în rame ieftine. Nu am mai găsit nimic care să ne fie de ajutor. Un cufăr mare, de modă veche, de felul celor care purtau numele de „arcă”, avea înscrise pe el inițialele E. P. Am ridicat capacul, dar era gol. În rest, în pod nu se mai afla absolut nimic interesant.

— Este realmente ceva ieșit din comun, am spus. N-are... N-are nici un sens.

— Da, a rostit Anne, și asta mă cam sperie.

Nu mai era nimic de văzut. Am coborât împreună în salonaș, iar ea a închis ușa.

— Credeți că ar trebui să iau vreo măsură? Să spun poliției? Am șovăit.

— Așa, la prima vedere, e greu de spus dacă...

— Dacă are sau nu de-a face cu crima, m-a completat Anne. Știu. De-asta îmi și vine atât de greu. La prima vedere, nu pare să existe nici o legătură.

— Nu, am spus, dar este, din nou, un Fapt Ciudat.

Am rămas amândoi tăcuți, adânciți în gânduri.

— Dacă-mi dați voie să vă întreb, ce-aveți de gând să faceți mai departe? Am întrebat zis în cele din urmă, iar ea a ridicat capul.

— Am să continui să locuiesc aici cel puțin încă șase luni! A spus sfidătoare. Nu prea vreau. Gândul de a locui aici îmi este

odios. Dar cred că nu am de ales, altfel oamenii vor spune că am fugit pentru că aveam conștiința încărcată.

— Oh, exagerați!

— Ba nu, chiar așa ar fi. Mai ales că..., a început ea, apoi a sovăit. Mai ales că, după ce trec șase luni, am de gând să mă căsătoresc cu Lawrence. Niciunul din noi nu mai vrea să aștepte, a completat, ridicând ochii și întâlnindu-mi privirea.

— Mă gândeam eu că așa se va întâmpla, am răspuns.

Dintr-odată și-a pierdut stăpânirea de sine și și-a îngropat capul în palme.

— Nici nu știți cât vă sunt de recunoscătoare. Nici nu știți. Ne luaserăm deja adio... El avea de gând să plece. Așa... Nu mă simt chiar distrusă la gândul morții lui Lucius. Dacă am fi avut vreun plan de a fugi împreună și atunci el ar fi murit... Acum ar fi groaznic. Dar dumneavoastră ne-ați făcut să vedem că ar fi fost o mare greșeală, și de-asta vă sunt recunoscătoare.

— Și eu sunt recunoscător, am spus, pe un ton grav.

— Cu toate astea, știți foarte bine cum va fi, a continuat Anne, ridicându-se. Dacă nu este descoperit adevăratul criminal, lumea va continua să creadă ca a fost Lawrence... Da, da, așa va fi. Mai ales când se va însura cu mine.

— Dragă doamnă Protheroe, dar mărturia lui Haydock a fost limpede...

— Ce le pasă oamenilor de mărturii? Nici măcar nu știu despre ce e vorba. Mărturiile medicilor nu înseamnă nimic pentru oamenii de rând. Mai există un motiv pentru care vreau să mai rămân aici, domnule Clement. Vreau să descopăr adevărul.

În timp ce vorbea, ochii îi scânteiau. A adăugat:

— De-asta i-am cerut fetei ăsteia să vină încoace.

— Domnișoarei Cram?

— Da.

— Deci chiar i-ați cerut, adică a fost ideea dumneavoastră?

— În întregime. Ei, la drept vorbind, și ea mi s-a plâns un pic. La anchetă – era acolo când am sosit. Dar i-am cerut special să vină.

— Că doar nu credeți, am exclamat, că tânăra asta cam

prostituță are ceva de-a face cu crima?

— E foarte ușori să pari nătâng, domnule Clement. Este unul dintre cele mai ușoare lucruri din lume.

— Deci credeți...?

— Nu, nu cred. Zău că nu. Cred însă că fata știe ceva, sau ar putea să știe ceva. Aveam de gând s-o studiez mai îndeaproape.

— Și chiar în noaptea în care a sosit aici, portretul a fost sfâșiat, am spus gânditor.

— Credeți că a fost ea? Dar de ce? Pare cu totul absurd și de-a dreptul imposibil.

— Și mie mi se pare absurd și imposibil ca soțul dumneavoastră să fi fost asasinat în biroul meu, am răspuns, pe un ton amar. Dar chiar așa a fost.

— Știu, a zis ea, punându-mi o mână pe braț. E groaznic pentru dumneavoastră, îmi dau seama, deși nu v-am spus nimic despre asta.

Am scos din buzunar cerceul albastru, de lăpislazuli, și i l-am arătat.

— E al dumneavoastră, nu?

— Ah, da, a răspuns ea, întinzând mâna după el, cu un zâmbet încântat. Unde l-ați găsit?

Dar nu am dat drumul cerceului să cadă în palma ei întinsă.

— V-ar deranja, am întrebat, dacă l-aș mai păstra puțin?

— Nu, deloc, a răspuns, pârând uimită și ușor curioasă, dar nu i-am dat nici o explicație; în loc de asta, am întrebat-o în ce situație se afla din punct de vedere financiar.

— E o întrebare destul de indiscretă și deplasată, am zis, dar credeți-mă că nu doresc să-mi bag nasul în treburile dumneavoastră.

— Nu mi se pare deloc deplasată. Dumneavoastră și Griselda sunteți cei mai buni prieteni pe care-i am aici. Și îmi place și bătrâna Miss Marple, e distractivă. Ca să vă răspund, Lucius avea destul de multă avere. A lăsat totul împărțit aproape egal între mine și Lettice. Old Hall îmi revine mie, dar Lettice are dreptul să aleagă îndeajuns de multe mobile pentru a umple o casă nu foarte mare și primește și o sumă separată strict

pentru a-și cumpăra o locuință, pentru ca nimeni să nu fie nedreptățit.

— Și ce intenții are, știți cumva?

Anne s-a strâmbat ușor, făcând un semn de neputință.

— Nu-mi spune nimic. Cred că va pleca de-aici cât se poate de repede. Nu mă place, așa a fost dintotdeauna. E și vina mea, pot spune, deși am încercat în permanență să mă comport bine. Totuși, cred că orice fată își detestă mama vitregă.

— Dar dumneavoastră ce sentimente aveți față de ea? Am întrebat-o direct.

Nu mi-a răspuns imediat, ceea ce m-a convins că aveam de-a face cu o femeie foarte cinstită.

— La început o plăceam, a spus. Era o fetiță foarte drăguță. Acum nu cred că mai am vreo afecțiune pentru ea. Nu știu de ce. Poate pentru că nici ea nu mă place, iar eu tânjesc să fiu plăcută de ceilalți, să știți.

— Cu toții suntem la fel, am zis, iar Anne Protheroe a zâmbit.

Mai aveam o singură misiune, și anume să discut ceva cu Lettice Protheroe, între patru ochi. Am izbutit s-o găsesc destul de ușor – era în salon, singură, Griselda și Gladys Cram fiind afară, în grădină. Am intrat după ea și am închis ușa.

— Lettice, i-am zis, vreau să-ți spun ceva.

Ea a ridicat privirea, fără prea mare interes.

— Da?

Mă gândisem dinainte ce aveam să-i spun. Am scos cerceul de lapislazuli și am întrebat-o, fără să ridic vocea:

— De ce ai lăsat asta în biroul meu?

O clipă, am văzut-o încordându-se. A fost o reacție aproape instantanee și și-a revenit atât de repede încât nici măcar eu nu mai puteam fi sigur că observasem într-adevăr ceva. Apoi, pe un ton detașat, a răspuns:

— N-am lăsat nimic în biroul dumneavoastră, niciodată. Nu-i al meu. E al lui Anne.

— Știi asta, am replicat.

— Și atunci de ce mă întrebați pe mine? Pesemne că Anne l-a

pierdut.

— Doamna Protheroe nu a fost în biroul meu decât o singură dată, după crimă, iar atunci era îmbrăcată în negru, ceea ce înseamnă că nu ar fi putut purta cercei albaștri.

— Atunci, a zis Lettice, înseamnă că trebuie să-l fi pierdut altă dată. Așa e logic, a adăugat.

— E foarte logic, am răspuns. Și-ți aduci cumva aminte când a purtat mama ta vitregă cerceii ăștia ultima dată?

— Oh..., a început ea, uitându-se la mine cu o privire uimită și încrezătoare. E foarte important?

— Ar putea fi, am afirmat.

— Să încerc să mă gândesc.

A rămas pe gânduri, încruntând din sprâncene. Nu am văzut-o niciodată pe Lettice Protheroe arătând mai fermecătoare decât în clipa aceea.

— Ah, da, a răspuns deodată. Îi avea... Îi avea cu ea joi. Acum îmi amintesc.

— Joi, am spus eu încet, a fost ziua crimei. În ziua aceea, doamna Protheroe s-a apropiat de fereastra biroului prin grădină, dar, dacă-ți aduci aminte ce-a declarat, nu a intrat.

— Și ăsta unde l-ați găsit?

— Căzuse sub masa de scris.

— Atunci, a replicat Lettice cu răceală, s-ar zice că nu a spus adevărul, nu-i așa?

— Ce vrei să spui? Că a intrat și s-a apropiat de masă?

— Păi așa pare, nu? Foarte senină, s-a uitat în ochii mei. Dacă vreți să știți, a continuat, calmă, eu n-am crezut niciodată că Anne spune adevărul.

— Da, Lettice, dar nici tu nu ești sinceră. O știi foarte bine.

— Cum adică? A întrebat, uimită.

— Vreau să spun că ultima dată când am văzut acest cercel era vineri dimineată, când am venit înapoi cu colonelul Melchett. Se afla pe masa de toaletă a mamei tale vitrege, împreună cu perechea lui. Chiar am umblat cu ei puțin.

— Oh! A exclamat ea, cu vocea tremurată, apoi, brusc, s-a aruncat în lături, pe brațul fotoliului, și a izbucnit în lacrimi.

Ședea prăbușită, cu părul ei scurt și blond aproape atingând

podeaua. Era o atitudine foarte ciudată – frumoasă și spontană. Am lăsat-o să suspine câteva minute, în tăcere, apoi i-am spus, cu foarte multă blândețe:

— De ce-ai făcut-o, Lettice?

— Ce anume? A izbucnit ea, ridicându-se și dându-și părul pe spate, cu gesturi sălbatice; arăta speriată – aproape îngrozită. Ce vreți să spuneți?

— Ce motive ai avut? Gelozia? Faptul că nu-ți place Anne?

— Oh, da, da..., a început să-mi răspundă, aranjându-și părul și părând să-și fi recăpătat brusc stăpânirea de sine. Da, puteți să-i spuneți și așa – gelozie. Niciodată nu mi-a plăcut Anne, din prima clipă când a venit aici să facă pe stăpâna. Eu am pus chestia aia blestemată sub masă. Am sperat să-i fac necazuri și aș fi reușit, dacă n-ați fi fost dumneavoastră așa un băgăcios, să vă jucați cu diverse obiecte de pe masa de toaletă a altuia. Oricum, nu e treaba unui cleric să ajute poliția.

A fost o izbucnire copilărească, meschină. Nu m-am supărat. De fapt, în clipa respectivă, chiar arăta a copil, și încă unul foarte nefericit. O asemenea încercare naivă de a se răzbuna pe Anne nu prea părea neapărat de luat în serios. I-am și spus-o și am adăugat că aveam de gând să înapoiez cerceul, fără să pomenesc împrejurările în care-l găsisem. Asta a părut să o emoționeze.

— E foarte frumos din partea dumneavoastră, mi-a spus; a tăcut o clipă apoi, întorcându-și fața și alegându-și clar cuvintele cu foarte multă atenție, a continuat: Domnule Clement, eu, în locul dumneavoastră, l-aș îndepărta pe Dennis de-aici cât mai repede. Cred... Cred că așa ar fi cel mai bine.

— Dennis? Am întrebat, ridicând dintr-o sprânceană, ușor uimit, dar și întrucâtva amuzat.

— Cred că ar fi mai bine, a repetat, apoi a adăugat, pe același ton încurcat: îmi pare rău de el. Nu credeam să... Oricum, îmi pare rău.

Și cu asta, s-a încheiat discuția.

Capitolul XXIII

În drum spre casă, i-am propus Griseldei să facem un ocol și

să trecem pe la gorgan. Eram nerăbdător să văd dacă poliția trecuse la treabă și dacă reușise să descopere ceva. Griselda însă avea treburi acasă, așa că am rămas singur în expediția mea. La conducerea operațiunii, l-am găsit pe agentul Hurst.

— Deocamdată nici un semn, domnule, mi-a raportat el. Și totuși e limpede că ăsta e singurul loc potrivit pentru o tainiță.

Cuvintele lui m-au lăsat cam uimit, pentru că nu vorbește prea limpede și, în loc de tainiță, înțelesesem „temniță”.

Aproape imediat însă, am înțeles ce voia de fapt să zică.

— Cu alte cuvinte, domnule, unde putea să meargă tânăra, prin pădure, pe cărarea asta? Duce la Old Hall sau aici, unde ne aflăm, și cam atât.

— Presupun că inspectorul Slack nu se va coborî până într-atât încât s-o întrebe direct pe tânăra domnișoară, am spus.

— Nu vrea să facă nici un pic de vâlvă, a zis Hurst. Orice i-ar scrie lui Stone și orice îi răspunde el ar putea să facă puțină lumină... Dar dacă află că suntem pe urmele ei, odată-și închide gura și gata.

„Gata” cu ce? Nu era foarte limpede, însă eu, unul, mă îndoiam că domnișoara Gladys Cram putea fi vreodată făcută să-și închidă cu totul gura, așa cum se spusese. Nu mă puteam gândi la ea altfel decât ca la o persoană înclinată să trăncăne fără încetare.

— Când dai peste un asemenea himpostor {6}, vrei să știi ce l-a făcut să devină himpostor, a spus agentul Hurst, pe un ton profesoral.

— Evident.

— Iar răspunsul urmează să fie găsit în gorganul ăsta de aci... Sau altfel ce căuta el să tot scormonească în pământ?

— Poate un *raison d'être* {7} ca să dea târcoale prin zonă, am sugerat, dar cele câteva cuvinte franțuzești s-au dovedit prea mult pentru agent; s-a răzbunat însă, pentru că nu reușise să înțeleagă, spunând cu răceală:

— ăsta-i punctul de vedere al unui amator.

— Una peste alta, n-ați găsit valiza, am zis.

— O s-o găsim, domnule. Nu vă îndoșiți.

— Nu-s așa de sigur, am continuat. M-am tot gândit. Miss

Marple a spus că n-a trecut prea multă vreme înainte ca fata să apară cu mâna goală. Înseamnă că n-ar fi avut timp să vină până aici și să se întoarcă.

— Nu puteți pune preț pe ce spun doamnele în vârstă. Când au văzut ceva ciudat și stau acolo, așteptând, cu sufletul la gură, timpul zboară pe lângă ele, de-a dreptul. Oricum, nici o doamnă nu știe mare lucru despre timp.

Mă întreb adesea de ce toată lumea este așa înclinată să generalizeze. Astfel de fraze sunt foarte rar adevărate, aproape niciodată, iar de cele mai multe ori sunt de-a dreptul aberante. Eu însumi nu prea am simțul timpului (de-asta îmi și țin ceasul înainte), în timp ce Miss Marple, pot să spun, îl are foarte ascuțit. Ceasul ei este foarte precis, iar ea sosește absolut punctuală cu orice ocazie. Cu toate astea, nu aveam de gând să mă contrazic cu agentul Hurst asupra acestui aspect. Mi-am luat la revedere, i-am urat noroc, și am pornit-o în drumul meu. Tocmai când mă apropiam de casă, mi-a venit o idee. Nu era rezultatul vreunui proces anterior, ci pur și simplu un gând care mi se formase în minte – o posibilă soluție a problemei. După cum am povestit mai înainte, atunci când cercetasem pentru prima oară poteca, în ziua de după crimă, găsisem tufișurile răscolite într-un anume loc. Crezusem atunci că totul fusese din cauza lui Lawrence, care făcea același lucru ca și mine.

Mi-am amintit însă că după aceea eu și el găsiserăm o altă urmă, foarte slab vizibilă, care se dovedise a fi drumul pe care o apucase inspectorul. Dacă mă gândeam bine, îmi aduceam aminte clar că prima urmă (a lui Lawrence) fusese mult mai clară decât a doua, ca și cum pe-acolo ar fi trecut mai multe persoane, și m-am gândit și că, pesemne, asta-i atrăsese și lui Lawrence atenția. Dacă primii care trecuseră pe acolo fuseseră cumva doctorul Stone sau domnișoara Cram?

Mi-am amintit, sau poate doar mi-am imaginat că-mi aminteam, că văzusem câteva crenguțe rupte ale căror frunze erau deja veștejite, ceea ce însemna că urma nu putea fi lăsată în după-amiaza în care căutaserăm noi.

Tocmai mă apropiam de locul cu pricina. L-am recunoscut cu

ușurință și am început, încă o dată, să-mi croiesc drum printre tufișuri. De data asta am observat și alte crenguțe, de curând rupte. Cineva trecuse pe aici, după mine și după Lawrence.

În scurtă vreme, am ajuns la locul în care-l întâlnisem pe Lawrence. Urma cea slabă însă trecea mai departe, așa că am continuat să mă țin după ea. Dintr-odată, am ajuns la un mic luminiș, unde se vedeau urme recente lăsate de o persoană strecurată pe acolo. Spun luminiș pentru că ierburile nu erau foarte abundente acolo, însă crengile copacilor se întâlneau deasupra capului meu și spațiul liber nu putea avea mai mult de câteva picioare în diametru. De partea opusă, ierburile se îndesau din nou și părea limpede că nimeni nu-și croise drum pe acolo în ultima vreme. Totuși, într-un anume loc, păreau ușor răscolite.

M-am apropiat și am ingenuncheat, dând tufișurile la o parte cu ambele mâini. Am fost răsplătit cu o străfulgerare maronie. Plin de însuflețire, mi-am vârât brațul printre crengi și, cu ceva greutate, am scos la lumină o valijoară brună. Mi-am permis o scurtă exclamație de triumf. Izbutisem. Deși tratat cu răceală și dispreț de agentul Hurst, avusesem dreptate în deducțiile mele. Fără îndoială, aceea era valiza ascunsă de domnișoara Cram. Am încercat s-o deschid, dar era încuiată.

Ridicându-mă, am observat și o bucată mică de cristal, închisă la culoare, care zăcea pe jos. Aproape fără să mă gândesc am ridicat-o și am vârât-o în buzunar, apoi, apucându-mi comoara de toartă, m-am întors pe potecă. Pe când tocmai săream gardul, ca să ajung la aleea din spatele caselor, un glas plin de agitație a răsunat, undeva în apropierea mea:

— Oh, domnule Clement! Ați găsit-o! Ce bine v-ați descurcat!

Gândindu-mă în sinea mea că Miss Marple este neîntrecută în arta de a observa fără a fi observată, mi-am ridicat comoara și am așezat-o pe garduțul care ne despărțea.

— Asta e, a spus Miss Marple. Aș recunoaște-o dintr-o mie.

Asta mi s-a părut o ușoară exagerare. Există un număr uriaș de valize ieftine, lucitoare, care toate arată identic. Nimeni nu putea recunoaște cu siguranță una pe care o văzuse de la o

asemenea distanță, la lumina lunii, dar mi-am dat seama că toată povestea valizei reprezenta o izbândă personală a lui Miss Marple, așa că era îndreptățită să exagereze puțin.

— Presupun că-i încuiată, nu, domnule Clement?

— Da, tocmai mă duceam s-o predau la poliție.

— Nu credeți că ar fi mai bine să telefonați?

Firește că era mai bine să telefonez. Dacă m-aș fi plimbat prin sat cu valiza în mână, m-aș fi ales probabil cu o groază de publicitate nedorită. Așa că am deschis porțița grădinii lui Miss Marple și am intrat în casă prin fereastra franțuzească, apoi, refugiat în salonaș și cu ușa închisă, mi-am comunicat veștile. Rezultatul a fost că inspectorul Slack ne-a anunțat că avea să vină în câteva clipite. A și sosit, într-o dispoziție foarte artăgoasă.

— Deci am găsit-o, da? A zis. Știți ce, domnule, n-ar mai trebui să țineți lucruri din astea pentru dumneavoastră. Dacă aveți vreun motiv să credeți că știți unde se afla ascuns articolul cu pricina, trebuia să le raportați asta autorităților în drept.

— A fost pur și simplu un accident, am spus. Mi-a venit o idee și cu asta, basta.

— Mda, n-aș prea crede. Sunt aproape trei sferturi de milă de pădure, iar dumneavoastră vă duceți direct la locul potrivit și puneți mâna pe ea.

I-aș fi putut explica inspectorului etapele raționamentului meu, dar reușise, ca de obicei, să mă scoată din sărite, așa că am tăcut.

— Ei? A continuat el, privind valiza cu dispreț și cu un soi de indiferență prefăcută. Ce-ar fi să ne uităm ce-i înăuntru?

Adusesese cu sine o sumedenie de chei și de sărmulițe. Lacătul nu i-a pus prea mari probleme. În câteva secunde, valiza era deschisă. Nu știu ce ne așteptam să găsim – pesemne ceva absolut senzațional. Însă primul lucru care ne-a sărit în ochi a fost o basma cadrilată, cam murdară. Inspectorul a ridicat-o. A apărut un pardesiu albastru-închis, cam jerpelit de atâta purtare. Apoi o șapcă dintr-o stofă cu pătrățele mici.

— Ce mai adunătură, a zis inspectorul.

După aceea, a venit rândul unei perechi de pantofi cu talpa aproape sfâșiată. La fundul valizei se afla un pachet ambalat în hârtie de ziar.

— Aici o fi cămașa pentru costumul cel bun, a comentat cu amărăciune inspectorul, sfâșiind ambalajul.

O clipă mai târziu, a rămas cu gura căscată de uimire, căci pachetul conținea câteva obiecte mici de argint, foarte fine, și un platou rotund din același metal. Miss Marple a scos o exclamație pătrunzătoare, recunoscându-le.

— Tacâmurile! Tacâmurile de argint ale colonelului Protheroe și tazza Carol al II-lea. Cine s-ar fi gândit la așa ceva!

Inspectorul se făcuse foarte roșu la față.

— Deci ăsta era clenciul, a mormăit el. Tâlăhărie. Dar nu-mi dau seama de ce nu mi s-a pomenit de lipsa ăstora.

— Poate că nu s-a descoperit încă, am sugerat. Presupun că asemenea lucruri valoroase nu sunt folosit zi de zi. Pesemne că erau ținute încuiate undeva, într-un seif.

— Trebuie să cercetez asta, a zis inspectorul. Mă duc de îndată la Old Hall. Deci de-asta a tulit-o doctorașul nostru. Din cauza poveștii cu crima și tot restul, s-a temut că o să-i descoperim activitățile. Era cu puțință să avem nevoie să-i percheziționăm camerele, așa că a pus-o pe față să ascundă astea în pădure, împreună cu un schimb de haine. Plănuia probabil să se întoarcă pe o cale ocolită și să plece cu ele, într-o noapte, în timp ce ea rămânea aici ca să nu dea naștere la bănuieli. Ei, este însă și o parte bună. Cu asta, a scăpat de bănuiala de crimă. N-a avut nimic de-a face cu ea. Jocul lui era cu totul altul.

A închis valiza la loc și a plecat, refuzând-o pe Miss Marple care-i oferea un pahar de sherry.

— Ei, cu asta am rezolvat una dintre probleme, am spus, cu un oftat. Slack are perfectă dreptate, nu există motive să-l suspectăm pe doctor de crimă. Totul se explică într-un mod foarte satisfăcător.

— Așa s-ar părea, a fost de acord Miss Marple. Deși nu putem fi absolut siguri niciodată, nu credeți?

— Păi, în primul rând, nu are nici un motiv, i-am atras eu atenția. A obținut ce voia și tocmai se pregătea să dispară.

— Mda.

Era limpede că nu era complet mulțumită, așa că am privit-o cu o oarecare curiozitate. S-a grăbit să-mi răspundă întrebărilor ogindite în privire, cu un soi de însuflețire și de regret:

— Nu mă îndoiesc că o să spun o mare prostie. Așa fac mereu. Dar mă întrebam ceva... Argintul ăsta e foarte valoros, nu-i așa?

— Mai deunăzi am auzit că o astfel de tazza s-a vândut cu peste o mie de lire, pare-mi-se.

— Și deci... Nu e vorba doar de valoarea metalului.

— Nu, e ceea ce s-ar putea numi valoare de colecție.

— Asta voiam să spun. Vânzarea unor astfel de lucruri ar putea să ia ceva timp și, chiar dacă ar fi până la urmă aranjată, nu ar putea fi făcută decât în taină. Cu alte cuvinte... Dacă jaful ar fi fost anunțat și dacă ar fi început o investigație, cum să spun, lucrurile astea nu mai puteau fi vândute deloc.

— Nu prea înțeleg ce vreți să spuneți, am replicat.

— Știu că nu explic prea bine, a continuat ea, din ce în ce mai încurcată și parcă scuzându-se. Dar mi se pare că... Că lucrurile astea nu puteau fi, pur și simplu, subtilizate, ca să zic așa. Singura cale potrivită era să le înlocuiască cu niște copii. Atunci era cu puțință ca jaful să nu fie descoperit decât după ceva vreme.

— O idee foarte ingenioasă, am spus.

— Ar fi singura cale de reușită, nu-i așa? Și dacă-i pe așa, atunci firește, așa cum spuneți, odată ce înlocuirea ar fi fost dusă la bun sfârșit, nu ar mai fi existat nici un motiv pentru asasinarea colonelului Protheroe – chiar dimpotrivă.

— Tocmai, am răspuns. Asta și spuneam.

— Da, dar mă întrebam... Firește că nu știu nimic sigur... Și colonelul Protheroe așa făcea mereu – vorbea mult despre lucrurile pe care avea de gând să le facă înainte să se apuce și, firește, uneori nu se mai apuca deloc, dar a zis la un moment dat...

— Da?

— A zis că avea de gând să-și evalueze toate bunurile – să aducă un om de la Londra pentru succesiune... Nu, asta se face când mori... Pentru asigurare. Cineva îi spusese că așa trebuia procedat. Vorbea mult despre asta și despre cât era de important. Firește, nu știi dacă luase într-adevăr vreo măsură, dar dacă luase...

— Înțeleg, am spus îngândurat.

— Firește, în clipa în care expertul dădea cu ochii de argintărie, descoperirea imediat totul, și atunci colonelul Protheroe și-ar fi amintit că-i arătase obiectele doctorului Stone... Mă întreb dacă tot atunci a și făcut-o... Iuțeală de mână, parcă așa se numește, nu? Mă rog, iar atunci buba s-ar fi spart, ca să folosesc o expresie învechită.

— Înțeleg ce spuneți, am răspuns. Cred că ar trebui să ne asigurăm.

Am folosit iarăși telefonul. În câteva clipe primisem legătura la Old Hall și vorbeam cu Anne Protheroe.

— Nu, nu-i ceva prea important. Inspectorul a ajuns? Ei, oricum să știți că o să vină. Doamnă Protheroe, puteți să-mi spuneți dacă lucrurile de la Old Hall au fost vreodată evaluate? Cum, cum?

Răspunsul primit a fost limpede și prompt i-am mulțumit am pus receptorul la loc și m-am întors către Miss Marple.

— E foarte limpede. Colonelul Protheroe luase măsuri pentru ca un om să sosească de la Londra mâine, luni, pentru o evaluare completă. Din pricina morții colonelului, chestiunea s-a amânat.

— Deci chiar exista un motiv, a spus încet Miss Marple.

— Un motiv, da. Dar asta-i tot. Nu uitați că, atunci când s-a tras, doctorul Stone tocmai se apropiase de ceilalți doi, sau trecea peste garduț ca să-i ajungă din urmă.

— Da, a rostit gânditoare Miss Marple. Și asta îl scoate din discuție.

Capitolul XXIV

M-am întors la vicariat și l-am găsit pe Hawes așteptându-mă

în birou. Se tot plimba în sus și în jos, foarte tulburat, iar când am intrat eu în cameră a sărit în sus de parcă l-ar fi împușcat cineva.

— Vă rog, iertați-mă, mi-a spus, ștergându-și fruntea de transpirație. De câțva timp, am nervii întinși la maximum.

— Dragul meu, i-am răspuns, crede-mă, trebuie să-ți iei o mică vacanță, altfel ai să cazi pur și simplu la pat și asta nu o pot îngădui.

— Nu-mi pot părăsi munca. Nu, așa ceva n-am să fac niciodată.

— Nu se pune problema așa. Ești bolnav. Sunt sigur că Haydock ar fi de acord cu mine.

— Haydock... Haydock. Ce fel de doctor mai e și ăsta? Un amărât de la țară care nu știe mare lucru.

— Mi se pare că ești nedrept cu el. Dintotdeauna a fost considerat un om foarte capabil în meseria sa.

— Of, da, poate. Da, așa o fi. Dar tot nu-mi place. Însă nu despre asta am venit să vă vorbesc. Voiam să vă rog, dacă sunteți amabil, să țineți dumneavoastră predica în seara asta, în locul meu. Nu mă simt în stare... Chiar nu cred că aș putea.

— Da, firește, am să țin eu slujba.

— Nu, nu, slujba o țin eu. Cu asta n-am nici o problemă, însă ideea de a mă urca în amvon, cu toate privirile acelea ațintite asupra mea... A închis ochii și a început să înghită în sec, foarte nervos. Mi-am dat atunci seama fără putință de tăgadă că era ceva foarte în neregulă cu el. De parcă și-ar fi dat seama ce gândeam, a deschis iar ochii și mi-a spus pe dată:

— Nu am nimic grav. Doar că mă doare capul... Am niște migrene îngrozitoare, cumplite. Vă rog, îmi puteți da un pahar cu apă?

— Firește.

M-am dus chiar eu să-i aduc de la robinet. La noi acasă, sunatul din clopoțel este o practică inutilă. Când i-am adus paharul, mi-a mulțumit, apoi a scos din buzunar o cutiuță de carton, din care a luat o cașetă pe care a înghițit-o.

— Un medicament pentru durerea de cap, mi-a explicat. M-am întrebat brusc dacă nu cumva Hawes devenise dependent

de droguri. Asta ar explica multe dintre ciudăţeniile lui.

— Sper că nu iei prea multe, i-am zis.

— Nu... Oh, nu, doctorul Haydock m-a prevenit să am grijă. Dar e minunat medicamentul. Îşi face efectul imediat.

Într-adevăr, părea deja mai calm şi mai stăpân pe el. S-a ridicat să plece.

— Deci o să Țineți dumneavoastră predica diseară, da? Vă mulțumesc din suflet, domnule.

— Cu mare plăcere. Şi insist să țin şi slujba. Dumneata du-te acasă şi odihneşte-te. Nu, nici nu vreau să aud altceva. Am încheiat discuția.

Mi-a mulțumit din nou, apoi, mutându-şi privirea de la mine la fereastra din spatele meu, m-a întrebat:

— Astăzi ați fost la Old Hall, nu-i așa, domnule?

— Da.

— Iertați-mă, dar... Ați fost cumva chemat acolo? M-am uitat uimit la el şi l-am văzut roşind.

— Îmi cer iertare, îmi cer iertare. Doar că... Mă întrebam dacă nu cumva s-a mai descoperit ceva, şi de-asta doamna Protheroe a trimis după dumneavoastră.

Nu aveam nici o intenție de a-i satisface curiozitatea.

— Voia să vorbească despre înmormântare şi despre alte probleme fără prea mare importanța, i-am spus.

— Oh, deci asta era tot. Înțeleg.

Nu am mai comentat nimic. El s-a mutat de pe un picior pe altul şi, în cele din urmă, mi-a spus:

— Domnul Redding a trecut să mă vadă aseară. Nu-mi dau seama de ce.

— Nu ți-a explicat?

— Mi-a spus doar că i-a venit, așa, o idee să-mi facă o vizită. Chipurile, se simțea cam singur seara. E prima dată când face așa ceva.

— Ei, se zice că e un om cu care e plăcut să-ți petreci timpul, am spus, zâmbindu-i.

— Nu înțeleg de ce vine pe la mine. Nu-mi place asta, a răspuns el, ascuțindu-şi glasul. Mi-a zis că o să mai treacă. Ce-o fi însemnând asta? Ce idee i-o fi intrat în cap?

— Ai vreun motiv să crezi că nu a fost sincer cu dumneata? L-am întrebat.

— Nu-mi place, a repetat Hawes cu încăpățănare. Eu, unul, nu i-am făcut niciodată probleme. N-am sugerat niciodată că ar fi fost vinovat, nici măcar când s-a autodenunțat. Am spus că mi se părea cu totul de neînțeles. Singurul pe care l-am bănuțit a fost Archer... Dar pe el, nu. Cu Archer e cu totul altă situație. E un ticălos, un om de nimic, fără frică de Dumnezeu. Un braconier bețiv.

— Nu crezi că ești puțin cam prea aspru? Am întrebat. La urma urmei, nu știm mare lucru despre el.

— Un braconier ordinar, care intră tot timpul la închisoare. E în stare de orice.

— Și chiar crezi că l-a împușcat pe colonelul Protheroe? M-am interesat, foarte curios să aflu.

Hawes evită mereu să răspundă cu da sau nu. Am observat asta de mai multe ori în ultima vreme.

— Nu credeți și dumneavoastră, domnule, că este singura soluție posibilă?

— Din câte știm deocamdată, am răspuns, nu există nici un fel de dovadă împotriva lui.

— Dar amenințările? A insistat Hawes plin de însuflețire. Nu uitați ce a spus.

Obosisem să tot aud de amenințările lui Archer. Din câte îmi puteam da seama, nu exista nici o dovadă clară că ar fi spus vreodată așa ceva.

— Era hotărât să se răzbune pe colonelul Protheroe. S-a amețit bine și apoi l-a împușcat.

— E pur și simplu o presupunere.

— Dar recunoașteți că e foarte probabil să fi fost așa?

— Nu, nu recunosc.

— Posibil, atunci?

— Posibil, da.

Hawes m-a privit pieziș.

— Și de ce nu credeți că ar fi probabil?

— Pentru că unui om ca Archer nu i-ar trece prin cap să împuște pe cineva cu pistolul. Nu-i o armă potrivită.

Hawes părea redus la tăcere de acest argument. Era limpede că nu la asta se așteptase.

— Chiar credeți că o asemenea obiecție stă în picioare? M-a întrebat neîncrezător.

— După părerea mea, este un argument foarte solid împotriva teoriei că Archer ar fi vinovatul, am spus.

Văzându-mă așa hotărât, Hawes n-a mai continuat. Mi-a mulțumit din nou și a plecat. Conducându-l la ușă, am văzut patru scrisori pe măsuta din hol. Toate aveau anumite lucruri în comun. Scrisul era evident feminin, pe toate plicurile se putea citi: „Prin curier. Urgent” și singura diferență pe care o puteam observa era că una era cu mult mai murdară decât celelalte. Aceste asemănări mi-au creat o senzație curioasă, ca și cum aș fi văzut nu dublu, ci cvadruplu. Mary a ieșit din bucătărie și m-a surprins cu privirea ațintită la ele.

— Au fost aduse începând de la prânz, mi-a spus ea, fără s-o fi întrebat. Cu toatele, în afară de una pe care am găsit-o în cutie.

I-am făcut un semn din cap, apoi am adunat scrisorile și le-am dus în birou. Prima suna așa:

Dragă domnule Clement,

Mi-a ajuns la cunoștință un fapt pe care cred că ar trebui să-l aflați și dumneavoastră. Este în legătură cu moartea sărmanului colonel Protheroe. V-aș fi foarte recunoscătoare dacă m-ați putea sfătui ce am de făcut – dacă să mă duc sau nu la poliție. De la moartea scumpului meu soț, m-am ferit cât am putut de mult să ies în evidență. Poate că ați avea timp să treceți pe la mine în după-amiaza aceasta.

A dumneavoastră sinceră,
Martha Price Ridley

Am deschis-o și pe a doua:

Dragă domnule Clement,

Sunt atât de tulburată – atât de preocupată în sinea mea – și

nu știu ce am de făcut. Mi-a ajuns la ureche ceva ce simt că ar putea fi important. Gândul de a avea de-a face cu poliția, în orice fel, mă îngrozește. Sunt foarte supărată și îngrijorată. Dragă domnule vicar, oare nu vă cer prea mult dacă vă rog să treceți câteva minute pe la mine și să mă ajutați să mă hotărâsc și să înțeleg ce-mi rămâne de făcut, în felul dumneavoastră minunat, așa cum faceți întotdeauna? Iertați-mă că vă supăr, A dumneavoastră foarte devotată,
Caroline Wetherby

Cât despre a treia scrisoare, am avut senzația că o puteam recita fără probleme, încă înainte de-a o deschide:
Dragă domnule Clement,

Mi-a ajuns la urechi ceva extrem de important. Cred că dumneavoastră ar trebui să fiți primul să aflați. Vă rog treceți pe la mine cândva în după-amiaza aceasta. Vă aștept.

Concisă și poruncitoarea epistolă era semnată „Amanda Hartnell”.

Am deschis-o și pe a patra. În viață, am avut marele noroc de a nu fi tulburat de prea multe scrisori anonime. Așa ceva este, după părerea mea, cea mai crudă și cea mai necinstită armă de luptă din câte există. Nici cea pe care o aveam în mână nu făcea excepție. Pretindea a fi fost scrisă de o persoană nu prea educată, dar erau câteva aspecte care mă făceau să mă îndoiesc de asta:

Dragă domnule Vicar,

Cred io că ar trebui să știți ce se Petrece. Doamna Dumneavoastră a fost văzută ieșind din căsuța lu domnu Redding pe furiș. Știți bine la ce mă referez. Țștia doi are un Clenci unul cu altul. Cred io că ar trebui să știți.

O bună prietenă

Am scos o mică exclamație de scârbă și, mototolind hârtia, am aruncat-o în căminul deschis, tocmai când Griselda intra

în cameră.

— Ce arunci așa, cu atâta dispreț? M-a întrebat.

— O mizerie, am zis.

Scoțând un chibrit din buzunar, l-am aprins și m-am aplecat. Totuși, Griselda a fost prea iute pentru mine. Înainte s-o fi putut opri, s-a aplecat și ea, a luat ghemotocul de hârtie și l-a desfăcut. A citit scrisoarea, a scos un oftat dezgustat și mi-a aruncat-o din nou, întorcându-se cu spatele. I-am dat foc și am privit-o arzând. Între timp, Griselda s-a îndepărtat puțin și a rămas lângă fereastră, privind în grădină.

— Len, mi-a spus ea fără să se întoarcă.

— Da, draga mea.

— Am ceva ce aș vrea să-ți spun. Da, să nu mă oprești, te rog, vreau să afli. Când... Când Lawrence Redding a venit înapoi, te-am făcut să crezi că îl cunoșteam deja, dar nu foarte bine. Nu-i adevărat. Îl cunoscusem... Destul de bine chiar. De fapt, înainte să te întâlnesc, fusesem îndrăgostită de el. Cred că așa pățesc multe persoane care-l întâlnesc pe Lawrence. La un moment dat eram... Eram topită după el, ca o proastă. Asta nu înseamnă că i-aș fi scris vreun bilet compromițător sau vreo altă idioțenie, așa cum se povestește în romane. Dar a fost o vreme când eram foarte atrasă de el.

— Și de ce nu mi-ai spus? Am întrebat-o.

— Of, de ce, de nece. Nu știu precis, doar că... Tu te porți ciudat în anumite privințe. Numai din pricina faptului că ești mult mai în vârstă ca mine, ai impresia că... Mă rog, că aș avea înclinația de a simpatiza alte persoane. M-am gândit atunci că, dacă ai fi aflat că eu și cu Lawrence am fost prieteni, ai fi devenit obositor.

— Te pricepi foarte bine să ascunzi anumite lucruri, am spus, amintindu-mi ce-mi zisese cu mai puțin de o săptămână în urmă, chiar în camera aceea, și felul natural și necăutat în care vorbea.

— Da, dintotdeauna am fost capabilă să țin secrete, într-un fel, îmi și place, a răspuns ea, cu un soi de bucurie copilărească în glas. Dar ce ți-am spus a fost foarte adevărat. Nu știam nimic de Anne și chiar mă întrebam ce-l făcea pe

Lawrence să se comporte atât de diferit, să nu... Să nu mă prea bage în seamă, de fapt. Nu prea sunt obișnuită cu asta.

S-a lăsat tăcerea.

— Len, sper că înțelegi..., a rostit Griselda, neliniștită.

— Da, i-am răspuns, înțeleg.

Dar oare chiar așa era?

Capitolul XXV

Impresia lăsată de scrisoarea anonimă era greu de uitat. Murdăria lasă întotdeauna urme. Cu toate acestea, am luat celelalte trei scrisori, am aruncat o privire la ceas și am pornit la drum. Eram foarte curios să aflu ce le putuse „ajunge la urechi” celor trei doamne în același timp. Mi se părea cert că trebuia să fie aceeași veste, deși urma să aflu în curând că ideile mele despre psihologie erau greșite.

Nu pot să pretind că aș fi ajuns prin apropierea secției de poliție din întâmplare. De fapt, drumul meu s-a abătut într-acolo aproape fără să-mi dau seama. Eram tare dornic să știu dacă inspectorul Slack se întorsese de la Old Hall. L-am găsit, într-adevăr, acolo, ba încă împreună cu domnișoara Cram. Frumoasa Gladys ședea într-un scaun la secție, foarte dezinvoltă, și nu voia cu nici un preț să recunoască faptul că ar fi dus valiza în pădure.

— Vă legați de mine numai pentru că una dintre scorpiile astea bătrâne și bârfitoare nu a avut nimic mai bun de făcut decât să privească toată noaptea pe fereastră. Aduceți-vă aminte că a mai greșit odată, atunci când a spus că m-ar fi văzut undeva la capătul potecii în după-amiaza crimei și, de vreme ce a văzut greșit atunci, pe lumină, cum credeți că m-ar fi putut recunoaște noaptea, în razele lunii? Mare ticăloșie, zău așa, ce fac doamnele astea în vârsta de pe-aici. Vorbesc vrute și nevrute, credeți-mă. Iar eu, sărmana de mine, dormeam buștean, complet nevinovată de nimic. Ar trebui să vă fie rușine tuturor să faceți așa ceva.

— Și dacă v-aș spune, domnișoară Cram, că menajera de la Mistrețul Albastru a identificat valiza și a declarat că-i a dumneavoastră?

— Dacă a zis așa ceva, înseamnă că s-a înșelat. Nu există nici un nume înscris pe ea. Aproape toată lumea are o valiză ca asta. Cât despre bietul doctor Stone, să-l acuzați că ar fi un tâlhar ordinar... El, cu atâtea titluri, cu atâtea inițiale scrise după semnătură...

— Așadar refuzați să ne dați explicații, domnișoară Cram?

— Nu-i vorba de refuz. Ați făcut o greșală, și dumneavoastră, și Marple aia, băgăcioasa. Nu mai scot nici un cuvânt dacă nu-mi vine avocatul. Și am de gând să plec de-aici chiar în clipa asta... Dacă nu cumva vreți să mă arestați.

Drept răspuns, inspectorul s-a ridicat și i-a deschis ușa, iar domnișoara Cram a plecat, scuturând disprețuitoare din cap.

— O ține așa întruna, a spus Slack, întorcându-se la locul său. Neagă totul. Firește, e posibil și ca bătrâna să se fi înșelat. Nici un juriu nu ar crede că poți recunoaște pe cineva, de la așa distanță, în lumina lunii. Am mai spus-o și o repet, bătrâna poate să se fi înșelat.

— E posibil, am răspuns, dar nu prea cred. În general, Miss Marple are dreptate în ceea ce spune. De-asta lumea n-o prea place.

— Așa zice și Hurst, a rânjit inspectorul. Doamne Dumnezeule, lumea din provincie...

— Cum a rămas cu argintul, domnule inspector?

— Totul pare a fi în ordine. Firește, asta înseamnă că unul din cele două seturi de obiecte trebuie să fie un fals. Există în Much Benham un individ foarte priceput, expert în argintăria veche. L-am sunat și am trimis o mașină după el. O să știm în scurtă vreme care-i care. Fie că tâlhăria se realizase deja, fie se plănuia. Oricum, nu-i prea mare diferență – în ceea ce ne privește, vreau să spun. Tâlhăria e un mărunțiș pe lângă crimă, iar ăștia doi nu au nimic de-a face cu povestea noastră. Poate că o să izbutim să punem mâna și pe el, cu ajutorul fetei – de-asta am lăsat-o să plece așa ușor.

— Mă și miram, i-am spus.

— Păcat de ce s-a-ntâmplat cu domnul Redding. Nu îți înțelegi prea des un om care să te ajute din proprie inițiativă.

— Așa o fi, am comentat, zâmbind slab.

— Femeile astea fac o groază de necazuri, a continuat inspectorul, moralizator, apoi a oftat și a vorbit din nou, reușind să mă ia oarecum prin surprindere: Mai există și Archer, firește.

— Ah, am spus, v-ați gândit și la el?

— Păi sigur, domnule, a fost primul pe listă. N-am avut nevoie să apară o scrisoare anonimă ca să mă pună pe calea cea bună.

— Scrisori anonime, deci, am replicat cu asprime. Vreți să spuneți că ați primit așa ceva?

— Nu-i nici o noutate în asta, domnule. Primim cel puțin o duzină pe zi. Da, sigur, cineva s-a gândit să ne pună pe urmele lui Archer. Ca și cum poliția nu ar fi în stare să-și poarte singură de grijă! Archer a fost bănuț de la bun început. Singura problemă este că are un alibi. Nu că ar conta, dar nu-mi vine ușor să trec peste asta.

— Cum adică, nu contează? Am întrebat.

— Păi, din câte reiese, a fost însoțit de niște amici toată după-amiaza. Cum am mai spus, nu contează prea mult. Oamenii de teapa lui Archer și a amicilor săi ar fi în stare să jure orice. Nu pot fi crezuți. Știm noi bine asta. Numai că lumea nu știe, iar jurații sunt aleși din rândul oamenilor simpli... Mare păcat. Aștia nu știu nimic și există toate șansele să creadă orice se declară în boxa martorilor, indiferent cine o spune. Unde mai pui că Archer însuși se jură pe toți sfinții că nu a făcut-o.

— Nu-i așa de amabil ca domnul Redding, am spus, zâmbind.

— Nu, asta nu, a răspuns inspectorul, pe un ton foarte firesc.

— Presupun că nu-i ceva ieșit din comun să ții cu orice preț să-ți scapi viața, am remarcat eu.

— Dacă v-aș povesti de toți criminalii care au scăpat de pedeapsă datorită sensibilității juraților, ați rămâne cu gura căscată, a spus morocănos inspectorul.

— Dar chiar credeți ca Archer ar fi vinovatul? Am întrebat.

Mi se păruse de la bun început curios că inspectorul Slack

părea să nu aibă absolut nici o părere personală despre crimă. Singurele aspecte pe care părea să le ia în considerare erau cât de greu, sau de ușor, putea să obțină o mărturisire semnată.

— Aș vrea să mai apară niște dovezi, mi-a mărturisit. O amprentă, o urmă de picior, sau măcar cineva care să-l fi văzut prin împrejurimi la momentul crimei. Nu pot să risc să-l arestez fără vreo bază. E adevărat că a fost văzut o dată sau de două ori dând târcoale casei domnului Redding, dar spune că era acolo ca să discute cu maică-sa. Iar asta e o femeie foarte respectabilă. Nu, una peste alta, eu înclin să cred că a fost cucoana. Dacă aș putea să obțin o dovadă că-l șantaja pe bătrân... Dar asta-i un caz în care nu poți obține nici o dovadă. Totul e numai deducție, deducție, deducție. Mare păcat că nu locuiește nici o doamnă nemăritată alături de dumneavoastră, domnule Clement. Pun pariu că ar fi văzut tot ce era de văzut.

Cuvintele acestea mi-au amintit de misiunea mea, așa că mi-am luat rămas-bun. Asta a fost cam singura ocazie în care l-am găsit pe inspector oarecum mai înclinat spre discuții.

Prima persoană pe care am vizitat-o a fost domnișoara Hartnell. Pesemne că tocmai se uita pe fereastră, așteptându-mă, pentru că înainte să am răgazul să sun la ușă, ea mi-a deschis, mi-a luat mâna și mi-a strâns-o tare și m-a tras înăuntru.

— Ce bine că ați venit. Haideți aici. E mai intim.

Am intrat într-o cămăruță minusculă, cam cât un coteț de găini. Domnișoara Hartnell a închis ușa, apoi, cu un aer foarte conspirativ, mi-a făcut semn să mă așez (erau numai trei scaune acolo). Mi-am dat seama că toată afacerea îi făcea o mare plăcere.

— Eu merg întotdeauna drept la țintă, a început, cu glasul ei jovial, deși ceva mai puțin răsunător ca de obicei, pentru că așa cerea situația. Știți cum merg lucrurile într-un sat ca al nostru.

— Din păcate, știu, i-am răspuns.

— Sunt foarte de acord cu ce spuneți. Nimeni nu urăște bârfa mai tare ca mine. Dar uitați cum stau lucrurile. Mi s-a părut a

fi de datoria mea să-i spun inspectorului de poliție că trecusem pe la doamna Lestrage în după-amiaza crimei și că nu era acasă. Nu m-am așteptat la cine știe recunoștință, pentru că-mi făcusem datoria. Am făcut-o pur și simplu. Nerecunoștința este primul lucru de care te lovești în viață, și ultimul. Ce să vă spun, nu mai departe decât ieri, nerușinata de doamnă Baker...

— Da, da, am întrerupt-o, nădăjduind să scap de tiradele ei obișnuite. Un lucru foarte trist, foarte trist. Dar ce spuneți?

— Oamenii din clasele de jos nu știu care le simt cei mai buni prieteni, a răspuns domnișoara Hartnell. De fiecare dată când trec pe la ea, îi spun o vorbă bună. Nu că mi-ar mulțumi vreodată.

— Îmi povesteți că i-ați spus inspectorului despre vizita dumneavoastră la doamna Lestrage, i-am șoptit.

— Exact... Și, că veni vorba, să știți că nu mi-a mulțumit. A spus că atunci când va avea nevoie de informații, va începe el însuși să întrebe. Nu chiar cu cuvintele astea, dar cam tot pe acolo. În zilele noastre, oamenii care se angajează la poliție sunt dintr-o categorie cu totul aparte.

— Foarte probabil, i-am răspuns. Dar parcă aveți ceva să-mi spuneți...

— De data asta m-am hotărât să nu-i suflu o vorbă acelui nenorocit de inspector. La urma urmei, clericii sunt niște domni adevărați... Cel puțin unii dintre ei, a adăugat.

Am înțeles din ce spunea că mă indusese și pe mine printre cei pe care-i aprecia.

— Dacă vă pot ajuta cu ceva..., am început.

— E vorba de o datorie civică, a spus domnișoara Hartnell, apoi a tăcut, plescăind din buze. N-aș fi vrut să trebuiască să rostesc așa ceva. Nu cred să fie cineva mai puțin înclinat spre asta decât mine. Dar datoria e datorie.

Am așteptat.

— Am fost lăsată să înțeleg, a continuat domnișoara Hartnell, aprinzându-se la față, că doamna Lestrage a afirmat că era acasă în tot timpul ăsta... Și că nu a răspuns la ușă pentru că... Mă rog, pentru că așa a vrut ea. Ce mai aere, ce

mai purtări... Am trecut pe la ea numai ca să-mi fac datoria, și vedeți cum mă tratează!

— A fost bolnavă, am spus eu cu blândețe.

— Bolnavă? Nu zău! Domnule Clement, parcă trăiți pe altă lume. Femeia aia e bine sănătoasă. Auziți și dumneavoastră, a fost prea bolnavă ca să se prezinte la anchetă! Certificat medical de la doctorul Haydock! Toată lumea știe că el joacă după cum îi cântă ea. Da, mă rog, unde rămăsesem?

Nu prea știam. Cu domnișoara Hartnell, e greu de precizat unde se termină povestirea și unde începe pledoaria.

— Ah, da, vorbeam despre vizita pe care i-am făcut-o în după-amiaza aceea. Ei bine, ce spune ea, că era în casă, e o mare minciună. Nu era, sunt convinsă.

— Cum de puteți să fiți așa convinsă?

Domnișoara Hartnell s-a făcut încă și mai roșie la față.

Dacă n-ar fi fost așa de vehementă, purtarea ei ar fi putut fi considerată o dovadă de stângeneală.

— Am bătut și am sunat, mi-a explicat. De două ori, dacă nu și de trei. Pe urmă, brusc, m-am gândit că poate soneria nu funcționa.

Am observat cu mulțumire că nu mă putea privi în ochi în timp ce-mi spunea toate astea. Toate casele de pe la noi sunt construite de aceleași persoane, iar soneriile instalate se aud foarte bine atunci când stai în prag, în fața ușii de la intrare. Și domnișoara Hartnell, și eu știam asta precis, dar pesemne că trebuia menținută o oarecare decență.

— Da, și? Am murmurat eu.

— N-am vrut să-mi las cartea de vizită, strecurând-o prin deschizătura pentru scrisori. Ar fi părut ceva grosolan și, oricâte s-ar spune despre mine, grosolană nu sunt.

A emis această stupefiantă declarație fără să clipească.

— Așa că mi-a venit în minte să ocolesc casa și să... bat în geam, a continuat, fără măcar să roșească. Am ocolit toată casa și m-am uitat pe toate ferestrele, dar nu era absolut nimeni acasă.

Am înțeles-o perfect. Profitând că toată lumea era plecată, domnișoara Hartnell își dăduse frâu liber curiozității și ocolise

casa, cercetând grădina și trăgând cu ochiul prin toate ferestrele, ca să vadă cât putea de mult din interioare. Mă alesese tocmai pe mine să aud ce avea de spus, crezând că aveam să mă dovedesc un ascultător binevoitor și mai îngăduitor decât cei de la poliție. Se presupune în general că un cleric trebuie să creadă tot ce-i mai bun despre enoriașii săi. Nu am comentat ce auzisem, ci am întrebat pur și simplu:

— Și cam cât era ceasul, domnișoară Hartnell?

— Din câte îmi amintesc, a răspuns ea, trebuie să fi fost aproape șase. După aceea am venit drept acasă și am ajuns pe la șase și zece, iar doamna Protheroe a sosit pe la șapte jumătate, lăsându-i pe doctorul Stone și pe domnul Redding afară. Am vorbit despre bulbi. Și când te gândești că la vremea aceea bietul colonel zăcea mort. Ce viață tristă!

— Da, uneori se întâmplă lucruri foarte neplăcute, am spus și m-am ridicat. Asta-i tot ce voiați să-mi povestiți?

— Da, dar m-am gândit că ar putea fi important.

— Ar putea fi, am încuviințat, apoi, refuzând să mă mai las atras în conversație, spre marea dezamăgire a domnișoarei Hartnell, mi-am luat la revedere.

Următoarea pe listă a fost domnișoara Wetherby, pe care am găsit-o într-o stare de agitație.

— Dragă domnule vicar, sunteți foarte, foarte amabil. Ați luat ceaiul? Chiar nu vreți? Să vă dau o pernă s-o puneți la spate? Ați fost foarte amabil să veniți așa de repede. Așa faceți mereu... Vă puneți la dispoziția celorlalți.

Și tot așa, a trecut ceva vreme până să ajungem la subiect, și chiar și acela a fost abordat pe căi foarte ocolite.

— Trebuie să mă credeți pe cuvânt că am aflat veștile astea de la cineva foarte de încredere.

În St. Mary Mead, sursele de încredere sunt, întotdeauna, servitorii altora.

— Nu puteți să-mi spuneți mai exact de la cine?

— Dragă domnule Clement, am promis să nu spun. Și dintotdeauna am crezut că promisiunile sunt ceva sfânt, a răspuns, cu multă solemnitate. Să zicem că mi-a șoptit o păsărică, nu vreți?

Tare îmi venea să spun: „Ei, prostia naibii”. Aproape că-mi doresc s-o fi făcut. Mi-ar fi plăcut să văd ce efect ar fi avut asta asupra domnișoarei Wetherby.

— Bun, și păsărică asta mi-a șoptit că a văzut o anume doamnă, al cărei nume n-o să-l pomenesc.

— Tot un fel de pasăre? Am întrebat.

Spre marea mea surpriză, domnișoara Wetherby a izbucnit în hohote puternice de râs și m-a bătut veselă pe braț, spunându-mi:

— Vai, domnule vicar, nu mai fiți așa răutăcios. După ce și-a revenit, a continuat: Da, o anume doamnă, și unde credeți că se ducea ea? A apucat-o pe drumul spre vicariat, dar înainte de asta s-a uitat în sus și în jos pe stradă într-un chip foarte straniu... ca să vadă dacă n-o observă cineva cunoscut, pare-mi-se.

— Și păsărica..., am spus, întrebător.

— Era în vizită la vânzătorul de pește. Sus, în camera de deasupra prăvăliei.

De-acum știu unde se duc servitoarele în zilele lor libere. Știu și că există un loc în care nu se duc niciodată, dacă au de ales... Să se plimbe sub cerul liber.

— Și asta se întâmpla, a continuat domnișoara Wetherby, aplecându-se spre mine cu un aer misterios, cu puțin înainte de șase.

— În ce zi?

Domnișoara Wetherby a scos un strigăt slab.

— Cum? În ziua crimei, desigur. Nu v-am spus?

— Am dedus-o, i-am răspuns. Și numele doamnei?

— Începe cu L, a spus domnișoara Wetherby, înclinând din cap de câteva ori.

Simțind că asta era tot ce avea să-mi spună, m-am ridicat

— O să faceți în așa fel încât poliția să nu mă interogheze, da? A spus domnișoara Wetherby, pe un ton jalnic, strângându-mi mâna cu ambele ale ei. Mereu mă feresc să ies în evidență. Gândiți-vă, cum ar fi să trebuiască să merg la tribunal, în picioare, în boxă...

— În cazurile speciale, am spus, martorilor li se îngăduie să

ia loc.

Apoi am fugit.

Mai rămăsese de vizitat doamna Price Ridley, care m-a pus la punct de la bun început.

— N-am de gând să mă las amestecată în treburile poliției, mi-a spus ea fermă, după ce-mi strânsese mâna cu răceală. Dar înțelegeți, pe de altă parte, că, după ce mi-a ajuns la cunoștință un fapt care necesită explicații, cred că ar trebui comunicat și autorităților.

— E vorba de doamna Lestrage? Am întrebat.

— Și de ce să fie vorba de ea? A replicat rece doamna Price Ridley.

Aici m-a cam pus în încurcătură.

— E o poveste foarte simplă, a continuat ea. Servitoarea mea, Clara, stătea în picioare lângă poartă. Ieșise puțin din casă, chipurile ca să ia puțin aer, zice ea. După părerea mea e foarte puțin probabil. Pesemne că se uita după băiatul vânzătorului de pește... Mă rog, băiat e un fel de-a spune. Un flăcăiandru cu nasul pe sus și fără rușine care crede că, dacă are șaptesprezece ani, își poate permite să facă glume cu toate fetele. Oricum, după cum spuneam, Clara stătea la poartă și a auzit un strănut.

— Da, am zis, așteptând să aud continuarea.

— Asta-i tot. A auzit pe cineva strănutând, ce nu înțelegeți? Și să nu cumva să-mi spuneți acum că nu mai sunt așa tânără cum eram pe vremuri, și că m-am înșelat, pentru că de fapt Clara a auzit asta, iar ea are numai nouăsprezece ani.

— Bine, am spus, dar ce-i așa ieșit din comun dacă a auzit pe cineva strănutând?

Doamna Price Ridley m-a privit cu mare milă, pesemne compătimindu-mă pentru lipsa capacităților deductive.

— Strănutul s-a auzit în ziua crimei, într-un moment când la dumneavoastră în casă nu era nimeni. Fără îndoială că ucigașul se ascundea în tufișuri, așteptând ocazia. Așa că omul pe care-l căutați trebuie să aibă o viroză.

— Sau să fie alergic la cine știe ce, am replicat. Dar, la urma urmei, doamnă Price Ridley, cred că soluția problemei este

foarte simplă. Fata noastră în casă, Mary, suferă de ceva timp de o răceală gravă. De fapt, modul în care își trage nasul ne-a pus nervii foarte tare la încercare în ultima vreme. Pesemne că ea a strănutat și atunci.

— Era un strănut de bărbat, m-a contrazis doamna Price Ridley, sigură pe sine. Unde mai pui că de la poarta noastră nu se putea auzi fata în casă, strănutând la dumneavoastră în bucătărie.

— Dar nici cineva aflat în birou, am spus. Sau, cel puțin, eu mă cam îndoiesc.

— V-am spus că omul putea fi ascuns prin tufișuri, a zis doamna Price Ridley. Fără îndoială că, atunci când Clara a intrat în casă, și-a făcut și el intrarea prin ușa din față.

— Da, firește, se poate, am spus, încercând să nu dau impresia că îi dădeam dreptate doar ca să o împac, dar pesemne că n-am reușit, pentru că, dintr-odată, doamna Price Ridley mi-a aruncat o privire aprigă.

— Sunt obișnuită ca lumea să nu mă asculte, dar aş putea să vă spun și că dacă lași o rachetă de tenis aruncată pe iarbă, fără husă, poți s-o strici de tot. Iar rachetele astea sunt foarte scumpe în ziua de azi.

Acest nou atac părea cu totul lipsit de legătură. M-a lăsat cu gura căscată.

— Dar poate că nu sunteți de acord cu mine, a spus doamna Price Ridley.

— Oh, ba da, de bună seamă.

— Mă bucur. Ei, cam asta am avut de spus și acum mă spăl pe mâini de toată povestea.

S-a lăsat pe spate și a închis ochii, ca o persoană care s-a săturat de viață. I-am mulțumit și mi-am luat rămas-bun. Ajuns afară, am îndrăznit s-o chestionez pe Clara în legătură cu declarația stăpânei sale.

— Chiar așa e domnule, am auzit pe cineva strănutând. Și nu a fost un strănut obișnuit... Nici pe departe.

Nimic din ceea ce are legătură cu o crimă nu este obișnuit. Împușcătura nu aducea cu o împușcătură obișnuită. Strănutul nu era un strănut obișnuit. Pesemne că era strănutul special al

ucigaşului. Am întrebat-o pe fată pe la ce oră se întâmplase asta, dar mi-a răspuns foarte vag: era între şase şi un sfert şi şase şi jumătate, din câte îşi amintea. Oricum „era înainte ca stăpâna să primească telefon şi să i se facă rău”. Am întrebat-o şi dacă auzise vreo împuşcătură, de orice fel. Mi-a răspuns că împuşcăturile o speriaseră de moarte. După aceea, n-am mai pus prea mare preţ pe declaraţiile ei.

Tocmai dădeam să intru pe poarta grădinii mele, când m-am hotărât să-i fac o vizită unui vechi prieten. Aruncând o privire la ceas, am văzut că mai aveam ceva timp înainte de slujba de seară. Am apucat-o pe drum spre casa lui Haydock, care a ieşit în prag să mă întâmpine. Am observat încă o dată cât de îngrijorat şi de zbuciumat părea. Toată povestea părea să-l fi îmbătrânit cu câţiva ani buni.

— Mă bucur să te văd, mi-a spus. Ce mai e nou?

I-am povestit ultimele incidente legate de Stone.

— Un tâlhar de mare clasă, a comentat el. Ei, asta explică multe. Citise el destule despre munca asta, dar din când în când îi mai scăpa câte ceva. Pesemne că Protheroe îl prinsese cu ocaua mică. Ți-aduci aminte ce s-au mai certat. Şi de fată ce crezi? E şi ea implicată?

— În privinţa asta nu e nimic sigur, am răspuns. Eu, unul, cred că nu. Nu prea are minte în cap, am adăugat.

— Ah, n-aş prea crede asta. Domnişoara Gladys Cram e destul de ageră. Un specimen foarte sănătos. Nu pare probabil să le facă necazuri colegilor mei de breaslă.

I-am povestit că eram îngrijorat în legătură cu Hawes şi că eram de părere că trebuia să-şi ia o vacanţă şi să se ducă undeva la odihnă. Când am spus asta, doctorul a devenit uşor evaziv. Răspunsul lui nu mi-a sunat cu totul sincer.

— Da, a zis, vorbind foarte lent. Presupun că aşa ar fi cel mai bine. Bietul om! Bietul om!

— Credeam că nu-ţi prea plăcea.

— Nu-mi place... Nu prea mult, în orice caz. Dar îmi pare rău de mulţi oameni care nu-mi sunt pe plac. Şi de Protheroe îmi pare rău, a adăugat, după câteva clipe de tăcere. Sărmanul de el... Nimeni nu-l prea agreea. Era prea plin de el, prea

mândru de rigoarea lui și prea de neclintit. Țsta-i un amestec greu de digerat. Așa a fost mereu – chiar și în tinerețe.

— Nu știam că l-ai cunoscut pe atunci.

— Oh, ba da. Pe când el trăia în Westmoreland, eu lucram undeva prin apropiere. A trecut mult de atunci, aproape douăzeci de ani.

Am oftat. Cu douăzeci de ani înainte, Griselda avea cinci ani. Timpul e ceva curios...

— Numai asta ai venit să-mi spui, Clement?

Am tresărit și am ridicat ochii spre el. Haydock mă privea scrutător.

— Mai e ceva, nu? A continuat.

Am făcut semn că da. Când venisem, nu eram sigur dacă să-i povestesc sau nu, dar atunci, pe moment, m-am hotărât.

Haydock mi-e simpatic – e unul dintre oamenii care-mi plac cel mai mult. E un om de mare ispravă în toate privințele. Mi s-a părut atunci că tot ce aveam să-i spun îi putea fi de folos, așa că i-am relatat discuțiile cu domnișoara Hartnell și cu domnișoara Wetherby. După ce mi-am terminat vorba, s-a lăsat o tăcere care a durat destul de mult.

— E adevărat, Clement, a zis el în cele din urmă. Am încercat s-o apăr pe doamna Lestrage de orice tulburare, cum am putut mai bine. De fapt și de drept, suntem prieteni vechi, dar ăsta nu e singurul motiv. Certificatul pe care l-am semnat nu a fost un pretext, așa cum au crezut cu toții. A făcut o scurtă pauză, apoi mi-a spus foarte serios: Rămâne între noi, Clement. Doamna Lestrage nu mai are mult.

— Poftim?

— E pe moarte. Îi mai dau cel mult o lună de trăit. Te mai miri acum că vreau s-o feresc de hărțuieli și interogatorii? Atunci, seara, când a apucat-o pe strada asta, a venit înapoi – aici, la mine.

— Nu mi-ai spus nimic despre asta până acum.

— Nu voiam să se iște vorbe. Nu obișnuiesc să primesc pacienți între șase și șapte și toată lumea știe asta. Dar poți să mă crezi pe cuvânt că aici a fost.

— Și totuși, când te-am chemat nu mai era. Adică după ce-

am descoperit cadavrul.

— Nu, a recunoscut el, părând tulburat. Plecase... Avea o întâlnire.

— Și în ce direcție s-a dus? Spre casa ei?

— Nu știu, Clement. Pe onoarea mea că nu știu.

L-am crezut, dar...

— Și dacă va fi spânzurat un nevinovat? Am întrebat.

A clătinat din cap.

— Nu, nimeni nu va fi spânzurat pentru uciderea colonelului Protheroe. Poți să mă crezi pe cuvânt.

Dar tocmai asta nu puteam să fac. Și totuși era foarte sigur pe ce spunea.

— Nu va fi spânzurat nimeni, a repetat.

— Tipul ăsta, Archer...

Haydock s-a foit nerăbdător.

— N-are îndeajuns de multă minte pentru a-și șterge amprente de pe pistol.

— Poate că nu, am spus eu, nu prea convins, apoi, amintindu-mi de ceva, am scos din buzunar cristalul brun pe care-l găsisem în pădure, i l-am dat și l-am întrebat ce era.

— Hmm, a șovăit el. Pare acid picric. Unde l-ai găsit?

— Asta, i-am răspuns, este secretul lui Sherlock Holmes.

A zâmbit.

— Ce e acidul ăsta picric?

— Păi, o substanță explozivă.

— Da, asta știu, dar se folosește și la altele, nu?

— Se folosește în medicină, a încuviințat el, ca tratament pentru arsuri. Face minuni.

Am întins mâna, iar el, șovăind o clipă, mi-a înapoiat obiectul.

— Pesemne că n-are nici o importanță, am zis. Dar l-am găsit într-un loc destul de neobișnuit.

— Și nu vrei să-mi spui unde?

Poate părea copilăresc, dar nu i-am spus. Avea și el secretele lui, eu de ce să nu am? Mă simțeam puțin rănit că nu avusese mai multă încredere în mine.

Capitolul XXVI

Când am urcat în amvon, în seara aceea, eram într-o dispoziție ciudată. Biserica era neobișnuit de plină. Nu pot să cred că tocmai gândul la predica pe care urma s-o țină Hawes atrăsese atâta lume. Predicile lui sunt plicticoase și dogmatice. Nici măcar vestea că urma ca eu să-i țin locul, dacă s-ar fi răspândit, nu i-ar fi captivat într-atâta – căci predicile mele sunt plicticoase și prea savante. Mi-e teamă că afluența de lume nu ar fi putut fi pusă nici măcar pe seama evlaviei.

Până la urmă am conchis că toată lumea aceea venise ca să vadă cine mai venea dintre cunoscuți și, poate, ca să bârfească nițeluș, după slujbă, în curtea bisericii.

Era și Haydock acolo, ceea ce era un lucru ciudat; la fel și Lawrence Redding. Spre marea mea surpriză, alături de Lawrence am văzut chipul încordat și palid al lui Hawes. Era și Anne Protheroe – care avea, într-adevăr, obiceiul de a participa duminica la slujba de seară; cu toate acestea, nu mă așteptasem să o văd în biserică până și în ziua aceea. Am fost încă și mai surprins s-o zăresc pe Lettice. În timpul vieții, colonelul Protheroe fusese de neclintit în privința mersului la biserică în fiecare duminică dimineața, dar, la slujba de seară, pe Lettice nu o mai văzusem niciodată.

Era acolo și Gladys Cram, care ieșea în evidență prin tinerețea ei înfloritoare, fiind așezată într-un grup de fete bătrâne și zbârcite. Mi s-a părut, de asemenea, că silueta discretă care se strecurase, cu întârziere, într-o strană din fundul bisericii, era doamna Lestrangle. Nici nu mai trebuie să precizez că doamna Price Ridley, domnișoara Hartnell, domnișoara Wetherby și Miss Marple erau toate prezente. La fel și ceilalți oameni din sat. Nu lipsea mai nimeni. Nici nu-mi mai aminteam să fi avut vreodată o asemenea mulțime.

Aglomerarea este ceva straniu. În noaptea aceea, în aer plutea un soi de magnetism, iar prima persoană care i-a simțit influența am fost chiar eu. De obicei, îmi pregătesc cu grijă predicile. Sunt foarte minuțios și conștiincios când vine vorba de ele, cu toate că îmi dau seama, mai bine ca oricare altul, de neajunsurile lor.

În seara aceea, eram silit să predic fără vreo pregătire prealabilă; când mi-am coborât ochii asupra oceanului de chipuri îndreptate către mine, m-a cuprins o nebunie subită. Am încetat să mai fiu, în vreun fel, un Slujitor al Domnului, și am devenit actor. Aveam în fața mea publicul pe care voiam să-l emoționez – mai mult, simțeam că aveam puterea de-a o face.

Nu sunt prea mândru de ce-am făcut în seara aceea. Nu cred absolut deloc în avantajele patetismului fanatic. Cu toate acestea, atunci am jucat rolul unui evanghelist dezlănțuit, furibund. Fără să mă grăbesc, am citit pasajul ales.

„N-am venit să chem pe drepti, ci pe păcătoși la pocăință.”
{8}

Am rostit fraza de două ori, ascultându-mi glasul răsunător și puternic, care nu semăna deloc cu glasul de fiecare zi al lui Leonard Clement. Am văzut-o pe Griselda, așezată în primul rând, ridicând privirile cu uimire, și pe Dennis urmându-i exemplul. Mi-am ținut răsuflarea timp de câteva clipe, apoi m-am dezlănțuit.

Mulțimea de oameni din biserică era cuprinsă de o sumedenie de emoții ținute cu greutate în frâu, lucru de care mă puteam folosi după bunul meu plac. I-am îndemnat pe păcătoși să se pocăiască. M-am lansat într-un soi de delir tulburător. Iarăși și iarăși mi-am întins brațul acuzator și am repetat fraza:

— Cu tine vorbesc...

Și, de fiecare dată, din diverse colțuri ale bisericii s-a înălțat un oftat de uimire și de spaimă. Am sfârșit cu acele cuvinte extrem de frumoase și de mișcătoare – poate cele mai mișcătoare din întreg cuprinsul Bibliei:

— În această noapte, vor cere de la tine sufletul tău...” {9}

Am fost, parcă, posedat – într-un chip ciudat însă, și nu pentru multă vreme. Când am ajuns înapoi la vicariat, mă transformasem din nou în omul de fiecare zi – discret și reținut. Am găsit-o pe Griselda destul de palidă la față. Și-a petrecut brațul pe după al meu și mi-a spus:

— Len, m-ai cam speriat în seara asta. Nu... Nu prea mi-a

plăcut. Nu te-am mai auzit niciodată predicând așa.

— Cred că nici n-o să mai ai vreodată ocazia, i-am răspuns, prăbușindu-mă ostenit pe canapea; eram stors de puteri.

— Ce ți-o fi venit?

— Nu știu, parcă m-a cuprins dintr-odată nebunia.

— Aha, deci... Nu era ceva special?

— Cum adică – ceva special?

— Ei, mă întrebam și eu, asta-i tot. Nimeni nu se aștepta, Len. Simt că parcă nici eu nu te cunosc cu adevărat.

Ne-am așezat la masă. Nu aveam nimic cald, căci era seara liberă a lui Mary.

— Ai primit un bilet. E în vestibul, a spus Griselda. Dennis, adu-l tu, te rog.

Dennis, care nu rostise nici o vorbă până atunci, s-a supus.

Am luat scrisoarea, și am gemut. În colțul din stânga sus al plicului se putea citi: „Prin curier – urgent”.

— Asta trebuie să fie de la Miss Marple, am zis. Nu a mai rămas nimeni altcineva.

Presupunerea s-a dovedit absolut corectă.

Dragă domnule Clement,

Tare mi-aș dori să discut puțin cu dumneavoastră despre unul sau două lucruri care mi-au venit în minte. Am sentimentul că ar trebui ca noi toți să dăm o mână de ajutor la rezolvarea acestui întristător mister. Dacă-mi permiteți, am să trec pe la dumneavoastră la nouă și jumătate și am să bat la fereastra biroului. Poate că drăguța de Griselda o să fie într-atât de amabilă încât să vină încoace, pentru ca nepotul meu să nu se plictisească. Și domnul Dennis, firește, dacă dorește. Dacă nu primesc nici un răspuns, am să-i aștept pe amândoi și apoi am să vin eu la vicariat, la ora pe care am propus-o.

A dumneavoastră, foarte sinceră,

Jane Marple

I-am înmânat biletul Griseldei.

— A, mergem, sigur, a spus ea binedispusă. Exact de asta are

omul nevoie duminică seară – de un păhăruț sau două de lichior de casă. Cred că blamanjelele lui Mary ne-au deprimat așa de tare pe toți. Arată ca ceva adus de la morgă.

Dennis nu părea prea încântat de idee.

— Mulțumesc, pentru tine e bine, a mormăit el. Poți să vorbești despre toate subiectele alea pretențioase, artă și cărți. Mă simt așa un mare prost când trebuie să stau și să vă ascult.

— E bine pentru tine, a spus liniștită Griselda. Așa vezi și tu unde ți-e locul. Oricum, nu cred că domnul Raymond West e atât de spiritual pe cât ar vrea să pară.

— Aproape toată lumea e așa, am replicat.

Eram foarte curios să știu despre ce putea dori Miss Marple să discute cu mine. Dintre toate doamnele din congregația mea, pe ea o consider de departe cea mai deșteaptă. Nu numai că aude și vede aproape tot ce se petrece, dar face niște deducții foarte limpezi și corecte din faptele care-i ajung la cunoștință. Dacă vreodată aș plănui ceva pe ascuns, de Miss Marple mi-ar fi cel mai frică.

„Brigada de amuzat nepotul”, așa cum o numea Griselda, a plecat de la vicariat puțin după nouă, iar eu, pe când o așteptam pe Miss Marple să sosească, mi-am ocupat timpul cu încercarea de a pune pe hârtie un soi de desfășurător al faptelor care aveau legătură cu crima. Pe cât mi-a fost cu putință, le-am pus în ordine cronologică. Nu sunt o persoană foarte punctuală, dar sunt ordonat și îmi plac lucrurile bine organizate.

La nouă și jumătate fix, am auzit o bătaie ușoară la fereastră, m-am ridicat și am poftit-o înăuntru pe Miss Marple, care avea capul și umerii acoperiți cu un șal de Shetland, foarte elegant și arăta destul de bătrână și de fragilă. A intrat și a început pe dată să vorbească, ușor fâstăcită:

— Ce amabil ați fost că m-ați primit... Și draga de Griselda, ce amabilă... Raymond are o mare admirație pentru ea... Aidoma unei picturi de Greuze, așa spune mereu... Să mă așez aici? Nu cumva e locul dumneavoastră? Mulțumesc, mulțumesc... Nu am nevoie de scăunel pentru picioare.

Am așezat șalul de Shetland pe spătarul unui scaun și m-am

întors la locul meu, în fața musafirei. Ne-am privit, iar pe chipul ei a apărut un zâmbet ușor, ca o scuză.

— Am impresia că nu prea înțelegeți de ce... de ce sunt așa interesată de toate acestea. S-ar putea să credeți că nu e o preocupare potrivită pentru o femeie. Nu... Vă rog... Dacă-mi dați voie, aș vrea să vă explic.

Și s-a oprit o clipă, îmbujorându-se ușor în obraji.

— Vedeți dumneavoastră, a început, în cele din urmă, cineva care locuiește singur, așa ca mine, într-un colț de lume destul de retras, trebuie să aibă o anumită preocupare. Sigur că există și croșetatul, și Ghidurile, și operele de binefacere, și pictura, dar preocuparea mea principală este, și a fost dintotdeauna, Natura Umană. E așa de variată și într-atât de fascinantă. Unde mai pui că, într-un sătuc așa ca al nostru, unde nu există nimic care să-ți abată atenția, ai ocazia să devii, aș putea spune, foarte experimentat în acest domeniu, începi să-i clasifici pe oamenii din jur, cu multă precizie, ca și cum ar fi păsări sau flori – încrengătura nu știu care, genul ăsta, specia aia. Bineînțeles, uneori mai faci și greșeli, dar pe măsură ce trece timpul sunt din ce în ce mai puține. Și-apoi ai și ocazia de a te pune singur la încercare – de exemplu, povestea cu creveții care a amuzat-o așa de tare pe draga de Griselda – un mister cu totul lipsit de importanță, dar absolut de neînțeles până ce nu-l priveai așa cum trebuia. A mai fost și povestea cu pastilele de tuse care fuseseră înlocuite și cu umbrela soției măcelarului – asta, ultima, nu avea absolut nici un sens decât dacă porneai de la ipoteza că vânzătorul de zarzavaturi făcea niște lucruri foarte nepotrivite cu soția farmacistului – și tocmai așa s-a și dovedit, până la urmă. E de-a dreptul fascinant, să știți, să deduci diverse lucruri și apoi să descoperi că ai dreptate.

— Și dumneavoastră, în general, aveți, pare-mi-se, am spus, zâmbindu-i.

— Da, și mi-e teamă că asta m-a făcut un pic cam încrezută, a mărturisit Miss Marple. Dar m-am întrebat întotdeauna dacă, dând peste un mister cu adevărat important, am să fiu în stare să fac la fel – adică să-l înțeleg așa cum trebuie. Din

punct de vedere logic ar trebui să fie exact același lucru. La urma urmei, un model minuscul al unei torpile este absolut identic cu o torpilă adevărată.

— Vreți să spuneți că este o problemă de relativitate, am spus eu, lent. Recunosc că, logic vorbind, așa ar trebui să fie. Totuși nu sunt convins.

— Firește că trebuie să fie la fel, a zis Miss Marple. Factorii primi... Așa cum se spunea la școală, sunt aceiași. Banii, apoi atracția reciprocă dintre oamenii de... Cum să spun... de sex opus, apoi mai sunt și ciudățeniile, desigur – există așa de mulți oameni ușor ciudați, nu credeți?

— De fapt, cam toți oamenii sunt așa când ajungi să-i cunoști. Iar oamenii normali fac și ei niște lucruri cu totul de necrezut câteodată, iar oamenii neobișnuiți sunt, uneori, în fond, așa de banali și de firești. La urma urmei, singura cale este să-i compari pe unii cu alții pe care i-ai cunoscut sau de care ai auzit. Ați fi uimit dacă ați ști cât de puține tipuri diferite există, dacă stai să le judeci.

— Mă speriați, i-am spus. Mă simt ca și cum aș fi pus la microscop.

— Firește că nici nu mă gândesc să vorbesc despre asta cu colonelul Melchett – ce bărbat autoritar, nu credeți? Cât despre bietul inspector Slack, ce să spun, el face exact ca domnișoara din magazinul de încălțăminte care vrea să-ți vândă pantofi de lac pentru că are o pereche potrivită ca mărime, și nici nu-i pasă că de fapt voiai ceva simplu, maro, de piele întoarsă.

Într-adevăr, o descriere foarte potrivită a inspectorului.

— Dar sunt convinsă, domnule Clement, că dumneavoastră știți la fel de multe despre crimă ca și inspectorul Slack și m-am gândit că, dacă am putea lucra împreună...

— Știți ce cred eu? Am răspuns. Cred că fiecare dintre noi, în adâncul sufletului său, se visează Sherlock Holmes.

Apoi i-am povestit despre cele trei vizite din după-amiaza aceea. I-am povestit despre descoperirea lui Anne și despre portretul cu chipul sfâșiat. I-am descris și atitudinea domnișoarei Cram de la secția de poliție și ce-mi spusese

Haydock despre cristallul descoperit în pădure.

— Având în vedere că l-am găsit chiar eu, am sfârșit, mi-ar plăcea să fie ceva important. Dar probabil că n-are nimic de-a face cu cazul.

— În ultima vreme, a spus Miss Marple, am împrumutat de la bibliotecă multe romane polițiste americane, sperând să-mi fie de folos cu ceva.

— Și ați găsit vreo informație despre acidul picric?

— Mi-e teamă că nu, deși îmi amintesc că am citit cândva o povestire în care un bărbat era otrăvit cu un amestec de acid picric și lanolină, pe care-l folosise ca unguent.

— Dar aici nimeni nu a fost otrăvit, așa că nu pare să existe vreo legătură, am zis, apoi am luat desfășurătorul pe care-l scrisesem și i l-am arătat. Priviți. Am încercat să trec în revistă faptele, cât mai limpede cu putință.

DESFĂȘURĂTOR

Joi, 21.

12.30 a.m.

— Colonelul Protheroe schimbă ora întâlnirii cu mine de la șase la șase și un sfert. Foarte probabil că este auzit de majoritatea oamenilor din sat.

— Pistolul este observat pentru ultima dată la locul său obișnuit (cu toate că există anumite îndoieli, pentru că doamna Archer declară mai întâi că nu-și aduce aminte).

5.30 (aproximativ) – Colonelul și doamna Protheroe pleacă de la Old Hall cu mașina.

— Falsul mesaj telefonic pentru mine. Persoana se află la North Lodge, Old Hall.

6.15 (sau un minut, două mai devreme) – Colonelul Protheroe ajunge la vicariat și este condus în birou de către Mary.

— Doamna Protheroe sosește prin spate și traversează grădina până la fereastra biroului. Colonelul Protheroe nu se află în raza ei de observație.

— Telefon de la căsuța lui Lawrence Redding la doamna

Price Ridley (conform informațiilor de la centrală).

— 6.35 – împușcătura (admițând că ora de mai sus este corectă). Lawrence Redding, Anne Protheroe și doctorul Stone par să creadă că a fost mai devreme, dar probabil că doamna Price Ridley are dreptate.

— Lawrence Redding sosește la vicariat și găsește cadavrul.

— Întâlnirea dintre mine și Lawrence Redding.

— Descopăr și eu cadavrul.

— Haydock examinează victima.

OBSERVAȚIE – Singurele două persoane fără vreun alibi pentru 6.30-6.35 sunt domnișoara Cram și doamna Lestrage. Domnișoara Cram spune că era la gorgan, dar nu există confirmare. Pare totuși rezonabil ca ea să fie lăsată la o parte, pentru că nu există nici o informație care s-o pună în legătură cu cazul. Doamna Lestrage a plecat de la doctorul Haydock cândva după ora șase, pentru că avea o întâlnire. Cu cine și unde? Nu putea fi vorba de colonelul Protheroe, întrucât el se aștepta să fie ocupat cu mine. E adevărat că doamna Lestrage se afla în împrejurimi la momentul comiterii crimei, dar nu e foarte limpede ce motive putea avea pentru a-l ucide pe colonel. Nu are de câștigat prin moartea lui, iar eu nu pot accepta teoria inspectorului, cu privire la șantaj. Doamna Lestrage nu este genul de om care să facă așa ceva. Pare, de asemenea, puțin probabil ca ea să fi obținut pistolul lui Lawrence Redding.

— Foarte limpede, a afirmat Miss Marple, dând aprobator din cap. Chiar foarte limpede. Bărbații alcătuiesc întotdeauna niște scheme foarte bine organizate.

— Sunteți de acord cu ce-am scris? Am întrebat.

— Ah, da... Ați rezumat totul într-un chip minunat.

Apoi am întrebat-o ceva ce tânjeam de multă vreme să aflu:

— Miss Marple, dumneavoastră pe cine bănuiați? Ați vorbit cândva de șapte persoane.

— Chiar așa, după părerea mea, a spus absentă Miss Marple. Am impresia că fiecare dintre noi bănuiește pe altcineva. De fapt, se și vede.

Dar nu m-a întrebat pe cine bănuiam eu.

— Una peste alta, a zis, trebuie găsite explicații pentru absolut tot. Fiecare incident trebuie explicat într-un chip satisfăcător. Dacă aveți vreo teorie care se potrivește cu fiecare informație – atunci, ce mai, trebuie să fie cea corectă. Dar asta-i foarte greu. Dacă n-ar fi fost biletul...

— Biletul? Am spus, cu mirare.

— Da, vă amintiți că v-am spus. Biletul acela m-a îngrijorat de la bun început. Ceva nu e în regulă.

— Ei, dar de-acum asta s-a explicat, nu? A fost scris la șase și treizeci și cinci și o altă mână – criminalul, pesemne a adăugat în susul foii 6.20 pentru a ne induce în eroare. Cred că nu mai există îndoieli în privința asta.

— Chiar și așa, a spus Miss Marple, tot nu e în regulă.

— Dar de ce?

— Ascultați-mă, a răspuns, aplecându-se plină de însuflețire spre mine. După cum v-am spus, doamna Protheroe a trecut pe lângă grădina mea, a mers până la fereastra biroului, s-a uitat înăuntru și nu l-a văzut pe colonel.

— Pentru că ședea la masă și scria, am replicat.

— Și tocmai asta nu e în regulă. Era pe la șase și douăzeci, nu? Și am fost cu toții de acord că nu avea de ce să se așeze să scrie că nu mai putea aștepta, decât după șase și jumătate – deci, de ce ședea la masă tocmai atunci?

— La asta nu m-am gândit, am răspuns, cu glasul slab.

— Haideți să ne mai gândim odată, dragă domnule Clement. Doamna Protheroe vine la fereastră și crede că nu e nimeni în cameră – trebuie să fi crezut așa ceva, pentru că altfel nici vorbă să fi coborât la studio ca să-l întâlnească pe domnul Redding. N-ar fi fost în siguranță. Dinăuntru nu trebuie să fi răsunat absolut nici un zgomot, pentru ca ea să creadă că biroul era gol. Așa că există trei variante, nu?

— Adică?

— Păi, mai întâi e cu putință ca bietul colonel să fi fost deja mort, dar nu cred că asta-i varianta cea mai probabilă.

Sunt două obiecții – una că atunci înseamnă că el sosise doar de aproximativ cinci minute, iar eu și doamna Protheroe ar fi

trebuit să auzim împuşcătura, iar a doua, că asta nu răspunde la întrebarea de ce se afla deja aşezat la masa de scris. A doua variantă, fireşte, este că el era într-adevăr aşezat la masă, scriind un bilet, dar atunci trebuie să fi fost vorba de cu totul alt mesaj. Nu avea cum să spună că nu mai putea aştepta. Iar a treia variantă...

— Da? Am spus.

— Ei, fireşte, a treia variantă este că doamna Protheroe avea dreptate şi că în birou nu se afla, într-adevăr, nimeni.

— Adică după ce a fost condus înăuntru, colonelul a ieşit şi s-a întors ceva mai târziu?

— Da.

— Dar de ce să facă aşa ceva?

Miss Marple şi-a desfăcut braţele, într-un gest de uimire adâncă.

— Asta ar însemna să privim cazul într-o cu totul altă lumină, am zis.

— De multe ori suntem obligaţi să ne schimbăm perspectiva – şi în multe privinţe. Nu credeţi?

Nu am dat nici un răspuns. Mă tot gândeam la cele trei variante pe care mi le propusese Miss Marple. Oftând uşor, bătrâna doamnă s-a ridicat.

— De-acum trebuie să mă întorc. Mă bucur tare mult că am avut această discuţie – deşi nu am ajuns prea departe, nu-i aşa?

— Ca să fiu cinstit, i-am răspuns, aducându-i şalul, toată povestea mi se pare un labirint din care nu ai cum ieşi.

— Ei, n-aş spune asta. Una peste alta, cred că există o teorie care se potriveşte cu aproape tot ce ştim. Asta dacă se admite o anumită coincidenţă, şi cred că una poate fi îngăduită. Fireşte, mai mult de una ar fi puţin probabil...

— Chiar credeţi asta? Adică, aveţi o teorie care...? Am întrebat-o, privind-o în ochi.

— Recunosc că există încă o mare problemă cu teoria mea... Un fapt peste care nu pot trece. Of! Măcar dacă scrisoarea aceea ar fi arătat altfel.

A oftat şi a clătinat din cap. S-a dus către fereastră şi, cu

gândurile aiurea, a ridicat mâna să pipăie planta, destul de ofilită, care se afla într-un ghiveci mare, într-un colț.

— Știți ceva, dragă domnule Clement, asta ar trebui udată mai des. Biata de ea, are mare nevoie de apă. Ar trebui ca Mary a dumneavoastră să-i pună în fiecare zi. Presupun că ea este cea căreia îi revine sarcina.

— Da, ea se ocupă, am răspuns, dar la fel cum se ocupă de toate treburile casei.

— E încă destul de necoaptă, a spus discret Miss Marple.

— Da, am încuviințat. Și Griselda refuză cu îndârjire să încerce s-o pregătească. Are impresia că numai o servitoare pe care nimeni n-o vrea ar putea să rămână la noi. Și totuși Mary însăși ne-a dat preavizul acum câteva zile.

— Așa? Mi se părea foarte atașată de dumneavoastră și de Griselda.

— Eu n-am observat asta. De fapt însă, Lettice Protheroe a fost cea care-o supăraseră. Mary se întorsese de la anchetă destul de furioasă și o găsise pe Lettice aici... Și, mă rog, a avut loc o dispută.

— Oh! A spus Miss Marple; era pe punctul de a ieși prin fereastră când s-a oprit deodată și s-a schimbat la față, într-un mod destul de straniu. Vai de mine și de mine, a șoptit, ca pentru sine. Chiar că nu m-am gândit deloc. Deci asta era. Era perfect posibil de la bun început.

— Mă scuzați, dar nu înțeleg.

S-a întors spre mine, cu o expresie îngrijorată pe față.

— Nu, nimic, nimic. Mi-a venit o idee, pur și simplu. Trebuie să merg acasă și să mă gândesc bine. Să știți că am impresia că am fost extrem de confuză – aproape că nu-mi vine să cred.

— Mi se pare greu de crezut, am răspuns eu, politico, și am pornit s-o conduc prin grădină. Și nu-mi puteți spune ce e lucrul ăsta de care v-ați dat seama așa de brusc? Am întrebat.

— Pe moment, aș prefera să nu vă spun. Vedeți dumneavoastră, există încă posibilitatea să mă înșel. Deși nu cred. Ah, iată-ne ajunși. Vă mulțumesc foarte mult și vă rog să nu vă mai deranjați să mă conduceți.

— Dar biletul? Tot vă mai încurcă? Am spus, în timp ce ea

intra pe porțița grădinii și se întorcea s-o închidă la loc.

Miss Marple m-a privit, ca și cum nu m-ar fi ascultat foarte atent.

— Biletul? A, dar firește că nu era biletul cel adevărat. Așa am crezut de la bun început. Noapte bună, domnule Clement.

A pornit repede pe cărarea care ducea spre casă, lăsându-mă cu privirile ațintite în urma ei. Nu mai știam ce să cred.

Capitolul XXVII

Griselda și Dennis nu veniseră încă. Mi-am dat seama că lucrul cel mai firesc ar fi fost să merg cu Miss Marple până la ea acasă și să-i iau cu mine. Dar și eu, și musafira mea fuseserăm atât de prinși de gândurile noastre legate de misterul crimei încât uitaserăm că mai există și altcineva pe lume în afară de noi. Tocmai mă aflam în vestibul, întrebându-mă dacă nu cumva aveam dispoziția necesară de a mă duce și eu să mă alătur grupului, când cineva a sunat la ușă.

M-am dus să deschid. Am văzut că în cutie se afla o scrisoare și, presupunând că acela era motivul pentru care sunase, am scos-o și am dat să mă întorc. Tocmai atunci însă, am auzit sunând din nou, așa că mi-am băgat iute scrisoarea în buzunar și am deschis ușa. Era colonelul Melchett.

— Salutare, Clement. Tocmai plecam acasă cu mașina și m-am gândit să trec pe la dumneata să văd dacă nu-mi oferi ceva de băut.

— Cu mare plăcere, am răspuns. Haide în birou.

Și-a dat jos haina de piele cu care era îmbrăcat și a venit după mine. Am adus whisky și sifon, precum și două pahare. Când am intrat, l-am găsit pe colonel în fața căminului, cu picioarele desfăcute și bine proptite pe podea, mângâindu-și mustața scurtă.

— Am ceva vești pentru dumneata, Clement. Lucrul cel mai straniu pe care l-ai auzit vreodată. Dar mai ai răbdare o clipă. Spune-mi, cum mai merg lucrurile pe aici? Au mai apărut și alte doamne în vârstă care să pornească pe urmele criminalului?

— Da, în privința asta poți fi mulțumit, am spus. Măcar una dintre ele crede că a și ajuns să afle soluția.

— Prietena noastră Miss Marple, nu?

— Prietena noastră Miss Marple.

— Femeile ca ea au mereu impresia că știu totul, a spus colonelul Melchett, sorbind încântat din whisky-ul cu sifon.

— Pesemne că îmi cam bag nasul unde nu-mi fierbe oala, am intervenit. Dar presupun că s-a găsit cineva să-l interogheze și pe băiatul cu peștele. Vreau să spun că, dacă ucigașul a plecat pe ușa din față, există o șansă ca băiatul să-l fi văzut.

— Firește că Slack l-a interogat și pe el, a răspuns Melchett. Dar băiatul zice că nu s-a întâlnit cu nimeni. Nici nu părea probabil să se fi întâlnit, că doar criminalul nu se prea grăbea să se lase văzut. Pe lângă poarta dumitale din față sunt multe ascunzișuri. Bănuiesc că putea să se uite și el dacă drumul era liber. Băiatul a trebuit să treacă pe la vicariat, pe la Haydock și pe la doamna Price Ridley. Era ușor de evitat.

— Mda, am zis, presupun că așa e.

— Pe de altă parte, a continuat Melchett, dacă se întâmplă cumva să fi fost până la urmă tâlharul de Archer, și dacă tânărul Fred Jackson l-a văzut pe aici prin împrejurimi, mă cam îndoiesc să mărturisească. Archer e văr cu el.

— Și chiar îl bănuieți pe Archer, la modul serios?

— Păi, ce să zic, bătrânul Protheroe nu-l cruțase deloc. Era multă dușmănie între ei. Protheroe nu se prea pricepea să se arate îndurător.

— Nu, am încuviințat. Era de-a dreptul necruțător.

— Părerea mea este că trebuie să te mai gândești și la ceilalți și să-ți vezi de treaba ta, nu de a lor, a zis Melchett. Sigur că legea e lege, dar nu strică niciodată să te mai abții să judeci omul. Asta, Protheroe nu făcea niciodată.

— Ba se mai și mândrea cu firea lui, am spus; după câteva clipe de tăcere, am întrebat: Și ce e cu veștile nemaipomenite pe care mi le promiteai?

— Să știi că sunt de-a dreptul nemaipomenite. Știi scrisoarea aia neterminată pe care o scria Protheroe când a fost omorât?

— Da.

— Ei, i-am dat-o unui expert să se uite. Să ne spună dacă e adevărat că cifrele din susul paginii erau scrise de altă mână. Firește că i-am dat și mostre cu scrisul lui Protheroe. Și știi ce verdict ne-a dat? Nici un cuvânt de pe foaie nu a fost scris de Protheroe.

— Adică era un fals?

— Exact așa. Un fals. S-ar putea într-adevăr ca textul să fi fost scris de cineva, iar cifrele de o altă persoană, dar nu se știe sigur. Sus s-a folosit un alt tip de cerneală. Oricum, textul e un fals. N-a fost scris de Protheroe.

— E sigur?

— Mă rog, experții ăștia lasă totdeauna loc de îndoieli. Știi cum sunt, doar! Însă, una peste alta, e aproape sută la sută sigur.

— Fantastic, am spus, și brusc mi-am adus aminte de ceva. Stai puțin! Mi-aduc aminte că doamna Protheroe a spus la un moment dat că scrisul nu seamăna cu cel al soțului ei, dar nu mi-a atras atenția atunci.

— Chiar așa?

— Mi s-a părut o observație pripită, așa cum fac de obicei femeile. Părea extrem de clar și de sigur că Protheroe scrisese biletul.

Ne-am privit.

— Tare ciudat, am zis eu încet. Chiar astă-seară, Miss Marple spunea că e ceva în neregulă cu scrisoarea asta.

— La naiba cu femeia asta, nici dacă era ea însăși criminala nu putea să știe mai multe!

În clipa aceea, a sunat telefonul. E ceva straniu în legătură cu senzațiile pe care ți le trezește țârâitul aparatului. Atunci a sunat de multe ori, cu îndârjire, ca un soi de premoniție sinistă. M-am dus să ridic receptorul.

— Aici vicariatul, am spus. Cine sunteți?

În ureche mi-a răsunat un glas nefiresc, ascuțit, isteric:

— Vreau să mărturisesc, a zis. Doamne Dumnezeule, vreau să mărturisesc.

— Alo, alo, am strigat eu. Hei, centrala, m-ați întrerupt. Ce număr era?

Un glas leneș mi-a răspuns că nu știa și a adăugat că-și cerea iertare pentru că fusesem deranjat. Am pus receptorul în furcă și m-am întors spre Melchett.

— Mi-ai zis odată, am început, că ai să înnebunești de tot dacă mai apare cineva care să-și mărturisească vina.

— Da, și ce-i cu asta?

— La telefon era cineva care tocmai asta încerca... Dar s-a întrerupt din centrală.

Melchett s-a repezit să ia receptorul.

— Vorbesc eu cu ei.

— Chiar te rog, am spus. Poate obții ceva. Te las aici să încerci, iar eu ies. Am senzația că am recunoscut glasul.

Capitolul XXVIII

Am coborât strada în graba mare. Era unsprezece noaptea, iar la ora aceea, duminică, cineva ar putea crede că toată lumea din St. Mary Mead e moartă. Cu toate astea, am văzut o lumină la o fereastră de la etajul întâi și, dându-mi seama că Hawes încă nu se culcase, m-am oprit din drum și am sunat. A trecut mult, sau cel puțin așa mi s-a părut, până ce proprietăreasa lui Hawes, doamna Sandler, să desfacă, fără să se grăbească, cele două zăvoare, lanțul, apoi să învârtă cheia în broască și să ajungă să-mi arunce o privire bănuitoare.

— Aha! Domnul vicar! A exclamat ea.

— Bună seara, i-am spus. Vreau să-l văd pe domnul Hawes. Am observat că la fereastra lui e încă lumină, deci nu s-a culcat.

— Se poate. Nu l-am mai văzut de când am urcat să-i aduc masa de seară. A petrecut o seară liniștită – nici o vizită, și nici dumnealui n-a ieșit.

Am dat din cap apoi, trecând pe lângă ea, am urcat în grabă scările. Hawes locuiește la primul etaj – are un dormitor și un salonaș. Am intrat în salon și am dat de el, zăcând pe spate într-un scaun, adormit. Nu s-a trezit nici măcar când am dat eu buzna. Pe o masă, alături de el, se afla o cutie de medicamente, goală, și un pahar cu apă pe jumătate plin.

Iar pe podea, lângă piciorul lui stâng, era o hârtie mototolită

pe care scria ceva. Am ridicat-o și am desfăcut-o.

„Dragul meu Clement...”, începea scrisoarea. Am citit-o până la capăt, am scos un strigăt și mi-am îndesat-o în buzunar. Apoi m-am aplecat deasupra lui Hawes și l-am cercetat cu atenție, după care, întinzându-mă după telefonul care se afla lângă cotul lui, am cerut numărul de la vicariat. Pesemne că Melchett era încă acolo, încercând să dea de urma apelului de mai devreme, pentru că mi s-a spus că era ocupat. Am rugat să lase vorbă să fiu sunat, apoi am lăsat receptorul.

Am băgat mâna în buzunar, ca să scot hârtia pe care o găsisem și să o mai citesc odată. Dar împreună cu ea am scos și scrisoarea pe care o găsisem în cutie când sosise colonelul, încă nedesfăcută. Aspectul ei mi-a provocat un fior. Era același scris ca și cel de pe scrisoarea anonimă care sosise în după-amiaza aceea.

Am rupt plicul.

Am citit-o o dată, de două ori, dar parcă nu reușeam să pricep ceea ce vedeam.

Tocmai începusem s-o citesc a treia oară când a sunat telefonul. Ca prin vis, am luat receptorul și am răspuns:

— Alo?

— Alo.

— Melchett, dumneata ești?

— Da, pe unde ești? Am reușit să aflu de unde venea apelul. Numărul este...

— Știu numărul.

— Ah, bun. Ești cumva chiar acolo?

— Da.

— Și cum e cu mărturisirea?

— Am primit și mărturisirea, nici o grijă.

— Adică gata, avem criminalul?

Atunci am fost ispitit mai aprig decât fusesem vreodată în viața mea. L-am privit pe Hawes, apoi m-am uitat la scrisoarea mototolită, la scrisul de pe anonimă, la cutia goală de medicamente pe care se putea citi numele lui Cherubim. Mi-am amintit o conversație banală, purtată cândva... Am făcut un efort imens.

— Nu știu, am răspuns. Mai bine vino și dumneata încoace.

Și i-am spus adresa, apoi m-am așezat în scaunul din fața lui Hawes, ca să-mi adun gândurile. Aveam numai vreo două minute la dispoziție, până să sosească Melchett. Am luat scrisoarea mototolită și nesemnată și am mai citit-o odată: a treia oară. Apoi am închis ochii și m-am cufundat în gânduri.

Capitolul XXIX

Nu știu cât de mult am rămas așa – pesemne că numai vreo câteva minute. Totuși, când am auzit ușa deschizându-se, mi s-a părut că trecuse o veșnicie. Am întors capul și am ridicat privirea, văzându-l pe Melchett intrând. El i-a aruncat o privire scrutătoare lui Hawes, care dormea în scaun, apoi s-a întors spre mine.

— Ce-i asta, Clement? Ce înseamnă toate astea?

Am ales una din cele două scrisori pe care le aveam în mână și i-am dat-o. A citit-o cu glas tare și răsunător:

Dragul meu Clement,

Am un lucru extrem de neplăcut să-ți spun. M-am tot gândit și parcă prefer să ți-l comunic în scris. Putem discuta altădată, mai târziu. E vorba de recente delapidări, îmi pare rău să-ți spun că am aflat, dincolo de orice îndoială, cine este vinovatul. E foarte dureros pentru mine să acuz un preot, consfințit de biserică, dar datoria pe care o am de îndeplinit este limpede – extrem de limpede. Trebuie dat un exemplu și...

Colonelul m-a privit întrebător. În punctul acela, scrisoarea se termina cu o mângălitură indescifrabilă, căci moartea făcuse să înghețe mâna celui care scria. Melchett a tras aer adânc în piept și s-a uitat spre Hawes.

— Deci asta era soluția! Un om la care nu ne gândiserăm nici măcar o clipă. Și remușcărilor l-au făcut să mărturisească.

— În ultima vreme s-a comportat foarte ciudat, am spus.

Brusc, Melchett s-a apropiat cu pași mari de bărbatul adormit și a scos o exclamație puternică. L-a apucat de umeri și l-a zguduit, mai întâi ceva mai încet, apoi din ce în ce mai zdravăn.

— Nu doarme! A luat medicamente! Ce înseamnă asta?

Privirea i-a fost atrasă de cutiuța goală, pe care a ridicat-o.

— Crezi că...?

— Poate că da, am spus. Mi-a arătat pastilele astea ieri. Mi-a spus că fusese prevenit să nu ia prea multe. Și-a ales calea de

scăpare, sărmanul. Poate-i mai bine așa. Nu noi trebuie să-l judecăm.

Însă Melchett era, înainte de orice, inspectorul-șef al poliției din regiune. Argumentele de care mă lăsasem convins eu însumi nu aveau nici o greutate în ochii lui. Pusese mâna pe un criminal și voia să-l vadă spânzurat. Într-o clipă, era la telefon, scuturând nerăbdător receptorul până ce a obținut un răspuns. A cerut numărul lui Haydock. S-a lăsat iarăși un răstimp de tăcere, în care el nu s-a mișcat din loc, ci a rămas cu urechea lipită de receptor și cu ochii la trupul prăbușit pe scaun.

— Alo... Alo. Alo., doctorul Haydock? Vă rog, spuneți-i doctorului să vină imediat pe High Street. La domnul Hawes. E urgent... Poftim? Atunci ce număr e? Oh, iertați-mă.

Și a închis, spumegând de mânie.

— Greșeală, greșeală... Mereu e greșeală! Și acum viața unui om atârână de asta. ALO... Mi-ați dat un număr greșit... Da... Nu mai pierdeți vremea... Dați-mi trei nouă... Nouă, nu cinci.

Alt răstimp de nerăbdare, de data asta mai scurt.

— Alo... Haydock, dumneata ești? Aici e Melchett. Vino te rog pe High Street, la numărul 19, imediat. Hawes a luat medicamente... O sumedenie. Dar imediat, omule, e foarte important.

A închis, apoi a început să se plimbe nerăbdător prin cameră, cu pași mari.

— De ce naiba n-ai sunat imediat la doctor, Clement, nu înțeleg. Pesemne că-ți pierduseși capul.

Din fericire, Melchett nu se gândește niciodată că o persoană poate avea alte principii după care să se ghideze decât cele pe care le are el. N-am răspuns, iar el a continuat:

— Și scrisoarea asta unde-ai găsit-o?

— Pe podea, mototolită... I-a căzut din mână, probabil.

— Ce poveste nemaipomenită... Fata aia bătrână avea dreptate că nu era scrisoarea bună, cea pe care am găsit-o atunci. Mă întreb cum de și-o fi dat seama. Dar ce gogoman și ăsta, că n-a distrus-o pe cea originala. A păstrat-o, auzi... Dovada cea mai periculoasă la care te poți gândi!

— Firea omului e plină de contradicții.

— Dacă n-ar fi așa, mă îndoiesc că am reuși vreodată să punem mâna pe un criminal. Țștia fac întotdeauna câte o prostie, mai devreme sau mai târziu. Nu arăți prea bine, Clement. Presupun că a fost un șoc foarte mare pentru dumneata.

— A fost. După cum ți-am spus, Hawes s-a comportat ciudat de ceva timp, dar nici nu mi-a trecut prin cap...

— Cui i-ar fi trecut? Ia stai, parcă vine o mașină, a spus el, ducându-se la fereastră, dând draperia la o parte și uitându-se în stradă. Da, e chiar Haydock.

O clipă mai târziu, doctorul a intrat în cameră. Melchett i-a explicat situația în câteva cuvinte. Haydock nu e omul care să-și dea pe față sentimentele. N-a făcut decât să ridice dintr-o sprânceană și să încuviințeze, apoi s-a apropiat cu pași mari de pacientul său. I-a căutat pulsul, i-a ridicat pleopa și s-a uitat cu atenție în ochiul lui. Apoi s-a întors către Melchett.

— Vrei să-l salvezi ca să-l duci la spânzurătoare? A întrebat. Nu e într-o situație prea bună, să știi. O să fie pe muchie. Mă îndoiesc că-l pot face să-și revină.

— Fă tot ce e cu putință.

— Foarte bine.

A scotocit prin servieta pe care o adusese cu el, pregătindu-și o seringă hipodermică pe care i-a înfipt-o lui Hawes în braț. Apoi s-a ridicat.

— Cel mai bine ar fi să-l ducem în Much Benham... la spital. Dați-mi o mână de ajutor să-l coborâm în mașină.

Ne-am supus amândoi. În timp ce se urca la volan, Haydock a întors capul peste umăr și a spus, în loc de la revedere:

— Melchett, să știi că n-ai să-l poți spânzura.

— Adică n-o să-și revină?

— Poate că da, poate că nu. Nu la asta mă refeream. Vreau să spun că, și dacă își revine... Ce să zic, sărmanul om nu era responsabil pentru faptele sale. Am să depun și mărturie în sensul ăsta.

— Ce-o fi vrut să spună? A întrebat Melchett în timp ce urcam.

I-am explicat că Hawes suferise de encefalitis lethargica.

— Boala somnului, da? În zilele noastre, mereu se găsește câte o explicație pentru ticăloșiile pe care le fac oamenii. Nu ești de acord?

— Știința ne învață multe.

— Ei, la naiba cu știința... Îmi cer scuze, Clement. Toate vorbele astea fără cap și fără coadă mă scot din sărite. Eu sunt un om simplu. Mă rog, cred că acum ar trebui să ne uităm puțin pe aici.

Dar, în clipa aceea, am fost întrerupți – și încă într-un chip extrem de ciudat. Ușa s-a deschis, iar Miss Marple a intrat în cameră. Era îmbujorată și oarecum fâstâcită, și a părut să-și dea seama cât de tare ne luase prin surprindere.

— Îmi pare așa rău... Așa rău îmi pare... Să vă deranjez. Bună seara, domnule colonel Melchett. După cum vă spuneam îmi pare tare rău, dar auzind că domnul Hawes e bolnav, m-am hotărât să vin să văd dacă nu pot să ajut cu ceva.

S-a oprit. Colonelul Melchett a intervenit cu un oarece dezgust pe chip:

— Foarte frumos din partea dumneavoastră, Miss Marple, a spus el aspru. Dar nu trebuia să vă deranjați. Că veni vorba, de unde ați aflat?

Și eu ardeam de nerăbdare să pun întrebarea asta.

— De la telefon, ne-a explicat Miss Marple. Niciodată nu au grijă ce număr formează... Greșesc mereu, nu credeți? Prima dată ați vorbit cu mine și ați crezut că eram doctorul Haydock. Numărul meu este trei cinci.

— Deci asta era! Am exclamat.

De fiecare dată, există o explicație foarte limpede și rezonabilă pentru omnisciența lui Miss Marple.

— Așa că, a continuat ea, am venit să văd dacă pot fi de folos cu ceva.

— Foarte drăguț din partea dumneavoastră, a repetat Melchett, parcă și mai aspru. Dar nu-i nimic de făcut. Haydock l-a dus la spital.

— Chiar la spital? Oh, ce ușurare. Mă bucur tare mult s-o aud. Acolo o să fie în deplină siguranță. Când spuneți că „nu-i

nimic de făcut”, sper că nu vă referiți chiar la domnul Hawes, nu-i așa? Adică, o să-și revină...

— Nu e deloc sigur, am spus.

Privirea lui Miss Marple fusese atrasă de cutia de medicamente.

— Presupun că a luat prea multe pastile, nu? A întrebat.

Cred că Melchett ar fi preferat să nu dăm prea multe informații. Poate așa aș fi făcut și eu, în alte împrejurări. Dar discuția pe care o purtasem ceva mai devreme cu Miss Marple îmi era prea proaspătă în minte ca să pot fi de acord cu el, deși trebuie să recunosc că apariția ei bruscă și curiozitatea evidentă mă cam iritau.

— Mai bine uitați-vă la asta, am spus, și i-am întins scrisoarea neterminată a lui Protheroe.

A luat-o și a citit-o, fără să pară câtuși de puțin surprinsă.

— Erați deja sigură că trebuie să fi fost ceva de felul ăsta, nu-i așa? Am întrebat.

— Da... Chiar așa. Dar, domnule Clement, pot să vă întreb ce v-a făcut să veniți încoace în noaptea asta? Aici e ceva ce mă nedumerește. Și dumneavoastră, și colonelul Melchett... Nu mă așteptam câtuși de puțin la asta.

I-am explicat povestea cu telefonul, și că avusesem impresia că recunosc glasul lui Hawes. Miss Marple a încuviințat gânditoare.

— Foarte interesant. De-a dreptul providențial... Dacă pot să spun așa. Da, și asta v-a adus aici tocmai la timp.

— Tocmai la timp pentru ce? Am întrebat, cu amărăciune.

Miss Marple părea surprinsă.

— Pentru a-i salva viața domnului Hawes, desigur.

— Nu credeți, am spus, că ar fi fost mai bine pentru el dacă nu și-ar reveni? Și pentru el și pentru toată lumea, de fapt. De acum știm adevărul și...

M-am oprit – pentru că Miss Marple încuviința din cap cu o vehemență atât de stranie încât m-a făcut să pierd firul și să uit ce voiam să spun.

— Firește! A spus ea. Firește! Asta și vrea să vă facă să credeți! Că știți adevărul... Și că așa e cel mai bine pentru

toată lumea. Da, da, totul se potrivește... Scrisoarea, medicamentele, starea de spirit a bietului domn Hawes și mărturisirea. Totul se potrivește... Dar e greșit.

Am rămas amândoi cu ochii la ea și cu gura căscată.

— De-asta mă bucur așa tare că domnul Hawes este în siguranță... Că e în spital unde nimeni nu poate ajunge la el. Dacă-și revine, o să vă spună adevărul.

— Adevărul?

— Da... Că nu s-a atins nici măcar de un fir de păr de-al colonelului Protheroe.

— Dar telefonul, am spus? Dar scrisoarea? Medicamentele. Totul e foarte limpede.

— Da, asta vrea să vă facă să credeți. Oho, e un om foarte deștept! Faptul că a păstrat scrisoarea, ca s-o folosească în felul ăsta, e cu adevărat foarte ingenios.

— Ce vreți să spuneți? Am întrebat. Cine e foarte deștept?

— Criminalul, a spus Miss Marple, apoi a adăugat cu un glas foarte slab: Adică domnul Lawrence Redding.

Capitolul XXX

Ne-am holbat la ea. Cred, chiar, că vreme de un minut sau două am avut amândoi impresia că-și pierduse mințile. Acuzația părea cu totul absurdă. Colonelul Melchett a vorbit primul. A vorbit cu blândețe și cu un soi de îngăduință miloasă:

— Miss Marple, asta e de necrezut. Orice bănuială împotriva tânărului Redding s-a spulberat.

— Firește, a răspuns Miss Marple. A avut el grijă de asta.

— Dimpotrivă, a spus sec colonelul Melchett. A făcut tot ce-a putut ca să fie acuzat de crimă.

— Da, a zis Miss Marple. Și așa ne-a păcălit pe toți... Și pe mine la fel ca pe ceilalți. Dragă domnule Clement, cred că vă aduceți aminte că am fost de-a dreptul descumpănită când am auzit că domnul Redding mărturisise. Asta mi-a dat peste cap toate ideile și m-a făcut să-l cred nevinovat... Deși până atunci fusesem convinsă că era exact invers.

— Deci pe Lawrence Redding îl bănuiați dumneavoastră?

— Știu că în cărți criminalul este, întotdeauna, cel mai puțin suspect. Dar am descoperit că regula asta nu se aplică în viața reală. Se întâmplă foarte adesea ca adevărul să fie tocmai ceea ce este evident. Deși mi-a plăcut dintotdeauna doamna Protheroe, n-am putut să nu ajung la concluzia că era cu totul la cheremul domnului Redding și că era gata să facă orice îi cerea el. Și, firește că el, așa tânăr cum e, nu poate îndura gândul să fugă cu o femeie care n-are nici un ban. Din punctul lui de vedere, era musai ca bietul colonel Protheroe să fie înlăturat... Așa că l-a înlăturat. E unul dintre tineriiăștia fermecători care nu au nici un pic de simț moral. Tot foinduse și pufnind de ceva vreme, colonelul Melchett a izbucnit:

— E o prostie – o mare prostie, cu totul! Știm perfect ce-a făcut Redding până la 6.50, iar Haydock a spus foarte ferm că Protheroe nu putea să fi fost omorât atunci. Presupun că dumneavoastră credeți că vă pricepeți mai bine decât doctorul. Sau vreți să insinuați că Haydock minte de-a dreptul... Cine știe de ce?

— Cred că doctorul Haydock a spus numai și numai adevărul. E un om foarte corect. Și desigur că persoana care l-a împușcat cu adevărat pe colonel a fost doamna Protheroe... Nu domnul Redding.

Iarăși ne-am holbat la ea. Miss Marple și-a aranjat baticul de dantelă, și-a dat jos șalul pufos pe care-l avea pe umeri, apoi a început să ne țină o predică blândă, tipică pentru o fată bătrână, rostind cele mai uluitoare fraze pe care le auzisem vreodată în chipul cel mai firesc din lume:

— Până acum, mi s-a părut că nu aveam dreptul să vorbesc. Chiar dacă cineva crede că știe un lucru... Crede așa de tare încât e de-a dreptul sigur... Asta nu-i o dovadă. Și numai dacă ai o explicație care să se potrivească cu toate faptele (așa după cum îi spuneam în seara asta dragului domn Clement), o poți prezenta cu o adevărată convingere. Iar explicația mea nu era chiar completă – îi lipsea un singur lucru – dar, dintr-odată, tocmai când ieșeam din biroul domnului Clement, am observat planta care se află într-un ghiveci lângă fereastră și... Mă rog, atunci am înțeles tot. Mi-a fost limpede ca lumina

zilei!

— E nebună... E nebună de legat, mi-a șoptit Melchett, însă Miss Marple ne-a zâmbit foarte senină și a continuat, cu glasul ei blând și educat:

— Mi-a părut foarte rău să cred așa ceva... Chiar foarte rău, pentru că îi simpatizam pe amândoi. Dar știți cum e firea omenească. Iar la început, când au mărturisit așa, proteste, mai întâi el, apoi și ea... Ce să spun, am fost extrem de ușurată. Însemna că greșisem. Așa că am început să mă gândesc la alți oamenii care aveau un posibil motiv să-l elimine pe colonelul Protheroe.

— Cei șapte suspecti! Am murmurat.

Miss Marple mi-a zâmbit.

— Chiar așa. Mai întâi omul acela, Archer – nu părea probabil, dar dacă bea zdravăn (alcoolul îi zboară mințile), nu se știe niciodată. Mai era și Mary a dumneavoastră, firește. E de multă vreme împreună cu Archer și e o fată cu un temperament foarte ciudat. Avea motiv și avea și ocazie – că doar era singură în casă. Bătrâna doamnă Archer putea cu mare ușurință să ia pistolul din casa domnului Redding și să-l dea oricărui din ei doi. Apoi Lettice, desigur – care dorea libertate și bani pentru a face tot ce voia. Am cunoscut multe cazuri de fete foarte frumoase și eterice care au dovedit că nu aveau aproape deloc scrupule morale – cu toate că, așa cum e normal, adevărații domni nu vor niciodată să creadă așa ceva despre ele.

Am clipit nervos.

— Și mai era și racheta de tenis, a continuat Miss Marple.

— Racheta de tenis?

— Da, cea pe care Clara, fata în casă a doamnei Price Ridley, a văzut-o zăcând pe iarbă la poarta vicariatului. Părea că domnul Dennis s-ar fi întors de la partida aceea de tenis mai devreme decât spusese. Băieții de șaisprezece ani sunt foarte bănuitori și își pierd foarte ușor controlul. Orice motiv ar fi avut – fie de dragul lui Lettice, fie de dragul dumneavoastră, sau poate și una, și alta – era o posibilitate. Pe urmă veneau sărmanul domn Hawes și dumneavoastră... Nu amândoi,

firește, dar în alternanță, așa cum spun avocații.

— Eu? Am exclamat, uimit și indignat.

— Păi, da. Îmi cer iertare... Și, la urma urmei, să știți că nu am crezut niciodată cu adevărat... Dar se punea problema banilor care tot dispăreau. Vinovatul era ori domnul Hawes, ori dumneavoastră, iar doamna Price Ridley umbla în sus și în jos și tot făcea aluzii cum că dumneavoastră erați... Mai ales pentru că v-ați opus cu atâta hotărâre să se pornească o investigație. Sigur că eu, una, am fost dintotdeauna convinsă că era domnul Hawes – îmi amintea așa de mult de nefericitul de organist despre care v-am vorbit odată; totuși, chiar și așa, nu puteam fi absolut sigură...

— Pentru că așa-i firea omenească, am sfârșit eu, sumbru, în locul ei.

— Exact. Și mai era, firește, și draga de Griselda.

— Dar doamna Clement nu avea nici o legătură, a întrerupt-o Melchett. S-a întors aici cu trenul de 6.50.

— Da, așa ne-a spus, a replicat Miss Marple. Dar nu trebuie niciodată să ne luăm după ce spun oamenii. În seara aceea, trenul de 6.50 a întârziat o jumătate de oră. Numai că, la șapte și un sfert, am văzut-o cu ochii mei pornind spre Old Hall. Înseamnă deci că trebuie să se fi întors ceva mai devreme. De fapt, a și fost văzută; dar poate că asta deja ați aflat.

Și m-a privit scrutătoare. Un soi de magnetism oglindit în privirea ei m-a făcut să scot ultima scrisoare anonimă, cea pe care o deschiseseam cu atât de puțină vreme în urmă. Acolo se povestea în detaliu că Griselda fusese văzută ieșind din casa lui Lawrence Redding, prin ușa-fereastră din spate, la șase și douăzeci, în ziua crimei.

Nici atunci, nici mai târziu, nu am spus nimic despre bănuiala îngrozitoare care pusese pentru o clipă stăpânire pe mintea mea. Văzusem totul ca într-un coșmar – o legătură din trecut între Lawrence și Griselda care ajunsese cumva la urechile lui Protheroe, apoi hotărârea lui de a-mi povesti și apoi pe Griselda, disperată, furând pistolul pentru a-l face să tacă pentru totdeauna. După cum am spus, a fost doar un

coșmar, dar care, vreme de câteva minute îngrozitoare, căpătase un aspect înfiorător de real. Nu știu dacă Miss Marple a bănuț ceva din toate acestea. Pesemne că da. E foarte probabil, pentru că puține lucruri îi rămân necunoscute. Mi-a înapoiat biletul, cu un semn ușor din cap.

— Toată lumea din sat vorbea despre asta, a spus. Și chiar părea ceva suspect, nu? Mai ales după ce, la anchetă, doamna Archer ajurat că pistolul era încă acolo când a plecat ea, la prânz. S-a oprit o clipă, apoi a continuat: Numai că m-am abătut foarte mult de la subiect. Ce vreau să fac – și cred că este de datoria mea – este să vă prezint explicația misterului, așa cum o văd eu. Dacă nu credeți... Mă rog, oricum mă voi fi străduit. Oricum e posibil ca dorința mea de a fi absolut sigură, înainte de a roști vreun cuvânt, să-l fi costat viața pe sârmanul domn Hawes.

S-a oprit iarăși, iar când a reînceput, glasul ei căpătase o altă nuanță. Nu mai părea așa umil și era mai hotărât.

— Iată cum explic eu faptele. Până joi după-amiază, crima fusese plănuț în cele mai mici amănunte. Mai întâi, Lawrence Redding l-a vizitat pe domnul vicar, știind că nu era acasă. Avea cu el pistolul, pe care l-a ascuns în ghiveciul care se află lângă ușa-fereastră. Când domnul vicar s-a întors, Lawrence și-a motivat vizita, afirmând că se hotărâse să plece din sat. La cinci și jumătate, Lawrence Redding i-a telefonat domnului vicar, de la North Lodge, prefăcându-și glasul ca să semene cu o femeie (amintiți-vă că e un foarte bun actor amator). Doamna Protheroe și soțul ei tocmai plecaseră spre sat. Și – un lucru foarte curios, cu toate că s-a întâmplat ca nimeni să nu-l bage de seamă – doamna Protheroe nu și-a luat nici o poșetă cu ea. Credeți-mă, pentru o femeie e un lucru foarte neobișnuit. Cu puțin înainte de șase și douăzeci, a trecut pe lângă grădina mea, s-a oprit și mi-a vorbit, ca să-mi dea toate prilejurile să observ că nu avea cu ea nici o armă și că se comporta absolut firesc. Și-au dat seama, vedeți dumneavoastră, că eu sunt o persoană care observă multe. Apoi, doamna Protheroe a dispărut după colțul casei, ducându-se spre fereastra biroului. Bietul colonel era așezat la

masă, scriindu-vă dumneavoastră. Era surd, după cum bine știm. Ea a luat pistolul care o aștepta în vas, s-a apropiat de el prin spate și l-a împușcat în cap, apoi a aruncat pistolul și a ieșit ca un fulger, coborând prin grădină către studio. Aproape toată lumea ar fi dispusă să jure că nu putea avea timp!

— Dar împușcătura? A protestat colonelul. Nu ați auzit împușcătura?

— Există o invenție care se cheamă, mi se pare, surdină Maxim. Așa am aflat din romanele polițiste. Mă întreb dacă nu cumva strănutul pe care l-a auzit Clara, fata în casă, nu a fost chiar împușcătura. Dar nu contează. La studio, doamna Protheroe s-a întâlnit cu domnul Redding. Au intrat amândoi și – pentru că firea omenească este așa cum este, mi-e teamă că și-au dat seama că nu aveam să plec din grădină până ce nu-i vedeam ieșind!

În momentul acela, Miss Marple mi-a plăcut mai mult ca niciodată, datorită acestei amuzate mărturisiri despre propriile slăbiciuni.

— Când au ieșit, s-au comportat vesel și natural. Iar aici, la urma urmei, au făcut o greșală. Pentru că, dacă într-adevăr și-ar fi luat adio, după cum pretindeau, ar fi arătat cu totul altfel. Dar vedeți dumneavoastră, asta a fost punctul lor slab. Pur și simplu nu au îndrăznit să pară supărați în nici un fel. În următoarele zece minute, cu mare grijă, fiecare și-a asigurat un alibi – parcă așa se numește. Apoi domnul Redding s-a dus la vicariat, și a plecat cât de târziu a îndrăznit. Pesemne că v-a văzut venind, de la depărtare, și a putut să planifice lucrurile așa cum trebuia. A luat pistolul și surdina, a lăsat scrisoarea falsificată, care avea ora notată pe ea cu un alt fel de cerneală și, aparent, cu un alt scris. Odată descoperit falsul, ar fi părut o încercare stângace de a da vina pe Anne Protheroe. Numai că, pregătindu-se să lase biletul, l-a descoperit pe cel scris cu adevărat de colonelul Protheroe – ceva absolut neașteptat. Și, fiind un tânăr foarte inteligent, observând că scrisoarea îi poate fi de mare folos, a luat-o cu el. Apoi a umblat la ceas, făcându-l să arate aceeași oră ca și cea scrisă pe bilet, știind foarte bine că era ținut întotdeauna cu un sfert de oră înainte.

Motivul a fost același – ar fi părut o încercare de a se da vina pe doamna Protheroe. Apoi a plecat, întâlnindu-se cu dumneavoastră la poartă și jucând rolul unui om cu mințile aproape rătăcite. V-am mai sus, este un bărbat remarcabil de inteligent. Spuneți-mi: ce ar fi făcut un criminal care tocmai ucisese pe cineva? Ar fi încercat să se comporte firesc. Deci domnul Redding tocmai asta n-a făcut. A aruncat surdina undeva, însă s-a dus glonț la secția de poliție cu pistolul și s-a denunțat, într-un chip absolut ridicol, care ne-a păcălit pe toți.

Era ceva fascinant în modul în care Miss Marple rezuma cazul. Vorbea cu atâta siguranță încât și eu și colonelul eram convinși că numai așa, și nicidecum altfel, ar fi putut fi comisă crima.

— Dar cum rămâne cu împușcătura din pădure? Am întrebat. Asta să fie coincidența la care vă refereați ceva mai devreme?

— Oh, nu, vai de mine, a răspuns Miss Marple, scuturând aprig din cap. Nu a fost nici pe departe o coincidență. Nici pe departe. Era absolut necesar să se audă o împușcătură – altfel, bănuielile îndreptate împotriva doamnei Protheroe ar fi putut rămâne în picioare. Nu știu exact cum a procedat domnul Redding în privința asta. Dar am înțeles de undeva că acidul picric explodează dacă pică ceva deasupra lui și vă aduceți aminte, dragă domnule vicar, că l-ați întâlnit pe domnul Redding în pădure, cu o piatră în brațe, tocmai prin zona în care, ceva mai târziu, ați găsit cristalul. Bărbații se pricep foarte bine la mecanisme – piatra trebuie să fi fost atârnată deasupra cristalelor și prevăzută cu un fitil mai lung, sau poate cu o flacăra care să ardă încet, ceva care s-o facă să cadă cam în douăzeci de minute, pentru ca explozia să aibă loc pe la 6.30, atunci când și domnul Redding și doamna Protheroe ieșiseră din studio și puteau fi văzuți de toată lumea. Nu era nici un risc, pentru că nu rămânea în urmă decât un pietroi! Și până și pe asta a încercat să-l îndepărteze – când l-ați surprins dumneavoastră.

— Da, cred că aveți dreptate! Am exclamat, amintindu-mi cum tresărise Lawrence când mă văzuse, în ziua aceea.

Pe moment mi se păruse firesc, însă după ceea ce auzisem...

S-ar fi zis că Miss Marple îmi citise gândurile, pentru că a început iarăși să dea puternic din cap.

— Da, a spus, trebuie să fi fost un lucru foarte tulburător pentru el să dea peste dumneavoastră tocmai atunci. S-a descurcat bine însă – a pretins că-mi aducea o piatră pentru grădina mea. Numai că..., a continuat ea, cu un glas care devenise dintr-odată foarte autoritar, nu era o piatră potrivită pentru grădina mea. Înțelegeți?! Și asta m-a pus pe calea cea bună.

Colonelul Melchett rămăsese nemișcat, ca și cum s-ar fi cufundat într-o transă. În cele din urmă, a dat și el semne că-și revenea. A pufnit o dată sau de două ori, și-a tras nasul, părând cu totul zăpăcit, și a spus:

— Pe cinstea mea! Auzi! Pe cinstea mea!

Mai mult de-atât nu a îndrăznit să spună. Cred că și el, ca și mine, era impresionat de siguranța și de rigoarea cu care Miss Marple își prezentase concluziile. Numai că pe moment nu era dispus s-o recunoască. În loc de asta, a întins mâna, a ridicat scrisoarea mototolită și a spus, răstit:

— Toate bune și frumoase. Dar de individul ăsta, Hawes, ce-mi spuneți? Să nu uităm că a sunat el însuși și a mărturisit.

— Da, și asta a fost de-a dreptul providențial. A fost din pricina predicii, fără îndoială. Dragă domnule Clement, să știți că ați ținut o predică de-a dreptul remarcabilă. Pesemne că domnul Hawes a fost profund afectat. N-a mai putut îndura și a simțit că trebuia să mărturisească faptul că-și însușise banii bisericii.

— Poftim?

— Da. Și astfel providența i-a salvat viața (Eu, una, nădăjduiesc și cred că va fi salvat; doctorul Haydock e un om așa de priceput). Iată cum văd eu lucrurile: domnul Redding a păstrat scrisoarea (un lucru periculos, dar cred că trebuie s-o fi ascuns pe undeva, într-un loc sigur) și a așteptat până ce a aflat cu siguranță la cine se referea. Nu i-a luat mult să-și dea seama că era domnul Hawes. Înțeleg că a venit aici împreună cu acesta, aseară, și a stat mult de vorbă cu el. Bănuiesc că tocmai atunci a înlocuit una dintre pilulele dintre cutie cu o

pilulă adusă de el, și a strecurat scrisoarea în buzunarul halatului de casă al domnului Hawes. Sărmanul tânăr avea să înghită pilula fără să-și dea seama de nimic – iar, după moartea lui, urma să aibă loc o percheziție, scrisoarea avea să fie găsită și toată lumea urma să tragă concluzia pripită că el îl împușcase pe colonelul Protheroe și că-și luase singur viața, din pricina remușcărilor. Tare îmi vine să cred că domnul Hawes a găsit scrisoarea în seara asta, tocmai după ce luase pilula cu pricina. În starea sa de tulburare, pesemne că i s-a părut ceva supranatural, mai ales după predica de mai devreme, ca și cum ceva îl îndemna să mărturisească totul.

— Pe cinstea mea, a spus colonelul Melchett. Pe cinstea mea! E cu totul ieșit din comun. Nu... Nu cred nici un cuvânt.

Nu făcuse niciodată vreo declarație care să sune mai puțin convingător. Pesemne că și-a dat și el seama de asta, pentru că a continuat:

— Și puteți să ne explicați și ce-a fost cu celălalt telefon? Cel dat de-acasă de la domnul Redding, către doamna Price Ridley?

— Ah, da, a spus Miss Marple. Asta e coincidența de care vorbeam. Telefonul acela l-a dat drăguța de Griselda – cred că și domnul Dennis a participat. Auziseră zvonurile pe care doamna Price Ridley le făcea să circule despre domnul vicar și s-au gândit la această cale, poate ușor copilărească, de a o face să tacă. Și coincidența a făcut ca apelul să se nimerească exact la ora la care a răsunat falsa împușcătură din pădure. Asta ne-a făcut să credem că ar putea exista o legătură.

Mi-am amintit brusc că toată lumea care vorbea de împușcătură spunea că fusese „altfel” decât ar fi trebuit să fie. Așa și era. Și totuși era extrem de greu să explice în ce consta această diferență. Colonelul Melchett și-a dres vocea.

— Soluția dumneavoastră este foarte plauzibilă, Miss Marple, a spus. Dar sper să-mi îngăduiți să vă atrag atenția că nu există nici urmă de dovadă.

— Știu, a răspuns Miss Marple. Dar sunteți convins că acesta-i adevărul, nu?

După câteva clipe de tăcere, colonelul a recunoscut, parcă

fără prea multă tragere de inimă:

— Da, sunt. La naiba cu toate, numai așa se putea întâmpla. Dar nu există dovezi – nici urmă.

Miss Marple a tușit discret.

— Tocmai de-asta m-am gândit că poate... În asemenea împrejurări...

— Da?

— Am putea recurge la o mică înșelăciune. Să-i întindem o capcană.

Capitolul XXXI

Și colonelul, și eu am făcut ochii mari.

— O capcană? Ce fel de capcană?

Miss Marple părea oarecum reticentă, deși era limpede că-și făcuse un plan foarte bine pus la punct.

— Ce-ar fi dacă domnul Redding ar fi sunat la telefon și prevenit?

Colonelul Melchett a zâmbit.

— Totul s-a dat pe față! Fugi!” Asta-i o șmecherie veche, Miss Marple. Ce-i drept, de multe ori are succes, dar cred că, în cazul nostru, tânărul Redding este mult prea inteligent ca să se lase prins așa de ușor.

— Da, îmi dau seama că trebuie să fie ceva foarte precis, a spus Miss Marple. Eu aș propune – dar e pur și simplu o propunere – ca avertismentul să vină din partea cuiva despre care se știe că are niște îndoieli în această problemă. De exemplu, discutând cu doctorul Haydock, oricine poate ajunge să creadă că el ar fi tentat să privească o astfel de crimă dintr-un punct de vedere cam neobișnuit. Dacă el i-ar sugera domnului Redding că o anumită persoană – doamna Sadler, să zicem, sau unul dintre copii – l-a văzut, din întâmplare, pe când înlocuia pilula... Ce să zic, dacă domnul Redding este nevinovat, anunțul nu va însemna nimic pentru el, dar dacă nu e...

— Dacă nu e?

— E cu putință să facă o prostie.

— Și cu asta să ajungă pe mâinile noastre. E posibil. Foarte

ingenios, Miss Marple. Dar oare Haydock va fi de acord? După cum ați spus, părerile sale... Miss Marple, foarte sigură pe sine, l-a întrerupt:

— Ei, da, dar una e teoria și cu totul alta practica, nu credeți? Oricum, uitați-l că vine, îl putem întreba.

Am senzația că Haydock a fost oarecum mirat să o găsească pe Miss Marple cu noi. Arăta obosit și tulburat.

— A fost cât pe ce, ne-a spus. A fost cât pe ce să nu-l pot scăpa. Dar o să se facă bine. Treaba doctorului este să-și salveze pacientul, așa că l-am salvat, dar aș fi fost la fel de mulțumit și dacă nu izbuteam.

— S-ar putea să-ți schimbi părerea, a replicat Melchett, când ai să auzi ce avem de spus.

După care, fără multe vorbe și digresiuni inutile, i-a explicat teoria pe care o avea Miss Marple despre crimă, ajungând în cele din urmă și la propunerea pe care voiam să i-o facem. Atunci am avut privilegiul de a observa îndeaproape ceea ce voia să spună Miss Marple prin diferența dintre teorie și practică. Haydock părea să-și fi schimbat radical părerile. Am senzația că în clipa aceea i-ar fi făcut mare plăcere să primească pe o tipsie capul retezat al lui Lawrence Redding. Dar nu cred că vehemența sa fusese provocată de uciderea colonelului Protheroe, cât de tentativa de asasinare a nefericitului Hawes.

— Ticălos blestemat! A exclamat Haydock. Ticălos blestemat! Și Hawes, bietul de el. Mai are și o mamă, și o soră. Ar fi suferit toată viața de rușinea de a fi rudele unui criminal. Gândiți-vă cât de nefericite ar fi fost. Ce înscenare lașă și perversă!

Dacă vreți să vedeți ce înseamnă mânia absolută, primitivă, apelați la un astfel de om, cu vederi umanitare, atunci când este stârnit.

— Dacă-i adevărat, a spus, puteți conta pe mine. Individul ăsta nu merită să trăiască. Auzi, să facă așa ceva unui om fără apărare ca Hawes.

Orice câine schilod poate fi sigur că se bucură de simpatia lui Haydock. Tocmai punea la punct detaliile, împreună cu

Melchett, când Miss Marple s-a ridicat, iar eu am insistat să o conduc acasă.

— Foarte amabil din partea dumneavoastră, domnule Clement, a spus Miss Marple, în timp ce străbăteam strada pustie. Vai de mine, e trecut de douăsprezece. Sper că Raymond s-a culcat și nu m-a mai așteptat.

— Ar fi trebuit să vină cu dumneavoastră, am spus.

— Dar nu i-am zis că plec, a răspuns Miss Marple.

Mi-am amintit brusc de subtila analiză a crimei făcută de Raymond West și am zâmbit.

— Dacă se dovedește că teoria dumneavoastră este adevărată – și eu, unul, nu mă îndoiesc nici o clipă de asta – înseamnă că i-ați luat-o cu mult înainte nepotului dumneavoastră.

Miss Marple a zâmbit la rândul ei – un zâmbet indulgent.

— Mi-aduc aminte o vorbă de-a surorii bunicii mele, mătușa Fanny. La vremea aceea aveam șaisprezece ani și mi s-a părut ceva extrem de prostesc.

— Și anume? Am întrebat.

— Ia auziți ce obișnuia să spună: „Tinerii cred că bătrânii se comportă prosteste, însă bătrânii știu cu siguranță că tinerii nu au nimic în cap!”

Capitolul XXXII

Nu au mai rămas prea multe de spus. Planul lui Miss Marple a avut succes. Lawrence Redding nu era nevinovat, iar sugestia că ar fi existat un martor al schimbului de pastile l-a împins, într-adevăr, să facă „o prostie”. Iată efectul conștiinței încărcate.

Situația lui era ciudată, desigur. Presupun că primul impuls a fost să lase totul baltă și să fugă. Dar trebuia să se mai gândească și la complicea lui. Nu putea să părăsească locul fără să-i trimită vorbă și nu mai îndrăznea să aștepte până dimineată. Așa că s-a dus la Old Hall chiar în noaptea aceea – urmărit de doi dintre cei mai eficienți agenți de-ai colonelului Melchett. A aruncat cu pietricele în fereastra lui Anne Protheroe, a trezit-o și i-a cerut, într-o șoaptă nerăbdătoare, să coboare să discute cu el. Pesemne că se simțeau mai în

siguranță afară decât înăuntru, atâta vreme cât exista posibilitatea ca Lettice să se trezească la rândul ei. Numai că, în felul acesta, cei doi agenți de poliție au reușit să audă întreaga discuție. Asta a spulberat orice îndoială. Miss Marple avusese dreptate în toate privințele.

Procesul celor doi este de-acum un lucru cunoscut de toată lumea. Nu am de gând să pomenesc aici de el. Singurul lucru de spus este că inspectorul Slack s-a bucurat de multă apreciere, pentru inteligența și zelul datorită cărora izbutise să-i aducă pe criminali în mâinile autorităților. Firește că despre rolul jucat de Miss Marple în toată afacerea nu s-a pomenit nimic. Ea însăși ar fi fost îngrozită la gândul că s-ar fi putut întâmpla așa ceva. Lettice a venit să mă vadă chiar înainte de începerea procesului. A plutit prin fereastra biroului, fantomatică, la fel ca întotdeauna. Mi-a spus atunci că fusese convinsă de la bun început de vinovăția mamei sale vitrege. Pierderea beretei galbene fusese un simplu pretext pentru a scotoci prin birou, sperând, în ciuda a ceea ce i se spusese, că ar fi putut găsi ceva ce poliția nu observase.

— Vedeți dumneavoastră, mi-a spus ea cu un glas visător, cei de la poliție nu o urau cum o uram eu. Și ura face ca totul să devină mai ușor.

Dezamăgită de rezultatul căutării, aruncase intenționat cerceul lui Anne acolo, lângă masa de scris.

— De vreme ce eram convinsă că ea o făcuse, ce mai conta? Orice metodă era la fel de bună. La urma urmei, s-a dovedit că ea a fost, nu?

Am oftat ușor. Se pare că vor rămâne întotdeauna anumite aspecte pe care Lettice nu este capabilă să le observe. În anumite privințe, așa zice că, din punct de vedere moral, este daltonistă.

— Și-acum ce-ai să faci, Lettice? Am întrebat-o.

— Păi... Când se termină totul am să plec în străinătate, a spus ea; a șovăit puțin, apoi a continuat: Plec în străinătate împreună cu mama.

Uimit, am ridicat privirea, iar ea a încuviințat.

— Nu v-ați dat seama? Doamna Lestrage este mama mea.

Am aflat că... Este pe moarte. Voia să mă vadă, așa că a venit încoace sub un nume fals. Doctorul Haydock a ajutat-o. Sunt prieteni foarte vechi, iar el a avut cândva o slăbiciune pentru ea – se vede de la o poștă. Într-un fel, încă o mai are. Bărbații și-au pierdut mereu mințile după mama, am impresia. Și acum este încă foarte atrăgătoare. Oricum, doctorul Haydock a făcut tot ce-a putut ca s-o ajute. Ea și-a schimbat numele când a venit încoace din cauza obiceiurilor dezgustătoare ale oamenilor de a bârfi în permanență. În seara aceea, s-a dus să-l vadă pe tata, i-a spus că e pe moarte și că voia tare mult să petreacă un timp cu mine. Tata a fost îngrozitor. I-a spus că, prin fuga ei, renunțase la orice drepturi și că eu credeam că a murit – ca și cum aș fi înghițit vreodată basmul ăsta! Bărbații ca tata nu văd mai departe de lungul nasului! Dar mama nu este obișnuită să renunțe. I s-a părut mai potrivit să meargă întâi să discute cu el, dar după ce a refuzat-o cu atâta vehemență, mi-a trimis un bilet. Am făcut în așa fel încât să plec de la tenis mai devreme și să mă întâlnesc cu ea la șase și un sfert, la capătul potecii. N-am făcut decât să schimbăm câteva vorbe, înțelegându-ne când să ne întâlnim din nou. Până în șase și jumătate, ne-am despărțit. După aceea, am fost îngrozită la gândul că va fi bănuită că l-ar fi ucis pe tata. La urma urmei, chiar îi purta pică. De-asta am pus mâna pe portretul ei cel vechi, din pod, și l-am sfâșiat. Mi-era teamă că poliția ar fi putut să-și bage nasul, să dea de el și s-o recunoască. Și doctorul Haydock s-a temut. Am impresia că, uneori, chiar și-a închipuit că ea era vinovată! Mama este o persoană destul de... Disperată. Nu prea se gândește la consecințe. E ciudat, a mai spus Lettice după câteva clipe de tăcere. Eu și ea ne potrivim foarte bine. Cu tata nu mă înțelegeam mai deloc. Dar mama... Ei, ce să spun, acum o să plec cu ea în străinătate, și o să rămân cu ea până... Până la sfârșit...

S-a ridicat, iar eu i-am luat mâna.

— Dumnezeu să vă binecuvânteze pe-amândouă, am spus. Sper că, în scurtă vreme, o să ai parte de multă fericire, Lettice.

— Ar trebui, a răspuns, încercând să râdă. Până acum nu prea am avut... Nu credeți? Mă rog, la urma urmei ce contează? La revedere, domnule Clement. Ați fost foarte cumsecade cu mine de la bun început. Și dumneavoastră, și Griselda.

Griselda!

A trebuit, în cele din urmă, să-i mărturisesc cât de mult mă supărase scrisoarea anonimă, iar ea, mai întâi, a râs, apoi mi-a ținut o predică solemnă.

— Oricum ar fi, a adăugat, pe viitor am să fiu foarte serioasă și cu multă frică de Dumnezeu – cam ca profeții din vechime.

Mi-era greu s-o văd pe Griselda în rol de profet.

— Vezi tu, Len, a continuat ea, în viața mea e pe cale să apară cineva care să-mi aducă mult echilibru. Și într-a ta, de altfel, dar pentru tine va fi un soi de... Întinerire – cel puțin, așa sper. N-ai să poți să-mi mai spui atât de ușor „copilă dragă”, câtă vreme o să avem și noi un copil adevărat. Și, Len, să știi că m-am hotărât ca, de-acum că o să devin o adevărată „mamă și soție” (cum se spune în cărți), să mă apuc și de gospodărie așa cum trebuie. Am cumpărat două cărți despre „Întreținerea casei” și una despre „Iubirea de mamă”, și dacă nici astea nu mă ajută, atunci... Sunt teribil de amuzante – deși, evident, fără intenție. Mai ales cea despre creșterea copiilor.

— Sper că n-ai cumpărat și vreuna despre „Cum să te porți cu soțul tău”, am spus, pradă unei temeri subite, luând-o în brațe.

— De asta n-am nevoie, a răspuns Griselda. Sunt o soție foarte bună. Te iubesc mult. Altceva, ce mai vrei?

— Nimic, am spus.

— N-ai putea și tu, măcar o dată, să mărturisești că mă iubești la nebunie?

— Griselda, i-am zis, te ador! Ești iubirea vieții mele. Dragostea pe care ți-o port e sălbatică, disperată și cu totul nepreotească!

Soția mea a scos un oftat adânc, de mulțumire. Apoi, brusc, s-a îndepărtat de mine.

— Fir-ar să fie! Vine Miss Marple. Te rog frumos, ai grijă să nu bănuiască ceva. Nu vreau să înceapă toată lumea să-mi întindă perne și să mă îndemne să țin picioarele sus. Spune-i că m-am dus până la terenul de golf. Asta o să o pună pe o pistă greșită – unde mai pui că e și adevărat, pentru că mi-am lăsat acolo puloverul cel galben și vreau să-l recuperez.

Miss Marple a venit până la fereastră, s-a oprit, ca și cum și-ar fi cerut iertare pentru deranj, și a întrebat de Griselda.

— S-a dus la terenul de golf, i-am răspuns.

În ochii lui Miss Marple a apărut o expresie de îngrijorare.

— Vai de mine, a zis, dar asta nu este deloc indicat – cel puțin acum.

După care, ca o adevărată domnișoară bătrână, de modă veche, bine educată, a roșit. Pentru a scăpa de stânjeneala momentului, am început repede să vorbim despre cazul Protheroe și despre doctorul Stone care se dovedise a fi un escroc bine-cunoscut, care folosea multe nume diferite. Că veni vorba, orice bănuială împotriva domnișoarei Gram se spulberase. În cele din urmă, ea mărturisise că dusesese valiza în pădure, dar că o făcuse fără vreun gând necurat, după ce doctorul Stone îi povestise că se temea de alți arheologi, rivali de-ai săi, care nu s-ar fi dat în lături de la tâlhărie pentru a pune mâna pe un mijloc de a-i contrazice teoriile. Aparent, tânăra noastră înghițise această poveste destul de neverosimilă. Acum, potrivit lumii din sat, a început să caute un exemplar ceva mai autentic din specia burlacilor trecuți de prima tinerețe, care să aibă nevoie de o secretară. În timp ce vorbeam, mă tot întrebam cum reușise Miss Marple să descopere ultimul nostru secret. În cele din urmă, cu multă discreție, ea însăși mi-a dat un indiciu.

— Sper că drăguța de Griselda nu se obosește prea tare, a spus, cu voce scăzută, apoi, după câteva momente de tăcere discretă, a continuat: Ieri am fost în Much Benham, la librărie...

Sărmana Griselda – cartea despre „Iubirea de mamă” a dus-o la pieire!

— Miss Marple, știți ce mă întrebam? Am zis, dintr-odată.

Dacă dumneavoastră ați comite vreodată o crimă, oare ați fi descoperită?

— Ce idee îngrozitoare, a spus Miss Marple, șocată. Am nădejdea că n-aș putea niciodată să comit o faptă atât de rea.

— Și totuși, firea omenească fiind așa cum este..., am îngânat.

Miss Marple a recunoscut că lovitura atinsese un punct sensibil, și a râs discret și plăcut, ca o adevărată doamnă în vârstă.

— Vai, domnule Clement, ce răutăcios sunteți, a spus ea, ridicându-se. Firește, înțeleg că sunteți foarte binedispus... S-a oprit puțin, lângă fereastră. Transmiteți-i drăguței de Griselda toată dragostea mea – și spuneți-i că mă pricep foarte bine să păstrez un secret.

La urma urmei, Miss Marple este, cu adevărat, o scumpă...

SFÂRȘIT

{1} Society for the Propagation of the Gospel în Foreign Parts – o organizație de misionari a Bisericii Anglicane, înființată în 1701. (n. Red.) {2} Church of England Men's Society – Asociația Membrilor Bisericii Anglicane (n. Red.) {3} Bucuria de a trăi (lb. Franceză în original) {4} În engleză, slack înseamnă „lent, încet, delăsător” (n.tr.). {5} Sex-appeal (prescurtat și în original) {6} Ca mulți alți britanici nu foarte educați, inspectorul Hurst nu pronunță „h” inițial acolo unde trebuie, dar are tendința să-l adauge acolo unde nu e nevoie. (n.tr.) {7} Motiv (în franceză, în original). {8} Luca 5:32 (n. Red.) {9} Luca 12:20 (n. Red.)